

Na skladě v knihkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla-
 v Olomouci a K. Winikra v Brně.

Duchovní cvičení

pro dospělé

i pro mládež vzdělanější.

Sepsal

František Srdinko,

síd. kanovník starobylé kollegiatní kapitoly v Staré Boleslavi, býv.
ředitel k. arcib. semináře i stud. konviktu a rada kn. arcib. konsistoře
v Praze, kn. arcib. notář.

Podíl údů na rok 1882. — Číslo 69.

V PRAZE 1882.

Nákladem Dědictví Svatojanského.

Předmluva.

J. P. 1865 v měsíci září konala se v arcibiskupském semináři duchovní cvičení pro učitelstvo obecných škol v arcibiskupství Pražském. Byly to v Čechách první a v Praze jediné exercicie učitelské. K vyzvání vrchního pastýře sešlo se půl páta sta učitelů Českých i bylo třeba shromáždění rozdělití a duchovní cvičení konati po dva týdny čili dvakrát po sobě.

Mně, tehdáž vicerektoru arcib. semináře, bylo uloženo s učitelstvem činiti rozjímání o pravdách věčných. Poněvadž čas ku přípravě krátký byl, nezbývalo jiného, než s dobrou knihou uchýliti se na samotu a starati se o rozjímání. A to jsem učinil. V klášteře na Skalce u Mníšku sestavil jsem dle spisu „Geistesübungen von Dr. Al. Schlör“ (Gratz

1840, II. Aufl.) rozjímání, jichž jsem pak po letech i při duchovních cvičeních alumnův arcib. semináře i v kázáních k lidu užil.

Věčné pravdy jsouť pro každého pravdami věčnými a v rozjímáních třeba jen vypustiti a přidati, co se týče povinností stavu. Změny tyto učiniv, podávám dotčené pravdy údům Dědictví Svatojanského nikoli k pouhému čtení, nýbrž k náhožnému rozjímání.

Nápis ponechal jsem: „Duchovní cvičení“, ačkoli scházejí úvahy o povinnostech stavu, jichž však při té různosti členů našeho Dědictví psáti nesnadno, zvláště ješto radno bylo, aby po těch nákladných podílech za let minulých vyšla letos kniha objemu menšího. —

R. 1858—1860 jsa též exhortatorem na c. kr. akadem. gymnasium v Praze, zvolil jsem za předmět duchovních cvičení velikonočních milou modlitbu: „Anděle Boží, strážce můj.“ Co jsem tehdaž napsal a kázal, uveřejněno bylo r. 1860 v „Poutníku z Prahy“. Rozjímání ta jsem rozšířil a podávám v druhém oddílu této knížky jako: „Duchovní cvičení pro mládež vzdělanější“.

Do třetího oddílu vložil jsem obvyklé při

exerciciích pobožnosti. K pobožnosti sv. růžence připojil jsem líčení jednotlivých tajemství slovy biblickými a stručné povzbuzení k příslušné ctnosti. „Křížovou cestu“ zvolil jsem krátkou a přeložil ji z latiny, přičiniv sloky písně z našeho „Kancionálu“.

Tolik o původu tohoto spisu. A který jest jeho účel? Ospravedlnění naše: nebo „spravedlnost zvyšuje národ“; očistění, oprostění od hříchu: nebo „hřích bídné činí národy“. Je-li toho třeba? Ovšem; nebo „díme-li, že hříchu nemáme, sami se svádíme a není v nás pravdy. Pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (I. Jan 1, 8. 9.)

Výborným k tomuto obnovení-se prostředkem jsou duchovní cvičení čili exercicie.

Duchovní cvičení dle požehnaného návodu a způsobu sv. Ignacia obsahují tři doby, kteréž cestami se nazývají, cestu totiž 1. očistění, 2. osvícení a 3. spojení, což soudný čtenář této knížky pozná. První cesta jest nejvíce obtížná, ale i záslužná. Abys myslí netratil a trpělivosti nepozbyl, měj, milý čtenáři, na

VI

zřeteli konec a účel, totiž pravé obnovení duchem, jehož všichni potřebujeme. Napomínáť apoštol: „Obnovte se duchem myslí své a oblecte člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ (Ef. 4, 23. 24.)

Nečti napořád, nýbrž den po dni, pravdu za pravdou vážně rozjímej. Varuj se roztržitosti, vzdaluj se hluku světského, pokud možno, odpočiň i od práce: Bůh bude mluvit k duši tvé. Tolikéž mluv i ty s Bohem na modlitbách: více než jindy modli se; mluv k duši své v zpytování svědomí vůbec a zvláště o povinnostech stavu svého. Co čteš, obracej na sebe a ne na jiné a dočteš, doděláš se smíření s Bohem i lidmi, pokojného svědomí, požehnaného života, blahoslavené smrti a radosti věčné. Dejž to Bůh. Amen.

V Staré Boleslavi, dne 7. února 1882.

Spisovatel.

Obsah.

Duchovní cvičení pro dospělé.

R o z j í m á n í.

	Stránka.
I. Určení naše	3
II. Hřích	14
III. Smrt	23
IV. Soud	35
V. Peklo . . .	48
VI. Vtělení Páně .	58
VII. Marnotratný syn . .	72
VIII. Utrpení Páně vnější	87
IX. Utrpení Páně vnitřní .	100
X. O bolestech nejbl. Marie Panny	. 114
XI. O lásce k Ježíši Kristu	. 127
Úvaha: „Na dušičky vzpomínejte“	. 142

Duchovní cvičení pro mládež vzdělanější.

1. Anděle Boží	. 153
2. Strážce můj	. 161
3. Rač vždycky být ochránce můj .	. 170

	Stránka
4. Mne vždycky řiď a napravuj . .	. 179
5. Ke všemu dobrému mne vzbuzuj	. 185
6. Ctnostem svatým mne vyučuj	. 193
7. Ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj atd. . . .	. 201
8. Po smrti pak v nebi věčně, chválím Boha ustavičně	214
Pocta sv. andělů ze slov modliteb církevních	. 222

Príslušné pobožnosti.

Pobožnost sv. růžence	. 227
I. Růženec radostný	228
II. Růženec bolestný či žalostný	. 239
III. Růženec slavný	. 251
Křížová cesta P. n. Ježíše Krista .	. 266
Hodinky o sv. Kříži	. 297
Mše sv. na den Bolestné Rodičky Boží	. 305
Modlitby za dosažení odpustků .	. 327

Zprávy o Dědictví Svatojanském r. 1881.

I. Přehled údův	. 331
II. Poučení o přistoupení	. 332
III. Seznam zemřelých .	. 336
IV. Milodary a odkazy .	. 344
V. Knihy na skladě .	. 344

Duchovní cvičení
pro dospělé.

„Obnovte se duchem myslí své a oblecté člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest v spravedlnosti a svatosti pravdy.“

Ef. 4, 23. 24.

I. Určení naše.

„Ty kdo jsi?“ Jan 1, 19.

Poslední z proroků starozákonních Jan Křtitel učil na poušti slovy mocnými, učil však i příkladným životem svým, tuhou kajicností tak, že zástupové hrnuli se za ním na poušť ven z Jerusalema. Slovem a příkladem svým obrátil mnoho Israelských ku pokání a tudy i ku Pánu. Vidouce a slyšíce to Židé v Jerusalemě, počali se domnívati, není-li on Kristus aneb jeden z největších proroků. I poslala k němu vysoká rada kněží a levity, aby se ho otázali: „Ty kdo jsi?“

Jan stkvělým úspěchem vyučování svého nezhrzel, nepravil se býti větším, nezapřel, kdo by byl, nezapřel ale vyznal pokorně: Já nejsem Kristus. Na otázku: Prorok jsi ty? odpověděl pokorně: Nejsem. Tedy řekli jemu: Kdož jsi? ať odpověď dáme těm, kteříž nás poslali. Co pravíš sám o sobě?

Janovi na poušti dána byla otázka: Ty kdo jsi? Nezapřel, ale vyznal, odpověděl upřímně.

I vy, milí čtenáři, o samotě čtouce v této knize jste takoruka na poušti. I vy máte dáti odpověď na otázku: Ty kdo jsi? Odpovězme upřímně: Jsem člověk, jsem křesťan, jsem příslušník toho neb onoho stavu, mám své povolání — hle tři oddíly rozjímání našeho. Kéž náš nynější aneb aspoň nejbližší příští život osvědčí, že jsme hodně obcovali jako lidé, jako křesťané, a v povolání svém.

Avšak věda, že osvícení a všeliký dar dobrý přichází s hůry, volám nejprve k Bohu s Davidem králem: „Dej mi znáti Hospodine konec můj (určení mé) . . . abych věděl, čeho se mi nedostává.“ (Ž. 38, 5.) „Zuámu učiň mi cestu, po kteréž bych chodil: nebo k Tobě jsem pozdvihl duše své.“ (Ž. 142, 8.) Ty pak, ó nejblahoslavenější Panno, matko poznání i krásného milování a svaté naděje, pod jejížto mocnou záštitou tato sv. cvičení začínáme a ukončiti hodláme, vypros nám na Pánu Bohu poznání našeho cíle a určení, lásku k našemu povolání a radostnou naději, že obnovíme a polepšíce se, v povolání svém hodně choditi budeme.

1. „Ty kdo jsi?“ Jsem člověk, ale dlouho-li jsem? Byl-li jsem před sto lety? Od koho vzal jsem původ? Stal-li jsem se sám sebou? — Avšak před stoletím byl jsem ničím a může-li z něčeho něco povstati? Země byla, slunce bylo, 6000 let stál svět, já nebyl, nyní jsem a kým, když ne sám sebou? Snad náhodou stal jsem se? To tvr-

dití bylo by nerozumem. Či jsou rodiče původci mojí bytosti? Nejsou; nebo kdyby tomu tak bylo, byli by mne k životu povolali beze všech vad a křehkostí, a to byli by učinili pro svou čest a k užitku svému. — Avšak rodiče odpovídají mně s matkou Makabejských (II. Mak. 7, 22.): „Nevím, kterak jste se v životě mém ukázali, aniž pak jsem já vám ducha a duši a život darovala a oudů jednomu každému jáť jsem nespojila, ale stvořitel světa, jenž utvořil narození člověka a kterýž jest všech věcí počátek.“

Stvořitel všech věcí jest tedy původce můj. „On učinil nás a ne my sami sebe.“ (Ž. 99, 2.) K němu jest nám volati: „Ruce Tvé učinily mne a stvořily mne.“ (Ž. 118, 73.)

Z ničeho povolal mne Bůh k životu, učinil mne člověkem, dal mi tělo z hlíny země, dal mi duši nesmrtelnou podle obrazu a podobenství svého. Dal mi rozum, abych Stvořitele svého poznal, dal mi paměť, abych se na Něho rozpomínal, dal mi vůli, abych Jej miloval, Jemu se klaněl, dal mi obrazotvornost, abych si dobrodiní Jeho představoval; dal mi oči, abych viděl divy Jeho všemohoucnosti, dal mi jazyk, abych Jej chváliti a velebiti mohl bez ustání. Všecko, co jsem, jsem skrze Boha, vše, co mám, mám od Boha a pro Boha.

Bůh byl od věčnosti, svět stal se v čase. Bůh, sám v sobě nejvyšší blažený, neměl potřebí světa

ani lidí. Z pouhé čisté lásky stvořil Bůh svět, stvořil i mne. „Láskou věčnou miloval jsem tě!“ (Jerem. 31, 3.) Již ale není-li hodno a spravedливо, aby poddán byl tvor tvůrci, syn otci, sluha pánu? Zajisté, „Onť učinil nás“ a proto nesmíme žítí sobě, poněvadž nežijeme skrze sebe, nýbrž žítí máme Pánu, od něhož a skrze něhož život máme, aneb jak dí apoštol: „v němž živi jsme, a hýbáme se i trváme.“ (Sk. ap. 17, 28.) Proto dí Bůh ústy proroka Isaiáše (43, 7.) o každém člověku: „K slávě své stvořil jsem ho, způsobil jsem jej a učinil jsem ho.“ Z toho jde na rozum, proč člověk nenalezá pokoje, pokud se zcela neoddá Bohu, Pánu a Stvořiteli svému. Vzdálil-li se od Boha, jest podoben údu těla, kterýž vymknut byl z pravého místa svého.

„Pro Tebe jsem tu, ó Bože můj, — zvolal sv. Augustin — a nikoliv pro tvory, nebo nikde nenalezám pokoje a odpočinku, nikde útěchy a míru, leč v Tobě. Pokud jsem nebyl v pokoji s Tebou, neměl jsem pokoje v sobě, a pokud jsem bojoval proti Tobě, tonul jsem v nejistotě a nepokoji. Nyní nablížím, že, kdo se odhodlá býti zlým, musí se též odhodlati býti nešťastným.“ — „Jdi kamkoli chceš — praví Bůh ústy sluby svého Augustina — jdi kamkoli chceš, duše nevěrná a nalezneš-li někde pravého pokoje v tvorech, nebudu již Bohem tvým a dovolím tobě, abys jim se klaněl.“

Ó Bože, pravdivý jest výrok tento! Bídny

a nešťastný jsem od té doby, co přestal jsem sloužit Tobě. Ó Bože srdce mého, nepokojno jest srdce mé, dokud neodpočine v Tobě. Oddal jsem se pýše a ctižádosti a neupokojily mne. Toužil jsem po mnohých a vzácných vědomostech a nenalezl jsem v nich pokoje. Okusil jsem radosti tohoto života, kochal jsem se v zábavách a v hrách, hledal jsem sladké přátelství a co mi zbylo ze všeho, leč marný sen, hořké upomínky a výčitky svědomí? Miloval jsem svět, a mnohé oběti přinesl jemu a čím se mi odplatil, ne-li vnitřní prázdnotou, omrzelostí, nepokojem? Pravdu měl moudrý král, jenž mnoho let živ jsa nemoudře, na konci života svého zvolal: „Marnost nad marnost a všecko marnost.“ Marný jest život, který nesměřuje k Bohu, ale od Boha se odvrací. A takový byl i život můj. Žil jsem, jakobych sám byl se stvořil; nikdy opravdově nevzpomínaje svého Pána a Tvůrce. Žil jsem sobě, své cti, ku své radosti, jakobych Pána Boha ani zapotřebí neměl! Ó té zpozdilosti! Kterak jsi mohl, Pane a Stvořiteli můj, takového nehodného stvoření tak dlouho trpěti? V pravdě, veliká jest láska Tvá, veliká shovívavost. Zajisté mne nechceš zavrhnouti, tak dlouho shovívaje, tak dlouho na mne čekaje! Ó Bože, pozdě počínám Tebe poznávati, Tebe milovati! Tolik let sloužil jsem světu a sobě samému, nebyl by již čas, abych opustil zlé cesty své a celým srdcem obrátil se k Tobě? „Pojďte, klanějme se a padejme před Hospo-

dinem, i plačme před Pánem, kterýž učinil nás; neb on je Hospodin Bůh náš, my však lid jeho a ovce pastvy jeho.“ (Ž. 94.)

2. „Ty kdo jsi?“ Nejsme jenom lidé, jsme také křesťané. — Jako lidé náležíme Bohu právem stvoření, t. j. proto, že nás stvořil pro sebe, k své slávě. „On učinil nás a ne my sami sebe.“ Bohu tedy máme sloužiti po všechny dny života svého. Avšak Bohu náležíme též právem vykoupení. Takto volá k nám sv. Pavel (I. Kor. 6, 20.): „Koupeni jste za velikou mzdu.“ Za jakou to mzdu a kdo ji za nás zaplatil? Na otázku tuto odpovídá sv. Petr těmito slovy: „Vědouce, že ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupeni jste . . . nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného.“ (I. Petr 1, 18. 19.) Tato předrahá krev Kristova smyla s nás vinu hříchu prvotního na křtu sv., když jsme z vody a z Ducha Sv. znovuzrozeni stali se ze synů hněvu syny Božími a spoludědici Kristovými. Kristus, Syn Boží, vykoupil nás krví svou a učinil nás skrze křest sv. novými lidmi, určenými k svatosti a spravedlnosti. My pak na vzájem odřekli jsme se na křtu sv. ďábla a skutkův jeho a přísáhli jsme věrnost věčnou Kristu a praporu jeho kříže, odřekli jsme se světa a jeho pýchy i hříšných radostí a slíbili jsme žíti podle předpisů víry křesťanské. „Pouěvadž Kristus za lidi umřel, mají ti, kteří živi jsou, již ne sami

sobě živi býti, ale tomu, který za ně umřel i z mrtvých vstal.“ (II. Kor. 5, 15.)

Ó jak rádi měli bychom živi býti Jemu, jenž v nepochopitelné lásce své vyvolil nás z milionů, aby nás z temnosti pohanství a bludu povolal v světlo pravé víry a přijal nás za dítky katolické, samospasitelné Církve. „Neučinil tak žádnému národu a soudů svých nezjevil jim“ (Ž. 147, 20.), jako nám. Čím jsem toho zasloužil, že jsem hned v den narození svého uzřel světlo víry, přijal naději věčného života a že láska Ducha Sv. ve mně rozlita byla, kdežto tisíce tisícův podnes sedí v temnosti nevěry, v otroctví hříchů a v stínu smrti? V pravdě, po celý život můj měl by zaznívati z úst mých chvalozpěv nejblah. Marie Panny: „Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém!“ Čím byl bych bez Ježíše? Co bych věděl, neznaje jeho učení? Co bych si počal bez jeho sv. příkladu? Co bych vykonal bez jeho milosti? „Byli obrové,“ dí prorok Baruch, „postavy veliké, umějíce boj. Těch nevyvolil Pán, aniž našli cestu kázně; protož zahynuli. A že neměli moudrosti, zahynuli pro svou nemoudrost.“ (3, 26.) Byli a jsou mudrcové, jako obrové velicí v domnění svém. Těch nevyvolil Pán, aby učili moudrosti a ukazovali cestu kázně. Zahynuli v nepravé moudrosti své a strhli s sebou mnoho jiných. Kristus samojediný jest cesta, pravda a život. — Cesta

svým příkladem, pravda svým učením, život svou milostí. — Jest to tedy veliké, neocenitelné dobrodiní, že jsem byl povolán k víře pravé, že jsem od mladosti křesťan, úd Církve katolické.

„Ó Israeli, jak veliký jest dům Boží a jak velmi veliké místo vladařství jeho!“ (Bar. 3, 24.) Ó křesťané, pravé dítky Israelské skrze víru! Pohleďte a vizte Církev, dům Boží mezi lidmi a předsíni nebes, rozšířenou po veškerém oboru země a této Církve dítky jste vy! „Blahoslaveni jsme Israeli: že, které věci líbí se Bohu, nám zjevné jsou!“ (Bar. 4, 4.) „Jsem dítko Církve, dítko Církve jsem!“ Tak volala opět a opět umírající sv. Teresie a v tomto pomyšlení nalézala útěchu, sílu, blaženost. Proč jsem já tak lhostejný, chladný, při tomto pomnění? Proč nevolám z hloubi srdce: Buď za to Bohu dík, že jsem křesťan, katolík? Či snad toho želi, že jsem složil křestní slib, že jsem přísahal Kristu věrnost věčnou? Chtěl bych snad býti křesťanem dle jména, dle mravů však pohanem? Či byl jsem křesťanem, pokud jsem rozumu neměl a jsem pohanem od té doby, co jsem k rozumu přišel? Křesťanem v útlé mladosti, pohanem u věku mužném? Ó nevěrný Jerusaleme! Tak-li odplácíš Pánu a Bohu svému za nesčíslná dobrodiní, za to, že tě zázračně vyvedl z otroctví Egyptského, že tě vysvobodil z tyranství Faraona pekelného, ba že tě sobě vykoupil krví svou?

Ó můj nejsladší Spasiteli, Pane Ježíši Kriste! Jak nevděčným byl jsem posud k Tobě! Ty jsi sstoupil s nebe jako učitel můj, a já více věřil učitelům cizím, kteří mně předkládali lichou moudrost, marnost a nepravé smyšlenky. Ty jsi mne již v mladosti mé očistil od hříchův a učinil dítětem Božím, a já jsem sám hřích vyhledával a držel se světa, jehož jsem na křtu sv. se odřekl. Přisahal jsem věrnost praporu Tvému a postavil se v šik nepřátel Tvých štítě se nábožnosti, zle posuzuje tajemství, hově žádosti očí, žádosti těla a pýše života, jež sv. zákon Tvůj zakazuje. Ty jsi mne přijal do Církve své, do té archy Noemovy, v které jediné nalezá se spása a blaženost věčná a dal jsi mně právo na poklady milostí, kterých jsi cenou krve své nám vydobyl, a já jsem si této Církve, matky své, nevážil, jejími příkazy opovrhoval, svátosti lhostejně, jen ze zvyku a přinucení přijímal. Bože, buď milostiv mně hříšnému: jakým jsem to byl křesťanem! Nesmazatelné jest znamení, kteréž jsem na křtu sv. přijal a před soudnou stolicí Boží přinesu a přinéstí musím, nezrušitelná jest úmluva, kterouž jsem na křtu sv. s Bohem učinil, ale neuhasitelný jest též plamen, kterýž mne očekává, neustanu-li nevěrným býti Tobě, ó Spasiteli můj! Avšak nyní jsem umínil a slibuji znova, přísahám, řka: Odříkám se ďábla i všech skutkův jeho. Odříkám se světa i vši pýchy jeho. Odříkám se žádosti těla

i své vlastní vůle. V Tebe věřím, ó Ježíši! Tyť jsi pravda věčná! Ó Pane, pomoz nedověře mé! — V Tebe doufám, ó Ježíši! Tyť jsi můj Spasitel; v Tvých sv. ranách jest spása naše. Posilň naději mou! — Tebe miluji z celého srdce, ó Ježíši! Tyť jsi mne miloval až k smrti, a dlouho jsi čekal na polepšení moje. — Kdo mne oddělí od lásky Kristovy? Křesťan jsem a jako křesťan chci žít i umřít. Ježíši, Tobě živ jsem; Ježíši, Tobě umírám.

3. „Ty kdo jsi?“ Člověk jsem, náležím tedy Bohu podle práva stvoření. Křesťan jsem, náležím tedy Bohu ještě více podle práva vykoupení krví Kristovou. Duchovní jsem, náležím tedy Bohu zcela, úplně a dokonale právem posvěcení. Učitel jsem, přináležím tedy k pomocníkům dělníků na vinici Páně. Manžel jsem, jenž slíbil u oltáře lásku a věrnost manželskou až do smrti. Otec jsem, mně svěřeny jsou útlé děti, miláckové Boží. Vojín jsem, úředník vázaný přísahou. Hospodář jsem, mistr, jenž o své domácí péči míti má. Ať již jsem v tom aneb v onom stavu a povolání, jsem příslušníkem jisté obce a farní osady. Za jakou čest pokládají si lidé býti a žít na dvoře krále, jemu sloužiti, u něho prodlévati, byť i v službě nejmenší. A já mám právo denně bývati v domě krále králův. Kterak toužil po takovém štěstí korunovaný pěvec na Sionu volaje: „Jedné věci žádal jsem od Hospodina, téť vyhledávati

budu, abych přebýval v domě Hospodinovu po všecky dny života svého: abych viděl libost Hospodinovu a navštívil chrám jeho.“ (Ž. 26, 4.) A dále (Ž. 83, 11.): „Zvolil jsem sobě raději opovrženým býti v domě Boha mého, nežli přebývat v stáncích hříšníků.“ Na sta očí obráceno jest ke mně nejen v obci, ale zvlášť v chrámu Páně; útlá mládež pohlíží na mne, jak já si počínám, počíná a vésti si bude i ona, tam jsem jí buď příkladem dobrým nebo pohoršením zlým. Blaze mi, dávám-li příklad dobrý. Běda mi, dávám-li pohoršení zvlášť maličkým, nebo „kdož by koli pohoršil jednoho z maličkých těchto, jenž věří ve mne, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho a pohřben byl do hlubokosti mořské. Běda tomu, skrze něhož pohoršení pochází.“

Bože můj, což jsem já, že jsi mne pamětliv! Mnoho mi jest svěřeno, ale kterak se lekám, rozjímaje slovo Páně (Luk. 12, 48.): „Od každého, komu jest mnoho dáno, bude mnoho požádáno a komu mnoho poručili, od toho více požádají.“ Nežádej z rukou mých duše, které mou vinou zahynuly! Bože milosrdný, měl jsem býti příkladem v obci, v domácnosti, v rodině, v chrámu, měl jsem býti příkladem v modlitbě, v navštěvování služeb Božích, v přijímání sv. svátostí, v konání dobrých skutků. Nyní poznávám, jak veliké jest milosrdenství Tvé, že jsi mne nezavrhнул, ale času

popřál, abych se poznal a napravil. Dej mi milost, abych vykonal, co jsem umínil. A umínil jsem státi se novým člověkem, horlivým křesťanem, nábožným údem stavu, jemuž přináležím. Dej mi lásku k povolání mému! Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, buď milostiv mně hříšnému!

II. Hřích.

„Co jsi učinil?“ Gen. 4, 10.

Rozjímali jsme o určení, účelu našem, kdo jsme a jak žítí máme jako lidé, křesťané a dle stavu a povolání svého. Uvažujme nyní, jak daleko jsme od tohoto určení a cíle svého se odchýlili, a jak záhubné jest toto odchýlení čili hřích.

Hřích jest 1. sám v sobě i v následcích svých hrozný. 2. Hřích při vzdělanci jest hroznější, protože lepší jest poznání (vědění) jeho a vyšší postavení a 3. protože sám jest v nebezpečenství zatvrzelosti a nenapravitelnosti a lidu dává pohoršení.

V duchu vidíme před sebou kříž a na něm nevinného, zsinaleho Beránka Božího, jehož hříchové naši usmrtili. Na tohoto umučeného Syna svého ukazuje nebeský Otec volaje k nám jako

druhdy ke Kainovi, když byl zabil Abela, bratra svého, řka: „Co jsi učinil?“

Prosme Boha o milost, abychom hnusnost a záhubnost hříchu náležitě poznali. Ó Bože, Otče světél, sešli nám světlo Tvé pravdy, abychom ohavnost hříchu jasně poznali a na konci rozjímání s Davidem králem zvolali: „Nepravost svou já poznávám, a hřích můj proti mně jest vždycky.“ (Ž. 50.) Blahoslavená Panno, Matko milosti, nedej v hříších umřítí bez lítosti. Panno hříchem neposkvrněná, oroduj za nás, abychom hřích poznali a nenáviděli!

1. Co jsi učinil? Člověče, tys břešil! Hřích jest vědomé a dobrovolné přestoupení zákona Božího v důležité věci. Bůh, náš Stvořitel a nejvyšší Pán, skrze něhož jsme, cokoliv jsme, má neskončené právo rozkazovati nám a to tím více, jelikož spolu jako náš Spasitel neskonalou cenou krve své nás vykoupil; my pak, tvorové a vykoupenci, máme neskonalou povinnost jeho poslušni býti. Kdo tuto povinnost vědomě a zlovolně přestupuje, dopouští se svrchované urážky Boží, hrozného zla. Pozdvihujeť se proti Bohu, zdvihá takořka ruku proti němu, aby s ním v boj se pustil, upírá jsoucnost Boží, vypovídá mu službu, jakoby řekl: Ty nejsi Bůh můj. „Nebudu sloužiti“. (Jerem. 2, 20.) — „Kdo jest pán?“ tázal se hrdý Farao. Totéž praví hříšník ne-li slovy, tedy skutky svými. Žádost těla, bohatství,

čest, časný zisk, vlastní vůle jest jeho bohem. Jeho sobecká, pánovitá, nepodajná vůle jest pán, jemuž se klaní. „Jejich bohem břicho jest.“ — Na laskavého Otce, který ho stvořil a k obrazu a podobenství svému učinil, nevzpomíná, leč aby ho urážel. — Syna Božího, který jej předrahou krví svou vykoupil, křižuje den co den poznovu hříchy svými, jak dí apoštol (Hebr. 6, 6.): „Syna Božího znova křižují a v posměch vydávají.“ — Ducha Svatého, který jej milostí svou na křtu sv. posvětil, zarmucuje neustále a odpírá vnuknutím jeho, odpírá poznané pravdě. Ó hříchu, jak ohavný jsi!

Z toho jde, proč Bůh hříchu neskonale nenávidí a proč hříšníka, jenž tuto obludu v sobě nosí, stíhá tresty hroznými buď již zde, aneb zajisté tam na věčnosti. Žádná matka nemiluje dítě svých tak vřele, jako miluje Bůh lidi, jež stvořil a krví svou vykoupil. „Zdaliž se může žena zapomenouti nad nemluvňátkem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? A byť ona se zapomenula, já však nezapomenu se nad tebou,“ dí Hospodin ústy proroka Isaiáše (49, 15.). A přece pro jediný smrtelný hřích odnímá Bůh člověku posvěcující milost, odnímá mu život duše, vyhlazuje všecky jeho zásluhy, vydává ho v moc zlého nepřítelé, bere mu právo děditi království nebeské a umírá-li nekajicně v hříchu smrtelném, svrhne ho do propasti pekelné, ztrácuje na věky.

Jak hrozná nepravost jest hřích! — Neskonale provinění musí trestáno býti neskonanou pokutou; to nahlíží sám rozum lidský, avšak pochopiti, co vlastně hřích jest, co to znamená: člověk uráží Boha svého, to může jen ten, jenž jest Bůh a člověk zároveň, jakož i jenom týž Bůh - člověk plakati mohl nad hříchy, jakž toho hřích zasluhuje. —

Pane, Bože můj! Hrůza mne obchází, když uvažuji drzost červíčka zemského, jenž proti nejvyššímu Pánu svému se vzpírá a proti Všemohoucímu bojuje! — Strašný jest nevděk dítěte, jež laskavému otci na hrdlo sahá — a podobně jedná hříšník. Ó kterak jsem mohl vědomě a zúmysla dopustiti se hříchu smrtelného! Kterak jsem mohl uraziti Boha, jenž mne nikdy neurazil, ale milost nad milost mi dával; jenž mne učinil tvorem rozumným k obrazu a podobnosti svému, abych ho poznal, miloval a věčně se v něm radoval; který mne neskončenou cenou krve své vykoupil, k pravé víře povolal, za dítě své přijal a k svatosti určil. A toho že jsem urazil? Je-li dosti jednoho pekla, aby taká drzost ztrestána byla? Ty jsou následky jediného hříchu smrtelného. Avšak kolik jsem jich spáchal v životě svém? A hřích smrtelný v srdci maje, mohl jsem pokojným býti a bez starosti žíti? Ó hříchu, jímž jsem nejlepšího Otce svého hrubě urazil, ó hříchu, jímž jsem nevinného Beránka na kříž při-

bil, ó hřích, jímž jsem Ducha Sv. zarmoutil, odstoup ode mne! Hřích, tebe nenávidím, a zavrhuju s ošklivostí. — Ty však, ó Bože milosrdenství a slitování, jenž jsi mne na zemi trpěl, odpusť mi! Andělé zhřešili a zavržení jsou na věky, já zhřešil a ty čekáš na obrácení mé. Buď mi-lostiv mně hříšnému! „Ejhle, nepravost svou já poznávám, a hřích můj proti mně jest vždycky.“

2. Bůh miluje všecko, co stvořil, praví Písmo sv., jenom hřích nenávidí, ježto není dílo jeho a toho nenávidí, jenž hřích páše. „V nenávisti jsou u Boha bezbožník i jeho bezbožnost.“ (Moudr. 14, 9.) „A těch, dí sv. Isidor, ježto nad jinými za správce ustanoveni jsou a nad jiné předčí, přísný soud očekává; komuž mnoho se uděluje mnoho se od něho požádá, komuž se více svě-řuje, více se od něho odejme.“ Takový popředník, povolán z mnohých, aby učil cestě spravedlnosti, kráčí sám cestou nespravedlnosti. Povolán postavením svým, aby byl pobloudilým ku povstání, jest jim ku pádu. Povolán rodem a úřadem svým, aby byl světlem, jest temností, maje býti lékařem, jest vražedníkem duší, maje býti vůdcem a rád-cem, jest zrádcem, maje shromažďovati s Kristem, rozptyluje. Měl býti s Kristem a jest proti němu, měl býti Církvi ku pomoci a jest jí ku škodě, měl býti sloupem utvrzení a jest kamenem urážky. Povolán, aby mezi svými a podřízenými byl po-mocníkem apoštolů, stal se náhončím ďábla a

stoupenců jeho. Obcuje s křesťany a sám dle skutků křesťanem není, mluví o víře a sám snad nevěří. „Proč ty,“ táže se takového Hospodin, „vypravuješ spravedlnosti mé a béřeš smlouvu mou v ústa svá? ty, ješto nenáviděl jsi kázně a zavrhl jsi řeči mé za hřbet. Srozumějtež tomu, kteří zapomínáte na Boha, aby někdy neuchvátil vás, a nebyl by, kdoby vytrhl.“ (Ž. 49, 16. 17. 22.)

Ač snad ne příliš často, bývá přece v chrámu Páně, avšak maje si odtud odnášeti požehnání, béře zavržení. Nemaje víry, nevydává ovoce víry. Proto nad viničkou srdce jeho hořekuje Hospodin řka: „Očekával jsem, aby nesla hrozny, ale plodila plané víno“, voměj, bylinu jedovatou. (Is. 5, 4.) A táže se: „Co jest, ješto jsem více učiniti měl vinici své a neučinil jsem jí?“ (Tamtéž.) Dal ti příležitost k vzdělání se, k poznání jeho sv. zákona, abys někdy u víře utvrzoval bratří. — Veliké zlo jest hřích každého člověka, ješto jest obraz Boží, větší zlo jest hřích křesťana, poněvadž jsa skrze křest sv. dítkem Božím, činí se otrokem ďáblovým, větší zlo jest hřích křesťana vzdělaného a výše postaveného, poněvadž jemu více vědění dáno, mnoho jest svěřeno. „Kdybyste slepí byli (nevědomí),“ řekl Pán k Fariseům, „hříchu byste neměli; ale nyní pravíte: Vidíme. Hřích váš zůstává.“ (Jan 9, 41.) „Protož kdo umí dobře činiti a nečiní, má hřích.“ (Jak. 4, 17.)

I já mám hřích, i můj hřích zůstává, Bože můj a Pane můj! Nepravost svou já poznávám. Kdo dá hlavě mé vody a očím mým potok slz, abych oplakával hříchů svých! „Obklíčily mne nepravosti mé a nemohl jsem jich ani přehlednouti: rozmnožily se nad vlasy hlavy mé.“ (Ž. 39, 13.) Umdlévám pod tíží hříchů a ty, ó Bože, neumdléváš mně shovívati čekaje, že se obrátím, Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou! Bože buď milostiv mně hříšnému!

3. „Co jsi učinil?“ Čím vyšší postavení, tím hlubší bývá pád. Křesťan postavený nad mnohými, padne-li, padá pod mnohé. Veliké jest neštěstí, zhřešil-li, znaje lépe než mnozí jiní cestu přikázání Božích. Ale štěstí v neštěstí tomto veliké jest, povstal-li z pádu svého. Však hroznější a nejhorší jest neštěstí, setrvá-li v pádu svém, v odloučenosti od Boha, zatvrdí-li se v nepravosti své, odpírá-li týž a týž Duchu Svatému: slovem, stane-li se zatvrzelcem nenapravitelným.

Čím vyšší postavení, tím hlubší pád. Čím jasnější známost vůle Boží, tím více zlé vůle potřebí k přestoupení přikázání. Obrátí-li se prostý člověk z nepravosti své k Bohu, jest to div milosti Boží, ale div divoucí jest, opravdu-li se obrátí k Bohu zhýralý, zatvrzelý vzdělanec. „Nebo toto praví Hospodin: Nezhojitelné jest zlomení tvé, přezlá rána tvá. Lékařství užitku není tobě.“ (Jerem. 30, 12.) Nucen jsa chodívati do chrámu

Páně, chodí tam s hříchem těžkým v svědomí, nucen jsa modlívati se s dětmi svými neb s čeládkou, modlí se s přetvářkou, stává se pokrytcem a že Bůh netresce, alebrž shovívá, libuje si v pokrytství svém, slouže toliko břichu, jež bude potravou červů. Nucen jsa přistupovati k sv. svátostem, přijímá nehodně, svatokrádežně, po zpovědi neplatné, bez víry, jen aby se stalo a lidé viděli. Od oltáře nesou jiní život, on smrt. Z hříchu rodí se hříchové, z hříšnosti pak zatvrzelost. Kdo takového zatvrzelce obrátí? Slovo Boží, které kácí cedry na Libanu a proniká srdce hříšníků jako meč na obě straně ostrý, nepohne jím, protože ho neslyší. Snad tedy poučná, náboženská kniha, jakýmiž mnoho lidí bylo obráceno? Ale té se štítí, aby se svědomí nepobouřilo, on čítá jenom věci zábavné, kratochvilné, smáti se chce a nikoliv poučiti. Snad upomínka na smrt? Doprovází mrtvá těla přátel svých ku hrobu, ale jak o kámen stojí u hrobu a odcházeje ze hřbitov a hledá zábavu a kratochvíle. Snad zpověď? Ale on se zpovídá neplatně. Snad nejsv. Svátost oltářní? Ale on přijímá nehodně, svatokrádežně. Žije v hříchu, zavržení hromadí se nad hlavou jeho, necitelnosti, otupělosti přibývá, zatvrzelost roste a z té ho nevyburácí nic a nikdo. On jest nenapravitelný. A co při tom nejhoršího: že žije s lidmi a mezi lidmi, jimž dává pohoršení. Kdo seče pohoršení, jež dáti může vzdělanec, před-

stavený, hospodář, úředník, mistr, otec jako opilec, smilník, cizoložník, lhář, bezbožník? — Nevěrný služebníče spravedlivého Pána, slyš, jak si na hříchy tvé nařiká ústy Davida krále (Ž. 54.): „Kdyby nepřítel můj zlořečil mi, snesl bych to ovšem ale ty člověče jednomyslný, vůdce můj, a známý můj, kterýs spolu se mnou sladkých požíval krmí: v domě Božím jednomyslně jsme chodívali —“ Věta není ukončena. Ó té žalosti a bolesti!

Div divoucí jest obrácení zatvrzelce, jenž pohoršení dává. Chci já se vydati v takové nebezpečenství, čekaje, až bych divem byl obrácen k Bohu? Chci s pokáním odkládati až k hodince poslední? Dá mi pak Bůh milosti, kterou jsem nyní stále odmítal? Ó nikoliv, nyní začnu, odložím zlé navyklosti, vstanu z hříchů svých k životu novému; vstanu a půjdu k Otci a dím jemu: Otče, zhřešil jsem! „Hříchů mladosti mé a nevědomostí mých nevzpomínej!“ (Ž. 24, 7.) Třtiny nalomené nedolomiž, knotu doutnajícího neuhasiž! Nezavrhuj mne od tváře své! Pomoz mi, chciť státi se křesťanem dobrým. Bože, dej, ať vykonám, co jsem si umínil. Pro Tvé svaté drahé rány, Jesu Kriste, smiluj se nad námi! Tebe tedy prosíme, rač služebníkům svým spomáhati, jež drahou krví jsi vykoupil!

III. Smrt.

„Zříd dům svůj, nebo umřeš!“

IV. Král. 20, 1.

Ezechiáš král, — tak vypravuje Písmo sv., — roznemohl se až k smrti. I přišel k němu Isaiáš prorok a řekl jemu: „Toto praví Hospodin Bůh: Zříd dům svůj; nebo umřeš a nebudeš živ!“ I obrátil král tvář svou k stěně a modlil se Hospodinu, řka: Prosím, Hospodine, rozpomeň se medle, kterak jsem chodil před Tebou v pravdě, a v srdci dokonalém a což jest libého před Tebou, činil jsem. I plakal Ezechiáš pláčem velkým. — Proč medle plakal Ezechiáš, on, jenž na lůžku umírajících říci mohl, že chodil v pravdě a dokonalosti před Pánem? Plakal, poněvadž při vši spravedlnosti své přece sobě vědom byl mnohého obmeškání a mnohé viny, tak že s hrůzou pomýšlel na blízkou smrt a soud a odvolával se na spravedlivé obcování své jen proto, aby si na Pánu Bohu vyprosil delšího života, v němž by i ostatní chyby své napravit a odkáti mohl. Nebo v poslední hodině objeví se člověku leccos, o čem dříve nevěděl a nejedno zdá se mu býti velké a těžké, co dříve lehká mysl jeho pokládala za nepatrné. Protož „spasitelné jest pomýšletí na smrt“.

„Rozpomínej se na poslední věci své a na věky nezhřešíš.“ Budeme tedy i my nyní rozjímati o smrti a sice: 1. smrt jistá, hodina smrti nejistá; 2. skonání jest okamžik vážný, rozhodný; 3. smrt spravedlivého jest líbezná a drahocenná.

Abychom rozjíмали náležitě, představme si v duchu, že jako Ezechiáš každý z nás leží na lůžku umírajících a hle, přichází k nám sluha Boží, jenž jako Isaiáš přináší poselství, že umřítí musíme; praví: „Zříd dům svůj; nebo umřeš!“

„Dej mi znáti, Hospodine, konec můj a počet dnů mých, jaký jest, abych věděl, čeho se mi nedostává“ k dobrému a šťastnému skonání. „Hle, na míru uložil jsi dny mé a bytost má jest jako nic před Tebou. V pravdě pomíjí člověk jako stín.“ (Ž. 38.) Propůjč mi té milosti, abych se nyní smrti bál a na ni se připravoval, abych pak jednou, až se dostaví, báti se jí nemusel!

1. Zříd dům svůj. „Uloženo jest lidem jednou umřítí.“ (Hebr. 9, 27.) Tentž jest výrok Boží, vynešený nade všemi potomky Adamovými po prvním hříchu v ráji. „Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět všel a skrze hřích smrt a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili.“ (Řím. 5, 12.) My všickni jsme hříšníci od narození, proto musíme též všickni zemřítí. Nic není jistějšího, než smrt; o jednom nebylo pochybováno nikdy: o smrti. Pohané, židé a křesťané, pravověrci a bludaři, tupiči náboženství,

rationalisté a atheisté či mudráci a neznabozi — všickni shodují se u víře, že uloženo jest lidem ednou zemřítí. Jednou člověk umře, jako se jen jednou narodí; proto též nešťastná smrt jest chyba, která se nikdy napravití nedá. Poněvadž tedy smrt jistá jest a jen jednou umřeme, neměli bychom pečovati o to vší silou, abychom dobře zemřeli? Neměli bychom veškerý život považovati jenom za čas přípravy k šťastnému skonání? Světáci řkou ovšem: Vždyť jsme jen jednou na tomto světě, avšak vážný křesťan odpovídá: Proto, že jsme jen jednou živi na tomto světě, také jen jednou umřeme; jednou-li šťastně, navždy šťastně, jednou-li nešťastně, na vždy nešťastně.

Smrt přichází z nenadání. — Nejednou stojí blíže, nežli jsme se nadáli. Tři jsou předchůdcové smrti: náhoda, nemoc a stáří. Náhoda dává nám výstrahu, že smrt číhá; nemoc, že se blíží; stáří, že smrt při nás jest. „Prach jsme, dí Žalmista (Ž. 102.), člověk, jako tráva jsou dnové jeho; jako květ polní tak odkvete. Nebo vítr přejde po něm a člověka není více.“ V pravdě málo postačí, aby člověk, mladý, zdravý, silný člověk náhle umřel. Jediná žíla pukne, aneb se krev zastaví, jediné zalknutí, jeden pád, jedna rána, jediný blesk postačí, abych na místě mrtev byl. Požár, z něhož není vysvobození, povodeň náhle přikvačivší, zemětřesení, jímž se krov nad hlavou mou sesul, loupežník, jenž mne doma, aneb zákeřník, jenž

mne na cestě přepadl, mohou býti příčinou náhlého úmrtí mého. Či jsou to případy řídké, neobyčejné, neslýchané? Tisíce tisíců zemřeli tímto způsobem, aniž by byli kdy pomyslili, že by takto umřítí mohli; nemůže-li se totéž státi i mně? „Aj, nyní vy, kteříž říkáte: Dnes neb zejtra půjdeme do toho neb onoho města a pobudeme tam celý rok a budeme kupčiti a získáme: ježto nevíte, co zejtra bude . . . místo toho, co byste měli říkati: Bude-li Pán chtíti a budeme-li živi, učiníme to neb ono.“ (Jak. 4.) Nikdo nežije kratčeji nežli ten, kdo si dlouhý život slibuje. Přemnoho jest těch, jenž u večer na lůžko ulehli a ráno mrtvi nalezeni jsou. Což, nalezali-li se v stavu hříchu? Což, nastala-li po jejich náhlé smrti smrt druhá — věčná? — —

Ó Bože, což jest život člověka? „Pára jest, kteráž se na maličko ukazuje a potom zmizí.“ (Jak. 4, 15.) „Člověk narozený z ženy, krátký živ jsa čas, naplněn bývá mnohými bídami. Jako květ vychází a setrín bývá. Utíká, jako stín, a nikdy v témž stavu nezůstává.“ (Job. 14.) Sotva že se narodil, již počíná umírati. Smrt nosí v těle svém. Kolik příbuzných, přátel, spolužáků mých již umřelo! I já umru, musím umřítí, avšak kdy, kde, jak umru? Brzy či za dlouhý čas, doma či na cestě, na vodě aneb na suché zemi, mezi svými příbuznými a milými či mezi cizími? náhle aneb po dlouhé nemoci? v stavu milosti aneb hříchu?

Každým okamžikem mohu zemřít; neměl-li bych každým okamžikem hotov být umřít? Některý z nás nepřečká snad tohoto roku. „Ó Pane, zdali já (to) jsem?“ (Mat. 26, 22.) — „Zříd dům svůj; umřeš!“ Výrok tento týká se snad nejprve tebe, jenž jsi na smrt nikdy nepomýšlel, málo se připravoval, jenž svědomí v pořádek jsi neuvedl. „Zříd dům svůj!“ Budtež tedy tito dnové věnování tomu, abych se k smrti připravil. Čas krátký jest. Pane, prodluž mi života, dejž času, abych se připravit mohl. Nedej mi náhle umřít, pokud se nenaučím umírat. Od náhlé a nenadálé smrti — vysvobod nás, Pane!

2. „Jáť jsem řekl: v polovici dnů svých půjdu k branám hrobu.“ (Isai. 38, 10.) Říkává se: starý musí, mladý může — umřít. Ovšem, mladý může umřít, dříve než sestárne. Avšak dejme tomu, že všichni dočkáme se vysokého věku, aniž bychom se byli dříve k Bohu opravdově obrátili: nemusíme-li jednou přece umřít? „Hlava se bělá, kolena třesou, zuby vypadávají a čelo vráskami poseté zvěstuje, že smrt za dveřmi jest.“ (Jeron.) Jaký bude stav muže v hříších sestárlého, v hříších umírajícího? Leží na lůžku bolesti: hlava jest skleslá, oko vyhaslé, ústa nepohybná, jazyk vyprahlý, prsa sevřená; — maso opadlo, postava zhubeněla, údy trápí a svírá bolest; — co myslí, co vidí v duchu svém? Vnitř vidí hříchy obtížené svědomí, které ho hněte a znepokojuje; na jedné

straně pomíjející svět, jemuž dával pohoršení a od něhož oklamán byl, na druhé pak straně vidí zlé duchy, kteří ho očekávají a žádají; nad sebou rozhněvaného soudce, kteréhož nikdy tak hrozného si nemyslí; pod sebou místo pláče a skřípění zubů, místo, v kteréž nikdy nevěřil. Co vidí dále? Za sebou vidí tmavou, širokou sice ale ošklivou cestu, po které posud běžel, před sebou dalekou, úzkou, neznámou cestu, zarostlou trním, trním to pokání, kteréž konati měl a nekonal; cestu, kteráž svlažována býti má slzami kajcnosti, jichž on nikdy neplakal. „A řekl jsem v srdci mém: V jak veliké soužení přišel jsem a v jaké vlny zármutku, v němž nyní jsem; ještě jsem býval vesel a milován. — Nyní pak se rozpomínám na zlé věci, kteréž jsem učinil v Jerusalemě“ (I. Mak. 6, 11.), v domácnosti, v obci, ve škole, v chrámu. Kolik mší sv. slyšel jsem k pohoršení přítomných, kolikrát přijal jsem nejsv. Svátost oltářní nehodně, v stavu hříchu, kolikrát vykonal jsem zpověď neplatně, kolik duší mně svěřených jsem zanedbal, pohoršil, usmrtil! Manželku měl jsem pouze k ukojení chtíčů svých, dítkám nedal jsem ani dobrého příkladu, ani dobrého jména, ani křesťanského vychování; služebné pokládal jsem za otroky. „Nyní rozpomínám se na zlé věci, kteréž jsem učinil.“ — Avšak mohu se vyzpovídati. „Nebo u Hospodina jest milosrdenství a hojné u něho jest vysvobození.“ (Ž. 129.) Pošlete mi pro kněze.

Stalo se. Kněz přichází, však nemocnému se zdá, že není na spěch, že mu bude zase lépe, dnes že není připraven, až zítra, uvidíme, ano zítra prý se vyzpovídá. — „Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe.“ — Za několik hodin leží starý hříšník v posledním tažení, spěchají pro kněze, přichází pozdě, nemocného již není, skonál. „Žálost hříšníků pomine, zahyne i s hříšníkem.“

Ó Bože, úzkost svírá mi srdce, když pomním na nešťastnou smrt hříšníka nekajícího. V pravdě „smrt hříšníků jest nejhorší“ ! (Ž. 33, 32.) Zřídka přihází se, aby na lůžku umírajících došel milosti pravého obrácení, přechasto umírají tací lidé bez zpovědi, bez přípravy, nenadále, náhle. „Neví člověk konce svého, ale jako ryby udicí chyceny bývají a jako ptáci polapeni bývají osidlem, tak zlapání bývají lidé v čas zlý, když na ně náhle připadne.“ A byť pak i pomýšleli na pokání, zůstává úmysl bez skutků, lítost jest nedokonalá, bázeň otrocká, bez pravé skroušenosti, bez víry živé, bez naděje synovské, bez lásky; nebo milost, bez kteréž nikdo nemůže opravdově k Bohu se obrátiti, nebývá dána těm, kdož po celý život svůj milostí pohrdali. Naplní se na nich slovo Hospodinovo: „Volal jsem a odpírali jste. Tehdy volati budou ke mně a nevyslyším.“ (Přísl. 1, 24.) Nemohlo by totéž i mně státi se, kdybych s pokáním odkládal? Co jest moudřejší: použití času Bohem mně daného, času to milosti a dnů spásy,

k napravení a polepšení svému, anebo na nejisto čekati, popřeje-li Bůh času ku pokání až před skonáním? Ejhle, „nyní jest čas příjemný, nyní jest den spasení.“ Či se domnívám, že budu k pokání způsobilejším, budu-li nyní v hříších pokračovati a dám-li se zlým návykem těsněji upoutati? Či to věcí nemožnou, abych za krátko umřel?

Pane, nechci déle odpírati, Ty voláš, já slyším, půjdu za hlasem Tvým. Dělati chci, dokud den jest; neboť přijde noc, kdy žádný nebude moci dělati. Počnu život nový, starý život shladím zpořádí úplnou, skroušenou, celoživotní. Hřešil jsem mnoho, hřešil jsem dlouho, od mladosti své: ze všeho se vyznám. „Dnes uslyšíte-li hlas Páně, nezatvrzujtež srdcí svých!“

3. „Smrt hříšníků jest nejhorší.“ O tom jsme nyní s hrůzou rozjímalí. — Avšak „drahá jest před očima Hospodinovými smrt svatých jeho.“ (Ž. 115, 15.) O tom budeme nyní uvažovati a sice hledíce v duchu na vážný ale zároveň líbezný obraz umírajícího Aloisia. Vidění toto na mysli majíce, položíme se pak u večer k odpočinutí jako na lůžko umírajících; neboť i nás týkají se slova: „Zříd dům svůj, umřeš!“ Aloisius v posledním tažení, jaké to líbezné divadlo pro Boha, pro anděly i pro lidi!

L. P. 1591 zuřil v Římě nákažlivý mor. Tisíce životů lidských padlo mu za oběť. Toho

času sloužil v nemocnici od Jesuitů zřízené Aloisius ubohým nemocným a sám se nakazil, onemocněl. S radostí očekával, že branou smrti brzy se dostane k Bohu, kteréhož andělská duše tato nade všecko milovala. Když mu jeden kněz zvěstoval že jest povážlivě, na smrt nemocen, prosil ho, aby s ním zpíval: *Te Deum laudamus!* Stalo se jak žádal. Po ukončení tohoto chvalozpěvu přišel k němu jiný kněz, jemuž Aloisius usmívaje se, pravil: Můj milý otče, vydáme se na cestu. Kam pak? otázal se kněz. Do nebe, odpověděl Aloisius, k Pánu Bohu, do nebe! A radostná vzpomínka na nebe dojala ho tak, že celou noc trval u vytržení mysli, v němž mu Bůh den a hodinu skonání jeho zjevil. Čím více se přibližoval Aloisiův poslední den, tím více připravoval se on k rozhodnému tomuto okamžiku. Každý večer modlil se s jedním knězem sedmero kajících žalmů, věda, že ani nevinnost bez pokání ze světa tohoto odejít nesmí. Jaký to pohled! Obraz Ukřižovaného před sebou na lůžku maje, hledí Aloisius upřeným zrakem na krucifix, šeptá s knězem slova kajicná, a slza za slzou roní se z očí jeho, jakoby byl hříšník největší. Však v srdci jeho jest svatý pokoj. Čím více ubývalo jeho života tělesného, tím více přibývalo života vnitřního. Poslední tři dni měl ustavičně na prsou malý křížek. Neustále mluvil jen o věcech duchovních anebo se po tichu modlil. Zatím přiblížil se den jeho smrti, jakž jej

sám byl předpověděl. Zdálo se, že se mu lépe daří, on však řekl rozhodně těm, jenž ho byli navštívili: Této noci umru ! Celý den strávil v rozjímání a se všemi, kdož k němu přišli, loučil se dojemně. „Nebraňte mi, pravil k plačícím, nebraňte mi umřítí, abych delším životem Pána Boha ještě více neurážel!“ Papež, jenž zvěděl o jeho nastávající smrti, poslal mu své požehnání a odpustky. Ačkoliv Aloisius z toho se těšil a radoval, zarděl se přece z pokory, že náměstek Ježíše Krista naň vzpomněl. Podali mu ještě nejsv. Svátost. Bratří jeho z Tovaryšstva Ježíšova, počtem 150, provodili nejsv. Svátost přejíce sobě uzříti umírajícího světce. Nábožnost, vroucnost a láska, s jakouž Aloisius přijal Boha lásky v srdce své, pohnula všemi až k slzám. Hlasité štkání rozléhalo se po světnici. Všichni postáli ještě chvílku u jeho lůžka, hledíce naň a o přímluvu jeho u Boha žádající. Po hodině prosil o povolení, aby se bičovati směl, pak aby od někoho bičován byl, a když mu obé bylo odepřeno, prosil, aby ho položili na holou zemi, by jako kající hříšník umřel. V noci slyšeli ho, an častokráte opakoval slova: Pane, v ruce Tvé poroučím ducha svého. Pojednou zbledl a zsinál jeho obličej, studený pot vyvstal na těle, předchůdce to a známka blízké smrti. Kněží jali se říkati modlitby za umírající: „Proficiscere anima christiana de hoc mundo. Putujž duše křesťanská z tohoto světa. Hodie sit

in pace locus tuus et habitatio tua in sancta Sion. Dnes budiž v pokoji místo tvé a obývání tvé na svatém Sionu.“ Aloisius ležel v posledním tažení v pravici drže hromničku a levice spočívala na křížku, kterýž od tří dnů okolo krku měl. Na okamžik před skonáním dala mu láska k milému Spasiteli opět řeč, hlasem slabým řekl několikrát: Ježíši! — pak umlknul, rtové trhli sebou — Aloisius skončil v pokoji. — Ejhle, tak umírá spravedlivý.

Ó Bože, drahá jest před očima Tvýma smrt svatých Tvých! Ó jak rád bych umřel jako andělský mládenec, sv. Aloisius! „Nechť umře duše má smrtí spravedlivých a poslední věci mé ať jsou jim podobné!“ (IV. Mojž. 23, 10.) Však jaké to přání! Kdo chce smrtí spravedlivých zemřít, musí též žít život spravedlivých. Mohu-li se vykázati nevinností, jakouž se stkvěl sv. Alois, mohu-li se vykázati kajicností, jaká jej zdobila? A přece jsou do nebe toliko dvě cesty: cesta nevinnosti a cesta pokání; vlastně však jenom jedna cesta, cesta pokání, ješto i nevinnost musí trpěti a přišla-li k rozumu, dobrovolně trpěti a se káti. Jaké pokání já jsem již vykonal? já, jenž jsem rozmařile žil, při nejmenší bolesti nevrly, v jídle a pití nestřídmý byl, já, jenž jsem zábavy, kratochvíle, radovánky a hry miloval a vyhledával, přikázání postní přestupoval, tělu, kteréž umírající Aloisius ještě bičovati chtěl, hříšně povoloval

a hověl? Jaká to kajicnost, jaká nevinnost! Slovy modlitby církevní volám: „Ó Bože, darů nebeských štědrý rozdavači, jenž jsi v andělském mládenci Aloisiovi podivnou života nevinnost se stejnou kajicností spojití ráčil: popřej nám pro jeho zásluhy a přímluvy, abychom ho v kajicnosti následovali, jestliže jsme v nevinnosti za ním nešli.“
Toť pevné předsevzetí moje: Od dneška chci kráčet cestou kajicnosti, abych zasloužil umřítí smrtí spravedlivých. Ó Bože, popřej mi času, abych vykonati mohl, co jsem umínil. Jakož jsi nemocnému Ezechiášovi na jeho úpěnlivou prosbu život prodloužil o 15 let a na znamení této milosti učinil, aby stín na hodinách slunečních zpátkem se vrátil o deset stupňů neb čárek, zadrž slunce života mého v rychlém běhu jeho, nedej mu zapadnouti, abych skutky pokání za dne konati mohl a nezačhvátala mne noc smrti věčné!

Ty Slunce spravedlnosti, Východe z výsosti Kriste Ježíši, osvěcuji kroky mé, abych našel cestu spásy. „Posvětiž těm, kteří ve tmě sedí a v stínu smrti, k zpravení nohou našich na cestu pokoje!“

IV. Soud.

*„Uloženo jest lidem jednou
umřítí a potom soud.“*

Hebr. 9, 27.

Rozjímalí jsme o smrti, poněvadž však po smrti nastane soud, budeme nyní rozjímati o soudu, kterýž bude hned po smrti jednoho každého z nás. Dobu tuto činí vážnou soudce, jenž souditi bude; věci, které budou souzeny, a výrok, jenž o celé věčnosti rozhodne. To bude předmětem dílu 1. Vážnější jest doba soudu pro toho, jenž vyšší měl postavení, těžší povinnosti, hlubší známost příkazů, jemuž mnoho duší bylo svěřeno, které pak jako žalobníci proti němu povstanou. A o tom v dílu 2. a 3. rozjímati budeme.

Povznesme se duchem před soudnou stolicí Ježíše Krista, před kterouž dříve neb později všichni se dostavíme, abychom slyšeli výrok, jenž rozhodne o celé věčnosti, jak dí apoštol: „Věckni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jak činil, buďto dobré neb zlé.“ (II. Kor. 5, 10.) Již pak stojíme duchem před soudnou stolicí Páně. Či „kdo vám ukázal, kterak byste utekli budoucího hněvu?“ (Mat. 3, 7.) volal veliký kajícník a kazatel pokání na poušti, Jan Křtitel k Židům. A rovněž napomíná každého Duch Svatý

ústý syna Sirachova: „Pomni na hněv, nebo nemešká.“ (Sirach 7, 18.)

Ano, Pane, stojíce v duchu před stolicí Tvou, budeme v svaté bázni uvažovati o soudu, abychom, až i nám onen velký den odplaty nastane, beze strachu slyšeti mohli výrok Tvůj. „Uloženo jest lidem jednou umříti a potom soud.“ — „Spravedlnost Tvá jako hory Boží, soudové Tvoji jako propast mnohá.“ (Ž. 35, 7.) Do této prohlubně soudů Tvých dovol nám sstoupiti v sv. rozjímání, abychom s milostí Tvou vystoupili z propasti hříchů svých! — Svatá Maria, útočiště hříšníků, oroduj za nás!

1. „Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae, dies magna et amara valde.“ Ach den onen, den to lkání, hněvu, zkázy, naříkání, den to hrůzné velebnosti, plný hoře a trpkosti. „Tremens factus sum et timeo, dum discussio venerit atque ventura ira.“ Děsím se a trnu v strachu, věda, že — vše k vyšetření přijde, na to ortel pomsty vyjde. — Světáci bojí se soudu světa, říkajíce: Co by tomu lidé řekli! a tato myšlénka překážívá jim v nábožnosti. Co by tomu lidé řekli! Avšak pravý křesťan bojí se soudu Božího, říkáje: „Kdo mne soudí, Pán jest!“ (I. Kor. 4, 4.)

Sv. Jarolím byl jeden z největších kajicníků v Církvi Boží. Žil v Římě, ale velkolepost toho města neupokojila ho, hluk ho omrzela i vydal se do Palestiny a takořka se pochoval v samotě. Ne-

vypravitelná jest přísnoř jeho života a tvrdost na sebe samého. Netoliko se bičoval, ale i kamenem tepal se v prsa tak, že zraněné tělo jeho krvácelo. Při tom bez ustání rozjímal v bázni a s třesením o přísnoř budoucího soudu. Uchvácen tímto pomyslením zvolal: „Každým okamžikem zdá se mi, že slyším strašný hlas trouby, která nás všech jednou k soudu bude volati. Dnem i nocí zní mi v uších a nepřeje skormoucené duši mé odpočinku.“ — A co jest, co činí tento soud i samým světcům tolik hrozným? Apořtol udává nám to několika slovy řka: „Kdo mne soudí, Pán jest.“ A toto vědomí jest příčinou strachu i samých spravedlivých. —

Bůh bude souditi, vševědoucí, jehož nikdo oklamati nemůže; nejvýř spravedlivý, jehož nikdo porušiti, k nespravedlnosti pohnouti nemůže; všemohoucí, jemuž nikdo odporovati nemůže. — Ježíř Kristus, Syn Boží, jenž se vtělil, trpěl a umřel, aby nás vykoupil a spasil, On přijde soudit živých i mrtvých, přijde s křížem, kterým jsme pohrdali, přijde maje rány na těle svém, které mu hříchové naši zasadili. „Quantus tremor est futurus, quando judex est venturus, cuncta stricte discussurus!“ Jaká hrůza tu nastane, až v oblacích soudce stane, a nic skryto nezůstane! — Dvě knihy rozvinou se na tomto soudu: evangelium a svědomí. V prvn uřří hřiřník, co mu bylo přikázáno, v druhé bude viděti, co činil a co činiti neměl. Evangelium bude

k němu volati: Hle, toto jsi věřil — a svědomí zvolá: Hle, toto jsi činil, podle víry byl jsi křesťan, životem svým byl jsi pohan! — Všecko, co posud skryto bylo, vyjde na bílý den, všecko bude souzeno. „*Judex ergo cum sedebit, quidquid latet, apparebit, nil inultum remanebit.*“ A když sudí k soudu vstane, zjeví věci ukrývané, bez pomsty nic nezůstane. — Zjevný budou pak všelike zlé myšlénky, úmysly, žádosti, slova a skutky; zjevný budou hříchy tajné i veřejné, hříchy, jež jsme sami spáchali, i hříchy, k nimž jsme jiných svedli, ponoukali, příčinu a přiležitost dali. I dobré bude přísně skoumáno, stalo-li se v náležitém úmyslu, pro Boha, anebo z marnivosti, k účelům sobeckým, dobré, i to, jež jsme vykonali, i to, jež jsme vykonati obmeškali, všecko bude zváženo na váze spravedlivé, na váze Božího soudu. „*Quid sum miser tunc dicturus, quem patronum rogaturus, cum vix justus sit securus?*“ Čím se budu omlouvati, kde ochránce mám hledati, ať je zbožným se co báti? — V okamžiku prohlednu naskrze duši svou; všecko, dobré i zlé, co jsem od mladosti své vykonal, bude jasně a neodvratně tanouti před očima máma, v okamžiku bude výrok vynešen nade mnou, buď: Věčně blažen! buď: Na věky ztracen! O tomto pak výroku, ať jest dobrý nebo zlý, budu nucen sám vyznati: jest spravedlivý. Soudil jsi právě. „*Spravedlivý jsi, Hospodine, a přímý jest soud Tvůj!*“ (Ž. 118.)

„Hospodine, nevcházej v soud s služebníkem svým, nebo nebude ospravedlněn před obličejem Tvým nižádný živý.“ (Ž. 142.) „Budeš-li šetřiti nepravostí, Hospodine, Pane, kdo ostojí?“ Kterak vydám počet z tolika milostí, jichž jsem zneužil, kterak z času k pokání mi propůjčeného, který jsem promrhal? Co řeknu pak, až vyjdou na blýlý den ohavní hříchové, jež jsem posud jako v tmavém hrobě ukrýval? — Ó soude Boží, hrozný jest pohled na tebe. Tu jsou hříchy bez počtu nahromaděné přede mnou, tamo zlí duchové, žalující na mne; pod nohama propašť, otevřená, aby mne pohltila, nade mnou přísný soudce, jenž mi hrozí jsa rozhněván; za mnou svět, jenž mne na vždy opouští, před očima věčnost, jenž se otvírá. — Ó Bože, čeho se mám báti, ne-li dne soudu! „Běda mně bídnému, zvolal sv. Augustin, až před Soudce svého veden budu, až zlí duchové na mne budou žalovati, až kniha svědomí se rozvine a já uslyším hlas: Ejhle člověk a skutkové jeho!“ — Nyní tedy ať zní v uších mých jako sv. Jarolímovi hlas trouby andělské: Vstaňte mrtví, pojdte k soudu, aby zvuk její mne nepolekal, až v skutku zavzní. Nyní tedy chci sám sebe souditi, abych obstál na soudu Božím, nyní budu se sám trestati, abych neupadl v ruce spravedlnosti Božské, nyní se sám pokořím upřímnou zpovědí, abych v den soudu přede všemi národy nebyl zahanben. „Hospodine, v prchlivosti své ne-

tresci mne, ani v hněvu svém kárej mne!“ (Ž. 37.) „V pravdě vím, že tak jest a že nebývá spravedliv člověk, přirovnán jsa Bohu. Chtěl-li bys s ním se hádati, nebude moci jemu odpověditi jedno za tisíc.“ Avšak u Tebe, ó Hospodine, jest milosrdenství a hojné smilování. „Cum veneris judicare, noli me condemnare.“ Až přijdeš souditi, nechtěj mne zatratiti!

2. „Nejtvrdší soud na těch, kteříž představeni jsou, vykonán bude. Chatrným (sprostným, neumělým) zajisté propůjčuje se milosrdenství, ale mocní mocně muky trpěti budou.“ (Moudr. 6, 6) Tento výrok Ducha Sv. činí soud hrozným zvláště tomu, jenž nad mnohými postaven jest a tudíž i větší odpovědnost má. Onť více než jiní vzdělán jsa, lépe zná zákon Boží, pročež větší jest vina jeho. Má více prostředků k dosažení cíle a určení svého, přísnější mu tedy nastává soud. Jiní lidé jsou takorča nuceni spojovati službu Boží se službou světa; na poli, v lese, v dílně, pracujíce, na trhu kupčíce pozdvihují srdcí svých k Bohu. Srdce neodvislého, samostatného pána může a má býti u Boha. Není-li tomu tak, pak bude jeho vlastní stav prvním jeho žalobníkem; budeť mu veřejně vytýkati: Ty jsi byl všecko, jenom ne, co jsi býti měl, sloužil jsi všem, jenom ne Bohu, všecko jsi miloval, jenom ne povolání své. Chtěl-li by se omlouvati nesnadností své úlohy, nemůže; nebo

čím obtížnější stav a povolání, tím větší dává Bůh milost. Či nemohl přistupovati k sv. svátostem? A proč zanedbával modlitbu? By se byl modlil sám, byli by se jiní modlili za něj. Nebo na dobrého otce, představeného, učitele, mistra, hospodáře, pána vzpomínají dítky, podřízení, žáci, chasníci, dělníci, sluhové modlitbou. A nemohl-li konati skutky dobré? Komu jinému poskytuje stav jeho větší příležitosti na př. k učení ne-umělých, nežli učenému, cvičenému, vzdělanci? Každému stavu a povolání dává Bůh potřebné milosti, rovněž tedy a zvláště pěstounům a vychovatelům miláčeků svých, jsou-li milosti hodni. Na soudu vidí vše, co dobrotivý Bůh pro něho učinil a čím se on Bohu odměnil. Onť věděl a sám dítkám svým i jiným hlásával slovo: „Čiňte pokání; nebudete-li pokání činiti, zahynete“ — proč tedy sám pokání nečinil? Onť ne-jednou opakoval, že málo jest vyvolených, že úzká jest cesta, kteráž vede do života věčného, i proč tedy kráčel širokou cestou záhuby? Onť věděl, že nebudou děditi království nebeského ani pyšní, ani lakomci, ani smilníci, ani nestřídmí v pití, ani vlažní v službě Boží, proč se tedy sám těchto nepravostí nevaroval? „Kterýž pravíš, že se nemá cizoložiti, cizoložíš; kterýž v ohavnosti máš modly, svatokrádeže se dopouštíš; kterýž zákonem se chlubíš, přestupováním zákona Boha zneuctíváš? Nebo jméno Boží pro vás v po-

rouhání jest mezi národy.“ (Řím. 2.) „V čem jiného soudíš, sám sebe odsuzuješ.“ (Řím. 1.)

Ó Pane, kterak ostoím na soudu Tvém, budu-li pokračovati v té vlažnosti, v těch hříšných navyklostech, v kterýchž jsem si posud hověl a liboval? „Kteraký jsem já, abych odpovídal jemu“ Nejsvětějšímu? „Budu-li chtíti sebe ospravedlňovati, ústa má odsoudí mne! budu-li chtít ukázati se nevinným, nešlechetným mne býti dokáže.“ (Job. 9.) Měl jsem choditi v duchu a konal jsem skutky těla; měl jsem obcovati s Bohem a vyhledával jsem světácké společnosti a radovánky; měl jsem trvati na modlitbách, a já jsem se méně modlil než za dětství svého. Ó, jak nábožný, vroucný, mravný a nevinný byl jsem jako dítě, žák a jinoch, a jak vlažný, roztržitý a lehkomyslný, nectný jsem jako dospělý muž! Jsem modla, která má oči a nevidí, uši a neslyší, ústa a nemluví, tělo bez ducha, bez života. Mám oči, jenom abych pohlížel na marnosti světské; uši, abych poslouchal ničemné šprýmy; ústa, abych mluvil věci neužitečné, ne-li docela zlé; srdce, v kterémž pánem není Bůh, ale brž svět. Ó Pane, kterak stalo se, že kráčetí maje ku předu, nazpět jsem odstupoval? Nepřispíval-lis mně svou milostí? Přispíval zajisté, ale právě to zveličuje vinu mou, že jsi mně dával milost nad milost. Ty jsi mne vyvolil z velkého množství a vedl jsi mne jako otec dítko své nejprv co žáka do školy a po le-

tech postavil jsi mne v nynější povolání mé, dal jsi mi příležitost k poučení a povzbuzení se, k přijímání sv. svátostí, ku konání pobožnosti, čeho jsem více žádati směl, abych svatým státi se mohl? A toto-li vše neprospělo, či to vina? Bože můj, má vina, má vina, má největší vina. „Spravedlivý jsi, Hospodine, a přímý jest soud Tvůj! Chtěl-li bych se s Tebou přiti, nebudu moci odpověděti Tobě jedno za tisíc.“ Avšak Ty jsi nejenom soudce spravedlivý, nýbrž též otec milosrdný, pln dobroty a shovívání, milosti a smilování. „Hospodine, ne vedle hříchů našich učiniž nám, ani dle nepravostí našich odplacujž nám!“ „Ingemisco tamquam reus, culpa rubet vultus meus, supplicanti parce Deus.“ Oplakávám svoji vinu a zardělý hanbou hynu, odpusť prosícímu synu!

3. Netoliko vyšší postavení a lepší známost vůle Boží odsoudí vzdělance na soudu, nýbrž i duše, které jemu svěřeny byly, jež on vésti měl, povstanou proti němu jako žalobníci. Duše, které snad dobře vedl, budou mu k zahanbení, jejich svatostí, k níž jim druhdy pomáhal, bude odsouzena jeho bezbožnost. Duše, které on svedl, budou proti němu volati o pomstu, zlořečíce jemu. Představme si v duchu hříšného představeného, otce... před soudnou stolicí Boží a kolem něho zástup duší šťastných, jichž vůdcem, pánem, učitelem, živitelem on býval. Snad se budou tyto duše u Soudce za něho přimlouvati, uznávajíce, že i on

má zásluhu o spásu jejich? Uznávajíce toto dobrodiní vědí též, že on všelikým dobrodiním Božím pohrdal. Vědouce, co jim dobrého učinil, vědí též, co zlého proti Bohu spáchal. Rozpomínajíce se na pravidla, jež jim dával, vidí též ohavné zásady, podle nichž jednal. A poněvadž tyto vyvolené duše chtějí jenom to, co Bůh chce, spojujíce vůli svou úplně s vůlí Boží, nemohou chtítí, nežli aby byl zavržen. Nechať odstoupí od nás, bezbožník, a přijme, co zasloužil! — Ať ustoupí na levo k zástupu zavrženců. „Oddělte se z prostředku shromáždění tohoto!“ (IV. Mojž. 16, 21.)

V den soudu budou zlí z vyšších tříd společnosti lidské lkáti a bláznovství své oplakávati. Při pohledu na šťastné duše budou v zoufalství volati: „Toť jsou ti, ježto nám byli někdy k posměchu a za přísloví potupy. My nesmyslní měli jsme život jejich za bláznovství; aj, jak jsou počtení mezi syny Boží a mezi svatými jest los jejich!“ (Moudr. 5.) Oni jsou dítky Boží, my otroci ďáblůvi, oni svatí, my zavržení! My nesmyslní, potají jsme se jim smávali, když si na malé poklesky stěžovali, jichž my jsme nedbali. Posmívali jsme se jejich lehkověrnosti, když slovy našimi byli pohnuti, výstrahami zastrašeni, radou povzbuzeni. Toho onoho viděl jsem, an byl křtěn, pak do školy chodil, viděl jsem jej u sv. zpovědi, u prvního přijímání, u sv. biřmování, byl jsem

mu kmotrem, dobrodincem, doprovodil jsem ho ku hrobu. Ó těch šťastných, věčně blažených! Mohli-li ti a oni vjíti do života, proč já ne? „Ó smilujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji!“ — Však nikoliv, nejsou již přátelé, alebrž jsouce přáteli Božími, jsou nepřátelé všech zlých, žalujete na ně, že, co jiným radili, sami činiti nechtěli.

Již ale budou-li i takovéto dobře vedené, obrácené duše zlému představenému v den soudu k zahanbení, ó čím více přičiní každá od něho svedená duše k jeho zavržení! Svedená pohoršením, ježto šla za jeho zlým příkladem, v zlém následujíc mistra. Svedená ponoukáním, svedená s cesty ctnosti do bahna nešlechtnosti. Mnozí učňové ustydli v dřívější nábožnosti své, vidouce vlašnost mistra svého doma i v chrámě, mnozí dospělí utvrzení jsou v hříšném životě, vidouce totéž na pánu svém; mnozí stali se dokonce nevěřícími, nevidouce víry na svém pánu, o němž předpokládají, že mnoho četl, se učil, cvičil, vzdělal. Nyní vědí, že nejednou dáno mu napomenutí, by dával lepší příklad, mnoho prostředků použito, aby ho na pravou uvedli cestu, vše na zmar; nyní stojí nešťastník před soudnou stolicí Boží, obklopen množstvím duší, jimž pohoršení dal. Nuže žalujte nešťastní svedenci na svůdce svého, odkřejte tajné neštěstí, jehož on byl původcem, uvalte naň vinu, kterou on na vás vložil; stojte na pravdě Boží, kdež nebude přijata ani výmluva,

ani omluva, ani přímluva. Zlé mravy, které on příkladem svým potvrdil, nepořádky, které vlašný jsa a nedbalý trpěl, nevědomost, kterou udržoval a šířil, slabosti, jež na jiných omlouval, nepravosti, jichž netrestal, nespravedlnosti, jež zakrýval, vše to pozdvihuje se proti němu, vše to volá strašným hlasem o spravedlnost, žádá potrestání vinníka. „Volali hlasem velikým řkouce: Až dokud Pane, svatý a pravý, nesoudíš a nemstíš krve naší?“ (Zjev. 6, 10.) Nehodný křesťane, jaký že očekáváš za takovýchto okolností výrok soudce, ne-li výrok zničující: „Odejdi ode mne, zavrženče, do ohně věčného?“

Ó toho hrozného výroku nad otcem, mistrem, pánem zlým! A tento výrok Soudce neuprositelného jest nezvratný, nezměnitelný výrok. Kdoby, pomýšleje na soud, nekonal v bázni a s třesením spasení svého? Kdo rozumný, jenž posud neuvedl v pořádek a bezpečnost duši svou, směl by se odvážiti, vzíti na sebe odpovědnost za duše jiné, které jednou v den soudu jeho žalobníky státi se mohou? Nemusí-li, když vlastní vinou ztratí duši sobě svěřenou, dáti za ni svou duši jedinou? Ó Bože, jaké neštěstí, kdybych i já byl vůdcem zlým! Jiným ukazuje cestu k nebi, chtěl bych sám sebe svrhnutí do pekla? Ó Pane, díky Tobě, že jsi mi tuto ač strašnou, přece však spasitelnou pravdu poznati dal. Nyní počnu a neustanu, až se polepším, nyní vše vynaložím na to, abych se

posvětil. Modlitbou a kajicností, pobožností a dobrými skutky budu se starati o spásu duše své. Sám sebe budu souditi, abych od Tebe nebyl odsouzen. Nyní jest den spasení, nyní mohu o duši svou starati se; však přijde čas, a snad brzy, kdy to již možno nebude. Ó Bože spravedlivý a milosrdný, Soudce můj a Vykupiteli, slituj se nade mnou! Nezavrhuj mne od tváři své. Pomni, že jsi pro mne s nebe sestoupil, tělo lidské na se vzal a na kříži umřel, abys mne spasil. Nedej, aby tolik práce, tolik utrpení na mně bylo zmaréno. „Quaerens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus.“ An's mne hledal, tělo mdlelo, pro mou spásu v kříži mřelo, ať se na zmar to nedělo! V den hněvu a hrozného soudu nedej mi státi na levici, alebrž připoj mne k dobrým ovečkám svým. „Inter oves locum praesta et ab hoedis me sequestra, statuens in parte dextra.“ Rač mne mezi ovce dáti, a ne ku zlým přimíchati, ať smím na pravici státi!

V. Peklo.

*„Kdo bude moci bydliti s ohněm
žhřajícím? Kdo bude moci by-
dliti s horkostmi věčnými?“*

Isai. 33, 14.

Výrok božského Soudce bude obsahovati buď věčnou blaženost aneb věčnou záhubu. Po soudu posledním dostaneme se buď do nebe aneb do pekla, abychom tam přebývali na věky. Sstupmež nyní duchem do žaláře věčného, do pekla a vizme místo, určené i pro nás, nebudeme-li pokání činiti, vizme to hrozné místo, připravené pro bezbožníky, kteří bez obrácení se umrou. Sv. Teresie napsala sama o sobě, jak jednou u vidění Bůh ji do pekla uvedl a místo jí ukázal, kteréž pro ni bylo připraveno, kdyby se byla od světa svěsti dala. Peklo nám uvádí na paměť každý pohřeb, když kněz nad tělem zesnulého křesťana prosí Boha slovy modlitby církevní: „aby, poněvadž v Tebe (Trojjediný) věřil a doufal, muk věčných nezakusil, nýbrž radosti věčné došel.“ Sstupmež tedy v rozjímání do pekla a vystoupíme s předsevzetím, že se káti budem, aby nikdo z nás v skutku nebyl svržen dolů, aniž by se kdy opět mohl dostati vzhůru. Rozjímejme o trestech, 1. jaké trpí zavrženci v pekle na těle i v duši; 2. trpí-li tam více neb méně, jenž tuto nad jinými

byl postaven; 3. jak nevyslovitelné jsou muky v pekle, poněvadž trvají věčně.

V duchu vidíme hrozný soud Boží, jímž zastižení byli Kore, Dathan a Abiron, jenž se proti Mojžíšovi pozdvihli a lid Israelský k vzpouře svedli. Vidíme v duchu zemi, ana se rozstupuje pod nohami odbojníků a pohlcuje jich. Pohledme v otevřený jícen pekla a pozorujme zlé duchy a zavržence, co tam trpí.

Ó Pane, hrozné jsou věci, jež v pekle vidím, však nicméně nechci odvrátiti očí svých, abych spasitelnou bázní uchvácen, opravdově se obrátil ku pokání. Bedlivě budu pozorovati poklady Tvého spravedlivého hněvu, nahromaděné v pekle, abych se naučil lépe užívatí pokladů Tvé milosti a milosrdnosti, uložených v Tvé sv. Církvi pro mne a pro všecky hříšníky. Rozjímati budu o mukách věčných, připravených pro bezbožné, abych se již svěsti nedal krátkými radostmi krátkého tohoto života. Ó Bože, přispěj mi ku pomoci svou milostí! Nejblahoslavenější Panno Maria, oroduj za mne!

1. Před lety kolovala světem následující krátká rozmluva věřícího s nevěřícím. Nevěřící: Ó vy zpozdilci, je-li bajkou nebe, v které věříte. Věřící: Ó zpozdilče, není-li bajkou peklo, v které nevěříš! A věru připouští-li kdo jenom možnost pekla, jest zajisté největší zpozdilec, nečiní-li vše, aby ušel peklu, do něhož by snad upadnouti mohl.

nestará-li se, aby došel spasení věčného. Však co činiti jest nám, kteří možnost pekla netoliko připouštíme, alebrž věříme v skutečnost pekla, v hroznou skutečnost, kterouž nám Písmo sv. barvami živými strašně líčí. Mnozí řkou, že dotčená slova Písma sv. jsou pouhé obrazy. Ješto však obraz nedostihne nikdy skutečnosti, jak hrozná bude tedy skutečnost, když hrozný jest pouhý její obraz, nákres, nástin! Dle slov Písma sv. jest peklo pec ohnivá, v kteréž věčně hoří; žalář, v němž zavrženci lkají okovy jsouce spoutáni na věky; děsná poušť, prázdná vši útěchy, ale tím bohatší bídou a pláčem; údolí smutku, jímž divoce proudí řeky plné Božského hněvu; jezero ohně a síry, kamž uvržení budou ti, kdož v životě tomto hověli hříšným náruživostem; humno hněvu, kdež rozhněvaný Bůh drtí nepřátely své; místo temnosti, kamž ni žádný paprsek světla neproniká; dům ďáblův, v němž on panuje a zavržence mučí jako vykonavatel spravedlnosti Božské. Ó jaká to země, jaké obývání, jaký příbytek!

Dvojího druhu jsou muky zatracenců; neboť jakož v hříších podíl mělo tělo i duše, rovněž trápeno bude tělo i duše mukami hroznými. Velké byly zločiny, velké jsou i tresty. Bez milosrdenství bude tělo páleno, aby kálo za hanebné hříchy, jakých za živa se dopouštělo. Všichni smyslové mají tam vlastní muky, poněvadž všickni sloužili choutkám nedovoleným. — Však ač velké jsou

tresty, jimiž tělo se mučí, jsou přece tresty duše mnohem větší a bolestnější. Všelike síly a mohutnosti duše mají své vlastní a nevypravitelné muky. Paměť mučí se upomínkou na minulý život, v němž člověk, by byl chtěl, nebe si získati mohl, — upomínkou na všelike milosti, kterých člověk zneužil, — upomínkou na všecky hříchy, jichž se dopustil a na věky již napravit nemůže. Obrazotvornost, kteráž kochávala se v obrazech necudných, mučí se v pekle všelikými příšerami, hrůzami a zjevy strašnými. Rozum mučí se poznáváním neskonalé a zaviněné bídy, z které není pomoci a nikdy žádného vysvobození. Vůle se mučí, vidouc se zbavenu všech darů přirozenosti, milosti a slávy, zbavenu svého Boha, nejvyššího statku, jehož v životě málo žádala, ale nyní ustavičně před očima míti musí a nikdy dosíci nemůže, nikdy dosíci nechce a protože toho nechce, nikdy šťastna, nikdy spokojena není; nýbrž v neskonalém zoufalství zuří bez úlevy, bez naděje. „Pokuty věčné trpěti budou v zahynutí.“ (II. Thes. 1, 9.)

Ó Pane, jak hrozné jsou pokuty, k nimž Tebe, Otce nejlaskavějšího, přinutil hřích! „Kdož zná mocnost hněvu Tvého a pro bázeň Tvou kdo může hněv Tvůj vypravit?“ (Ž. 89, 11.) Jakkoli děsné jsou tresty v pekle, jak nám je víra líčí, zajisté převyšuje skutečnost všelike pomýšlení naše. „Kdo bude moci bydliti s ohněm zžírajícím? Kdo bude moci bydliti s horkostmi věčnými?“

Já, jenž jsem posud měkce žil, tělo své starostlivě ošetřoval, údům svým hříšně povoloval, já že budu moci bydliti s ohněm zžírajícím? Oči moje, které přecho často hleděly na marnosti a klamné krásy světské, kterak budou mučeny pohledem na toliké obludy a příšery, ježto se přede mnou objeví! Uši moje, které lehkovážným řečem a zpěvům, zlovolným úštěpkům a pomlouvám rády se nakloňovaly, kterak budou mučeny lkáním zlých duchův a pláčem zavržených duší! Jazyk můj, jenž žvatlal hříšné šprýmy, slova necudná, nevěrecká a utrhačná, kterak bude moci neustále vyražeti křik zoufalý? Ústa moje, která se naplňovala pokrmy v čas zapovězený a libovala sobě v nestřídmosti v jídle a pití, kterak vyprahnou žízní věčnou, nemajíce nikdy ani krůpěje ochlazujející! Má paměť, která vždycky plna byla myšlenek světských a obrazů hříšných, trápití mne bude upomínkami děsnými. Můj rozum, jenž sobě liboval v světle moudrosti světácké a v liché osvětě, jakými mráкотami bude obestřen, nemaje u věčné noci své žádného světla, leč které by ho zarmucovalo! Má vůle, která od nejvyššího dobra se odvrátila a na marných tvorech a státcích této země lpěla, kterak bude zmítána a trhána vášněmi všeho druhu! Ó peklo, místo hrůzy, říše temnosti a muk! Čeho bych se měl báti, ne-li tebe? A porta inferi erue, Domine, animam meam. Od bran pekelných vytrhni, vysvoboď duši mou, Pane!

2. „Silnějším silnější nastává trápení.“ (Moudr. 6, 9.) Bohaprázdný nešťastník, jenž silnější byl v známosti zákona Božího, výše postaven, bližší chrámu Páně, silněji trápen bude, než sprostný věřící. Oheň spravedlnosti řídí se podle množství hříchův a pálí tím bolestněji, čím více trestu hoden jest odsouzenec. „Otče, smiluj se nade mnou, a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého u vodě a ochladí jazyk můj; neb se mučím v tomto plameni.“ (Luk. 16, 24.) Tak volal bohatec pohřben jsa v pekle. Byl silnějším v životě svým postavením, silnějším svými hříchy, pročež i silnější nastalo mu trápení.

Muky zavrženců zvyšuje společnost zlých duchů. „Jsou duchové, kteří ku pomstě stvoření jsou a prchlivostí (zlostí) svou zmnožují trápení.“ (Sir. 39, 33.) Sami jsouce zavrženi, nemají na práci a na starosti, leč aby zavržence trápili. Na Bohu nemohou se pomstiti za své zatrazení, činí to tedy na člověku, obrazu Božím. V zavržencích pronásledují Boha a to se vztekem a zlostí, jaké schopno jest jenom srdce ďábelské.

Muky zavrženců zvyšuje společnost nešťastníků rovněž zavržených. Pomysleme si otce, mistra, přednostu . . . ve společnosti duší jeho vinou zanedbaných, svedených, zavržených. Zlořečí mu, naříkajíce, že ho poznali. Ubohý, stokrát nešťastný a pomoci mu nelze! Mučí se v plameni.

Bože můj, i já tonu v témž nebezpečství,

bojím se trestů, pomýšleje na svou minulost, rozvažuje přítomnost. „Zbodniž bázní svou tělo mé; nebo soudů Tvých bál jsem se.“ (Ž. 118, 120) Pronikniž bázní svou ubohou duší mou, abych ani spáti, ani odpočinouti nemohl, pokud bych s Tebou, Bože můj, byl se nesmířil. Pronikniž lehkou mysl mou, abych se bál; nebo čím více nyní báti se budu soudů a trestů Tvých, tím méně budeš mi hrozným na věčnosti. Tyť jsi slíbil milosrdenství všem bojícím se Tebe. „Milosrdenství jeho od pokolení až do pokolení bojícím se Jeho.“ (Luk. 1, 50.) Vždyť pak již to jest důkazem otcovského milosrdenství Tvého, že jsi mne, jenž jsem tolik smrtelných hříchů spáchal, posud nesvrhl do pekla! „Milosrdenství Hospodinovo, že jsme dokonce nevyhynuli!“ (Pláč 3, 22.) V pekle zajisté jest nemálo zavrženců, kteří se jen jediného smrtelného hříchu dopustili a od Boha nejvyššího spravedlivého k mukám věčným odsouzeni jsou. Ó nevyzpytatelní soudové Boží! Proč jsem já, po tolik a tolik let hřeše a shovívavosti Boží téměř se posmívaje, zůstal ušetřen? Proč mne stejný nezachvátil soud? Neřikej, duše má: Zhřešili jsme a co se nám zlého stalo — nýbrž rci: Milosrdenství Hospodinovo, že jsme dokonce nevyhynuli! Sv. Teresie uzřela jednou u vidění peklo a v něm místo, které pro ni připraveno bylo, i uslyšela hlas Spasitele řkoucího: Pohleď, dcero, na toto místo, zde byla bys podle spravedlnosti, ježto jsi toho místa zasloužila a

pouze milosrdenství moje vysvobodilo tě z něho.
— Od toho času měla tato sv. duše ustavičně na jazyku slova žalmu (85, 12. 13.): „Chváliti budu Tě, Hospodine Bože můj, z celého srdce svého a oslavovati budu jméno Tvé na věky. Nebo milosrdenství Tvé veliké jest nade mnou a vytrhlš duši mou z propasti nejhlubší.“ Rovněž tak i já chválím Tě, Hospodine — vytrhlš duši mou z propasti nejhlubší. „Dobrořečte Pánu, chvalte a vyvyšujte ho na věky. Nebo z pekel vytrhl nás a vysvobodil nás z prostřed hořícího plamene a z prostřed ohně vytrhl nás!“ (Dan. 3.)

3. Žádný jazyk nemůže vysloviti, žádná mysl pojmouti, žádné péro vypsati pokuty a muky zavrženců v pekle. Ale muky tyto byly by snesitelné, kdyby jen nejmenší jiskřička naděje doutnala, že někdy pominou, že časem konec vezmou. Ale to jest peklem v pekle, že bída jest bez konce, trápení věčné. Není z pekla vysvobození. *Ex inferno nulla redemptio!* Oheň, jenž tam hoří, nehasne nikdy. „Červ jejich neumírá a oheň nehasne.“ (Mar. 9, 45.) Tresty tam připravené jsou věčné. „Půjdou do trápení věčného.“ (Mat. 25, 46.) Slovo „věčně“ činí peklo hrozným; slovo toto „věčně“ vyslovovala sv. Teresie už jako dítě s bratříčkem svým s podivením a hrůzou; slovo toto „věčně“ pohánělo ji mocí neodolatelnou, aby mezi pohany mučnickou smrt hledala; nebála se krátkého utrpení časného, majíc na mysli muky hříšníků

věčné. Toto slovo „věčně“ uvedlo ji později, když od světáckých družek k lehkomyšlnosti byla svedena, opět na cestu spásy. Nebo kdo by nechtěl raději několik let pokání činiti, nežli se trápit — věčně?

Nepohodlí sebe menší stává se nesnesitelným, trvá-li dlouho, beze změny. Nepatrná bolest jest pichnutí jehlou, ale kdo by vydržel pschání jehlou po jeden rok, dnem i nocí, ustavičně? A co jest pichnutí jehlou naproti mukám pekelným? A co jest rok naproti nekonečné věčnosti? „Deset tisíc let, desetkrát deset tisíc let, milionové let dojdou konce, jsou tedy ničím naproti věčnosti; věčnost není dlouhá, věčnost jest věčná,“ dí sv. Augustin a sv. Bonaventura: „Nikdy nelze nějakého vykoupení doufati, ne po stu tisíci letech, ne po tolika letech, co by se v tisíci letech mohlo spočítati. Žádného vysvobození nebude více, žádného ukončení.“ — Ó by nám obyvatelé temnosti z hrozného žaláře svého mohli přinést poselství, co by nám řekli? Sv. Augustin uvádí jenom několik slov řka: „Běda nám, volají, a věčně běda, běda nám, že jsme se narodili! Běda nám, že nemůžeme umřít! Žijemeť věčnou smrtí, hynouce trváme; neboť naši smrt neukončí žádná smrt, naše zahynutí nemá konce. Na krátko jsme se veselili a věčně se mučíme.“

Názorně a dojemně vylíčil jistý missionář věčnost trestů pekelných, bezkonečnost muk řka:

Představte si neobsáhlou, tmavou propašť pekelnou a v ní hodiny, které stále jdouce hrobovým hlasem cvakají: „Vždycky! Nikdy!“ Kterážto hrozná slova nesmírnou propaští rozléhají se bez ustání a bez konce. Vždycky muka, nikdy úleva; vždycky trpěti, nikdy se radovati.

Ó věčnosti, jak dlouhá, jak hrozná jsi! Počínáš bez ustání a nemáš nikdy konce, věčné „vždycky“ a věčné „nikdy“. Kdo to může pochopiti a kdo by, pochopiv to, chtěl kdy hřešiti? — Pokání chci činiti, dokud den jest, dokud nenastane noc poslední, věčná. Dosud jest nebe otevřeno.

Zahynutí věčné! Kdo to může pomysli, aniž by se otrásl? Pomýšlejte na to prvé, než hřešíte, pomýšlejte na to, když jste zhřešili. Pomýšlení toto jestiž prostředkem proti hříchu a vydatným lékem v hříších. Uvažujte o věčnosti, abyste byli dobrými, věrnými křesťany v životě i v smrti. Na okamžik trvá hříšná rozkoš, na věky pak trest. Okamžiku a věčnosti, co máte společného? Může-li okamžik zroditi věčnost? Avšak náš život, naše trvání jest též dílo okamžiku, smrt těla může způsobiti jediný okamžik a rovněž potřebuje smrt duše jen okamžiku.

„Bůh jest sice všech lidí Stvořitelem, ale nikdo nebyl od Něho stvořen proto, aby jej věčně zatratil; jiná příčina jest narození člověka a jiná příčina jeho zahynutí. Aby lidé se narodili, pochází z dobrodiní Božího, aby však zahynuli, to

jest nevěrného, neposlušného chování nepravost.“
Sv. Augustin.

Celým srdcem svým obrátím se k Bohu, opravdové budu činiti pokání, napravím, polepším se, ať to stojí cokoliv, ať to stojí sebe více přemáhání, ať jest pokání jakkoliv obtížné; řekl jsem, stane se, státi se musí, tať jest nezvratná vůle má Pane, tu jsem kající, tu pal, tu tresci mne, toliko ušetřiž mne tam na věčnosti. „Přemýšlel jsem o dnech starých, a léta dávná na mysli jsem měl.“ (Ž. 76, 6.) Od bran pekelných vysvobod duši mou, ó Pane! Od smrti věčné vysvobod nás, ó Pane!

VI. Vtělení Páně.

*„Tak Bůh miloval svět, že
Syna svého jednorozeného dal,
aby žádný, kdo v Něho věří,
nezahynul, ale měl život věčný“.*

Jan 3, 16.

V posledním rozjímání sstoupili jsme do pekla, „do země tmavé, a přikryté mrákotou smrti, do země bídy a temnosti, kdežto stín smrti a žádný řád, ale věčná hrůza přebývá.“ (Job 10, 21.) Hleděli jsme na muky zavržencův; posud tanou nám v mysli příšery a obludy hrozné, tak že ustra-

šená duše zkormoucena jest a stížena zármutkem. „Quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?“ Proč jsi smutná, duše má a proč kormoutíš mne? (Ž. 42.) V podobné tísní a mrákotě duchovní nalezali se prarodičové naši v ráji po pádu svém, po spáchaném hříchu. Přívětivý ráj byl pro ně zastřen rouškou smuteční, děsní stínové smrti obklopovali duši jejich; neboť světlo a radost Ducha Svatého byly zmizely. A což, když Bůh sám k nim přišel, aby soudil, když vyřkl zdrcující slova: Co jste učinili? tu bylo jim, jako by plameny otevřeného, horoucího pekla k nim vzhůru šlehaly, aby jich náhle uchvátily a pohltily. Ale když pak Hospodin k hadu svůdci se obrátil řka: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její“ (I. Mojž. 3, 15.), tu zableskl všeobecnou mrákotou hříchu první paprslek naděje a červánky našeho spasení vzešly jsou; neboť těmito slovy zaslíbeno a ohlášeno bylo slunce spravedlnosti — světlo pravé, kteréž osvěcuje temnosti světa, dáno jest nám první zaslíbení Vykupitele, jenž přijíti měl, aby hříšníky hledal a spasil. Ó sladká útěcho v zoufalství hříšníkovu! Ó příjemné světlo ve tmách hříchu! Toto světlo, jehož první červánky Adam v ráji uzřel, toto světlo vzešlo nám, když Slovo tělem učiněno jest, aby spasilo všeliké tělo. V tomto podivuhodném tajemství,

plném útěchy a radosti, budem i my hledati útěchu naší zarmoucené duši a sladkou naději milostivého odpuštění. „Proč jsi smutná, duše má, a proč kormoutíš mne?“ Spera in Deo. „Doufejž v Boha, neb ještě vyznávati mu budu, že jest spasení obličeje mého, a Bůh můj.“ Doufejž v Boha, jenž jest Vykupitel, Spasitel tvůj. Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Toto tajemství **Vtělení** s všelikou útěchou, kterou v sobě obsahuje pro hříšníka skormouceného, budeme nyní rozjímati a uvažovati velikou lásku, jakou Bůh nám ubohým hříšníkům prokázal tím, že v Bohu-člověku dal nám 1. Vykupitele, jenž nás od viny a trestu hříchu osvobozuje; 2. že nám v Bohu člověku dal příklad, jehož bychom následovati mohli, a 3. že nám dal spolu druhou a lepší pramatku našeho pokolení, matku milosrdenství, útočiště hříšníků, Marii Pannu.

Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Ó Božské Slovo, ježto bylo od věčnosti v lůně Otce a v plnosti času v nejčistším životě nejblah. Panny se vtělilo, Tobě se klaníme; Tebe vítáme v prvním okamžiku Tvého vtělení, Tyť jsi náš Spasitel, náš Vykupitel — Ty jsi náš Ježíš! Co bychom byli bez Tebe? Co bychom počali bez Tebe? — Ó věčné Slovo věčného Otce, mluv Ty v této hodině k duši naší, abychom náležitě poznali, jak neskonale díky vzdávati máme za Tvé milostiplné Vtělení. Mluv přívětivě k srdcím na-

šim, abychom jsouce v zármutku nad hříchy spáchanými, uchopili se blahé důvěry v milost a odpuštění. Sv. Maria, Matko Boží, útočiště hříšníků, pod ochranu Tvou se utíkáme. Ukaž nám svého Ježíše, ukaž nám našeho Vykupitele. Svatý Petře, jenž jsi vydal krásné svědectví, řka, že Ježíš jest Kristus, Syn Boha živého, oroduj za nás!

1. „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ Z toho jde na rozum, že člověk jest miláček Boží. Andělé zhřešili, klesli a Bůh zavrhl je na věky do propasti věčné, jim nebylo připraveno žádné vykoupení, jim nebylo nabídnuto slitování. Zhřešil člověk, syn země, a hle, tu s radostí nabízí se Syn Boží, že vykoná, co uzavřelo věčné milosrdenství. Syn Nejvyššího nechce na se vzíti přirozenost andělskou, nýbrž přirozenost lidskou, aby v těle tělo vykoupil. I opouští trůn své velebnosti, proráží oblohu, sstupuje na zemi, jako rosa na lilii — Slovo věčné tělem učiněno jest v lůně Panny. Ó toho divu Božské lásky! Pán stal se sluhou, Nestvořený synem člověka, král slávy dítkem prachu, všemocný Tvůrce bratrem svých tvorů, nesmrtelný smrtelníkem, nejvyšš blažený podrobuje se utrpení, nejvyš svatý objevuje se jako zločinec, aby hříchy naše nesl na dřevo kříže. Vidouce toliké divy, jež láska Boží pro nás učinila, musíme zvolati se sv. Augustinem: „Ó

šťastný Adamův hříchu, jenž toho a takového zasloužil míti Vykupitele!“ Věru — šťastný hříchu; jelikož jeho následkem bylo vtělení Syna Božího a přehojné vykoupení, jímžto jsme více získali, nežli jsme skrze Adama byli ztratili. Skrze prvního Adama, v němž jsme všickni zhřešili, přestali jsme býti syny Božími a dědici království nebeského. Skrze druhého Adama, v němž všickni vykoupeni jsme, počali jsme býti netoliko syny Božími a dědici království nebeského, nýbrž i bratry Ježíše Krista a spoludědici Syna Božího. On jest tělo z našeho těla, kost z naší kosti; i čeho medle nesměli bychom se nadíti od takového Vykupitele? On jest syn země, syn člověka, aby jako úd člověčenstva svým utrpením získal pro nás zásluhy; on jest syn nebes, Syn Boží, aby zásluha jeho byla neskonalá a shladila neskonalou vinu naši. Tento Bůh-člověk a Vykupitel byl v Zákoně starém předobrazen hořícím keřem, v němž se Hospodin na hoře Horeb zjevil sluhovi svému Mojžíšovi, když ho vůdcem lidu Israelského ustanovil. Keř na hoře stál v plameni, ale nebyl ohněm stráven, hořel a neshořel. Oheň jest v Písmě sv. namnoze oznakem božství, trním pak naznačeno trpící člověčenství. Jako onen keř trnový hořel, ale neshořel, tak jest v Ježíši, Vykupiteli našem, spojeno božství s člověčenstvím, ale tak, že člověčenství není božstvím pohlceno a zničeno, nýbrž toliko s ním spojeno a slou-

čeno. Tento Bůh-člověk, Ježíš Kristus, jest pravý Mojžíš, jenž Israele, t. j. lid Boží z poddanosti Faraona pekelného má vysvoboditi, z otroctví Egyptského t. j. hříchu vyvésti a do země zaslíbené, do nebes uvést. Onť jest, po němž patriarchové vzdychali, jehož proroci žádali, jehož všickni národové toužebně očekávali. „Rosu dejte nebesa a oblakové dštěte spravedlivého! Otevři se země a vpuč nám Spasitele!“ Tak volalo o vykoupení padlé tvorstvo po čtyři tisíce let. A po 4000 letech prosba vyslyšena, Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Raduj se z toho, hříšníku, „přijde, přijde náš Spasitel, všickni zaplesejte, přijde, přijde Vykupitel, chválu Bohu vzdejte!“ Nikdo nezoufej, vtělilť se Bůh, jenž vinu naši zaplatí cenou své krve. — Když pohanům v říši Japonské zvěstováno bylo evangelium, a oni slyšeli, že Bůh pro naše spasení s nebe sstoupil, a člověkem se stal, zvolali v sladkém nadšení: „Ó jak velký, dobrý, lásky hodný jest Bůh křesťanů!“ Slyšíce pak, že máme zvláštní zákon, jenž velí Boha milovati, divili se ťkouce: Jakže, což potřebí rozumným lidem zvláštního rozkazu, aby milovali Boha, jenž nás tak velice miloval? Není-li největším štěstím Jej milovati a největším neštěstím nemilovati Ho? Což netrvají křesťané ustavičně u oltářů Boha svého, proniknutí Jeho dobrotivosti, roznícení Jeho svatou láskou? — —

Ó jak dobře soudili tito neučení pohané, jak dobře pochopili tajemství Vtělení, obdivující se v něm nevystižitelné lásce Boží! „Oslavujte Hospodina, neboť dobrý jest, nebo na věky trvá milosrdenství Jeho.“ (Ž. 117, 1.) Rciž nyní, Israeli: dobrý jest a na věky trvá milosrdenství Jeho. On zná naši slabost, on ví, že prach jsme. Raduj se, duše má, — hříšná ale vykoupená skrze Ježíše Krista! Toneš-li v temnosti, Kristus jest světlo. Cítíš-li mdlobu, On jest posila. Bolí-li tě rány tvé, On jest lékařství. Bojíš-li se smrti, On jest život. Svírá-li tě vědomí hříchu, On jest smíření. Neříkej se zoufajícím bratrovrahem Kainem: „Většíť jest nepravost má, nežli abych odpuštění zasloužil!“ (I. Mojž. 4, 13.) Nezasluhuju ovšem, aby nám Bůh odpustil, neboť jsme hřešili příliš, ó Pane! Ale Kristus zasloužil toho za nás, aby nám Bůh odpustil. Otče, pohledni na tvář Syna svého, jenž pro nás člověkem se stal, a za nás umřel! Jeho krev volá za nás o smilování a odpuštění. Doufej tedy duše má v Pána, On jesti Spasitel, On Bůh tvůj. „Jsou-li hříchové tvoji jako šarlat, jako sněh zblění budou, a jsou-li červení jako červec, jako vlna bílí budou.“ Tať jest útěcha zkormouceného, kajícího hříšníka. „Kdo bude žalovati na vyvolené Boží? Kristus Ježíš jest, jenž nás ospravedlňuje, Kristus, který za nás umřel, i z mrtvých vstal, a jest na pravici Boží.“ (Řím. 8, 33.) V pravdě! „Milostivý a li-

tostivý jest Hospodin a slitování jeho jde na všechny tvory jeho.“ (Ž. 144.) „Nechceť smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl.“ Odvrátím se tedy od zlých cest svých a věda, že jsem se vtělením Syna Božího stal příbuzným Božím, ne navrátím se již nešlechetným obcováním k staré ničemnosti a podlosti. Milovati budu Ježíše, jenž mne dříve miloval, jenž z lásky ke mně synem člověka se stal, aby mne dítětem Božím učinil. Kdo mne odloučí od lásky Kristovy?

2. První příčina, proč Syn Boží vzal tělo naše na se, proč se vtělil, jest, aby nás v těle vykoupil, druhá příčina, aby v těle byl nám příkladem, který bychom pozorovali a následovali. Proto praví Kristus sám o sobě: „Já jsem cesta a pravda a život.“ (Jan 14, 6.) On jest život skrze milost, kterou nám jako Vykupitel smrtí svou na kříži vydobyl. On jest pravda skrze evangelium, které nám jako náš Božský učitel hlásal a Církvi své hlásati velí až do skonání světa. On jest cesta svým příkladem, jelikož nám v pozemském obcování svém zůstavil nejvznešenější a naší přirozenosti nejprůměřenější příklad k následování. Protož dí sv. Petr: „Kristus trpěl za vás, pozůstaviv vám příklad, abyste následovali šlépějí Jeho.“ (I. Petr 2, 21.) K následování příkladu toho nás vybízí sám Spasitel, řka: „Kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mítí světlo života.“ (Jan 8, 12.) „Příklad zajisté dal jsem

vám, abyste, jakož jsem já učinil vám, tak i vy činili.“ (Jan 13, 15.) Nemůžeme tedy býti v pochybnosti, kterak žítí máme, abychom dokonalí byli. „Vzhlédni, a učiň podle způsobu, kterýž tobě ukázán jest.“ (II. Mojž. 25, 40.) Pohledni na Ježíše a jednej podle příkladu, kterýž ti v NĚm ukázán jest. Tento příklad a vzor jest nejvýš dokonalý a svatý, jestiť to osoba Božská, jejížto obcování na zemi tobě svítí. Jestiť on nevinný, svatý, neposkvrněný, „jenž hříchu neučinil, aniž jest nalezena lešť v ústech jeho.“ (I. Petr 2, 22.) Nerci: kterak může býti Bůh vzorem pro člověka? Neníť On pouhý Bůh, jest též člověk, ve všem nám podobný kromě hříchu. „Ve všem připodobněn byl bratřím, sám trpěl a byl pokoušen.“ (Hebr. 2.) On vzal na se tělo naše; On slabosti naše na sobě samém zkusil; On se ponížil hluboko, tak že se i od ďábla pokoušeti nechal na poušti, aby nám příklad dal, jak bychom pokoušením odpírati měli. Čemu jiné učil, sám též činil, jsa učitel v slovu i v skutku, a musíme-li věřiti, čemu On učil, musíme též činiti, co činil. Protož volá k nám ke všem: „Učte se ode mne.“ (Mat. 11, 29.) „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. 16, 21.)

Ó Ježíši, můj Vykupiteli a příklade můj! Tys mistr, já učeník, však život můj nepodobá se vznešenému příkladu, kterýž jsi mně zůstavil.

Jsem křesťan, protože jsem na křtu sv. slavně přislíbil věřiti, čemu jsi Ty učil, pokládám si to za štěstí, že tuto svatou víru od dětinství vyznávám, a nenávidím všech bludů, které této jediné pravé víře odporují. Avšak není-li život můj veliký blud, hanebné kacírství, jelikož jsem nečinil, cos Ty příkladem svým mi ukázal? Smím-li se nazývati učeníkem Kristovým, ježto život mého Pána a Mistra na mně se nejeví? „Kterí pak jsou Kristovi, tiť ukřižovali tělo své s hříchy a s žádostmi.“ (Gal. 5, 24.) Ve mně však žije dosud starý Adam se vší žádostivostí! Posud jsem nesvlékl starého člověka, posud neoblékl nového. Ach, kdy přijde čas, abych s apoštolem národů v pravdě zvolati mohl: „Živ jsem, ale již ne já, nýbrž živ jest ve mně Kristus!“ — Posud jsem se řídil podle světa, již pak počnu se řídit podle Krista. Tys král a vůdce můj! Za tebou půjdu, kamkoli mne povedeš, na Tábor i na Golgothu s Tebou půjdu; ani v radosti, ani v utrpení neopustím Tebe. Ty jsi světa nemiloval, ani já nechci ho milovati, ani od něho milován býti. Tys neměl ani toho nejpotřebnějšího, netoužím tedy ani já po bohatství, s málem budu spokojen. Tys napájen byl hanou a posměchem, nebudu tedy již bažiti po cti a slávě. Tys umřel na kříži, nechci tedy bez kříže žíti. Ano, následujme Pána svého; neopouštějme krále svého, buďme poslušni Jeho rozkazů; jednejme dle jeho příkladu,

buďme živi jako On; umřemež s Ním. „Pojďme i my, abychom zemřeli s ním!“ (Jan 11, 16.)

3. Skrze jednu ženu všickni jsme padli, skrze jednu ženu všickni jsme z pádu povstali. „Žena, kterou jsi mi dal, pravil Adam, dala mi ovoce stromu a jedl jsem.“ Slova pošetilá, jimiž člověk viny své neumenšil, alebrž zvětšil. Zatím moudrost Boží zvítězila nad zlobou naší, dadouc nám ženu jinou, moudrou místo pošetilé, pokornou místo pyšné, poslušnou místo neposlušné. Vyvolena byla tato nová žena od počátku, stvořena v rajské nevinnosti, okrášlena všemi milostmi a ctnostmi, aby byla důstojnou matkou Syna Božího, našeho Vykupitele a tudíž novou pramatkou naší, druhou lepší Evou. Avšak velikou tuto důstojnost, ku kteréž ji Bůh od počátku vyvolil, má v plnosti času z dobré vůle přijmouti a tímto svobodným přivolením k vykoupení našemu spolupůsobiti. Bůh vysílá archanděla, aby čisté panně zvěstoval vůli Boží. „Počneš syna, a ten Synem Nejvyššího slouti bude.“ Ještě Maria nepočala; „počneš“, praví anděl, Maria počne, neboť slovo Boží nemůže klamati. Ještě však nedala svého svolení. „Ó mocná Panno, volá sv. Bernard, v Tvé ruce jest nyní osud náš. Na Tvém přisvědčení záleží spasení celého pokolení Čekáť anděl na odpověď, neboť čas již, aby se navrátil k Bohu, jenž ho poslal. Toho žádá od Tebe Adam žalostivý, z ráje vyhnán s bídným potomstvem svým,

o to prosí Abraham, po tom touží David. Na to čeká veškeren svět, u Tvých koře se nohou. Ó Maria, na jediném slovu Tvém záleží potěcha bíd-
ných, vykoupení věznů, osvobození zavržených,
ano spása všech synův Adamových. Dej, ó Panno,
dej odpověď rychlou. Rci slovíčko a počni Slovo!
Rci slovo své, a počni Slovo Boží, rci slovo po-
mijitelné, a počni Slovo věčné! A Maria řekla:
„Ejhle děvka Páně, staniž se mi podle slova
Tvého!“ Ó radostivé slovo: „Staň se!“ K tomu
slovu nebesa se otvírají, oblaky se trhají a v lůně
Panny počal se Syn Boží. „Staň se!“ ó mocné
slovo, které druhdy z úst Stvořitelových vyšedši
temnosti zaplašilo světlem. Řekl: „Staniž se
světlo“, a stalo se. — Ó mocné slovo, po kte-
rémž, když ústy Marie Panny bylo pronešeno,
nové stvoření počátek vzalo, nové světlo naproti
staré noci bludu a hříchu se postavilo — a Slovo
tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Již
tedy mohou dítky Eviny s radostí volati k druhé
matce své: Příčino naší radosti! proto, že nám
dala Toho, jenž věčný zármutek, ježto nás hříš-
níky očekával, proměnil v radost věčnou. — Mohou
volati: Bráno nebeská! nebo skrze Ni přišel Onen,
jenž klíčem kříže svého uzamknutá nebesa nám
otevřel. — Mohou volati: Hvězdo jitřní! neboť
její světlo předešlo, zvěstujíc východ slunce spra-
vedlnosti. Také hvězdou mořskou nazývá Církev
Marii Pannu, protože na moři tohoto světa,

v bouřích vezdejšího života, když nejednou všecko jest zamračeno, a bez naděje i v zoufalosti, Ona jako přívětivá průvodkyně hříšníka vede k Ježíšovi.

Zdrávas hvězdo strážná, Matko Boží vážná, Panno ustavičná, nebes bráno sličná! Ó Maria, jak sladce zní jmeno Tvé! Nyní rozumíme, čím nám jsi. Nyní poznáváme, k jakým díkům Tobě jsme zavázáni za to, že jsi svolením svým nám dala Vykupitele. Lkáli jsme pod tíží hříchů, Tys přinesla potěchu, báli jsme se soudův a trestů Božích, Tys dala naději. Zdrávas hvězdo strážná! Jako plavec za bouřlivé noci se raduje, vida hvězdu, kteráž mu cestu k přístavu ukazuje, tak pozdvihuje se radostnou nadějí naše stísněné srdce, ano nám svítí světlo Tvé, ó Maria! K Tobě se utíkáme, ó přesladká Panno, netroufajíce sobě v hříšnosti své, ukázati se Božskému Synu Tvému. Ačkoli se svým vtělením stal naším bratrem, jest přece Bůh a Soudce náš. Ačkoli nás k sobě vábí jeho pokorné a přívětivé člověčenství, přece nás děsí jeho neskonale božství; ačkoli nás upokojuje jeho milosrdenství, přece se strachujem jeho spravedlnosti. Ty však, ó Maria, jsi pouhá dobrota, vtělená vlídnost, přívětivost a útrpnost. V Tebe se důvěřujeme, k Tobě se utíkáme, ó matko milosrdenství, útočiště hříšníků. K Tobě voláme, vyhnaní synové Evini. K Tobě vzdycháme lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči

a vypros nám u Božského Syna svého milost a odpuštění. Jasná hvězdo, svět nám na moři tohoto světa, plavímeť se v bouři a vichru. Když větrové pokušení proti nám burácejí, když vrážíme na skaliska rozmanitých nebezpečí, pomoz ó Maria! Když se zmítáme ve vlnách ctižádosti, lakotnosti, nečistoty, pomoz ó Maria! Když množství našich hříchů činí nás malomyslnými, když strach soudu Božího nás by chtěl k zoufalosti poháněti, svět ó hvězdo spásy, Maria! — V nebezpečích, strastech, tísních, pochybnostech stůj při nás Maria! neodstupuj od nás, nýbrž zakrej nás pláštěm mateřské své ochrany, štítem mocné přímluvy! Ty-li za nás prosíš, nesmíme zoufati; Ty-li nás vedeš, nemůžeme zblouditi; Ty-li nás ochraňuješ, nemáme se čeho báti; Ty-li nás držíš, nepadneme; Ty-li těšíš, neumdlíme; Ty-li nám jsi milostiva, dojdeme milosti i u Tvého Syna, jenž skrze Tebe k nám přijíti ráčil.

Nejsme sice hodni Tvé ochrany, poněvadž jsme milého Syna Tvého hrubě uráželi, Tebe málo ctili. Však hle, matko, chceme se polepšiti, již jsme počali hříchy své slzami svými smývati. Je-li ale mezi námi, jehož srdce by posud bylo zatvrzelé, jímž nepohnula ohavnost hříchu, hrůza smrti, přísnost soudu, nebezpečí pekla; toho přinutíme, aby vzýváje s námi jméno Tvé, ó Maria, matkou Tě nazýval, a k vědomí přišel, že synem Tvým býti má.

Tebe, ó Maria, volíme si dnes za matku. Dovol tedy nám všem říkati Tobě: matko naše, matko má. Svatá Maria, Matko Boží, matko naše, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší.

Milá Boží Rodičko, buď naší řečnicí, promluv za nás slovíčko, buď orodovnicí, ať dojde spasení pro Páně vtělení.

VII. Marnotratný syn.

*„Vstanu a půjdu k Otci
svému a díím jemu : Otče, zřhe-
šil jsem proti nebi a před tebou.“*

Luk. 15, 18.

Syn Boží se vtělil, aby nás lidi vykoupil. Nepřišel hledat spravedlivých ale hříšníků. S hříšníky nejraději obcoval; hříšníky hledal, jako hledá pastýř ztracenou ovečku; ano, pro jedinou duši dalekou vykonal cestu, jakž víme z příběhu o ženě Samaritánce. Protož nazývali jej Fariseové p~~ř~~á-
telem hříšníků — chtěce ho potupiti; v pravdě jest to však čestný název pro Ježíše a slovo útěchy pro nás, ježto všickni jsme hříšníci. Je-li Ježíš přítel hříšníků, kdo z nás by se chtěl Ježíše báti a byť sebe většími nepravostmi téměř pokryt byl? — „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a

obtížení jste a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.) Pojdme tedy k Ježíši, Onť jest milostivý a milosrdný. — Tuto milosrdnost k hříšníkům vyložil Božský Mistr velmi tklivě podobenstvím o marnotratném synu. Mysleme si, jako bychom viděli ztraceného syna, an se od Otce vzdaluje, pak k Otci litostivě se navrácí, před Otcem svou vinu vyznává a jak Otec na milost jej přijímá. Obrátme to na sebe, rozjímajíce, 1. kterak jsme se hříchy svými od Boha, našeho nejlepšího Otce, zpozdíle a nevděčně vzdálili, 2. jak litostně a s opravdovým předsevzetím, že se polepšíme, k Bohu se navrátiti máme, 3. že se z hříchů svých před Bohem a knězi upřímně a úplně máme vyznati a 4. s jakou láskou a milosrdenstvím nás Bůh na milost přijme, jsme-li jen hotovi, za hříchy své pokání činiti. To budiž předmětem rozjímání našeho.

Ó Ježíši, příteli hříšníků, jenž jsi přišel hledat, co bylo ztraceno, a všech spasit, sešli nám Ducha Svatého, jenž z Tebe a z Otce zároveň vychází, aby nám přinesl světlo poznání, bychom bláznovství a hnusnost hříchů svých poznali, aby srdce naše naplnil dokonalou litostí nad tolika a tak těžkými zločiny; aby jazyk náš rozvázal, bychom věrně a bez zamlčování vyzpovídali se ze všeho, čeho jsme se v životě svém dopustili; by nám konečně vlil útěchyplnou naději odpuštění hříchův, bychom s tím větší horlivostí počali žíti v pokání.

Sv. Maria, útočiště hříšníků a matko milosrdenství, oroduj za nás! **Sv. Jene Nepomucký**, mučeníku svátostní mlčenlivosti, přimlouvej se za nás!

1. Člověk jeden měl dva syny, i řekl mladší z nich otci: Otče, dej mi podíl, kterýž mně přináleží. A otec rozdělil statek mezi oba syny. Po nemnohých dnech shromáždiv mladší syn všecko, co měl, odebral se přes pole do daleké krajiny a tam rozmrhal statek svůj, živ jsa prostopášně. A když byl všecko, co měl, utratil, stal se hlad veliký v krajině té a on počal nouzi trpěti. I šel a dal se do služby u jednoho měšťánka krajiny té a ten jej poslal do dvora svého, aby pásł vepře. I žádal naplniti břicho své pokrmem, jejž vepři jedli; ale žádný mu nedal. — —

Hříšníče, toť obraz tvůj! — Křtem sv. stal jsi se dítětem Božím a dědicem všech jeho statků. Otec tvůj, jenž jest v nebesích, obdařil tě hojně všemi dary přírody a milosti jako milého syna svého; a krásnější dary a statky připravil ti v nebesích, ač budeš-li ho poslušen a jemu věren, budeš-li hřivnami svými svědomitě těžiti. Jsa dítko jeho, bydlil jsi v jeho domě, t. j. v Církvi svaté, kteráž tě křtem svatým do lůna svého přijala a mateřsky ošetřovala a vedla. Ó tebe šťastného, jenž jsi tak dobrého otce, tak dobrou matku měl — a to bez vlastní zásluhy své, proto že jsi jich dostal tehdaž, když jsi žádné zásluhy schopen nebyl. Při vši této dobrotě nebyl jsi přece v domě

Otce svého spokojen, vzdal jsi se synovství Božího, vzdálil se z vlastní vůle z přítomnosti Boha svého, jenž všudy byl při tobě, napomínaje tě vnitřními vnuknutími a vnějšími výstrahami; s nejlepším Otcem svým zacházel jsi opovržlivě; od matky své, Církve, kteráž kázáním a zpovědí často tě napomínala, jsi se odvrátil a světa se přidržel, světa zlého, aby tu žil v neobmezené svobodě čili v nevázanosti a promarnil všeliké dary přírody a milosti. — Však čeho jsi získal vzdálením se od Boha a přidržením se světa? Poněvadž modlitba, která v dětství duši tvou těšila, se ti zošklivila a zhnusila; poněvadž sv. svátosti, které jsi dříve k útěše duše své přijímal, již tě netěšily a ty je dlouho obmeškával; poněvadž jsi se chlebem nebeským, Tělem Páně, nenasycoval, proto upadl jsi v hlad veliký, v opuštěnost, rozmrzelost ducha a v tomto hladu a v této nouzi přijal jsi službu u ducha zlého, jenž ti vepře pásti dal, t. j. zvířecí vášně, jimž jsi sloužil, slouže satanovi. I doufal jsi, že ukájením těchto vášní se ukojíš, nasytíš; avšak nedošel jsi pokoje a odpočinku. Tvá duše, k radostem vyšším stvořená, nemohla se těmi nízkými choutkami nasytit. Duchovní duše žádá pokrmu vznešenějšího; pro Boha jsouc stvořena, může jenom Bohem samým nasycena býti.

V pravdě, Pane a Bože můj, zkusil jsem na sobě, že mimo Tebe není pokoje, není odpočinku.

„Není pokoje bezbožným, praví Hospodin.“ (Isai. 48, 22.) Od Tebe jsem se vzdálil, Tvou přítomnost z mysli pustil, málo na Tebe zpomínal, málo se modlil. Obcování s Tebou bylo pro mne bez radosti, Tvá přítomnost byla mi obtížná, modlitba odporná. Tebe neznaje, Tebe nemiluje, nevěděl jsem, co s Tebou mluvit, nenalezal jsem zalíbení v obcování s Tebou. I obrátil jsem se k světu, myšlenky moje lpěly na něm; moje žádosti nesly se k marným statkům a radostem, obsahem řečí mých byly věci světské, ba i ohavné oplzlosti, kterých jsem se snad i skutkem dopustil. Všecko jsem obětoval, abych světa užil, světu se zalíbil; zdraví, jmění, dobré jmeno dal jsem v oběť; rozumu, obraznosti a všech sil duševních použil jsem k vymýšlení cest a prostředků, jimiž bych náruživosti své ukojil. Vždycky jsem toužil a bažil po něčem, nejsa sám sobě k blahu dostatečným. A poněvadž jsem po Tobě, ó Bože, netoužil, obrátila se žádost má k hříchu, a poněvadž jsem synovstvím Tvým pohrdal, upadl jsem v otroctví ďábla, jenž mi místo chleba nebeského, jehož jsem v domě Tvém požíval, dával pokrmu, jejž vepři jedli, a žlučí ještěřčí mne napájel. Jaká to záměna, jaká to bída! „Člověk, když ve cti byl, nesrozuměl, přirovnán jest hovadům nemoudrým a učiněn jest podoběn jim.“ (Ž. 48, 13.)

Ó duše má, co jsi učinila? Mníš-li, že v bahně vilnosti můžeš se upokojiti? Tam není pokrm tvůj,

pro vyšší věci jsi stvořena! — Kdo dá slz očím mým, abych oplakával pošetilosti své! Od Boha jsem se odvrátil a vzdálil, jeho vůdcovství se odřekl a drahně let promrhal jsem v službě světa! Kterak ostojím na soudu Božím, nepřispěje-li mně ku pomoci jeho milosrdenství? — —

2. Nešťastný syn, vida bídny stav svůj, šel sám do sebe a zvolal úpěnlivě: Jak mnoho nájemníků v domě Otce mého má hojnost chleba, já pak zde hynu hladem. Však vzhůru, pevný jest úmysl můj, opustím tuto krajinu a navrátím se k Otci svému a dím jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouti tvým synem, učiň mne z milosti jako jednoho z nádenníků svých. To řekl a hned vstal a vydal se bez prodlení na cestu. —

Nepokoj, jehož hříšník v sobě pociťuje, vnitřní prázdnota, jaké zakouší, nevrlost, nespokojenost, rozmrzelost, jichž svět místo slíbených radostí dává, způsobuje, že člověk hříchů svých želí a si umíní, k Bohu se navrátiti, jehož byl hříchy svými opustil. Ó šťastný nepokoji hříšníkův, jenž ho k pravé litosti vedeš! Kdo neucítí nepokoje nad sebou samým, nedojde nikdy pravého pokoje. Kdo bídnot svou naskrz nepoznal a jí necítí, neobráť se k Bohu. Marnotratný syn šel do sebe, přišel sám k sobě, když ho nouze hnětla; dříve nebyl při sobě, nebyl v sobě. Přišel pak sám k sobě, odhodlal se, že k Bohu se navrátí. Poznání sebe

vede k Bohu. Vzdejmež tedy Bohu díky, že nám daroval času, abychom přišedše sami k sobě navrátili se k Bohu! Ó jak spasitelný jest pro nás tento čas! Tak živě neviděli jsme posud svou bídnošť, tak opravdově nešli jsme nikdy sami do sebe. Poznavše se, jděme o krok dále, k litosti; vzbudme v sobě živou bolest nad hříšností, v kteréž jsme s cesty Boží se uchýlili. Rozpomeňme se na blahé dny mladosti, tehdáž jsme jako nevinné dítky tolik radostných hodin na modlitbách, v kostele, u jesliček o vánocích, u Božího hrobu ztrávili; tehdáž jsme plni zvědavosti nábožné vypravování našich rodičů, životy svatých a světic Božích, slovo Boží poslouchávali a v svaté roznícenosti opakovali; tehdáž jsme s velikou uctivostí přistupovali k sv. zpovědi a k stolu Páně, bojíce se každého i sebe menšího hříchu. Později, k jakým to nízkým, nehodným, podlým radostem obrátili jsme se! V mladosti měli jsme útlé svědomí, bojíce se i všedních hříchů a později — jaké to lehké mysli, vlažnosti a zpupnosti jsme se oddali! Jaká to převrácenost! Mohouce a majíce býti rozumnějšími, stali jsme se pošetilci, majíce býti lepšími, horšími učiněni jsme. Od roku k roku naší hříšnosti přibývalo, od roku k roku vroucnosti, nábožnosti, nevinnosti ubývalo. Co můžeme jiného učiniti, leč převrácenosti své hořce oplakávati a želeti a okamžitě odvrátiti se z cesty zlé? Zhřešili jsme před Bohem a proti

nebi; urazili jsme Toho, jenž nás od dětinství našeho nesl jako na křídlech, podivuhodně vedl, otcovsky ošetřoval. Urážky té nemůžem jinak napraviti leč vyznáním nepravosti své a činěním pokání. A to chceme, to vykonáme. „Vstanu a půjdu k Otci a dám jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouti synem tvým, učiň mne jako jednoho ze svých nájemníků!“

Ó můj Pane a Bože! Nyní nahlížím, co to jest, uraziti Tebe! Čeho jsem získal, opustiv Tebe? Jaké radosti mám nyní z tvorů? Ach, kde jest čas, kdy jsem žil v pokoji a v svobodě synů Božích, v nevinnosti požívaje chleba andělského, v modlitbě a v sv. přijímání nacházeje nejsladší útěchy! Čas ten minul. Stal jsem se zvířetem; radostí zvířecích vyhledávám a nemohu jich dosíci. Mám-li věčně v této bídě hynouti? nikdy z tohoto bahna vybřednouti? neustále náruživostem svým otročiti? bez ustání choditi s krvácejícím svědomím? Což mám vždy býti nepřitelem Boha mého a navždy žíti v stavu zavržení? Život takový se mi oškliví a hnusí. Žádné radosti nenalezám již na tvorech, ježto mi potěšení sice slibovaly, ale srdce mé hořkostí naplnily. Vzhůru tedy, duše má, opusť tuto zemi kletby a zločinu! opusť společnost nečistých zvířat a vrať se k Bohu svému! Ztracený synu, vrať se k Otci svému. Jeden den v domě otcovském dražší jest, nežli

tisíc dní v palácích hříšníků. Navrať se, neotálej, sice uplyne čas milosti, předsevzetí tvoje uslábne. „Dnes uslyšíte-li hlas Páně, nezatvrzujte srdcí svých!“

3. Co si marnotratný syn umínil, to vykonal bez meškání. „A vstav, šel k otci svému.“ Rychle se jednou od otce vzdálil, aby co nejdříve se sprostil obtížného poslušenství a užíval radosti světa a jeho svobody. Ale rychleji navrací se k otci, nemoha se dočkati okamžiku, ažby z úst dobrého otce uslyšel slovo odpuštění. — „Šel k otci svému.“ Ó jak bilo jeho srdce, když před sebou uzřel otce, toho otce, jehož byl hrubě urazil, zarmoutil, jímž pohrdal! Nemohl-li otec v spravedlivém hněvu ode dveří ho vyhnati se slovy: „Neznám tě. Odejdi. Teď bys rád ke mně, jsa v bídě největší, teď, když jsi byl světa užil, tak že tě již netěší? Dal jsi přednost světu, drž se tedy světa, já neznám tebe.“ — Tak mohl ovšem rozhněvaný otec říci, a co by byl mohl vinník syn odvětiti? Neměl, čím by se omluvil, leč vyznáním viny své. A tohoto jediného prostředku, jímž milosti a slitování docházíme, užil též marnotratný syn. S očima sklopenýma, s tváří studem zardělou, vzdychaje a vzlykaje, s pláčem vrhá se otci k nohám, řka: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou!“ Aby pak nebylo pochybnosti, že toto vyznání viny jest upřímné, vůle k zlepšení opravdová, dokládá: „Již nejsem hoden

slouti synem tvým, učiň mne jako jednoho z nájemníků (nádenníků) svých.“ Nechce považován býti za syna, jelikož synovstvím lehkovážně opovrhnul, nýbrž přeje si býti nejmenším nádenníkem a sluhou v domě otce svého, chce za chybu svou ponížením a tuhou prací se káti a tím právě dokazuje, že chybu svou uznává, že hříšnost svou živě cítí.

Rovněž i nám, zhřešivším, nezbývá, než z hříchů svých upřímně a skroušeně se vyznati a za ně pokání činiti. „Otče, hřešil jsem!“ tak musíme zvolati před obličejem Božím a před jeho zástupcem, knězem a s synovskou upřímností vyznati všecko, čím jsme se provinili. „Počátkem dobrých skutkův jest vyznání zlých,“ dí sv. Augustin a sv. Ambrož tvrdí: Kdo se obviňuje, počíná býti spravedlivým, ačkoli hříšník jest. „Pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh, a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše.“ (I. Jan 1, 9.) „Kdo se skryje s hříchy svými, neostojí, ale kdož by je vyznal a opustil, milosrdenství dojde.“ (Přísl. 28, 13.) Pokud mlčíme, zůstává hřích v srdci a pokoj nemůže se uhostiti v nás. „Že jsem mlčel, zestárly kosti mé.“ (Ž. 31.) Vyznejme tedy hříchy své! Vyzpovídejme se upřímně, a nedejme se nepravým studem aneb bázní zdržeti vyjevit i to, co jsme snad nikdy nevyjevili. — Ale zpovídejme se též s pravou pokorou a skroušeností, hotovi jsouce, hodné ovoce pokání činiti.

Kdo zhřešil, musí se káti. Nemůže-li ani nevinný, jak dí sv. Augustin, bez pokání do nebe vejíti, což teprv učiniti musí hříšník! Co se napostili, co nocí na modlitbách ztrávili, co se těla svého namrtvili první křesťané, a byli skoro všickni svatí. Učiňme tedy pevné předsevzetí, že od této zpovědi žíti budeme kajicně, zdržujíce se radováněk světských, střídmost přísně zachovávajíce a poslušni jsouce, že svobodu svou denním pořádkem obmezíme, že čas svůj věnovati budeme již ne náruživé rozpustilosti, hře a marným věcem, alebrž nábožnému čtení, pracem povolání svého a modlitbě, slovem, že zkaženou přirozenost svou zmužile zkrocovati, že se přemahati budeme; nebo „království nebeské násilí trpí, a ti, kteříž násilí činí, uchvacují je.“ (Mat. 11, 12.)

Ó Bože dobrotivý a milosrdný, jenž jsi skroušeným hříšníkům slíbil odpuštění, kdyžby vinu svou vyznali, viz zde u nohou svých hříšníka největšího a smiluj se nad ním! Já jsem onen marnotratný syn, jenž dům otcovský opustil, z Tvé přítomnosti se vzdálil, Tvá laskavá vnuknutí lehkovážně odmítal a všechny dary Tvoje v hanebných rozpustilostech promrhal. Hřešil jsem a zlé před Tebou činil! Nejsem hoden slouti synem Tvým; neboť jsem Tě nectil jako Otce, nesloužil jsem Tobě jako Otcí. Nicméně, ó Pane, Bože můj! přijmi mne za jednoho z nejmenších služebníků svých, považuj mne za posledního nádenníka

svého. Všecko, co Tvůj zástupce, kněz, mně za pokání uloží, vykonám s ochotným srdcem; zasloužil jsem nejednou trestů věčných, i kterak neměl bych na se vzítí trestů časných, abych za hříchy své maličko potrpěl? Co kněz řekne, a nad to ještě z vlastní vůle vykonám, abych spravedlivý hněv Tvůj ukojil a do starých hříchů již více neupadl. Život můj nebude více životem roztržitosti, lehkomyšlnosti, zábav a radovánek, marnosti, zahálky, rozmařilosti a lenosti, nýbrž životem kajicnosti, mužné vážnosti, zapírání sebe, pořádku, pracovitosti, pokání. Tělo své budu přemahati a nadvládě ducha podrobovati, abych nebyl zavržen! — Smiluj se nade mnou, ó Bože, a přijmi mne ještě jednou do otcovského domu svého! Dej mi políbení pokoje! Hle, nezvratné jest předsevzetí moje, nikdy více neuraziti Tebe. „Řekl jsem: Vyznám na sebe nepravost svou Hospodinu, a ty odpustil jsi bezbožnost hříchu mého.“ (Ž. 31, 5.)

4. Když marnotratný syn byl ještě podál, uzřel ho Otec jeho, a milosrdenstvím hnuta, příběh, padl na šiji jeho a políbil ho. Ó tajemství lásky a slitování! Dříve než syn Otci svému k nohám se vrhl, prve než vinu svou vyznal, dává mu Otec na znamení smíření a odpuštění — políbení pokoje na čelo. Však syn neobmeškal vinu svou vyznati. „Otče, zhřešil jsem!“ volá s pláčem hořkým. Litost tísní jej,

musí stísněnému srdci svému uleviti upřímným vyznáním: „Otče, zhřešil jsem!“ Jako však syn želem a litostí zdržeti se nemůže, vinu svou hlasitě vyznati a za odpuštění prositi, rovněž nemůže též Otec radostí se zdržeti, aby mu nedal lásku svou na jevo. Rychle, tak volá k služebníkům svým, rychle přineste roucho nejlepší a oblecte ho, a dejte prsten na ruku jeho a obuv na nohy jeho; a přiveďte tele tučné a zabíte je, abychom jedli, ano hodovali. Nebo tento můj syn byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a nalezen jest.

Doufám, že někteří nábožní čtenáři rozjímáním o hříchu a následcích i trestech jeho pobnuti již vykonali upřímnou sv. zpověď a ostatní že ji vykonají. Kochám se tou sladkou nadějí, že mnozí již nyní před vykonanou zpovědí smíření jsou s Bohem. Nebo dokonalá lítost ospravedlňuje již před zpovědí. Jsouť slze pravé kajicnosti, jimiž lůžko své smáčíme a jež svatí andělé strážní shromažďují, aby je před trůnem Božím vylili, vydatným prostředkem očištění hříšníků. Přece však nesmíme opominouti, z hříchů svých před knězem se vyznati, neboť dokonalá lítost zahrnuje v sobě touhu po svátosti, ona člověka mocně pobádá k vyznání viny, nepřejíc mu oddechu a pokoje, pokud se z hříchů svých nevyznal. Sv. Augustin se z hříchů svých nejenom soukromí zpovídal, on také poklesky mladších let svých sepsal a budoucím zůstavil, aby

každý ze spisu jeho: „Vyznání“ seznati mohl hříšnost Augustinovu a milosrdnost Boží. Živá litost a vroucí vděčnost k Bohu nutila ho k tomu; a by Augustin po celý život svůj na pustém neobydleném ostrově byl žil, on byl by hříchy své nerozumným tvorům kolem sebe hlásal, on byl by je v kůru stromů vryl. — I my vyznáme se z nepravostí svých, velebíce při tom milosrdenství Boží, ježto pokání naše předchází a s otevřenou náručí na milost nás přijímá.

Ó Pane, kdo jest Tobě v lásce roveň? Čím se odplatím Bohu mému za všechno, co mi učinil? „O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu.“ (Ž. 88.) Velebiž duše má Hospodina, a všechno, což ve mně jest, svaté jmeno Jeho. Dobrořeč duše má Hospodinu a nezapomínej na všechna dobrodiní Jeho! On milostiv jest všem nepravostem tvým. On uzdravuje všechny nemoci tvé. On korunuje tě milosrdenstvím a slitováním. Litostivý jest Hospodin, dlouho shovívající a velmi dobrotivý. Nehněvát se ustavičně, aniž na věky hrozí. Ne dle hříchů našich učinil nám, ani dle nepravostí našich odplatil nám. Jako jsou vysoko nebesa nad zemí, tak upevnil Pán milosrdenství své nad těmi, kteří se Ho bojí. Jak daleko vzdálen jest východ od západu, tak vzdálil od nás nepravosti naše. Jakož se slitovává otec nad syny, tak slituje se Hospodin nad těmi, kteříž se ho bojí. Neboť On zná slepení naše (křehkost); On ví, že

prach jsme. (Dle Ž. 102.) Pročež ani my netraťme myslí, alebrž doufejme v Hospodina, jehož milosrdenství jde nade všecka díla jeho. On nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl na věky. On, jenž nás od početí našeho ochraňuje, jenž nás na křtu sv. za dítky své přijal, jenž andělům svým přikázal, aby nás nosili na rukou svých, jenž Jednorozeného svého na svět poslal, aby za nás umřel na kříži, jenž nás přečasto v krvi nevinného Beránka očistil od hříchů našich, jenž nás bez zásluhy naší povolal do Církve a k stavu, v němž jsme — On nezavrhne nás, jenž kajicně navracíme se k němu. Otče, zhřešil jsem proti nebi a před Tebou. Otče, vyznávám vinu svou; přijmi milostivě vyznání mé! Dej mi uslyšeti sladké slovo odpuštění: „Odejdi v pokoji; odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Veliký jsem hříšník, větší však jest milosrdenství Tvoje. „O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu!“

VIII. Utrpení Páně vnější.

*„Poněvadž Kristus trpěl za nás
na těle, i vy týmž myšlením ohra-
žení buďte.“* I. Petr. 4, 1.

Ze všech rozjímání nejvíce poučné, spasitelné a mocné, pro nedokonalé i dokonalé nejprůměrnější, nejrozmanitější a vždy nové jest rozjímání o utrpení Páně. Kříž Kristův jest klíč ráje, podpora slabých, berla pastýřů, vůdce navrátilých-se, zdokonalení prospívajících, spása duše i těla, všeho zla odvrácení, všeho dobra dárce.“ Sv. Jan Damasc.

V rozjímání o utrpení Páně pohřížení klečivali svatí a světice Boží celé hodiny i noci před křížem, oplakávající hříchů svých a v lásce Boží se rozhojňující.

Věnujme tedy i my tuto hodinu rozjímání o umučení Páně. „Poněvadž Kristus trpěl za nás na těle, i vy týmž myšlením ohražení buďte.“ Uvažujme: 1. kdo trpěl, 2. co trpěl, 3. proč trpěl. — Přenesme se v duchu na horu Kalvarii a s Magdalenou hříšnicí poklekněme u kříže, abychom s ní oplakávali hříchů svých, jenž byly příčinou hořkého utrpení Páně. S kříže pohlíží na nás Pán Ježíš, vyzýváje nás žalostným hlasem: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má.“ (Pláč 1, 12.)

Ó Pane Ježíši, hle, poslušen hlasu Tvého, jsem tuto před sv. křížem Tvým, abych rozjímal,

kdo jsi Ty, jenž trpíš, co jsi trpěl a proč jsi trpěl. Dej očím svým slzí soustrasti a srdci vzdechů lítosti, dej rozumu mému poznání Tvé lásky a mé nehodnosti, vůli pak opravdové předsevzetí polepšení života! Sv. Maria, Matko Ježíše Krista, kteráž jsi vedle kříže Syna svého stála, oroduj za mne. Sv. Jene Nepom. přimlouvej se za mne.

1. Kdo jest, jenž na kříži trpí? Nevinný a spravedlivý trpí, Vykupitel světa trpí, Syn Boží, jenž se člověkem stal, trpí. Veliké jestiž to tajemství, a bylo by k víře nepodobno, by sv. náboženství to nehlásalo způsobem nepopíratelným. — Za starých časů při tehdejším nedostatečném řízení soudním byl leckdy nevinný odsouzen a popraven. Čteme-li o takovéto popravě, vzpírá se v nás cit, že člověk nevinný hanebným a bolestným způsobem života byl zbaven. Však kdo jest nevinný na tomto světě? My všickni jsme hříšníci a jestliže jsme se nedopustili toho hříchu, z kterého jsme obviněni, máme zajisté mnoho jiných vin, jež Bůh zná, a pro něž dopouští na člověka trest na světě tomto, aby trestán nebyl na světě onom. Ale trpítel na Golgothě jest v pravém smyslu slova nevinný a spravedlivý, na němž hříchu nebylo aniž lešť nalezena jest v něm. On mohl směle k nepřítelům svým zvolati: „Kdo z vás bude mne trestati z hříchu?“ (Jan 8, 46.) A všickni oněměli; nikdo neodpověděl na tuto otázku. Již pak tento spravedlivý, Svatý svatých objevuje se v po-

době zločince; a umírá veřejně smrtí nejpotupnější, jakouž tehdáž otroci byli utracováni. — A tento spravedlivý jest spolu Spasitel, Vykupitel všehomíra — v něhož všickni národové naději svou skládali, po němž pohané toužili, jehož Židé již 4000 let očekávali. Tento-li musel trpěti a umříti? On, jenž pomáhal všem, sobě nepomůže? On, jenž všechny od smrti vysvobodil, nevykoupí se od smrti nejukrutnější? Ó podivuhodné tajemství!

Však tak to zřídila moudrost Boží, aby smrt smrtí byla usmrcena; nebo lépe bylo, aby jeden umřel, než aby celý národ zahynul. (Jan 11, 50.)

Od hříchu prvního člověka v ráji byla Božská spravedlnost s milosrdenstvím v boji. Spravedlnost opásala se mečem pomsty, aby uražená čest Boží byla usmířena; ale milosrdenství zadrželo meč napřažený, a poněvadž čest Boží přece uhájena býti musila, obrátila se rána proti nevinnému Vykupiteli, jenž se z dobré vůle nabídnul, že vytrpí trest, kterýž jsme my zasloužili. Mělo-li ale utrpení a umučení Spasitelovo býti dostiučiněním za pokutu naši, měla-li zásluha jeho na kříži smazati vinu naši, muselo člověčenství a božství se v něm spojití — člověčenství, aby v něm trpěl a umřel, — božství, aby sobě získal neskonalé zásluhy za naši neskonalou vinu. Toť tajemství našeho vykoupení, Židům pohoršení, pohanům bláznovství, všem pak, kdož věří, síla k životu věčnému. Trpítel na Kalvarii není pouhý člověk,

nýbrž Syn Boží. Kterak to možná, že svrchovaný Bůh se tolik snížil, že nejvýš blažený tolik trpěl, že Nesmrtelný na kříži umřel? Veliký div jest to, největší, který kdy svět spatřil: Spravedlivý trpí — Vykupitel trpí — Syn Boží trpí. —

Trpící Spravedlivý, ukřižovaný Vykupiteli, umírající Synu Boží! Hrůza mne pojímá, pomním-li, kdo jsi Ty, jenž na kříži krvácíš! Kdybych to byl dobře uvážil, že Ty, co spravedlivý, tolik trpíš, nebyl bych já hříšník tak netrpělivě nesl nepatrné utrpení své, nebyl bych opovážlivě proti ustanovením Božím reptal, nebyl bych zlomyslně se protivil zasloužené pokutě hříchů svých, ježto jsi Ty bez viny tolik trpěl. Kdybych byl dále uvážil, že Ty svým utrpením a umučením od smrti a od hříchu nás jsi vykoupil; nebyl bych se tolik vzpíral proti pokání, jemuž jsem se posud vyhýbal; nýbrž z dobré vůle byl bych tělo své pokáním umrtvoval, byl bych se bezděky zapíral, přemahal, vida Tebe na kříži, kdežto utrpení a umučení Tvé jest základem našeho spasení a života, kdežto z trnů Tvých růže rajske vykvétají, kdežto z ran Tvých pramen požehnání se prýští, kdežto Tvá bolest naší radostí, smrt Tvá nám životem se stala. Jak zpozdilý byl jsem tedy, boje se nad míru bolestí těla, nepohodlí, nemoci a smrti! Chci již, můj trpící Vykupiteli, s Tebou světu umříti, s Tebou trpěti, s Tebou ukřižován býti, abych pak s Tebou a v Tobě živ byl a neumřel na věky. —

„Pojďme i my, abychom zemřeli s Ním.“
(Jan 11, 16.)

Nebudu tedy já hříšník odmítati od sebe kříž, jež nesl Spravedlivý. Nebudu se již báti utrpení a nepohodlí i bolestí pokání, z nichž se pučí pravý, věčný život. Nebo smrtí Vykupitelovou smrt jest usmrcena. A tento Vykupitel jest Syn Boží, — kdo ten div pochopí? Bůh-člověk pláče, Bůh-člověk trpí, Bůh-člověk umírá, — nejmilejší Syn, v němž si Otec zalíbil, dostává za podíl kříž, ó jakých pokladů musí v sobě obsahovati! Ó kříži zneuznaný, nenáviděný, tebe budu milovati, tebe se nespustím nikdy. Na tobě trpěl Spravedlivý, na tobě krvácel Vykupitel, na tobě umřel Syn Boží. „Odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“ (Gal. 6, 14.)

2. Co trpěl Božský Spasitel? Ach, kdo by si troufal, dáti na tuto otázku dostatečnou odpověď? Kdo by chtěl dokonale vylíčiti hrozné ono divadlo na Kalvarii? Tvor smrtelný toho nedokáže. Jako nemůžeme neskončenou bytost Boží svým konečným rozumem pochopiti, rovněž nemůžeme vyčerpati neskončenou hlubokost bolestí, neobsáhlé moře hořkostí, v které se ponořil Bůh-člověk. Tisíce tisíců před námi sestoupili do tohoto moře utrpení v sv. rozjímání, zkoušejíce jeho hořkých vod; ale vezdy zůstává nevyvažitelné, nevyčerpatelné, bezedné — a nebude rozjímáním proskoumáno do skonání světa. Mnozí nábožní se-

psali rozjímání svá o umučení Páně, a poznamenali v nich věci, které lichá osvěta našich dnů pokládá za přehnané. Ať tomu jakkoli, tolik smíme tvrditi směle, že my slabí lidé nejsme s to, představití sobě utrpení Ježíšovo v té hořkosti a hrůze, s jakými se v skutku dalo. Nebo živé představení všeho toho okamžitě by nás usmrtilo. Pozorujme jenom zběžně utrpení Páně, jak z evangelíí známo jest: — smrtelnou ouskost na hoře Olivetské, kdež Božský Vykupitel v děsném boji duševním, jako červ prachu se vine, kdež jeho lidská přirozenost při pohledu na hořký kalich utrpení se leká a hrozí, kde na znamení hrozné bolesti jeho pot v krůpějích krve na zemi teče; — ohavné jetí: k tichému, bezbrannému Mistru přicházejí v noci s pochodněmi, kyji a zbrojí, jako na loupežníka, provazy vážou ruce dobročinné a nevinného Beránka nemilosrdně tlukouce, vlekou před stolice soudců. — Pozorujme nelidské bičování, jímž panické, jemné tělo Spasitelovo bylo zraněno, tak že od paty nohy až k vrchu hlavy bylo rána jediná; potupné korunování, jímž sv. hlava kolkolem ostrým trním byla zbodána, tak že sám chladnokrevný Říman Pilát, útrpností hnut jsa, s ošklivostí a hrůzou volá: Ecce homo — Ejhle člověk, pohleďte pak přece, je-li tento člověku podoben! — Pozorujme smutný průvod na popraviště, jak Ježíš kříž svůj nesa, každý krok, každou šlépěj krví svou znamená, jak pod tíží kříže bez sebe k zemi

klesá a kterak jej nelitostní katané zdvihají, k další chůzi hrubě pohánějíce; — ohavné obnažení na hoře, kdež našemu muži bolesti u vzteklém chvatu roucho s těla trhají a rány poněkud přischlé k nové bolesti otvírají. — Pohledme na hrozné křižování, vidíte, jak spanilé tělo Vykupitelovo na dřevo vrhají, s ukrutnou vzteklostí údy mu natahují, tak že by kosti sčísti mohl, slyšíte těžké rány kladiva, dopadající na hřeby, jimiž ruce a nohy jeho k dřevu kříže přibíjejí, rány takové, že skalnatá půda se otřásá a srdce Marie Panny bolestí puká. — Vizte již proudy růžové krve, která ze všech žil prýští, vizte zsinálé rty, vyhaslé oko, klesající hlavu, slyšte poslední volání umírajícího: Dokonáno jest! Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého! — Ó nevystižitelná hlubokosti muk Ježíšových, ó nevyčerpatelné moře hořkosti, v kteréž se Spasitel sám a zcela ponořil, poněvadž ty, které miloval, až do konce miloval. Nebo láska jeho nechtěla jenom tolik trpěti, kolik potřebí bylo, aby za nás dosti učinil, nechtěl nás toliko vykoupiti, ale hojně vykoupiti — „hojné u Něho vysvobození, aby, kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost.“ (Ž. 129. a Řím 5, 20.) Nad to bylo jeho panické, zázrakem utvořené tělo mnohem dokonalejší, jemnější a citlivější než tělo naše, pročez i bolesti Jemu způsobené On mnohem živěji cítil. Proto také všickni otcové církevní a všichni svatí shodují se v tom, že utrpení Spasitele našeho ne-

skonale převyšuje všecko, co kdy smrtelníci jsou vytrpěli. Proto také vším právem o Kristu, Ukřižovaném, platí slova: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má.“

Ó trpící, krvácející, umírající Spasiteli! Volání Tvé na kříži, ach, kterak zahanbuje necitelnost srdce mého! Kolikrát šel jsem okolo kříže, aniž bych se rozpomenul na brozné utrpení, které jsi na něm snášel. Každodenně mnohokrát dělám znamení kříže na čele, ústech a prsou, však co myslím, co cítím při tom? Často, snad denně bývám na mši sv., v které se krvavá oběť na kříži obnovuje způsobem nekrvavým, vidím oltář, jenž mi horu Kalvarii představuje, vidím kněze, jenž osobu Tvou zastupuje, kalich, jenž mne na utrpení Tvé upamatovati má; ale nebývaly-li myšlenky moje při mši sv. zcela jinde, nežli na hoře Kalvarii a u kříže? I při samém tajemstvíplném pozdvihování, při němž rozdělenými způsoby chleba a vína se představuje rozdělení duše Tvé od těla, smrt Tvá na kříži, ó jak zřídka jsem zpomněl na utrpení a smrt Tvou! Ó té necitelnosti, ó toho nevděku! Bezživotná příroda se zhrozila, vidouc Pána svého umíratí. Slunce zakrylo tvář svou, zahalilo se v smutek, jakoby plakati chtělo umírajícího Pána. Tvrdé skály se třásly a pukaly, jakoby hnuty byly útrpností nad Tím, s Nímž tvrdé srdce lidské útrpnosti nemá. —

Ó ukřižovaný Spasiteli, shlédni na mne, jenž u nohou Tvých klečím s pohnutým srdcem. Bych byl utrpení Tvoje častěji, jakož jsem povinen byl, a živě rozjímal, byl bych zajisté nejednu slzu útrpnosti nad Tebou vyronil. Odpusť mi mou dosavadní necitelnost a popřej, aby pohnutí, které cítím nad utrpením Tvým, neodstoupilo ode mne nikdy v životě mém. Přemnozí hříšníci plakali již n kříže Tvého a jako kající Magdalena obmyti jsou od hříchů svých! Mnoho hodin dne i noci strávili svatí klečíce u kříže Tvého, a v rozjímání nesmírných muk Tvých ponoření, cítili s Tebou, pokud slabý člověk s to jest! Ó popřej, abych i já s Tebou cítil, trpěl, žalostil. Kolikrátkoli kříž uzřím, pomyslím a povzdechnu si nábožně: Ó Ježíši, jak mnoho jsi trpěl! Kolikrátkoli mši sv. slyšeti budu, rozpomenu se na umučení Tvé, ó Božský Spasiteli! Nic nechci budoucně věděti, než Ježíše a to Ukřižovaného. To budiž má moudrost, má modlitba, bolest, blaženost! Pro Tvé svaté, drahé rány, Jezu Kriste, smiluj se nad námi. Líbám již svatý kříž, na němž umřel Pán Ježíš!

3. Proč jsi trpěl, ó Ježíši? Která byla příčina těch hrozných muk? Náš hřích a jenom náš hřích. Neboť On se hříchu nedopustil, a nespravedlnost není nalezena na něm. Ale „nebeský Hospodin složil na něj nepravost nás všech. Raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy

naše.“ (Isai. 53.) Nemá-li myšlénka tato námi otrásti a hlubokou litost v nás vzbuditi? Dejme tomu, že by některý, byť i ten nejsprostší člověk náš, neřku zlomyslností, ale jen neopatrností byl těžce poraněn, aneb docela i život ztratil, zdali by nás nepojala bolest a litost? Což bychom ještě po mnohých letech se nermoutili, bědujíce: ten ubohý člověk musil pro mne tolik trpěti, pro mne musil umřít! Avšak pomyslíme-li: ne náš neopatrností, nýbrž náš zlomyslností musel Kristus, nikoli pouhý člověk, alebrž Bůh-člověk, Syn Nejvyššího, nesmírně mnoho trpěti a na kříži umřít — neměla by myšlénka tato nás zdrtit a neukojitelnou bolestí naplniti? „Bohu se posměch děje, — dí sv. Bonaventura, abys ty ku cti přišel. Nevinný se bičuje, abys ty útěchu měl; Spravedlivý jest ukřižován, abys ty byl vysvobozen; Beránek bez poskvrny se zabíjí, abys ty byl nasycen; a voda i krev prýští se z boku probodnutého, abys ty byl napojen.“

Když jednou francouzský jeden kazatel na postním kázání živými barvami líčil ukrutnost Židů, s jakouž Ježíše mučili, Spravedlivého týrali; nadšen jest vůdce vojska, generál Quillon tak, že mezi kázáním rychle sáhl po meči svém a rozhorleně zvolal: Kde jsi byl tehdáž, Quillone! Chtěl říci: Kdybych byl tehdáž žil a tu ukrutnost viděl, věru, já bych byl meče svého na bezbožníky nešetřil, abych uhájil Spravedlivého. Též my, čtouce

utrpení Kristovo a pozorujíce křivdu, jakou Židé a pohané činili Kristu Pánu, horlíváme v hněvu svatém na ty bohaprázdné katany, kteříž nevinného tolik utýrali. Však upokojme se maličko a otažme se: Kdo jsou ti necitelní vojáci, jenž Ho trýznili? Kdo jsou katané, jenž Ho na kříž přibili?

Ach, hříchové naši. Naše nevěrnost Ho obvinila, naše nevázanost svázala, naše žádostivost bičovala, naše pýcha Jej poličkovala, naše marňivost Jej kusem šarlatu přiodila, naše ctižádost Jej trním korunovala, naše nestřídmost octem a žlučí napájela, naše neposlušnost a nestálost ruce a nohy Jeho na kříž přibila. Za všecko, co jsme my hříchy svými zavinili, trpí nejvýš Spravedlivý na všech údech těla svého, ve všech silách duše své. To všecko my jsme Mu způsobili. Nejenom my všichni vesměs a společně byli jsme příčinou utrpení a smrti Páně, ale i každý zvlášť o své ujmě Krista poranil a usmrtil. Nebo tak veliká jest láska Ježíše Krista, že, by byl jen jediný hříšník na zemi býval, k vůli této jediné duši byl by s nebe sstoupil, člověkem se stal a za ni umřel, aby ji vykoupil. Proto dí sv. ap. Pavel: „Syn Boží zamiloval mne, a vydal sebe samého za mne.“ (Gal. 2, 20.)

Také já musím vyznati: Spasiteli, nepravosti moje Tebe prodaly, zradily, bičovaly, korunovaly, a ještě na kříži Tobě se posmívaly. — Já jsem

vinen Tvým hořkým utrpením, ó Pane Ježíši Kriste! — Ó hříchu! Nyní poznávám ohavnost tvou; ty jsi samého Syna Božího tak strašně ztrýznil a na kříž přibil. Ó hříchu nad smrt hroznější; neb ty jsi usmrtil Původce života! Jaký to zločin! Nikdy se nic podobného nestalo na zemi, až na Kalvarii, a tuto vraždu na Kalvarii spáchal hřích, hřích veškerého pokolení a můj hřích. Rád nyní věřím, že jest peklo, či to mnoho, aby ztrestán byl takový zločin?

Však milosrdný Bůh dopustil tuto smrt Boháčlověka, ne aby nás zatratil, nýbrž aby nás vykoupil. Ó lásko, neskonalá lásko, kdo tě pochopí, kdo tě vystihne, kdo tě může slovy hodně velebiti? Tak Bůh miloval svět, že svého jednorozeného Syna na smrt vydal, abychom nezahynuli, ale měli život věčný. Nuže tedy, duše má, ty hříšnice, kteráž jsi Spravedlivého usmrtila, nezoufej nad vinou svou, alebrž doufej, utec se — k stromu života — ku kříži! Tyto probodnuté ruce — pro tebe jsou rozpiaty, aby tě objaly; — tyto oči — uhasly pro tebe, aby ti vzešlo světlo milosti; tato hlava — pro tebe se sklonila, aby ti dala políbení pokoje; tyto rány — pro tebe byly otevřeny, aby ti bránu nebeskou otevřely; — tato předrahá krev — pro tebe byla vylita, aby tě obmyla od hříchů tvých! — Čeho se mám báti, maje ukřižovaného Syna Božího za prostředníka? — Shlédni, ó nejsvětější Otče, ze svatyně své, s vysokého

hradu nebeského, a pohledni na tuto svatosvatou oběť, kterouž náš nejvyšší kněz, Ježíš Kristus, Tobě přináší za hříchy svých bratří a přijmi ji na usmíření za naše nepravosti. Hle, krev Tvého jednorozeného Syna, našeho Vykupitele, volá k Tobě, ne o pomstu, nýbrž o smilování. Otče, poznej roucho pravého Syna svého! „Zvěř nejhorší sežrala jej.“ (I. Mojž., 37, 20.) Strašná obluda hříchu roztrhala jej a všecku krásu jeho poplísnila krví. Hle, pět žalostných ran zůstalo Jemu. — A nyní, Otče věčný, víme, že Syn Tvůj žije a nade vši zemí Egyptskou panuje. Nebo z žaláře smrti povznešen jest na trůn a korunou slávy korunován; On sedí na pravici Tvé velebnosti a přimlouvá se za nás, jsa dle těla bratr náš. Vzhlédni tedy na tvář Krista svého, popatř na Jeho rány, a buď nám hříšníkům milostiv. Vzhlédni na tvář Krista svého! (Ž. 83. 10.)

Kriste, pro Tvé umučení, odpusť, dej nám spasení!

IX. Utrpení Páně vnitřní.

*„Smutná jest duše má až
k smrti.“* Mat. 26, 38.

V předešlém rozjímání měli jsme před očima trpícího Spasitele, uvažující netoliko vznešenou osobu trpitelovu, nýbrž také pravou příčinu jeho utrpení a obzvláště neskonale jeho muky. Však tím není utrpení Páně vyčerpáno. Zbývá nám ještě rozjímati o jiných a větších bolestech nikoliv těla, nýbrž pozeňnané jeho duše. Bolesti, které jsme posud pozorovali, náležejí k vnějšímu, viditelnému kříži, na němž jemné tělo božského Vykupitele nevyslovitelně trpělo. Ale kromě tohoto viditelného kříže byl ještě jiný neviditelný kříž, na němž nejsvětější jeho duše takorůzka rozpiata a přibita byla — kříž, který, čím skrytější, tím bolestnější byl. Jestli to nepochybnou zkušeností, že utrpení duše daleko předčí nad bolesti těla. Již tedy pozorujme, co náš milý Pán Ježíš trpěl na duši své; pozorujme vnitřní utrpení, neviditelný kříž, abychom se ještě více přesvědčili o lásce Vykupitele našeho k nám. Čtyři ramena má tento duchovní kříž. — Prvním ramenem jest nevypravitelná bolest, kterouž Kristus Pán pocítil při pomýšlení na hříchy lidstva. — Druhým ramenem jest zahanbení, které Kristus cítil, když místo nás tyto hříchy na sobě nesl. — Třetím

ramenem jest bázeň, tesknost a zármutek, které Kristus trpěl. — Čtvrtým ramenem jest nevděk lidí, a zavržení přemnohých duší, za něž Pán Ježíš nadarmo trpěl.

Abychom s prospěchem rozjímalí, přenesme se v duchu netoliko ku kříži na horu Kalvarii, nýbrž do nejsv. srdce Spasitele našeho; neboť v tomto nejsladším srdci konána jsou tajemství, jež nyní uvažovati chceme. — Prosme Pána Ježíše, aby nám v božském srdci svém popřál útulek a místo odpočinku, abychom se tam naučili milovati Jeho, jenž prve miloval nás.

Ó božské srdce mého Vykupitele, výhni lásky, moře hořkosti, dej, ať se ponoříme v Tebe a vidíme, jak neskonale jsi nás miloval. Vždyť proto byl po smrti Tvůj svatý bok, ó Ježíši, kopím otevřen, abychom hleděti mohli do svatyně srdce Tvého a pozorovati, jak upřímně jsi nás miloval. Svatá Maria, matko Boží, jejíž srdce vždy stejně bilo se srdcem Syna Tvého, oroduj za nás. Sv. Vojtěše, sv. Václave, sv. Jene Nepomucký, stůjte při nás!

1. První rameno vnitřního, neviditelného kříže, na němž nejsvětější duše Pána a Spasitele našeho pněla, jest nevyslovná bolest, kterouž On — Nevinný a Spravedlivý — cítil, vida v duchu hříchy veškerého světa, bolest, kteráž ho neopustila od prvního okamžiku početí jeho v lůně Panny až do posledního dechnutí jeho na kříži. Abychom si

jakýs takýs pojem učinili o nevypravitelné té bolesti, vzpomeňme jen na bolest, kterou Svatým způsobily hříchy nejenom vlastní, nýbrž též cizí. O sv. Stanislavu Kostkovi čteme, že z převeliké bolesti omdlel, když před ním někdo nečisté slovo z úst vypustil. O sv. Magdaleně z Pazzis a mnohých jiných světcích a světicích vypravují nám životopisci jejich, že po celém těle se chvěli, byla-li řeč o smrtelném hříchu, jehož se někdo dopustil; takovou měrou bolelo jich, že uražen byl Bůh, kterého nade všecko milovali. Za tou příčinou přemnozí Svatí v horoucí lásce své podrobili se bolestným skutkům kajícím, hrozná neduhy tělesné a nemoci na sebe svolávali, aby tím hříchy jiných lidí odvrátili, aneb za urážku Boží dosti učinili. Neboť více cítili vnitřní bolest nad urážkou Boží, než sebe větší pokuty těla. Soudíce z malého o velkém, představme si pokud možno, jaká bolest zmocnila se nejsvětější duše Kristovy, když božská spravedlnost před jeho očima rozvěřela knihu, v které zapsány byly zločiny veškerého pokolení lidského! Když Bůh-člověk na hoře Olivetské kleče se modlil a očima ducha svého celé to nesčíslné množství veškerých hříchů viděl: jaký to byl pohled hrozný a děsný! — Před zrakoma Boha-člověka pohybovaly se černé řady všech neřestí a nepravostí — všech zločinův a hříchův — od prvního hříšníka v ráji až k poslednímu hříšníku v den obecného soudu — všechny ty ohavnosti

modloslužby a nevěry, kacířství a roztržek, všecky vraždy lidí a nespravedlivé války, všecka spiknutí proti oltáři a trůnu, všecky zrady po způsobu Jidáše a zapření dle Petra, všecka cizoložství a nečistoty, všeliké znesvěcení chrámův a sv. svátostí, svatokrádežné mše, zpovědi a přijímání, všecky nespravedlnosti vrchností a představených, veškerý nešlechtnosti duchovních, hříchy knížat a národů, hříchy pastýřů a oveček — děsné to divadlo, v němž přehlíží božský Vykupitel zločiny pokolení lidského, — jako vysoké hory strmí tu před obličejem jeho, jako nepřehledné řady vojenské ženou se proti němu — ach, tento pohled poráží Jej k zemi, této příšerné hrůzy nemůže oko jeho snést — i sklání obličej svůj až k zemi, vine se jako červ v prachu, potí se úzkostí po celém těle a tento pot jeho teče jako krůpěje krve na zem — znamená to nevyslovitelné bolesti, která se zmocnila duše jeho. Otec, kterého neskonale miluje, jest od tvorů svých tak hanebně potupen a uražen, kdo vypíše bolest synovu nad takovým zneuctěním Otce jeho? Jenom Bůh-člověk pochopí, co jest hřích, a jenom Bůh-člověk může nad tím truchliti, jak toho hřích zasluhuje.

Ó trpící Vykupiteli! Také moje hříchy vstoupily před oči Tvoje na hoře Olivetské, viděl jsi je, plakal jsi nad nimi, zhrozil se jich, tak že Ti vynutily krvavý pot a nářek: „Smutná jest duše má až k smrti.“ Mohu-li bez soucitu slyšeti výtku:

„Kdyby nepřítel můj zlořečil mi, snesl bych to ovšem . . . ale ty člověče jednomyslný — známý můj . . . “ (Ž. 54.), když ty mne tolik urážíš, nemohu toho snést, nýbrž musím božský obličej svůj žalostí k zemi skloniti, v prachu se vinouti a hořem hynouti. — O milý Spasiteli můj, nermuť se tolik a netruchli nad hříchy mými! Mněť náleží ona bolest, mně zármutek, ješto já jsem hřešil. Ach, kdo dá vody hlavě mé a očím mým pramen slz, abych dnem a nocí oplakával hříchů svých, které nevinnému Ježíši tak hroznou bolest způsobily! Kterak jsem mohl při tolika a těžkých poblouzeních, která mne již často na pokraj propasti uvedla, necítiti pražádné litosti, žádné vnitřní bolesti, kdežto můj Spasitel úzkostí a hrůzou nad tím krvavý pot proléval? Sv. Alois, který se nikdy těžkého hříchu nedopustil, při první své zpovědi omdlel z převeliké litosti, a já, hříšně jsa živ, zůstávám při mých zpovědích studeným, lhostejným, zcela bez citu? Ó srdce kamenné, kdy se obměkčíš? Mojžíš, vůdce Israelských, udeřil na rozkaz Boží holí svou v skálu a hned vyrazil ze skály hojný pramen vody. Ó můj Ježíši, udeř tolikéž holí Tvého sv. kříže v kamenné srdce mé, aby hojně slz pravé litosti z očí mých vyprýštilo! Ó Ježíši, kéž mohu jako hříšnice Magdalena slzami svými nohy Tvé umývati! Kéž mohu srdečnou litost osvědčiti Tobě, jenž jsi pro moje hříchy tak velikou žalost snášel! Zásluhou neskonale bolesti,

kterouž jsi na hoře Olivetské cítil nad hříchy
mými a nad hříchy celého světa, nahraď, ó Ježíši,
nedostatek mé litosti a slz mých a umyj krůpě-
jemi předražené krve, která jako pot s čela Tvého
na zem tekla, hříšnou duši mou! Bez lítosti ne-
chci již nikdy se zpovídati. Denně ať jest hřích
můj před očima máma, jakož Tobě, božský Spa-
siteli, v smrtelné úzkosti Tvé před očima tanul.
„Hřích můj proti mně jest vždycky.“ (Ž. 50.) Že
jsem hřešil, oplakávám a srdečně lituji.

2. Druhým ramenem vnitřního kříže jest hlu-
boké zahanbení, kteréž Ježíš cítil, když se
viděl obtížena hříchy veškerého světa. — Již pouhý
pohled na naše hříchy byl hrozný pro nejsvětější
duši Ježíšovu; avšak hříchy tyto měl na sebe
vzítí, jakoby je byl sám spáchal; naše nepravosti
měl na těle svém nésti na dřevo, abychom jich
sproštění byli. „Hospodin složil na něj nepravost
všech nás.“ (Isai. 53, 6.) „Hříchy naše sám na
svém těle vnesl na dřevo.“ (I. Petr. 2, 24.) Nová
bolest, nová trýzeň duše. Svatý svatých, kterýž
hříchu nade všecko nenávidí, — Ježíš vidí se obtí-
žena vinou hříchů celého světa; jako šatem po-
kryt jest nepravostmi našimi; ponořen jako v moře
jest v hříších našich. „Uvázl jsem v bahně hlu-
biny . . . bouře potopila mne.“ (Ž. 68, 3.) Jaké
zděšení, jaká ošklivost zachvěly Nejsvětějším, když
uzřel na sobě hnusné malomocenství hříchu! Jaký
stud naplnil jej, když On — Nejčistší — viděl

se pokryta nečistotou hříchu, jako špinavým šatem! Proto volá v Žalmech (68, 8.): „Pro tebe, ó Bože! snesl jsem pohanění, a přikrylo zardění tvář mou.“ Nebo ačkoliv Ježíš sám hříchu ne- učinil, pokládal se nicméně za zástupce všech hříšníků, jenž dlužníkem jest Bohu za celé člověčenstvo, za zavrženého od Boha, aby zavrženci vykoupeni byli, jak dí sv. Pavel (Gal. 3, 13.): „Kristus nás vykoupil ze zlořečenství zákona, učiněn byv pro nás zlořečenstvím.“ Proto týž apoštol národů píše, že Kristus neměl zalíbení v sobě, poněvadž pohanění hříšníků na něm lpělo. „Kristus ne sám sobě se líbil, ale jakož psáno jest: Hanění hanějících tebe připadla na mne.“ (Řím. 15, 3.) Toto pohanění, toto zahanbení, kterým hříchy veškerého světa nejsvětější duši Ježíšovu naplnily, jaká to trýzeň, jaká tíha!

Ó trpící Vykupiteli! jak rád věřím, že jsi po cestě na Golgothu častěji pod těžkým křížem k zemi klesl. Klesl jsi netoliko pod břemenem dřeva, nýbrž pod nesnesitelnou tíží našich hříchů, nejenom vysílením těla, nýbrž hlubokým zahanbením Tvé duše. Ó nejčistší Ježíši, jaký stud naplnil Tě před očima Tvého nejčistšího Otce a před očima andělů, když jsi se viděl oděna naší nečistotou! Jak rád byl bys sstoupil do propasti země anebo do hlubokosti moře, abys ukryl studem uzardělou tvář svou! — A já jsem se nestyděl, před tváří Boha všude přítomného, před očima

mého anděla strážce páchatí hříchy nejhnusnější? Já jsem nad to zlým slovům a činům svým se radoval, jim se smál, ošemetnou chytrostí svou se vychloubal? Ó té nestydatosti! Já jsem i ve zpovědní stoličce z hříchů svých se vyznával ne jak jsem měl s největším zahanbením, nýbrž lhostejně a drze je odříkával! — Umučený Ježíši, naplň již duši mou spasitelným studem! Dej, ať vždy hluboce se pokořím, kdykoliv hříchů svých vzpomenu aneb z nich ve zpovědi se vyznávám, jako onen celný (publikán) v evangelium, který z litosti a studu nad hříchy svými ani sobě netroufal očí pozdvihnouti, nýbrž stoje z daleka bil se v prsy své, řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému! — Popřej též, abych v obcování svém nezapomínal na přítomnost Boží a sv. anděla strážce a nikdy se neodvážil, před očima jejich hříchu se dopustiti.

3. Jakož nebeský Otec před Synem svým otevřel velikou knihu, v kteréž zapsáni byli hříchové celého světa, rovněž tak ukázal mu dlužní úpis, kterým se nám za rukojmě postavil; ukázal mu nesmírnou cenu výkupnou, kterou za nás položití měl, ohromný úhrn utrpení, jehož vyrovnání účtu našeho vyžadovalo. A toto vědomí děsných muk, jichž mu bylo trpěti za nás, bylo tryzní pro duši jeho, kteráž ji skličovala, bylo třetím ramenem neviditelného, vnitřního kříže. Vědomí muk zarmucovalo božského Spasitele hned od prvopočátku, ježto již v lůně mateřském vznášel

se před požehnanou duší jeho kříž, kterýž ho očekával a všude provázel; ale nejživější bylo pomyšlení toto na hoře Olivetské, kdežto vida kalich utrpení, kterýž do poslední krůpěje vyprázdniti měl, upadl v úzkost smrtelnou a nevy-slovná bázeň a tesklivost pojala ho. „Počal se lekati a teskliv býti.“ (Mar. 14, 33.) — Bázeň tato zmizela sice, když anděl s nebe ukázal se Bohu-člověku a posílil ho, i šel pak zmužile a odhodlaně utrpení vstříc. Ale nyní vstoupily na místo oné tesklivosti a úzkostlivosti ještě bolestnější nedostatek útěchy a opuštěnosti, kterouž na kříži naznačil slovy: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mat. 27, 46.) Mučeníci a svatí, ač trpěli muky nejkrutější, byli přece rozmanitou útěchou s nebe posilováni, tak že muk často ani necítili; bojovali ne sami, Bůh byl s nimi, a to sílilo jejich slabost, oslazovalo jim hořkost tou měrou, že jak sv. František Sal. dí, meče a kola byly jim jako květiny, řeřavé uhlí jako růže. Jediné Kristus musel kalich utrpení bez příměsku nějaké sladkosti až na dno do krůpěje poslední vyprázdniti. Proto naříká v Žalmech (87, 5.): „Učiněn jsem jako člověk bez pomoci“ — a ústy proroka (Isai. 63, 3. 5.) volá: „Pres tlačil jsem sám a z národů nebylo muže se mnou . . . Hleděl jsem vůkol a nebylo spomocníka, hledal jsem a nebyl, kdoby spomohl.“

Avšak nepřispěla-li trpícímu Vykupiteli matka

jeho a přítomností svou nepotěšila-li ho? Ona, která s láskyplným srdcem po cestě na Kalvarii za ním šla, která se zmužilostí matky řadami krvelačných katanů se prodrala i ke dřevu kříže se postavila, ona, kteráž okem panenské statečnosti vzhůru na kříž pohlížela, jakoby Synu svému říci chtěla: Smiluj se, ó Synu, nad hříšným pokolením a dokonej oběť, kterouž jsi začal! — Ale právě tato matka, kteráž u kříže stála, tato nejlepší matka, jejíž srdce láskou k Synu, jakož i láskou k nám lidem plápolalo — byla předmětem nikoliv útěchy, nýbrž nové bolesti pro duši Pána a Spasitele našeho. Vidělť žalost, kteráž v soucitném nitru Panny nejsvětější zuřila, viděl meč bolesti, který mateřské srdce její pronikal, viděl slze něžné soustrasti, kteréž po lících jí kanuly — a tato žalost milované matky, kterouž opouštěl, nepřispěla-li k tomu, aby srdce Syna krvácelo? — Ó bolesti, ó žalosti, nevyslovná opuštěnosti! „Očekával jsem, kdoby se spolu pormoutil, a nebylo nikoho; a kdoby potěšil, a nenalezl jsem ničádného.“ (Isai. 68, 21.)

Ach můj trpící Vykupiteli! Když Tě vidím, an jsi beze vší útěchy a zcela opuštěn, nemělo-li by srdce mé bolem a žalostí pukati? Ty voláš s kříže hlasem žalostným: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? — Co mám na tuto dojemnou výtku odpověditi, než: Proto jsi byl, trpící Ježíši, od Otce svého opuštěn, abychom my lidé

nebyli opuštěni. Neboť my jako ovce zbloudili jsme; my jsme sešli s cesty pravé; my jsme opustili pramen vody živé, Boha, a na potrestání zloby naší byli jsme od něho opuštěni. Ale od té doby, co jsme Boha opustili a od něho opuštění byli, nenalezali jsme žádné útěchy, žádné pravé radosti, žádného pokoje. Obrátili jsme se k světu a k jeho radovánkám, statkům a požitkům, ale neupokojily nás. Ohlíželi jsme se v pravo a v levo, a nenalezli jsme nikoho, kdo by nás potěšil. Cítili jsme co nejživěji, jak hříšník jest bez pomoci a bez útěchy! A nebylo nám nikterak možno, navrátiti se k Otci, od něhož jsme odloučení byli, leč skrze Tebe, jenž jsi od Otce přišel. Proto bylo Tobě trpěti bez pomoci, aby nám pomoci se dostalo. Proto musel jsi opuštěn býti od Otce, abychom my s Ním zase spojeni byli. Ó Ježíši, pro nesmírnou zásluhu této opuštěnosti uděl nám té milosti, abychom Boha nikdy více neopustili, od Něho nikdy více opuštění nebyli. Popřej, abychom již nikdy více nehledali potěšení v tvorech, kdežto ho nalézti nelze, nýbrž v Bohu, dobru nejdokonalejším, kterýž jedině nás upokojiti, nasytiti může. „Ve všech věcech hledal jsem (a nenalezl) odpočinutí, a v dědictví Páně přebývati budu.“ (Sir. 24.)

4. Veliké a nevyslovitelné jest utrpení duše, o němž jsme posud rozjímalí. Ale snad byla této bolesti přimísena též veliká, nevypravitelná ra-

dost? Zajisté že plesalo srdce Kristovo, když pomněl sladkého ovoce utrpení svého? když patřil v duchu všecky ty řady vykoupenců, jež smrt jeho vysvobodila z otroctví hříchu; když viděl, ano peklo vrátiti musí kořist svou a hrob mrtvé; když pozoroval, jak milionové svatých do nebe vstupovati a v souhlasu s duchy andělskými „Svatý, svatý“ prozpěvovati budou. Božský Spasiteli, raduj se, vykoupení naše — toť dílo Tvé! — Tať byla jediná radost, kterouž Ježíš na zemi měl a hledal; avšak ani této jediné radosti nemohl se na kříži oddati, ježto v duši jeho vznikalo pomyšlení na mnohé, jimž vykoupení jeho nebude ku spáse, jichž umučení jeho nevysvobodí, jichž krev jeho nespasí, jimž kříž nebude znamením vítězství, nýbrž skvrnou zavržení. „Aj, postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a za znamení, jemuž bude odpíráno.“ (Luk. 2, 34.) — Jdou za sebou před očima Ukřižovaného — řady zavrženců, všecky ty ztracené duše, pro něž není slitování, s hrozným zlořečením táhnou kolem něho, posmívají se Ukřižovanému, rouhají se Spasiteli svému a v slepém zoufalství ženou se k propasti pekelné. — „Jaký užitek z krve mé?“ Tak s Žalmistou (Ž. 29.) nařká si trpitel na kříži. „Nadarmo jsem pracoval, bez příčiny a marně sílu svou jsem strávil.“ (Isai. 49, 4.) Myšlénka, že krev jeho na tolika duších, na tolika křesťanech zmařena bude,

byla mu zajisté bolestnější, než nejpálčivější muky na těle jeho. Nebo více zarmucuje dělníka, když po klopotné práci denní zadržují mu mzdu, nežli ho namahalo dílo nejtěžší. Černý nevděk tolika tisíců, kterýž Kristus předvídal, studená lhostejnost, s kterouž na kříž jeho bude pohlíženo, ano drzá rozpustilost, s kterouž hořkému jeho utrpení budou se posmívati, svatou jeho krev nomaha šlapati, zkrátka uražená láska Boha-člověka, kterýž až do konce nás miloval, tať byla nejpálčivější trýzeň, jižto trpitel na Golgothě snášel. Dojemně naříká ústy sluhy svého Bernarda, jenž v jeho jmenu takto volá: „Ó člověče, viz, co pro tebe trpím! Žádná bolest není jako bolest má. K tobě volám, za tebe umírám. Hle, jakou muku za tebe snáším; viz hřeby, jimiž mne probodají, viz potupu, jež mne naplňuje. Veliká jest bolest, kterouž zevně trpím; větší však jest bolest, kterouž vnitř cítím, vida, že jsi nevděčný.“

Ó Pane, jak hořká a bolestná jest muka, kterouž jsi trpěl na své požehnané duši! Jakou hrůzu jeví čtvero ramen vnitřního, neviditelného kříže, na němž jsi pněl! A přece jak rád jsi snášel všecko vnější i vnitřní utrpení, jen když bychom jím my byli vysvobozeni a spaseni! S velikou žádostí žádal jsi slaviti s námi tyto hody velikonoční a sám jako obětní beránek na oltáři kříže za nás zabit býti. Tať byla pálčivá žízeň Tvá na kříži — naše spasení, naše vykoupení, —

palčivější, než tělesná žízeň, když vyprahlý jazyk Tvůj svlažení žádal a nenalezl. Jedno jediné trápilo Tě nad všecky bolesti, že krev Tvá na přemnohých zmařena bude; trápil tě nevděk, s kterým neskonalou lásku Tvou splácíme a tou měrou přísnější soud sobě připravujeme. Ale neumdlel jsi v lásce své, dokonal jsi dílo našeho vykoupení, položil jsi cenu, ačkoliv za mnohé nadarmo jsi ji položil! Dej, ať nejsem z počtu těch nešťastných, nýbrž ať spasím duši svou, kteráž Tě tolik bolestí a žalostí stála! „Pro mne všaký trud Tvé tělo i smrt kříže vytrpělo; nedej, by vše v zmar být mělo!“

K Tvému kříži se teď vinu,
Pane! dej ať v jeho stínu
spáasy věčné naděje
duši moji ověje.

Až pak jednou v hrozně kráse
zjeví se nám kříž ten zase:
rač mi, Dárce milosti!
z kříže kynout k blahosti.

X. O bolestech nejblah. Marie Panny.

*„Tvou vlastní duši pronikne
meč!“* Luk 2, 35.

Posud tkví zrak náš na krvavém vrchu Kalvarie, kdež jsme pozorovali dvojí kříž, na němž Pán a Spasitel náš trpěl, z lásky k nám trpěl. Neodvracujme zraku svého od děsné hory utrpení, nýbrž pozorujme ženu, kteráž sedmerý meč v srdci majíc, stála vedle kříže. „Podle kříže plna žele stála Matka Spasitele, když Syn její na něm pněl.“ — Před tyranem Antiochem stála se sedmi sv. jinochy, syny svými, matka myslí hrdinské, a viděla netoliko jednoho po druhém v mukách nejkrutějších pro víru umírat, nýbrž povzbuzovala jich též k radostivé vytrvalosti. „Ana na všecky patřila, dí sv. Augustin, trpěla ve všech; všecky viděla, všecky milovala; co oni na těle, trpěla ona v duši své; jsouc matkou sedmi krvavých svědků, byla jest sama sedmerou mučenicí.“ — Jediného syna matkou jest Maria, jediná panenská matka. Tohoto Jednorozeného svého viděla před očima svýma trpěti a umírat, a jako utrpení jejího Syna převyšuje všecko, co smrtelníci trpěti mohou, tak převyšuje bolest jejího soucitu vše, co kdy lidé trpěli v duši. Avšak Církev sv. oslavuje ze všech útrap jejího těžce

zkoušeného života obzvláště sedm bolů, pročez se Maria vyobrazuje se sedmerým mečem bolesti. Těchto sedm bolestí budeme nyní nábožně uvažovati a pokud možno v srdci spolu cítiti a sice v prvném oddílu bolesti, které Maria při proroctví Simeonovu, při útěku do Egypta a při ztrátě božského synáčka v chrámě trpěla; v druhém odstavci bolesti, které na cestě křížové cítila, když potkala Syna svého hanebným dřevem kříže obtíženého, a na vrchu hory, když milý Syn její křížován byl a po třech hodinách nejstrašnějšího boje umíral, a v třetím bolesti, které cítila, když sv. bok Ježíšův kopím byl proklán a když tělo jeho s kříže sňali a do hrobu nesli. —

Mysleme si, že bolestná Matka sama stojí před námi, ukazujíc nám své panenské srdce zbodané sedmerým mečem a že vysvětluje nám něžně a vážně význam sedmi mečů, které duši její nevypravitelným bolem zranily, řkouc k nám: Synu, „na úpění matky své nezapomínej!“ (Sir. 7, 29.)

Jak šťastni byli bychom, kdybychom doufati směli, že Ty, bolestná Matko Maria, před námi stojíš a nám meče bolu svého ukazovati ráčíš. Však Ty stojíš při nás od té doby, co jsme se odhodlali, hříchu se zřici a přikázání Syna Tvého zachovávat — co jsme upřímnou zpovědí celoživotní se očistili. Kéž bychom v této čistotě až do konce života svého setrvali! Ó matko bolesti

plná, královno mučeníků, vypros nám pravou ošklivost nad hříchem, jenž byl příčinou bolestí Tvých, vypros nám milost vytrvalosti! „Ach, ó Matko, lásky zdroji! nechať žel mne s Tebou spojí, nech se s Tebou rozkvílím!“ Sv. Cyrille a Methoději, sv. Ludmilo, orodujte za nás!

1. Již pouhé jméno Matky Boží a matky naší značí utrpení, jež bylo hlavním úkolem života jejího. Maria, to jest moře hořkosti. Neměla tedy jenom několik kapek píti z kalicha utrpení, plným proudem mělo utrpení do její duše vnikati, jako vlny mořské mělo ji, požehnanou zaplaviti, pohroužena měla býti ve vodě zármutku; protože zvolena byla za rodičku Toho, jenž jest mužem bolestí. Veliké zajisté byly tyto útrapy, tak že, kdyby ruka Všemohoucího Marii Pannu nebyla držela, její lidská přirozenost bylaby podlehla. —

Není nám sice známo, co Maria od své mladosti až do narození Pána Ježíše vytrpěla, avšak duše nábožné počínají již záhy trpěti, ježto záhy počínají Boha milovati. Vždyť láska v tomto životě osvědčuje se utrpením a utrpení jest podílem spravedlivých a jich vezdejším chlebem. A tento chléb byl vyvoleným pokrmem chudé panny z královského rodu Davidova. — Radostivě porodila Maria božské dítě, a ačkoliv chudoba chléva Betlemského ji poněkud zbolela, ješto milovanému nemluvňátku lepšího přístřeší upravit nemohla: zvítězila přece radost, že Spasitel světa

se narodil, z ní se narodil. Dnem a nocí tkvěl její zrak na nejkrásnějším všech dítek lidských a po čtyřiceti dnech nesla synáčka svého do chrámu a obětovala jej nebeskému Otci na oltáři mateřských rukou svých. I tato oběť byla obětí radosti, byla však zároveň předznamem truchlivé oběti, kterouž Syn Boží způsobem krvavým přinést měl na oltáři kříže. Ctihodný stařec Simeon, kterýž tehdáž v chrámě byl, ohlásil to rozradostněné matce, řka: „Postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a za znamení, jemuž bude odpíráno. A tvou vlastní duši pronikne meč.“ Ach, nebylo-li již toto proroctví mečem, kterýž duši panenské matky proklál? Vždyť při tomto předpovědění otevřelo se oko její duchovní i viděla před sebou nesmírné moře utrpení, do kterého božské její dítě a ona s ním ponořena býti měla; uzřela chudobu, opovržení, pronásledování, odsouzení, mučení, kříž, — viděla bolestné rozloučení, které ji očekávalo, — a tato myšlénka, že milované dítě, které nyní na loktech svých chovala, s krutým vztekem jí odňato, od ní odloučeno bude, nebyla-li mečem, jenž srdce její rozrýval? — —

Po oběti v Jerusalemě vrátili se Maria a Josef do chudé stáje Betlemské a cítili se přeshťastnými v chudobě své, protože při sobě měli krále slávy. Však hle, brzy vypukla bouře protiventství, kteráž tichou radostí jejich zkalila. Hero-

des, žárliv o svůj trůn, vydal rozkaz, aby všecka pacholata v Betlémě od dvouletých a níže zavražděna byla. I ukázal se anděl Josefovi ve snách, řka: Vstaň a utec do Egypta; neboť Herodes hledá dítěte, aby je zahubil. Polekán, vstává Josef; — matka Boží spí vedle božského synáčka. — Vzhůru, Maria! Herodes touží po životu dítěte! — Ó hrůzyplné slovo pro starostlivou matku! I jest jí, kteráž Pána pánův u sebe má, utíkat před králem smrtelným; v noci musí vstávati a do vzdálené, neznámé, pohanské země na útěk se dáti s kojeňátkem v náručí. Kdo vypíše úzkost matky, obtíže cesty, nesnáze vyhnanství? Zajisté ostrým i krutým mečem bolesti byl tento útěk do Egypta pro mateřské srdce Marie Panny.

Herodes umřel a opět ukázal se anděl Josefovi ve snách řka, aby se navrátil do vlasti; i navrátila se sv. rodina do Nazareta, města Galilejského. — Když byl Ježíš ve dvanácti letech, vzali ho rodiče jeho s sebou do Jerusalema na slavnost velikonoční. Ó svatá pouti, jakéž svět nikdy neviděl, aniž kdy uzří! Syn Boží kráčí s Marií, panenskou mateří svou, a s pěstounem svým Josefem do domu Otce svého nebeského, aby se mu klaněl. Jaké radosti zažila Maria na této cestě v společenství Ježíšovu, ale jaké bolesti zakusila při následujícím pak nenadálém odloučení! Rodiče vracejí se domů a božské dítěto zůstalo v chrámě. Již ušli den cesty a tu teprv, ó nezpytatelné řízení

Boží, pohřešili synáčka. I hledají ho druhého dne mezi příbuznými, ale není ho mezi nimi. V úzkosti své vrátili se do Jerusalema, aby ho třetího dne hledali v chrámě. Ó Maria, co jsi trpěla v těchto třech žalostných dnech! Matka ztratila jediné dítě — Maria svého Ježíše — Matka Boží Syna Božího! — Ó krutý meči, který srdce Marie Panny prorýváš, tak že sama na to nařiká, když posléze třetího dne ztraceného našla, řkouc: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec Tvůj a já s bolestí hledali jsme Tebe.“

Ó Synu Marie! I my spojujeme nářek svůj s nářkem požehnané matky Tvé, rovněž jsouce v bolesti bez útěchy. Ach, proč jsi tak učinil? Proč jsi takovou žalost na nevinnou matku svou dopustil? Pochopujeme to! Pro nás musela tato matka tolik trpěti, aby touto bolestí také nás za dítky své porodila. Meč pronikl duši její při proctví Simeonovu, když nastávající utrpení milovaného Syna svého okem prorockým viděla, protože my tak studení, lhostejní a bez citu jsme při rozjímání umučení Tvého, ba, zřídka kdy pomýšlíme na hořké utrpení Tvé, kteréž vždy tanulo před duší soutrpné matky Tvé. Pro nás bylo Marii do Egypta utíkat i na této cestě i za pobytu v pohanské zemi nevyslovitelně trpěti, protože hříchové naši, jako ukrutný Herodes, hledali bezživotí Tvého, my vždy po hrncích masa egyptského bažili a v otroctví pohanského života si libovali.

K vůli nám musela starostlivá matka v chrámu Tě ztratiti a po tři dny truchliti, protože my netruchlíme, když jsme Tě hříchem ztratili. S bolestí musela Tě, ó Ježíši, hledati, protože my drahně času nehledali jsme Tebe, nýbrž hříchem smrtelným od Tebe odloučení, bez bolesti, bez lítosti živi jsme byli. Ó jak zpozdilí byli jsme! Ztratili jsme Boha a tak dlouho trvalo, než jsme ho hledali a než jsme ho našli! — Ó Maria, Tobě musíme děkovati za tu nevypravitelnou milost, že jsme Ježíše konečně našli. Tvoje slze hledaly ho za nás; Tvá bolest zasloužila toho, že jsme jej našli, v chrámě našli. Ó bychom nikdy více nebyli odtrženi od něho. Ježíši, ne-dej nikdy odloučenu býti od Tebe!

2. Tři meče bolesti jsme pozorovali, které duši nejbláh. Panny v rozličných dobách probodly. Již ale nadešel čas, kdy jeden meč po druhém srdce její rozrýval bez chvilky radosti a útěchy. — Nejmilejší její Syn zrazen jest od vlastního učeníka svého, prodán, od nepřátel jat, před stolice soudců veden. Maria slyšíc smutné zprávy — bolestí snad omdlívá? Láska ji drží, podporuje a síly dodává, tak že jde na místo popravné, aby viděla konec — nejhroznější. Ó matko, co počínáš? Kterak sneseš takového pohledu? — Spěchá z domu, vedena nábožnými ženami; přichází k domu soudce Piláta, právě slyší ostré švihy, rány, které při bičování na jemné tělo Syna jejího

dopadají — slyší posměch surových žoldnéřů, kteří mu korunu trnovou na hlavu staví a třtinou jej bijou — slyší výrok smrti: Ukřižován buď! — Matko, vrať se! Tyť nesneseš děsného pohledu na nejkrásnějšího ze synů lidských, an zkrvaven jest, zohaven, pln ran od paty nohy až k vrchu hlavy, není již ani člověku podoben! — Však nikoliv, matka nevrací se. — Syn s těžkým křížem na ramenou vystupuje, obklopen tisíci diváků, na příkrou horu — matka následuje, tlačí se řadami, až dochází k miláčku duše své. Jaké to setkání, kteraká bolest! — Chce mu kříž nésti, ale nelitostní katané odstrčili ji; žádné pomoci, žádné útěchy nesmí mu poskytnouti; jenom očím jejím a slzám volno jest mluvit s ním, a říci jemu, že ho miluje až k smrti.

Zatím dostoupil Ježíš s těžkým dřevem kříže temene hory; i Maria vystoupila až na vrch bolesti. Synu jejímu trhají roucho s těla, — ono roucho, kteréž panenské ruce její jemu tkaly; i vrhají na hrubé dřevo toho, jehož ona jako dítě tak pečlivě do jesliček kladla. A již slyší praskot údů, jež natahující mu vymykají, slyší rány kladiva, kteréž ruce jeho i nohy probodají, a tyto rány nepronikají-li srdcem matčiným? Vidí kříž, an se od země vzhůru pozdvihuje, i spěchá k dřevu a hledí vzhůru k tomu, kteréhož miluje duše její. „Ženo, volá On, hle syn tvůj!“ (Jan 19, 26.) Bylo to slovo synovské lásky, jížto

umírající Spasitel o matku svou pečovati chtěl ; bylo však též slovem odchodu, rozloučení, poslední vůle, kterouž Ježíš sebe za Jana zaměnil. „Ó té záměny! volá sv. Bernard; Jan ti dán za Ježíše, sluha za Pána, učeník za mistra, syn Zebedeův za Syna Božího, pouhý člověk za Boha pravého!“ Ó kterak tu cítila Maria celou tíží opuštěnosti a ztráty své! — A přes všecku tu bolest neklesla nikoli k zemi; nýbrž stála vedle kříže. „Stála,“ dí evangelium, stála, když skály se pukaly, země se třásla, slunce se zatmělo, — stála silná žena, když Syn hlavy naklonil, zsinál, umíral. — Umírá s ním v duchu, spojuje oběť svou s obětí jeho, ježto raději syna svého viděti chce mrtvého, než aby pokolení lidské zahynulo. Za tou příčinou dí sv. Augustin: „Dva oltáře vidím na Kalvarii, jeden — kříž, na němž Kristus viditelně zabit byl, druhý — srdce Marie Panny, na němž on neviditelně byl obětován.“

Ó srdce Marie, matky Boží a matky naší! Srdce lásky nejhodnější, jenž zasluguješ, aby ctěno a velebeno bylo od andělův i od lidí! Srdce, které se nejvíce podobáš nejsvětějšímu srdci Ježíšovu, od něhož jsi ani v smrti Syna Tvého odloučeno nebylo! Srdce, plné dobroty a útrpnosti s bídou naší, tak že jsi i Syna svého na smrt jíti s rekovnou myslí vidělo a za nás jej obětovalo, — račiž, ó bolestiplné srdce, led srdcí našich rozehráti, tak aby od této doby věrnou láskou k božskému

Synu Tvému plála! Či nemělo by srdce naše, byť nad kámen tvrdší bylo, změkknouti jako vosk, když pomníme toho hrozného okamžiku, když jsi na cestě křížové potkala zkrvaveného Syna svého, onoho Syna, jemuž jsme často a dlouho se vyhýbali, když nám vstříc šel a svou milostí nás hledal, — Syna, jemuž jsme přecho často nevěnovali ani pohledu, ani soucitu, zaměstnáni jsouce světskými věcmi a ponoření v radostech smyslných? Proto byl Tobě, matko bolestná, prisouzen děsný onen pohled, ještě jsme my trpícího zcela zapomínali; proto bylo Tobě s ním plakati, aniž jsi s to byla, pomoci jemu, poněvadž my jsme neplakali nad hříchy svými a pomoc sv. náboženství zavrhovali. —

A přece jsi, ó milý Pane Ježíši, neumdlel nás hledati, nám týž a týž (i v této knize) v ústrety vycházeti s křížem na bedrách, volaje: Vy všickni, kteří jste posavád lhostejně okolo mne chodili, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má. Chcete se mi zase vyhýbati a nepohleděti na mne — muže bolesti, nepopatřiti na matku mou, bolestiplnou, kteráž očima svýma a slzemi svými mne o spasení vaše prosí? — Nikoliv, ó Ježíši, již nikdy nechceme tak nevděčni a bez citu býti; plni lítosti a lásky objímáme kolena Tvá, přísahajíce Tobě věrnost věčnou. Ty jsi nás vykoupil krví svou; nuže, Tvoji jsme. Ty jsi nás přijal za bratry své, učiniv matku svou naší matkou. — Zdrávas

Maria, matko naše! V osobě učeníka Jana, který Tobě s kříže za syna byl poručen, stali jsme se všichni dítkami Tvými. Děťmi bolesti jsme Tobě; neboť v krutých bolestech stojíc pod křížem, jsi nás zrodila, když jsi božského Syna svého za nás hříšníky obětovala. Kéž příště bolesti Tvé radostmi Tobě odplatíme! Kéž se věrnými Synu Tvému, poslušnými Tobě, matce své, vždy osvědčíme!

3. Ještě po smrti Pána Ježíše bylo srdce Marie Panny dvakráte bolestně zraněno. Když nejmilejšímu Synu jejímu kopím bok a srdce prokláli, když jej s kříže sňali a v lůno její položili, ach, kterak tu pukalo mateřské srdce její! Kopí, jímž otevřen byl bok Ježíšův, nezpůsobilo jemu žádné bolesti, ježto již mrtev byl; kopí ono šlo srdcem blahoslavené matky jeho, kteréž v srdci Syna jejího vždy uzavřeno bylo a ani v smrti od něho odloučeno býti nemohlo. — A když mrtvé tělo Syna svého, s kříže sňaté, v lůno své přijala, když objala mrtvého, ježž jako dítě živého na loktech nosila, k srdci tiskla — ó jak bolestně cítila, co ztratila! Jak líbala ruce a nohy a hlavu, i smáčela slzami svými ztuhlé údy! — Ještě jedno zbývá, aby dovršen byl kalich utrpení pro Marii — pohřební průvod zesnulého Spravedlivého. Milovaného Syna nesou ku hrobu; matka kráčí za ním — i kladou jej do hrobu ve skále vytesaného; ještě jednou patří Maria na mrtvého Jedináčka — a již přivalili kámen před vchod ku hrobu; ó Maria,

kde jest Tvůj Ježíš? „Kamž odšel milý tvůj, ó nejkrásnější z žen? Kam se uchýlil, milý tvůj?“ (Píseň Šalom. 5, 17.) Zmizel před očima těla Tvého, jenž žije v duši Tvé. — „Odstupte ode mne, hořce plakat budu; neusilujte, abyste mne těšili.“ (Is. 22, 4.) Smutna vrací se Maria od hrobu a Jan, kterýž nyní jejím synem jest, pláče s matkou svou, až pak Pán třetího dne vstal z mrtvých.

Nechat s Tebou pláče, Panno svatá! abychom těmito slzami smyli hříchy své, které zavinily utrpení Tvoje i Syna Tvého. „Komu přirovnám Tebe? aneb komu připodobním Tebe, dcero Jerusalemská? . . . Veliké jest jako moře potření Tvé.“ (Pláč 2, 13.) Zajisté není přílišno, když Tebe nejenom jako sedmerou mučenici, nýbrž též jako královnu mučeníků pozdravujeme a ctíme; nebo více než všichni mučeníci na těle, trpěla jsi na duši své. Žádné utrpení nebylo tak veliké, jako utrpení božského Syna Tvého, a žádná útrpnost nebyla tak něžná a vroucná, jako útrpnost Tvoje, ó Maria! Jako žádný syn matku svou tak nemiloval, jako Ježíš: rovněž nemilovala též žádná matka dítě své tak, jako Ty, panenská Rodičko! Právem tedy můžeš jako druhdy z předků Tvých Noemi říci: „Nenazývejte mne pěknou, ale raději nazývejte mne hořkou (bolestnou); nebo hořkostí (bolestí) mne velmi naplnil Všemohoucí.“ (Ruth 1, 20.) Rádi, ó Panno! pozdravujeme Tebe jmenem bolesti-plné, protože bolestmi svými otevřela jsi nám

cestu k radostem a zasloužila jsi nám převelikou hojnost milostí. Skrze zásluhy Tvých bolestí jestiť nám všem srdce Tvoje bohatým pokladem, z něhož čerpáme slitování a odpuštění. Bolestmi svými ukázala jsi se býti matkou krásného milování, kteréž lásku svou odepříti nemůžeme, nesmíme.

„Ajta! Matko, lásky zdroji,
nechť žel mne s Tebou spojí,
nech mne s Tebou plakati!
Vnukni lásku srdci mému,
dej mi láskou k Synu Tvému
milost Otce získati!“

„Svatá matko, rač to dáti,
nechť mé srdce rány sklátí,
jimiž Syn mne vykoupil!
Ať u kříže s Tebou stojím,
v nářeku se s Tebou spojím
nad Synem milovaným.“

XI. O lásce k Ježíši Kristu.

„Dej mi, synu můj, srdce své, a oči tvé ať ostříhají cest mých.“ Přísl. 23, 26.

Kéž se povzneseme k milování Pána našeho Ježíše Krista, kterýž prve miloval nás, než jsme my jej milovati mohli! Avšak kterak počneme? Budeme-li se dříve tázati, co to jest: milovati? Láska jest láska, odpovídá sv. František Saleský. Kdo sám nezkusil, co láska jest, a v nitru svém milovati neumí, tomu to ani anděl nevysvětlí. Láska jest bytost, kterouž každý zná, kdo miluje, i kojeňátko u prsu mateřského — kterouž však na věky nepozná, kdo milovati nechce. Dáblové znají mnoho věcí; neboť při stvoření dán jim vyšší rozum, než nám lidem; ale lásky neznají; neboť věčnou nenávistí proti Bohu zuří. By možná bylo, milovati v pekle, stalo by se okamžikem obydlím světla. Hle, jak výborná jest láska! Proto dí Píseň Šal. (8, 7.): „Dával-li by člověk všecken statek domu svého za milování, jako ničímž pohrdne jím.“ Jak drahocenný skvost jest tedy láska, ale nikoliv láska těla, nikoliv láska světa a marnosti jeho, kteráž sejde, vyschne jako tělo, a zůstává jenom zápach hniloby hříchu — nýbrž láska (milování) Ježíše Krista, našeho nejvyššího Vykupitele, o níž apoštol národů praví: „Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista,

budiž proklat.“ (I. Kor. 16, 22.) — Uvažujme tedy: 1. proč Ježíše milovati máme; 2. kterak jej pravým a prospěšným způsobem milovati musíme.

Mysleme si, že Pán Ježíš stojí před námi, jakož častěji po svém z mrtvých vstání ukázal se v lesku oslaveného těla svého učeníkům, — mysleme si tedy, že oslavený, leskem zářící Ježíš v celé kráse a velebnosti svého božství, jakož i s milostnou pokorou svého člověčenství stojí před námi a ukazuje na srdce své, kteréž nás tolik milovalo a miluje, řka k jednomu každému z nás hlasem přívětivým: „Dej mi, synu můj, srdce své!“ — Směli a mohli bychom tomuto volání odpírati? —

Ó Ježíši lásky nejhodnější! Ty žádáš srdce mé? Mohu-liž ho dáti jinému než Tobě, jenž jsi je stvořil a tolik a tak spravedlivých nároků na to srdce máš? Ó Pane, dej mi poznati, jak mnohonásobně a přísně jsem povinen, milovati Tebe, ať od této doby více Tě miluji, než jsem Tě posud miloval. Dej mi též poznati, kterým způsobem bych Tobě lásku svou měl osvědčovati, abych se Ti zalíbil. Bože srdce mého, slasti má a lásko má, nauč mne, milovati Tebe nade všecko!

1. První důvod, povzbuzující nás k milování Spasitele, jest jeho podivná a nevyrovnalá krása. Jako první z lidí jest i nejkrásnější a pravzor všech ostatních. Tělo jeho jest dílo Ducha Sv., duše jeho nejvýtečnější úkon božství; obě tou

měrou dokonalé, že v obyčejném běhu prozřetelnosti všemohoucnost nic krásnějšího a dokonalejšího způsobiti nemůže. A bylo zajisté slušno, aby nejvyšší hlava a král všech andělův a lidí veškery přednosti svých poddaných v sobě obsahoval, a ještě na zemi přišel, abychom jej milovali, musel v sobě spojovati vše, cokoliv lásku vzbuditi může. Ovšem že zanedbával tělesnou krásu svou, pokud na tomto světě utrpení podroben a smrtelným byl. Ba nad to umenšoval ji též svými posty, slzemi a bděním, mrtvením sebe a utrpením, aby získání duší nebylo snad přičítáno jeho přirozené a viditelné kráse, nýbrž spíše moci božského slova jeho. Ale když pak z mrtvých vstal, bylo jeho přesvaté tělo bez odporu nad slunce krásnější a lesklejší, vždyť pak v patření na ně obzvláště záležitosti bude tělesná blaženost nebešťanů. Co pak se duše jeho týče, jest ona pokladnou všech ctností a příbytkem veškerých dokonalostí. Všecky přirozené a duchovní přednosti andělův a lidí jsou u přirovnání s touto nejsvětější duší pouhý stín a temnota. Ona jestiž slunce milosti, kdežto svatí jsou jenom hvězdy. Ona jest moře všelikých ctností, kdežto lidé jsou toliko potůčkové. „Představuje si Ježíše, pravil sv. Bernard, myslím si moudrého, velkoduchého, laskavého, přívětivého, trpělivého a neskonale dokonalejšího člověka, než obrazotvornost moje dostihnouti může.“ — Nuže pů-

sobí-li tělesná a duchovní krása lidí tak hluboko na srdce naše, kterak můžeme odporovati všemohoucí kráse božského Spasitele, jenž jest netoliko nejkrásnější všech synů lidských, nýbrž též přítel nejvěrnější, spojen jsa s námi nejužšími svazky podobenství a příbuzenství? A ten jest druhý důvod, kterýž nás k milování jeho pobouzeti má.

Při stvoření vtiskl nám Bůh obraz svůj. Než jak hrubě zohaven byl obraz tento hříchem! Podrželi jsme sice podobenství s Bohem, ješto obraz Boží v duši naší zrušen vlastně nebyl; ale jak slabá byla tato podobnost mezi Bohem a námi! Abychom jej milovali, uzavřel Pán Ježíš státi se ještě dokonalejším způsobem podobným nám kromě hříchu a stal se člověkem, „přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn“. (Filip. 2, 7.) Bůh vzal na se přirozenost naši, lidské tělo a lidskou duši, aby nám vyjma hřích ve všem roveň byl a touto podobností s námi aby srdce naše získal. V tom, dí sv. Augustin, následoval pastýře ovčí, kteří, aby si lásky oveček získali, rounem ovčím se přiodívají. — Ale na tom Pán nepřestal, že člověkem se stal; on byl též chudým jako my, smrtelným jako my, slabým a bídným jako my. On byl mužem bolestí, nasycen posměchem a potupou, podroben přehrozným utrpením a mukám. Považme: kdyby někdo z nejvzdálenějšího kraje světa, nedbaje zimy a horka, hladu

a žízně a tisícerych jiných obtíží k nám přišel, aby s námi v přátelství vešel a za tou příčinou otce, matku, přátele opustil, kdyby nad to v nejhlubší pokoře a snažnou žádostí o lásku naši nás prosil, mohli bychom zatvrditi se tak, že bychom mu ji odepřeli? Nuže, Pán slávy, král neskonalé velebnosti, odřekl se všeho a opustiv vše, stal se pro nás chudým, vzal na se tělo smrtelné, snášel nesčíslná utrpení a na kříži prosebně vztahuje ruce své k nám, abychom v přátelství s ním vešli, — což, snad jej odstrčíme a žádného místečka v srdci svém jemu nepopřejeme? —

A tímto ponížením a utrpením vykoupil nás též od hříchův a tím prokázal nám největší dobrodiní, protože nás od věčného zahynutí vysvobodil. Dobrodiní toto nemělo-li by srdce naše k lásce nakloniti? Z říše divokých šelem máme příklady, že dobrodince své, kteří jim na př. trn z nohy vytáhli, po letech poznaly a z vděčnosti hájily. Učinila-li to nerozumná zvířata z pudu přirozeného, jakou lásku musí prokazovati bytosti duchovní, obrazové Boží, lidé největšímu dobrodinci Spasiteli, Vykupiteli svému? Proto jej milovali tisíce tisíců křesťanů, tak že úpis lásky své k Vykupiteli potvrdili vlastní krví svou. Když ctihodný kmet Polykarp, biskup Smyrnenský, od pohan-ského soudce při výslechu vyzván byl, aby jmenu Ježíšovu zlořečil, odpověděl, jak se na učeníka Kristova slušelo, řka: Šest a osmdesát let slou-

žím Ježíši Kristu a nikdy mi nic zlého neučinil (nýbrž jenom dobré mi prokazoval) a já bych směl rouhati se svému Pánu a králi? Pověděv to, vstoupil svatý kmet na hranici a prosil kataný, aby ho nepřivazovali, jak v obyčeji bylo; vždyť duše jeho byla svazky lásky s Ježíšem spojena, tak že nebylo třeba obávati se, že světec na útěk se dá z ohně, kterýž jen krátkou dobu na této zemi hoří. — Jak černým nevděkem bylo by tedy nemilovati toho, kterýž nás vykoupil a přehojně vykoupil! „Hojné u něho vykoupení.“ Neboť mnohem více učinil Ježíš, než třeba bylo k vykoupení našemu. Proto píše sv. Pavel (Řím. 5, 20.): „Kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost.“ Jediná krůpěj krve od Boha člověka za nás prolitá byla by stačila na smytí všech hříchů světa. „Cujus una stilla saluum facere totum mundum quit ab omni scelere.“ (S. Thom.) „Jediná ta krůpěj, Kriste nejsladší, všechny světa hříchy smýti postačí.“ Krůpěj krve postačila k našemu vykoupení, nepostačila však lásce Vykupitelově. Láska chce se zcela obětovati, nejenom statek a oděv, i srdce chce s miláčkem rozdělit; láska chce všeho se vzdáti, zřící, všeho naprosto se zbaviti, a na smrt se vydati, abychom my život měli! Pozorujte jako sv. František Serafinský a vizte ukřižovanou Lásku! Vizte Vykupitele v boji lásky. Co jsou rány na rukou jeho i nohou? Nejsou-li růže lásky?

Proč probodají hřeby jeho jemné tělo? Ne hřeby, nikoliv, nýbrž láska probodla ho; dobrovolně dal katanům své ruce i nohy, aby hřeby na kříž byly přibity. Ale hřeby nedrží ho na kříži, láska jest, kteráž jej na dřevo potupy rozpiala, láska jej tam upevnila. — A růže na jeho srdci není-li hlasitým svědkem jeho lásky? Vždyť toto srdce dal kopím setníkovým otevřítí, abychom my ta-kořka hleděti mohli do nejvnitřnější svatyně jeho lásky. Miloval nás, až do konce nás miloval.

Ó nejsladší Spasiteli, kdo by chtěl nemilovati Tebe, jenž jsi prve miloval nás? Milovati budu Tebe, ó Bože, útěcho má! Milovati chci Tebe, sílo duše mé! Povždy milovati budu Tebe, nevyslovitelná radosti srdce mého! Ne sobě, nýbrž Tobě chci žíti po celý život svůj, kterýž jsi Ty, když hříchem mým ztracen byl, milosrdenstvím svým obnovil. Pozdě bál jsem se Tebe, ó neskonalá Velebnosti! Pozdě miloval jsem Tebe, ó krásu od věčnosti! Velmi pozdě počal jsem milovati Tebe, dobroto nekonečná! Tebe jsem hledal a nenalezal, ješto jsem se nenaučil pravým způsobem hledati Tebe. Hledal jsem Tě v zevnitřních věcech a v mém nitru byl jsi. Nikde jsem nenalezl pokoje, jehož jsem byl žádostiv; nebo mimo sebe hledal jsem, co v srdci mém bylo. — Miloval jsi mne, ó Pane, jediná lásko má! Miloval jsi mne prve, než já Tebe. K obrazu a podobenství svému stvořil jsi mne; anděly nebeské

dal jsi mně za strážce a poručil jim, aby mne nosili na rukou svých. Nikoli v zemi nevěřících dal jsi mi uzříti světlo světa, nýbrž v zemi věřících, kdež jsem z vody a z Ducha Svatého znova zrozen byl a posvěcen. Ty jsi mne volal, když jsem ztracen byl; na dvěře mé tloukl jsi, ačkoliv jsem Ti neodpovídal. Sobě samému žil jsem a přílišně důvěřoval síle své, ačkoliv byla pouhá slabost. Jako marnotratný syn vzdálil jsem se od Tebe, zašel jsem do krajiny pusté, tam žil a hýřil jsem, hově chtíčům svým. Slepý jsem byl a liboval sobě v slepotě své; otrokem jsem byl a radoval se z otroctví svého; zajatcem jsem byl a nestaral se o vysvobození své. Co bylo hořké, zdálo se mi sladkým býti, a co sladké bylo, měl jsem za hořké; a když jsem konečně zcela a naprosto bídným byl, nepoznal jsem bídu svou. V tomto nejvyšš smutném stavu shlédl jsi na mne očima svého slitování; snížil jsi nebesa a sstoupil dolů, aby mne vykoupil svou vlastní krví. Více jsi mne miloval, ó Pane, než vlastní život svůj; nebo umřítí za duši mou volil jsi. Takovou cenou vykoupil jsi mne z otroctví a vysvobodil od muk věčných.

Ó nejlaskavější Ježíši, spáso duše mé, kdy budu Tě milovati tou měrou, kterou milován býti zasluhuješ? Kdy nadejde čas, kdežto by moje myšlenky, slova a skutky již se neodchylovaly od přikázání Tvých? Ó Pane, Ty miluješ samotu, já však společnost; Ty miluješ tichost, já marné mlu-

vení; Ty pravdu, já lež; Ty čistotu, já věci nečisté. Již pak Tě zapřísahám: osvěť oči mé světlem svým, aby jenom na Tebe hleděly; zraň srdce mé láskou svou, aby jenom po Tobě toužilo, — řiď kroky mé vždy po cestách přikázání Tvých, aby s nich nikdy nesešly. Dejž mi, ó Pane, srdce, kteréž by Tě vždy milovalo; paměť, kteráž by nikdy nezapomínala na Tebe; rozum, jenž by Tě ustavičně na zřeteli měl; vůli, jenž by Tě bez ustání následovala. Rozněť ve mně žízeň, kterouž královský pěvec zanícen byl, volaje: „Jako jelen dychtí po studnici vod, tak dychtí duše má po Tobě, Bože. Žíznila duše má po Bohu silném, živém; kdy že přijdu a ukáži se před tváří Boží?“ (Ž. 41.)

2. Není dosti na tom, Boha milovati; třebať, milovati jej láskou čistou. Čistou nazýváme věc, kteráž prosta jest všeliké jinorodé, cizí přísady. Čistá jest tedy láska k Bohu, když všeho stvořeného prosta jest. Takovou lásku žádá na nás Bůh; neboť on neporoučí nám, abychom jej milovali toliko částí srdce svého, nýbrž z celého srdce, vší silou a z celé duše. „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vší mysli své.“ (Mat. 22, 37.) Všecko zahrnuje tento výrok a ničeho nevyjímá; nemůžeme tedy nikdy srdce své rozdělití bez urážky tohoto prvního a největšího přikázání. — Totéž vyslovil již Mojžíš, řka: „Neklaněj se bohu cizímu; Hospo-

din horlivý jmeno jeho, Bůh jest horlivý (žárlivý).“ (Exod. 34, 14.) Hospodin jest Bůh žárlivý, to jest, on nestrpí nikoho jiného, žádného bůžka vedle sebe. On jest král a ženich duší našich. Jako král chce sám panovati a nikoliv o říši svou s jiným se dělit. Jako ženich chce sám milován býti a nestrpí soupeře. Neodtrhneš-li tedy srdce svého od světa, opustí tě; nevyženeš-li ze srdce stvoření, věc zamilovanou, odejde On z něho. — Je-li muž rozveden s manželkou svou, nestará se již více o ni; žijou-li však pospolu a zpozoruje-li, že manželka miluje jiného, rmoutí se a žárlí. Totéž lze jistým způsobem říci o Bohu. Méně takorůžka uráží a rmoutí jej nepořádek duše, kteráž hříchem smrtelným od něho již se odtrhla, nežli sebe menší nevěrnost duše jemu zasnoubené, kteráž na některém všedním hříchu z úmysla lpí. Ó duše nevěrná, kteráž Bohu zcela náležeti máš a přece vedle Boha svět a jeho marnosti a hříšné choutky miluješ, kterak kormoutíš srdce Boha svého, jenž samojediný tebe míti chce! Spíše bych snesl, praví, kdybys teplý byl aneb studený, buď zcela dobrý aneb naprosto zlý, buď zcela můj, aneb všecek nepřítel zlého. Že pak jsi vlažný, máje srdce rozdělené, vyvrhu tě ze srdce svého. „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti“ (Mat. 6, 24.); jinak zajisté jednoho milovati a druhého nenáviděti bude, jednoho se přidrží a druhým pohrdne. Lpí-li srdce tvoje na něčem hříšném, jehož se

zcela odřící nechceš, nedojdeš nikdy pokoje. Zlé žádosti, které živiš, přejdou ve zlé skutky, jakmile se opět příležitost naskytne. Všední hřích, nezřízená přichylnost k některým věcem jest nemoc; každá pak nemoc, neužívá-li se prostředků proti ní, vede k smrti. Každá zlá náklonnost, kterouž vědomě chováme a hýčkáme, umenšuje lásku Boží, odnímá nábožnost, rozptyluje srdce, činí vlažným, netečným, nedbalým a uvodí pozvolna od hříchů všedních k hříchům smrtelným. Nedomnívej se tedy, kdokoliv toto čteš, že se příště uvaruješ hříchů smrtelných, jestliže celou silou duše své k Bohu se neobrátiš a nevynasnažíš-li se i v malém jemu věrným býti. Dokonalost, po které každý v stavu svém toužiti máme, v tom záleží, abychom srdce od tvorů odvrátili a cele je Bohu v dar dali, či abychom světu umřeli a Bohu živi byli. Nebo takto dí božský Mistr: „Každý z vás, kdo se neodřekne všech věcí, kterými vládne, nemůže býti mým učenskem.“ (Luk. 14, 33.) „Jde-li kdo ke mně, a nemá v nenávisti (v menší vážnosti, nežli mne) otce svého, i matere, i ženy, i synů, i bratří, i sester, a ještě i života svého, nemůže býti mým učeníkem.“ (Tamtéž v. 26.) A prorok napomínaje volá: „Rozděleno jest srdce jejich, nyní zahynou; Onť poláme moldy jejich.“ (Oseáš 10, 2.)

„Dejž mi, synu můj, srdce své!“ volá Kristus Pán k tobě, milý čtenáři! — Syn můj jsi ty imáš

tedy milovati mne, Otce svého, jenž tě miluje. — Dejž mi srdce své! Ať nic nedím o tom, že mně právem jako majetek náleží, protože je ruka moje utvořila, krev má vykoupila; já chci je od tebe přijati jako dobrovolný dar tvé lásky. Nežádám jmění tvého na tobě, nýbrž srdce tvé, kteréž vlastně tvoje jest a v moci tvé se nalézá. O statky své můžeš připraven býti i o život svůj; nikdy však nemůže srdce tvoje vzato býti od tebe, pokud tomu sám nechceš. — Dejž je mně, Otci svému, bratru svému, Stvořiteli, Vykupiteli, nejlepšímu příteli svému, kterýž tě od věčnosti miloval. Kdybych byl pro ďábla tolik učinil, jako pro tebe, miloval by mne z celého srdce. Kdybys měl tolik srdcí, kolik je zrnek písku na břehu mořském, měl bys mi je všecka dáti, však hle, máš jenom jediné, a to malé jest a dlouho úpělo v službě tvorů, a přece mi odpíráš i toho jediného? — Polovici srdce svého chceš mi dáti? — Ó duše nevděčná, takto-li se dělíš s Bohem svým? Polovici srdce chceš mi dáti? A kdo má dostati druhou? Kdo jí zasluhuje větším právem, nežli já? — Či jsem snad jen půl srdce tvého stvořil, vykoupil, posvětil? A jen půl srdce tvého spasím? — S velikou nespravedlivostí zadržuješ cizí jmění, aby je dal nepříteli toho, jemuž ono přináleží. Veliké svatokrádeže se dopouštíš, bera část oběti mé, aby ji obětoval ďáblu! — A co mám říci o pohrdlivém nakládání se mnou, ještě

mně jako sluhovi odděluješ a s tvory na roveň mne stavíš? — Polovici srdce svého chceš mi dáti? — Či dal jsem ti tolikéž jen půl srdce svého? Jak často byl jsi již u sv. přijímání! Jak často dal jsem ti celé tělo své, celou duši svou, všecku krev svou, celé srdce své, celou zásluhu, celé božství, celé člověčenství své, a ty mi chceš jen půl srdce svého dáti? Odstup ode mne s půlí srdce svého, a dej je celé duchu zlému, když je mně dáti nechceš. Ale věz, že nebudeš míti pokoje a poklidu v životěездеjším, ani pak blaženosti mé v životě budoucím! Věz, že tato duchovní cvičení, v nichž o srdce tvé jsem se ucházel, v hodině smrti budou ti hrůzou a zlořečením. — Chceš-li však opravdu, onoho stvoření . . . odřici se, oné smyslné radosti . . . zanechat, onoho hříchu . . . se varovati, a celé srdce své mně darovati: naplním je poklady věčnými, učiním, že potěšením přetékatí bude, udělím ti pokoje a požehnání a dám ti okusiti slasti rajske. — Buď vše, anebo nic! — Jedno jednomu! — Jediné jedinému! — Tentž zpěv lásky. —

Ano, můj Vykupiteli! po Tobě toužím; Tobě se zcela obětuji. Jedno jednomu! Celé celému! Jediné jedinému! — Ničeho nežádám mimo Tebe, ničeho nehledám než Tebe; nebo Ty jediný dostačíš tomuto srdci, ó Bože, útěcho života mého, světlo očí mých, vůdce putování mého, učiteli nevědomosti mé, zrcadlo duše mé, podpora sla-

bosti mé, základe spasení mého, poklade slávy mé! „Jestliže zapomenu na tebe, budiž v zapomenutí dána pravice má. Přilni jazyk můj k dásním mým, nebudu-li pamatovati na tebe.“ (Ž. 136.)

— „Království světa a všecku nádheru tohoto věku potupil jsem pro lásku Pána našeho Ježíše Krista, jehož jsem oblíbil, v něhož jsem věřil, jehož jsem miloval.“ Všecko chci dáti za Tebe, abych jedině Tebe miloval. —

Ó Bože srdce mého, nakloň ucha svého k s l i b u lásky mé! — Vše, cokoliv přístě mysliti, mluvití a konati budu, budiž k Tvé cti a chvále! Kolikrátkoli hlavou pohnu, budiž tolik, jakobych řekl: Tobě samému, ó Bože, se klaním, Tobě samému chci sloužiti! — Kolikrátkoliv oči obrátím, budiž jakobych řekl: Veliký Bože, kdy přijdu a spatřím Tě v Tvé kráse, v Tvé věčné slávě? Kolikrátkoliv jazykem pohnu, zvolá srdce mé tajnou toužebností: Můj Bože a všecko! Dejž mi sladkého chleba nebeského! Dejž mi okusiti pokrmu Boha mého! — Kdykoliv tepna se pohne, prositi budu a prosím již za odpuštění hříchů mých skrze zásluhu předrahé krve, kterouž jsi pro mne ze všech žil vycedil. — Každé dechnutí moje budiž modlitbou: Ó Pane, vdechni mi dchnutí života, posvěcující milost, abych žil na věky. Ve spojení s posledním dechnutím Tvým na kříži dejž mi jednou duši mou vydechnouti do milé rány svatého srdce Tvého! —

Nuže, Bože můj, milovníče a králi duší! Viz touhu mou, račiž přijati slib ubohého tvora Tvého! — Potvrď tuto smlouvu mé lásky pečeti rány sv. boku Tvého; podpiš ji červení předrahé krve Tvé! — Tobě, ó nejsladší Panno Maria! odevzdávám tento slib, abys jej donesla před trůn božské milosti a nejčistšíma rukama svýma položila k podnoží trůnu Božího. — Andělé nebeští a vy, svatí a vyvolení Boží, sv. Cyrille a Metoději, Václave, Vojtěše, Jene Nepomucký, sv. Josefe, Ignáci, Aloisie, sv. Ludmilo, blah. Anežko, buďte svědky mými, že jsem tuto smlouvu lásky s Bohem uzavřel, a na věky ničeho jiného žádati nechci, nežli co jsem u vaší přítomnosti, blažení duchové, tuto nyní vyslovil.

Ty pak, Pane a Bože můj, jemuž se cele a nerozděleně k nohám kladu a neodvolatelně v dar dávám, podporuj touhu slabého tvora Tvého všemocnou milostí svou a rač oheň Ducha Tvého na oběť lásky mé seslati. — Pane, já chci! — Posilň vůli mou! — Ježíši, Tobě žiju; Ježíši, Tobě umírám! Ježíši, Tvůj jsem za živa i ve smrti.

S Ježíšem umřítí sobě žádám, s Ježíšem živu být naději mám; Ježíš věčně věkův jest mým Pánem, Ježíši buď chvála věčná. Amen.

Úvaha: Na dušičky vzpomínejme!

I.

V ráji štípen a na Golgothě drahou krví Kristovou zalit byl strom divotvorný, jenž kořeny své hluboko pod zemi žene, ratolestmi veškerou zemi zastiňuje a krásný svůj květ barvy bílé, červené a modré až nad hvězdy povznáší. Strom ten nebetýčný a rozložitý nazývá se v katechismu obcování Svatých. Jsouť všickni věřící nejen vespolek, ale i s Ježíšem Kristem, svou nejvyšší hlavou, v duchovním spojení jako údové jednoho těla. Toto spojení věřících s Ježíšem Kristem a vespolek jmenujeme obcování Svatých. A proč obcování Svatých? *a)* Protože hlava tohoto spojení Ježíš Kristus svatý jest, *b)* protože všichni údové toho spojení na křtu sv. jsou posvěceni a všichni svatými býti mohou a býti mají, *c)* protože mnozí již k dokonalé svatosti dospěli.

Údové obcování Svatých jsou: 1. Svátí v nebi (církev oslavená) či obrazně řečeno: strom v ráji štípený a na Golgothě zušlechtěný povznáší až nad hvězdy, do nebe, květy své barvy bílé — nevinnosti; jsouť v nebi andělové, panici a panny; povznáší až do nebe květ barvy červené, jsouť tam sbory mučovníků a květ barvy modré, jsouť tam zástupové kajovníků. 2. Duše v očistci (církev trpící, či obrazně: strom onen kořeny své hluboko

pod zemi žene, 3. věřící na zemi (církve bojující, rytěřující) — strom onen ratolestmi svými veškerou zemi zastiňuje, národy všech pásem a rozličných jazyků v jednotě víry shromažďuje.

Jako tatáž šťáva veškerým stromem probíhá a jej živí, tak i obcování Svatých v tom záleží, a) že všichni údové účastni jsou zásluh utrpení a smrti Pána Ježíše, b) že jeden každý úd účasten jest i zásluh a dobrých skutků všech ostatních údů. Raduje-li se, trpí-li jeden úd, radují se, trpí s ním i ostatní údové.

Obcování věřících na zemi se Svatými v nebi záleží v tom, že věřící na zemi Svaté ctějí, příkladu jejich následují a jich za přímluvu žádají; Svatí v nebi pak za nás u Boha se přimlouvají.

Obcování věřících na zemi v tom záleží, že modlitbou a zásluhami dobrých skutků svých vespolek sobě napomahají k spasení.

Jen na církve trpící, na duše v očištcí poměrně málo zpomínáme. Stává se to obyčejně jen tím zbožným povzdechem: A duše všech věrných zemřelých pro milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji! Avšak obcování věřících na zemi s dušemi v očištcí záleží v tom, že věřící na zemi dušemi v očištcí pomáhají modlitbami, obětováním mše svaté a dobrými skutky, začez pak duše zemřelých jednou v nebi u Boha za věřící na zemi prositi budou.

K tomu, abychom dušemi v očištcí pomáhali,

vybízí nás obcování Svatých: Církev oslavená, trpící i bojující. Hlas s nebe dí: „Svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modlití, aby od hříchů (trestů za hříchy) zproštění byli.“ (II. Mak. 12, 43.) Z očistce slyšíme volání: „Slitujte se nad námi, slitujte se nad námi, alespoň vy přátelé naši.“ A církev na zemi rytěrující praví: „Nechcemeť, bratří, abyste nevěděli o těch, kteříž zesnuli“ (I. Tes. 4, 12.), nýbrž „na dušičky zpomínejte, z očistce jim pomahejte, budou na vás zpomínat, až budete umírat.“ —

Na dušičky zpomínejte. Či nemáš, milý čtenáři, nikoho, na něhož bys vzpomínal? Či ti snad nikdo posud nezemřel? Zajisté že hledě v duchu na ta rozsáhlá sv. pole, jimž hřbitovy říkáme, zvoláš: Mám poklady na poli tom. Tamť děd můj, otec, matka, bratr, sestra, syn, dcera, přítel, dobrodinec, učitel .

Nuže tedy na dušičky zpomínejme, z očistce jim pomahejme, ježto samy sobě pomoci nemožou, k nám o pomoc volají. Očistec jest místo, kde trpí duše lidské časné tresty za hříchy, za které v tomto životě dostatečného pokání neučinily, nedokály se; „nevejdeť do království nebeského nic poskvrněného.“ (Zjev. 21, 27.)

Věz tedy, že třeba jest býti v stavu milosti, abychom pomahati mohli duším v očistci, jenž jsou království nebeského dědičky; že tedy tomu, kdo není v stavu milosti, nutno jest očistiti se

v svátosti pokání, vykonati skroušenou zpověď. Nestalo-li se, učiň tak z lásky k duším v očištcí a pro spásu tvé vlastní ubohé duše. Bylo by smutným zjevem, kdybys na dušičky vzpomínati chtěje, zapomínal na to, že každý katolický křesťan zavázán jest příkázáním církevním, n e j m é n ě jednou v roce se zpovídati a při času velikonočním velebnou Svátost oltářní přijímati.

Sám očištěn jsa aneb aspoň co nejdříve čist býti žádaje přemýšlej o prostředcích, kterak bys duším v očištcí prospěti mohl. Na první místo náleží mše s v a t á, nekrvavá oběť nového Zákona, vždy trvající památka a obnovení krvavé oběti, kterou Ježíš Kristus na kříži vykonal. Mše svatá se obětuje za živé i za mrtvé. Při každé mši sv. jest vzpomínka zemřelých. Kněz činí ji slovy: „Pomni také, Hospodine, na služebníky a služebnice Tvé . . . kteří nás předešli se znamením víry a odpočívají ve snu pokoje. Račiž, prosíme, Hospodine, jim i všem odpočívajícím v Kristu popříti místa útěchy, světla i pokoje. Skrze téhož Krista Pána našeho.“

Mši svatou tedy obětuj za věrné zemřelé. Jsa jí nábožně a s čistým srdcem přítomen, povzdechni: Odpočiňte v pokoji po boji, věrné dušičky, království nebeského dědičky!

Obzvláště při mši svaté „na dušičky zpomínejme, z očištcí jim pomáhejme!“

II.

Přejeme si a žádáme, aby každá duše věrných zemřelých nalezla milost u Boha. Milost nalezla před očima krále pozemského a sice perského krále Assvéra v Zákoně starém nábožná židovka jmenem Esther, tak že král Assvér vstavil korunu na hlavu její a učinil ji královnou. Když pak z návodu zlého Amana vydán byl ukrutný rozkaz, aby jednoho dne všickni Židé, pacholata i starci, děti a ženy pobiti byli, šla Esther ku králi, aby prosila za lid svůj. Byl pak tehdáž zákon, že pod trestem smrti nikdo, koho by král nepovolal, před něho vstoupiti nesměl. Pročež když král Assvér jiskřícíma očima Estheře hněv na jevo dal, padla ona leknutím do mdloby. Vida to král, pohnut jest i skočil rychle s trůnu a drže královnu Esther v náručí, řekl: Neboj se, Esthero! Neumřeš; nebo zákon ten ustanoven je pro všechny jiné, ne pak pro tebe. Jaká jest prosba tvá? Esther odpověděla: Jestliže jsem nalezla milost, nechť přijde král i Aman dnes i zejtra ke mně na hody a pak oznámím žádost svou. Což když se po oba dni stalo a král po hodech druhého dne se tázal: Jaká jest žádost tvá, Esthero? By pak i polovici království mého žádala, dostaneš ji, odpověděla jemu: Jestliže jsem nalezla milost před očima tvýma, ó králi, daruj mně a lidu mému život;

nebo vydání jsme, abychom byli setřeni a pobiti. Dověděv se král, že Aman to vše zosnoval, rozhněvav se poručil, aby Aman na šibenici, kterouž Mardocheovi, pěstounu nábožné Esthery, připravil, byl pověšen a Mardocheus na důstojenství Amanovo povýšen. Rozkaz pak o zahlazení Židů ihned odvolán a zrušen jest.

Ctnostná královna Esther, kteráž jediná vyjmuta byla od přísného zákona královského a lidu svému milost vyprosila na rozhněvaném králi, byla obrazem nejsv. královny nebeské Marie Panny. Maria Panna jediná prosta jest hříchu prvotního, ona laskavou přímluvou ustavičně ukrocuje hněv Boží a vymáhá nám milost a blaho. Ona, Esther Zákona nového, našla milost před očima krále nebeského, jak jí zřejmě zvěstoval anděl Gabriel řka: Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha.

A tuto pannu milosti plnou, tuto královnu Všech Svatých, kteráž milost našla před očima krále nebeského, tuto svatou Boží Rodičku, kteráž jest pomocnice křesťanů a potěšení zarmoucených, prosme o přímluvu, orodování netoliko za sebe, nýbrž a zvláště za věrné zemřelé, aby každá duše v očištění, zvláště pak ta, na kterouž zpomínáme anebo zpomínati máme, našla milost u Boha.

„Na přímluvu Tvé Rodičky odpusť dušičkám v očištění, Kriste, dejž jim milost svou, ať se k Tobě dostanou!“

Vždyť pak i duše v očištcí volají s námi k Matce své: Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových! Nejsouť věrné dušičky nikoliv na věky zavrženy, nýbrž jsou „království nebeského dědičky,“ toliko na čas odloučeny od tváře Boží a čas tento skracovati můžeme a máme.

III.

Byly a jsou ještě tu a tam spolky, bratrstva k vysvobození duší z očištcí. Prostředky, jimiž údové duším pomáhají, jsou: Nejsv. oběť mše sv., modlitby o přímluvu Rodičky Boží za věrné zemřelé, vykonání sv. zpovědi na týž úmysl a j. n. př.:

Ten onen úd obětuje sv. přijímání za duši jemu milou a drahou a pro to svaté přijímání Těla Páně, které se konává také způsobem duchovním, duše ona milost nalezá u Boha.

Někdo pomodlil se Otčenáš a Zdrávas před vystavenou v chrámě velebnou Svátostí, jiný růženec aneb křížovou cestu, ten uctil sedm bolestí aneb sedm radostí Marie Panny, onen vykonal májovou pobožnost, devítník, modlitbu k sv. andělům, pobožnost k sv. patronům vlasti, oktáv neb novenu t. j. osmi- neb devítidenní poctu Svatých a Světic Božích za duši svého otce neb matky, bratra či sestry, přítele, dobrodince a snad že pro tuto nábožnou modlitbu ona duše milost nalezla u Boha.

Jiný vykonal pouť, byl na svaté missii, vstoupil do bratrstva, obětoval půst aneb odpustky, jež získal cvičením duchovním, za některou duši v očistci a snad že ona duše pro tyto kajicné skutky nalezla milost u Boha.

Onen vyřídil nepovšimnutý odkaz nebožtíkův, vyplnil jeho přání, vykonal poslední vůli, zaplatil jeho dluh, ujal se sirotků, udělil almužnu za tu onu duši v očistci a snad že ta duše pro tyto milosrdné skutky nalezla milost u Boha.

Tento nemoha v chudobě a chorobě své konati skutky tělesného milosrdenství, nemoha lačných krmiti, žíznivých napájeti, pocestných do domu přijímati, nahých odívati, ani nemocných navštěvovati, ani věznů vysvobozovati a mrtvých uctivě pochovávat, konal skutky duchovního milosrdenství. Na ten úmysl, aby prospělo věrným zemřelým, hřešící napomínal, neumělé učil, pochybujícím dobře radil, zarmoucené těšil, křivdy trpělivě snášel, ubližujícím odpouštěl, za živé i za mrtvé se modlil. A pro tyto záslužné, milosrdné skutky zajisté ta ona duše milost nalezla u Boha.

Onen chudas a sirotek nemoha v nuznosti své uděliti almužny, ba ani koupiti tu svíčičku, aby se při ní na hřbitově, v kostele aneb doma pomodlil za dušičky: Světlo věčné ať jim svítí! — aspoň kropě hrob či sebe svěcenou vodou povzdech, aby Bůh rosou své milosti skropil a svlažil věrné dušičky, řka: Kriste, dejž jim milost svou, ať se k Tobě

dostanou! a snad že pro tyto nábožné vzdechy duše jemu milá a drahá milost nalezla u Boha.

Věrné dušičky, království nebeského dědičky, na přímlovu svaté Boží Rodičky a pro modlitby, oběti a zásluhy naše na milost přijaté vstupující pak do dědictví svého, do království nebeského, volají s námi, jenž jsme jim pomahali: „Te Deum laudamus, Tebe Bože chválíme, Tebe Pane velebíme. Tobě všickni andělé, Tobě nebesa a všechny mocnosti, Tobě Cherubíni a Serafíni neustávajícím hlasem prozpěvují: Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupův. Plná jsou nebesa i země slávy Tvé velebnosti.“ — Vysvobozené duše díky vzdávají, řkouce: „Kriste, králi slávy! Ty jsi k vysvobození našemu člověčenství na se vzal a nehrozil se života panenského. Tys přemohl osten smrti a věřícím jsi nebesa otevřel. Ty sedíš na pravici Boží v slávě Otce.“ — Vysvobozené duše přimlouvají se za nás u trůnu Božího prosíce: „Žádáme Tě tedy, pomoz služebníkům svým, kteréž jsi drahou krví vykoupil. Spasiž, ó Pane, lid svůj a požehnej dědictví svému, a panuj nad ním a vyvyšuj ho až na věky!“

Nuže tedy ať nic nedím o lásce a vděčnosti, nekyne-li nám i prospěch ze služeb, jež prokážeme věrným zemřelým? Zajisté a proto:

„Na dušičky zpomínejme, z očistce jim pomáhejme, budou na nás zpomínat, až budeme umírat.“

Duchovní cvičení

pro

mládež vzdělanější.

„Půjde před tebou anděl můj. Šetřiž ho a poslouvej hlasu jeho!“

II. Mojž. 23.

1. Anděle Boží!

Před lety v měsíci srpnu konal jsem cestu do jižních Čech, do horního i dolního Rakouska. Ve Štýrsku viděl jsem hory a jezera, jakých naše milá vlast nemá. I bylo mi nejednou zvolati: Jak podivuhodní jsou skutkové Tvoji, ó Bože!

Pohlížeje z císařské zahrady v lázních Išel-ských na protější stranu, uzřel jsem hory, jejichž temena, pokrytá sněhem a ledem, zdála se dotýkati oblaků. V levo strměly z údolí klikaté vrcholy zažloutlých skal, v pravo kopce, ověncené lesním stromovím. Po stráních hrabali pilní horalé seno, a údolím vinula se zeleno-modravá řeka Drava, na jejímž pravém i levém břehu se rozkládá město Išel se svými lázněmi, domy i chaloupkami. — Krásná jest země tato, nic tu není zbytečného. Potřebný jest kámen, po němž noha naše šlape, a kterýž pak ve zdi a klenutí před zimou a deštěm nás chrání. Na pohledění pěkný jest kámen, jenž se stkví na prstech bohatého pána. Kámen ten vydává sice podivné světlo, barva a lesk jeho těší nás; ale dokonaleji utvořena jest

bylinka, travička, kteráž vyrůstá v rozsedlině skalní; krásnější jest strom v lese, krásnější než strom jest ptáček, jenž zpívá — hnízdí se ve větvích; krásnější jest jelen, jenž pod stromem v trávě se pase; krásnější však než kámen a bylina a zvíře jest člověk, nejznamenitější dílo rukou Božích na této zemi, jemuž celá příroda slouží jako domácímu pánu na této zemi.

Krásná jest země tato, ale krásnější ještě musí býti říše, kterouž tělesnýma očima svýma dostihnouti a proskoumati nemůžeme; říše ona nadhvězdná, ku kteréž duch náš tak rád se povznáší. Krásnější jest nebe. Kdybych kosti své složiti mohl na hromádku a měl duši tak čistou, jakáž byla, když mne matka po křtu svatém v náručí svém chovala: nekonal bych cestu po této zemi do utěšených krajín a velkých měst, ale zaletěl bych nad hvězdy, a tam skoumal bych, čehož oko učencův na zemi nemůže dostihnouti, aniž mysl pojmuti, aniž rozum vypočítati. Avšak jako kámen, vymrštěný vzhůru, opět padá k zemi: tolikéž nedovoluje země tělu lidskému vzdáliti se od ní. Co jejího jest, země přitahuje k sobě. Marné tedy jest namáhání: — i za té nejjasnější noci obestře tma mysl badatelovu. Odkud lze nabyti světla?

Takto rozjímaje, sestupoval jsem do údolí. Přešed most, ubíral jsem se městem a za město na návrší, kteréž slove „hora Kalvarie“. Cesta

není sice neschůdná, ale schody brzo unaví chodce. U jednotlivých zastavení křížové cesty možná si oddechnouti. Tělo si tu odpočine, duch modlitbou pookřeje, a tím milejší jest pak pohled s návrší na dolinu a její obrubu. Nahoře stojí chrámeček, okolo něho nalezá se mnoho soch a obrazů svatých, za ním daleko se táhne les. U chrámečku upoutal pozornost mou na sebe jednoduchý kříž z kamene s nápisem: „Via crucis, via lucis“ = „cesta kříže, cesta světla.“ Hle, tuť odpověď na otázku: Kde lze dojíti světla? U kříže! Kdo za křížem kráčí, nezabloudí, nezahyne ve tmách. „Via crucis, via lucis! = cesta kříže, cesta světla!“ Nápisu toho měli by si povšimnouti přírodopytci, kteří velebíce tvory, zapomínají na Tvůrce, a od kříže se vzdalujíce, marně hledají Boha v přírodě a v sobě. Čím dále od kříže, tím větší tma, tím snadnější domněnky, tím křiklavější nesmysl.

I vstoupil jsem do milého chladu tichého chrámečku a uzřel jsem tam kříž, a na kříži ukřižovaného Spasitele našeho. U kříže stojí čtyři andělé: každý z nich drží kalich v ruce, do něhož teče krev z ran Ukřižovaného. Tu tedy vypodobnění obyvatelův říše neviditelné: — u kříže spatřujeme anděly, protože jen u kříže jest světlo. Kdo světla nenávidí, miluje tmu: ve tmě však neuzří tvora z říše světla, a proto lépe jest u paty kříže ve světle klečeti a slova zjevení

Božšho poslouchati, než, by možno bylo, křídla míti, a všetečně skoumati, čeho oko lidské nemůže postihnouti. Od kříže se povznášej na perutích modlitby k nebesům, a dostane se ti světla. Jinou-li cestou kráčíš, zabředneš do tmy, a byt jsi byl došel až k slunci. Cesta kříže, cesta světla. A proto my s křížem kráčejíce za křížem, věříme a víme, že na počátku stvořil Bůh nebe a zemi a všecko, co nebe a země chová na sobě a v sobě. „Hospodine Bože zástupů, kdo jest podoben Tobě? Tváf jsou nebesa a Tvá jest země: okršlek země a plnosť (duchů nebeských) Ty jsi založil.“ (Žalm 88, 9. 12.) V našem jmenu volá kněz při mši svaté, a my vyznáváme s ním: „Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, (tvorů a věcí) viditelných i neviditelných.“ My, světlem zjevení Božího osvěceni, nepotácíme se ve tmách, neboť k nám mluvil nejprvé Bůh sám, pak skrze proroky a posléze skrze Syna svého, jenž mezi námi přebýval a obcoval viditelně, a o neviditelném Bohu poučil nás i poučuje ustavičně skrze Církev svou. Starozákonní proroctví jsou jako ranní červánky, ježto se rozprostíraly nade tmou pohanstva i židovstva, až pak při narození Páně vzešlo v Betlémě slunce, „světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět.“ Tmy ho neobsáhly, ale ačkoli mezi své přišel, svoji ho nepřijali. Zůstali ve tmě, jakož i nyní slepci jedno jest, je-li

jasný den, poledne aneb děsná půlnoc; oči jeho zastřela tma hustým, neproniknutelným závojem svým. Tolikéž zahaluje tma oči hrdého učence, jenž nechce na kříž pohlížeti, a poslouchati slov Ukřižovaného. Nevěra jest tmou, ale víra světlem. My tedy zraky na kříž upírajíce a kráčejíce cestou, kterouž nám naznačil Spasitel, z věcí viditelných poznáváme Boha neviditelného, věříme, že jako On stvořil tvory viditelné, tak že též On do života povolal tvory neviditelné, jež milujeme a ctíme; neboť s nimi téhož Boha chválíme a velebíme.

Pravdy tyto vyslovuje kněz, když při mši svaté o Vánocích a o Božím Těle (v praefaci) zpívá: „V pravdě hodno a spravedlivo jest, slušno i spasitelné, abychom Ti vždy a všude vzdávali díky, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože. Poněvadž skrze tajemství vtěleného Slova nové světlo velebnosti Tvé prosvitlo očím duše naší, abychom, poznávajíce viditelně Boha, skrze Něho láskou k neviditelným věcem byli uchváćeni. A proto s anděly a archanděly, s trůny a mocnostmi a se vším vojskem nebeského zástupu píseň slávy Tvé zpíváme, bez konce říkájice:

„Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupů, plná jsou nebesa i země velebnosti Tvé. Hosanna na výsostech!“

Ku chvále Boží spojují tedy hlasy své nej-

znamenítejší tvorové Boží: andělé a lidé. Ó pomni, člověče, že Bůh málo menšího andělův učinil tebe; lišíš se zajisté od nich toliko tělem svým a hříchy svými. Andělé jsou totiž pouzí duchové, jenž mají rozum a vůli, ale těl nemají; ty však máš nejen nesmrtelnou duši, jež jest stvořena k obrazu Božímu, ale i tělo, kteréž učinil Hospodin Bůh z hlíny země. — Andělé již přestáli zkoušku, od Boha jim ustanovenou; oni rozhodli se pro Boha, jemuž na věky věrně sloužiti budou: ty však ještě se kolísáš sem tam, jakobys druhdy nevěděl, máš-li se přidržeti Boha anebo světa, máš-li si zamilovati pokoru anebo poddati se pýše, máš-li následovati anděla anebo ďábla.

A proč mnedle Bůh anděly stvořil? — Bůh anděly stvořil, aby ho ctili, milovali, klaněli se mu, sloužili mu a lidi chránili. A proč stvořil Bůh tebe a mne i ostatní lidi? Bůh lidi stvořil, aby ho poznali, ctili, milovali, klaněli se mu, sloužili mu, poslouchali ho a byli spaseni. Anděly tedy i lidi stvořil Bůh pro sebe, a proto srdce naše nepokojné jest, pokudž neodpočinulo v Tobě, Pane Bože náš! Andělové jsou u Tebe, a my máme přijíti k Tobě, nebo Ty chceš, „aby všickni lidé spaseni byli.“ (I. Tim. 2, 4.) — Nebudou však všickni lidé spaseni, protože slobodnou vůli majíce, mohou voliti dobré i zlé, život i smrt, spasení i zatracení a ne vždy volí dobře.

Bůh stvořil anděly v své milosti a s mnohými dokonalostmi; a přece mnozí andělé hříchem pýchy ztratili milost Boží. Podobně i mnozí lidé pýše se poddávající, protivují se Bohu, jenž je stvořil v své milosti a s mnohými dokonalostmi, a zdráhají se, jemu sloužiti, hlasu jeho poslouchati, a tudíž — nedocházejí spasení. Já však vím, že jsem stvořen od Boha a pro Boha, a proto prosím vás, andělé Boží, abyste mne považovali za anděla v lidském těle, abyste mi dovolili s vámi Boha, vašeho i mého Stvořitele, ctíti, milovati, jemu se klaněti a sloužiti. Vy prodlíváte v chrámu Páně, protože tam jest Pán a Bůh váš; však i já chodívám do svatyně; neboť On jest též Pán a Bůh můj, a proto dovolte mi s vámi tam propěvovati: „Svatý, svatý, svatý!“ Vás k tomu vyzývá korunovaný pěvec na Sioně, David král, řka: „Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech (nebešťané). Chvalte jej všickni andělé jeho: chvalte jej všechny mocnosti jeho.“ (Žalm 148.) Avšak i mne k tomu vybízí, an dále dí: „Mládenci i panny, starci s mladšími chvalte jméno Hospodinovo: nebo vyvýšeno jest jméno jeho samého“ (on sám jest nejvyšší). Ovšem, že tři mládenci v peci ohnivé nejprvé k vám volají: „Dobrořečte andělé Páně Pánu: chvalte a nade všechno vyvyšujte ho na věky“ — ale i mne se týká volání jejich: „Dobrořečte, synové lidští, Pánu, chvalte a nade

všecko vyvyšujte ho na věky. Dobrořečte všickni nábožní Pánu, Bohu bohův, chvalte a vy-
chvalujte Ho, nebo po všecky věky trvá milo-
srdenství jeho.“ (Dan. 3.) — I doufám tedy, milí
andělové Boží, že mi za zlé pokládati nebudete,
když se duch můj ve sbor váš vmísí, aby s vámi
Boha velebil a chválil, neboť bych i já rád byl —
andělem. Miluji vás, andělé Boží! „Před obli-
čejem andělů žalmy zpívati budu Tobě, Hospo-
dine!“ (Ž. 137, 1.)

Bože, Ty jsi v nebes říši svaté
duchy moci vyšší stvořil
věčnou vůlí svou;
ty, jenž posly Tvými slují,
blíže trůnu prozpěvují
Tobě píseň velebnou.

Duchové ti čistí, svatí,
na milost Tvou přebohatí,
hledí na Tvou božskou tvář:
v nebi kladou v zlatou bání
modlitby a naše lkání
Tobě, Lásko, na oltář.

2. Strážce můj.

V Tyrolsku vycházející „Střelecké Noviny“ vypravovaly svým čtenářům následující podivnou událost. Dne 10. února 1859 vyšly dítky jistých rodičů z Freibergu do lesa, aby na saňkách dříví domů přivážely. Martin jest 11, Petr 10 let stár, jedno dítko ještě mladší. Již doklusali až k vodopádu v Permontské úžlabině, kdež voda s vyčnívající a podemleté skály více než 10 vídeňských sáhů hluboko padá a dole se pění a šumí, jakoby se zlobila, že jí není přáno, pokojně téci. Nahoře před místem, s něhož se voda dolů řítí, jest malá rovina, jako nádržka čili rybníček, kterýž právě led pokrýval. Chlapci chtěli klouzáním přes hladký led čerstvěji se dostat. Petr rozběh' se, klouznul, jel po hladkém ledě, ale běda! ne přímou čárou na druhý břeh, nýbrž k srázu zajel, a nemoha se na kluzkém ledě udržeti, sletěl střemhlav se skály do propasti. — S hrůzou hleděli naň ostatní chlapci. Když jim zmizel ze zrakův, chtěli se dáti na útěk, domnívajíce se, žeby mrtev byl. Avšak co to? Slyšte! Z prohlubiny zavzněl hlas: „Martinku, pojd' mi na pomoc; vidíš, kam jsem to spadnul!“ A když Petříčka vytáhli a oklikami zase na horu vyvedli, přesvědčili se, že se mu nic nestalo, že se neporانى, nýbrž bez úrazu a zdráv zůstal. Každý pak, kdož ono místo zná,

musí s podivením zvolati: „U Boha není nic nemožného!“ Až potud vypravuje jmenovaný list.

Kolik hlav, tolik smyslův. Zajisté každý čtenář oněch novin jinak soudil o této události. Jeden zvolal: „Ten měl štěstí, že se nezabil,“ a jiný: „Byla to šťastná náhoda, že nepadl hlavou na kámen.“ Mně však přišla na mysl slova Písma sv.: „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých. Na rukou ponesou tě, abys snad neurazil o kámen nohy své.“ (Žalm. 90, 11. 12.) Bůh tedy rozkázal andělům svým, aby nás opatrovali, chránili, na všech cestách našich. Apoštol národů sv. Pavel dí o nich: „Zdaliž všickni (andělé) nejsou služební duchové, posláni k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení?“ (Hebr. 1, 14.) Ó člověče, křesťane, poznej důstojnost svou, anděl stojí ti k službám, jelikož po vůli Boží obdržeti máš dědictví spasení! Věda to, pamatuj, že stvořen jsi pro Boha!

K této službě opatřil milostivý Hospodin anděly své zvláštními dary, stvořil je s mnohými dokonalostmi. Majíť dokonalejší rozum než my lidé, a proto Boha jasněji poznávají, než my krátkozrací lidé. „Andělé v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého,“ praví Spasitel náš (Mat. 18, 10.), „jsou větší v síle a moci,“ dosvědčuje apoštol Petr (2. Petr. II. 11.). Též dle vůle jsou nás do-

konalejší, — vůle jejich se vždy srovnává s vůlí Boží, a v plnění této vůle Boží hledají a nalezají blaženost svou. Ó bychom my lidé tak plnili vůli Boží na zemi jako andělé na nebi! Kéž upřímně vždy voláme se Spasitelem: „Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi“ (Mat. 6, 10.), pak by i každý z nás byl andělem v těle lidském na zemi, aby po dokonání života vezdejšího se radoval s anděly Božími na nebi.

Andělé jako duchové čistí, neposkvrnění, svatí a nesmrtelní milují nás pro Boha; i proto, že se dle duše jim podobáme a též k věčnému spasení povoláni jsme. A proto má každý člověk svého anděla strážce — zvláště pak každé dítě, ježto jeho pomoci a přispění nejvíce potřebuje.

Viditelnými našimi strážci byli a dosavád jsou nejprvé rodičové. Avšak otec a matka buď nenahlížejí nebezpečnoství, ježto nám hrozí, aneb jest moc jejich nedostatečná, i nemohou nám pomoci. A kdyby nám i pomoci chtěli a mohli, dlouho-li pak bývají při nás? Buď odcházíme my do ciziny, anebo odchází otec a matka — na věčnost a loučíce se s dětmi svými řkou, jako druhdy řekl patriarcha Jakob žehnaje synům Josefovým: „Anděl, kterýž vytrhl mne ze všeho zlého, požehnejž dítek těchto.“ (I. Mojž. 48, 16.) — Snad jsi už byl na pohřbu otce svého neb matky? Pakli ne, děkuj za to Bohu, ale věz, že to ani tebe nemine. I ty budeš pohlížeti na hrob, do něhož

uložili zesnulé tělo otce tvého; budeš ho sice volati a k němu mluvit, jako by ještě žil, ale nadarmo. Ó pak zvolěj, jako jsi se s otcem modlival: „Otče náš, jenž jsi na nebesích.“ I ty budeš s pláčem líbati studenou ruku matky své, a na hřbitově uvidíš, jak rakev kladou do posvátné země, a v té rakvi — odpočívá matka tvá! Hlína padá na rakev, rov jest urovnán. Jest mi tě líto, těším se však tím, že nejsi zcela opuštěn. Vždyť pak víš, že máš Otce na nebesích, a matka tvá naučila tě modliti se: „Svatá Maria, matko Boží, pros za nás!“ — naučila tě vzývati přítele, jenž tě nikdy neopustí, pokud mu věren zůstaneš; ona tě učila modlitbě: „Anděle Boží, strážce můj!“ Anděl ten byl, jest a bude strážcem tvým, pokud ho nepřinutíš, aby jsa duch čistý vzdálil se od tebe nečistého.

„Blahoslaven buď Bůh, jenž vyslal anděla svého, a vysvobodil sluhy své, kteříž uvěřili v něho.“ Abraham stojí se synem svým Isákem na hoře Moria. Hranice dříví jest urovnána. I zdvihá otec ruku, aby zabil Isáka, syna svého, jehož miloval, a tak připravil oběť k zápalu. Avšak kdo zadržel meč jeho? Anděl na rozkaz Boží. — Oheň prší na města Sodomu a Gomorrhů; Lot, jediný spravedlivý, vychází z města, aby ušel smrti. Kdo jej vede? Anděl na rozkaz Boží. — Agar, se synem svým Ismaelem vyhnaná z domu Abrahamova, bloudí na poušti Bersabé. Slunce pálí

jí do hlavy i synu, vody nemá, pachole žízni umírá. Agar lomí rukama, pláče a položivši pachole pod jedním ze stromů, kteří tam byli, podešla i volá: „Nemohu se dívat na to dítě, ano umírá.“ A když bylo nejhůř, zavolal anděl Boží s nebe na Agar, řka: „Agar, neboj se: nebo vyslyšel Bůh hlas pacholete!“ I ukázal jí studnici vody. Kdo zachoval život Agaře i synu jejímu Ismaelovi? Anděl Boží! (I. Mojž. 21.) — A kdo vedl Israelity na poušti? Anděl Hospodinův. A kdo uchránil proroka Eliáše, když utíkáje před Jezabelou, na poušti hladem zmořen a cestou umdlen, žádal si, aby umřel? Anděl Hospodinův, přinesl mu chléb podpopelný a nádobu vody. (III. Král. 19.) Kdo osvobodil Israelity za času zbožného krále Ezechiáše od vojska Assyrského? Anděl Hospodinův, jenž v noci porazil vojsko v ležení Assyrském, tak že král Sennacherib ráno vstav a vida těla mrtvých, na útěk se dal. (IV. Král. 19.)

Kdo ochránil zbožnou Judithu na cestě do nepřátelského ležení Assyrských a při návratu do Bethulie, vyznává ona sama řkouc: „Živť jest on Pán, že ostríhal mne anděl jeho, i když jsem odsud šla, i když jsem tam byla, i když jsem zase sem šla a nedopustil Pán Bůh na mne děvku svou, abych poskvrněna byla, ale bez poskvrny hříchu navrátil mne vám, radující se z vítězství vašeho.“ (Jud. 13, 20.)

A n d ě l to byl, jenž sestoupiv do peci ohnivé, kamž na rozkaz krále Nabuchodonosora uvrženi byli tři zbožní mládenci Sidrach, Misach a Abdenago, rozvázal vazby jejich a odháněl plamen ohně, tak že zdraví se procházeli u prostřed ohně a velebili Boha. (Dan. 3.)

A n d ě l zavřel ústa lvům, aby neuškodili bohabojnému Danieli, jenž na rozkaz krále Daria do jámy lvové uvržen byl. (Dan. 6.)

A v Zákoně novém a n d ě l vyvedl apoštola Petra ze žaláře, do něhož jej Herodes uvrhl, způsobem zázračným, tak že Petr prošel skrze první i druhou stráž a branou železnou, která se sama otevřela, a přišel k sám k sobě, řekl: Nyní vím v pravdě, že poslal Pán a n d ě la svého a vytrhl mne z ruky Herodesovy. A když přišel k domu, kdež se byli mnozí shromáždili a modlili se a když tloukl na dvěře, vyšla děvečka a jakž poznala hlas Petrův, vběhši zvěstovala, že Petr stojí u dveří, nechtěli uvěřiti, nýbrž řekli: „Jeho a n d ě l jest to!“

A když apoštol národů sv. Pavel po moři plavil se do Říma a bouře nastala, tak že metali druhého dne náklad ven z lodí, a trvala, tak že třetího dne i lodní nádobí svýma rukama vyházeli a když se již byli mnoho postili, tedy stoje Pavel uprostřed nich řekl: Napomínám vás, abyste dobré mysli byli; neboť nebude ztráta žádné duše z vás, leč jen lodí. Nebo této noci stál u mne

anděl toho Boha, jehožto já jsem a kterémuž sloužím, řka: Neboj se Pavle, aj daroval tobě Bůh všecky, kteříž s tebou se plaví.

I každého z nás vyvedl již anděl strážce z mnohého nebezpečství, jež hrozilo duši aneb tělu našemu. Nejednou hrává si dítko na příkrém břehu prudké řeky. Kdyby zavrávalo, bylo by po něm veta. Avšak krok jeho jest tak jistý, jakoby neviditelnou rukou vedeno bylo. Nejednou lehne si do trávy a štír a had, zmije plazí se kolem něho a neuškodí jemu. Anebo usne u vody a spí pokojně, jakoby je matka v náručí svém držela a líbala. Kdyby se pohnulo, voda by je pohltila. Jindy opět stojí dítko samotno u ohně a vede si tak opatrně, jakoby otec každé hnutí jeho řídil.

Nepamatuješ-li se sám na žádné nebezpečství, z něhož jsi pomocí anděla strážce šťastně vyvázнул? Nespadl-li jsi odnikud bez úrazu? Neběžel-li blízko tebe vzteklý pes, zplašený kůň, rozdrážděný býk? Neměl jsi nic jedovatého v rukou, na př. v lese jedovaté byliny, jichž jsi neznal? A když jsi jich k ústům přikládal, povstala v tobě ošklivost, tak že jsi je zahodil daleko od sebe, a živ a zdráv zůstal.

Ano, vzpomeň si, milý čtenáři, na celý život svůj, pozeptej se rodičů na dny, na něž se nepamatuješ, a zviš, že anděl strážce již u kolébky tvé stál; uznáš, že i tebe chránil a opa-

troval, a tudíž na kolenou děkovati budeš Bohu, že andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých. Snad i ty poděkuješ neviditelnému strážci svému za jeho ochranu, snad vděčně zvoláš: „Anděle Boží, tys strážce můj!“ —

Mocný andělů všech Králi!
přijmouti rač vroucí chvály,
žes nám duchy strážné dal.
Kéžby v tomto putování,
každý ve svém obcování
jim se věrně podobal!

Ó přileť tedy, duchu vážný!
sem s nebe k naší otčině,
a dohlížej a buď strážný
svěřené Tobě krajině,
zapuzuj neduh z těl i z duší,
i cožkoli náš pokoj ruší.

3. Rač vždycky být ochránce můj.

 sv. Františce Římské čteme takto: „Ne-
přítel pokolení lidského usiloval zviklati ji v před-
sevzetí, ona však jej neohroženě vždy zahнала
zvláště pomocí anděla, s nímž obcovala v přátelství
a slavného vítězství došla.“*) — A modlitba cír-
kevní při mši svaté na den sv. Františky Římské
zní takto: „Modleme se. Bože, jenž jsi blahosla-
venou Františku, služebnici svou, mimo jiné dary
milosti své přátelským obcováním s andělem
vyznamenati ráčil: popřej, prosíme, bychom po-
mocí její přimluvy společenství andělův dosíci
zasloužili. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.“

Modlíce se: „Rač vždycky být ochránce můj“,
prosíme za milost, kteréž se této světici a jiným
Svatým dostalo; prosíme anděla strážce, by ráčil
s námi v přátelství vstoupiti, s námi důvěrně
obcovati, nás ochraňovati a neopouštěti. Přátelství
se však zakládá na stejném smýšlení; ono
vzniká jen v duších stejnou měrou šlechetně smý-
šlejících. Takové duše pak spojuje láska, vede
důvěra a provází věrnost. Anděl jest však
duch čistý, odlesk Boha nejsvětějšího, a proto
ten, kdož nečistým choutkám hoví, ani neznamená,
že by anděla strážce měl a domnívá se, že snad
jen nevinné dítky svého nebeského ochránce mají.

*) Brev. Rom. 11. Martii lectio VI.

Ovšem že duch čistý z říše světla nenávidí temnost, a přátelství uzavírá jen s dušemi stejně smýšlejícími, ovšem že jen s nevinností a čistotou důvěrně obcuje, ale i za smilníkem a jiným hříšníkem z daleka kráčí, truchle, že se nesmí k němu přiblížiti. Z daleka naň volá a prosí, by se s Bohem smířil a čistotu si zamiloval, aby k němu blíže přistoupiti mohl. Uslyší-li hlasu jeho, anděl se raduje; dopouští-li se však nových nestydatostí, anděl strážce dál a dále ustupuje a pláče, že svěřence svého provázeti nesmí, jelikož jej provází ďábel, a světlo a tma neostojí spolu, jedno druhého nesnese, světlo klesá — tma vítězí, anebo naopak světlo vychází a tmu zapuzuje. Zamiluj si čistotu, buď andělem v těle lidském, jako sv. Alois, a i ty se přesvědčíš, že ti stojí po boku anděl strážce, poznáš, že tě provází a ochraňuje.

Miláček Páně sv. Jan napsal ve svém Zjevení, což byl viděl, takto: „A všickni andělé stáli okolo trůnu. I padli před trůnem na tváře své a klaněli se Bohu řkouce: Požehnání a jasnost a moudrost a díkůčinění, čest, moc i slava Bohu našemu na věky věků.“ (Zjev. 7, 11. 12.) Nejprvnějším zaměstnáním andělův jest tedy, stále chválit a velebiti Boha. Anděl se ustavičně modlí Bohu svému, v pokoře se mu klaní a bez přestání velebí lásku a milosrdenství Boží. A proto vstupuje v přátelství zvláště s takovou duší, kteráž Boha nade všecko miluje a ráda se modlí. S ta-

kovým člověkem chválí pak Boha jedním hlasem i povzuáší se k trůnu Svrchovaného, za oběť mu přináší vzdechy a slze, modlitby a písně svěřence svého, a opět se spouští na zemi, aby příteli svému od Boha přinesl milost a požehnání. Tudíž ten, kdož modlitby se spustil, ani neznamena, žeby i on svého ochránce měl. Avšak i za takovým nemodlencem anděl zdaleka kráčí a rmoutí se, že jej za ruku vésti nesmí, že s ním se modliti nemůže.

Ano, zdá se mi, že jako všickni rodičové nemají stejné radosti z dítek svých, tak že ani všichni andělé strážní nejsou stejně šťastni se svěřenci svými. Jakou radost má asi anděl strážce z člověka, jenž ráno procitnuv, vstává, aby pokleknul a v duchu a pravdě Bohu se modlil! Člověk dělá kříž, anděl s ním; člověk počíná modlitbu, anděl říká ji s ním; člověk vázne, anděl mu napovídá, pomáhá; člověk volá: „Bože, ku pomoci mé vzezři,“ anděl odpovídá: „Pane, k spomožení mému pospěš“ — člověk pokračuje: „Sláva Otci i Synu i Duchu sv.“ Anděl dodává: „Jakož bylo na počátku i nyní i vždycky i na věky věkův.“ Člověk ukončuje modlitbu svou vzdechnutím: „Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj“ a anděl mu šepce: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jmenu mém, tam jsem já u prostřed nich, dí Pán. Bůh tedy jest s námi a „když Bůh s námi, kdo proti nám?“

Vstaň a jdi za povoláním svým, dej se do práce, a jak si přeješ, já jsem a budu ochránce tvůj. S Bohem začni svoje dílo, podaří se ti až milo.“

A přátelé tito jdou pak spolu do práce, spolu chodí do chrámu Páně, spolu modlí se v poledne „Anděl Páně“, a když slunce zapadlo za horu, spolu vykonávají večerní modlitbu svou. Všecko se jim daří, nic zlého jich nepotkává. A kdyby člověku takovému hrozilo i neštěstí, společník jeho vyvádí jej z nebezpečností. Dům se boří, a hle, anděl vyvádí miláčka svého bez úrazu ven; stavení hoří, a anděl přivádí silného muže, aby mu přítele z plamenů vynesl; obydlí stojí ve vodě, povodeň roste, vody přibývá, a hle, anděl řídí sem směr vodou zmítaného prkna, aby na něm svěřence svého dopravil na břeh. Vždyť mu pomoci musí; miluje jej, protože on miluje Boha, a právě zvolal: „Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj!“ A když z nebezpečností vyvázli, šeptá anděl vysvobozenému do ucha: „Nevolal jsi nadarmo. Z rozkazu Božího byl jsem a budu ochránce tvůj, pokud se vůle tvá srovnáváti bude s vůlí Boží a tudíž i s vůlí mou.“

Člověk onemocní, na prosbu anděla volají domácí lékaře, a tomuto udává anděl lék, jenž nemocného přítele jeho, je-li v tom vůle Boží, uzdraviti může.

Člověk jde do války, boj zuří, smrtonosné střely padají jako dešť okolo našeho vojína, anděl

má mnoho práce, ale po bitvě vede svěřence svého do milé vlasti a drahého domova.

Rodičové poslali syna svého do ciziny, dali mu své požehnání a políbení, rozloučili se s ním. Ve světě jest plno lidí nevěřících a pokažených. Ale syn roste jako lilie mezi trnům, on i v peleši lotrovské zachoval víru a nevinnost svou. Toť div divoucí. I jak to možná, že nezmrzačil tělo — nezahubil duši? — Nespustil se Boha, rád se modlil, pracoval a každého dne prosíval: Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj!

Mohl bych ještě mnoho jiných okolností z lidského života uvést; ale snad by mne mnohý čtenář překonal, kdyby s námi nebezpečenství sdělil, z nichžto jej aneb jeho přítele vyvedl anděl strážce. Svatý Augustin líčí ochranu andělův takto: „Pomáhají nám, když pracujeme, ochraňují nás, když odpočíváme, napomínají, když bojujeme, korunují, když vítězíme. Spolu radují se s radujícími, ale s radujícími se z Boha; spolu utrpení mají s trpícími, ale s trpícími pro Boha. Velikou péči a bedlivost mají o nás: nebo veliká jest láska jejich, kterouž milují nás.“

„Andělé pomáhají nám, když pracujeme“ — dí sv. Augustin. K práci jest člověk stvořen, jako pták k létání. K práci byl člověk určen hned od počátku; neboť Hospodin postavil ho do ráje rozkoše, aby jej vzdělával, ale práce tato byla částí jeho blaženosti. Po pádu však stala se práce

částkou trestu, pokuty prvního člověka. „Že jsi jedl ze stromu, z kteréhož jsem přikázal tobě, abys nejedl, zlořečená (bude) země v díle tvém: v pracech budeš jísti z ní po všecky dny života svého. Trní a hloží tobě ploditi bude a budeš jísti bylinu země. V potu tváři své jísti budeš chléb, dokavadž se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi.“ Před rájem, z něhož člověk vyhnán byl, postavil Hospodin anděla s mečem plamenným. Poměr člověka k zemi a tvorům se změnil, zhoršil. Země i tvorové povstali jako nepřátelé proti neposlušnému, hříšnému, padlému člověku a vypověděli mu službu. Kletbou Boží stížená země žádala na člověku, aby ji potem svým skrápěl po všecky dny života svého. Zlořečená od Boha staví se země se všemi živly a tvory proti člověku, ješto se postavil proti Bohu, Stvořiteli svému. Země stala se slzavým údolím. Od těch dob kletba stíhá práci lidskou. Vítr vyvrací stromy, jež člověk sázel a i potem svým zalíval, povodeň odnáší mu úrodu zemskou, oheň zničuje krov nad hlavou jeho, sucho a mokro, krupobití, blesk a zemětřesení, hmyz, neúroda a válka jsou nástrojové trestající spravedlnosti božské, jsou zuřiví kazitelové ovoce pracovitosti lidské. Známkou této kletby na práci lpící jest nechuť, nevole, kteráž i sebe pilnějšího člověka při práci se zmocňuje. A nemůž ani jinak býti. „Trní a hloží tobě ploditi bude,“ řekl Hospodin, a trní a hloží roste i v srdci.

Začni od krále, sestup k nejbídnějšímu žebrákovi a pak jmenuj povolání, úřad, službu, umění, řemeslo, slovem zaměstnání, o němž by člověk říci mohl, že na něm nenalezá, co by unavovalo, co by se mu nelíbilo, protivilo. A hle, tato nechut, nevole, ošklivost, toť kletba a ovoce hříchu, toť trní a hloží, jež na práci a při práci vyrůstá. Práce, kteráž po vůli Boží přispívati měla k blaženosti člověka na této zemi, po pádu uložena jest nám za pokání. Kristus nás ovšem vykoupil krví svou od viny hříchu prvotního a od trestů věčných, nesprostil nás však trestů časných. A mimo to nemá-li každý hříchů osobních, jež sám spáchal? Nemá-li tedy příčiny, aby z kajicnosti pracoval na dostiučinění za hříchy své? Pracuj tedy pilně v povolání svém, protože Bůh tak poroučí: pracuj z poslušnosti; pracuj, protože nejsi bez hříchů: pracuj z kajicnosti. Práci spojuj s modlitbou: Ora et labora! Práci posvěcuj pokornou a důvěrnou modlitbou; anděl ti bude pomahati, Pán Bůh žehnati.

Modlitba jest zlatý klíč, který nám otvírá bránu nebes, odkudž požehnání splývá na nás.

V jednom chrámu Páně viděl jsem obraz, na němž štětcem a barvami vylíčeno, což v knihách o sv. Isidoru, rolníkovi, zaznamenáno jest. V pozadí obrazu stojí chrámeček, do něhož svatý Isidor právě vstupuje, a v popředí chápe se anděl pluhu i popohání volky. Když totiž Isidor na

modlitbách trvaje, před oltářem v svatyni Páně odpočíval, anděl v orání pokračoval, modlitba přinášela ihned požehnání.

Andělé pomáhají nám — dí dále svatý Augustin, — když bojujeme a korunují nás, když vítězíme. Andělé pomáhali dvakráte našemu českému knížeti sv. Václavu; jednou proti odbojnému Radislavovi, vojvodovi Zlickému. Když pro ušetření krve a životů svých poddaných sv. Václav volil sám jediný s ním se potýkati: aj, tu najednou spatřil Radislav nad hlavou sv. Václava stkvělý kříž a po straně sv. Václava anděla mečem ozbrojeného, který mu, totiž Radislavovi, vyhrožoval. Všecek uděšen, skočil Radislav s koně a padna na kolena před mladistvým knížetem Václavem, za odpuštění prosil, a dosáhnuv ho v pokoji odešel. — Podruhé, když svatý Václav, opozdiv se na modlení v kostele, poslední z knížat přicházel před rozmrzelého nad tou urážkou císaře (t. j. krále) Jindřicha Ptáčníka, který v hněvu svém nařídil k poradě shromážděným knížatům, aby si opozdilce ani nevšímli. Uzřev pak císař na čele vstupujícího sv. Václava zlatý kříž a po každém boku jeho anděla, císaři vyhrožujícího, změnil úmysl svůj, tak že ihned s trůnu svého sstoupiv, našemu milému svatému Václavu vstříc šel, uctivě jej vítal a vyzval, aby vedle něho na trůnu místo zaujal a konečně rameno svatého mučeníka Víta za dar jemu obě-

toval, kterýžto drahý ostatek podnět dal k vystavění velechrámu na hradě Pražském.

V nebezpečenstvích, hrozících tělu aneb duši, býváme i my. Chceš-li tedy, aby anděl šel před tebou a byl ochráncem tvým, dovol mu, by se směl přiblížiti, přivinouti k tobě, neodháněj ho od sebe hříchy svými. „Neboť — dí sv. Basil — jako kouř zahání včely a smrad zapuzuje holubice: rovněž odhání anděla, našeho života strážce, hřích, jenž jest mnohého slzení hoden a vydychuje výpar dusivý.“ — Boj se hříchu tak, jako svatý Alois, miluj Boha a bližního, jako svatý Václav, posvěcuj práci modlitbou, jako sv. Isidor: a pak i ty se přesvědčíš, že tě provází a ochraňuje anděl strážce, jako důvěrně obcoval se svatou Františkou. „Postaví se anděl Hospodinův kolem těch, kteříž se ho bojí a vytrhne je (z nebezpečenství).“ (Ž. 33, 8.) Každého dne na úsvitě i při soumraku, ráno a večír, zvláště pak když vidíš, že ti nastává nebezpečenství, že se na tebe valí pokušení, vzývej přítele a pomocníka svého, rač pokorně a důvěrně: „Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj.“

4. Mne vždycky řiď a napravuj.

Naproti ústí řeky Nilu vyvstává v moři ostrov Faros, na němž dal za starodávna egyptský král Ptolomeus Filadelfus vystavěti nad míru vysokou věž z bílého kamene, jižto Farosem nazval. Na této věži svítívalo v noci množství pochodní, tak že rudá záře oblohu barvila, jakož i jasné světlo o hladinu vody se odráželo a na moři daleko noc v den měnilo. Dělo se to proto, aby plavci v tmavé noci směr korábův a lodí svých bezpečně řídití a do přístavu bez úhony šťastně vplouti mohli.

My lidé jsme též plavci na nebezpečných vodách tohoto světa. Čím bývala za tmavých nocí ona věž plavcům, tím jest nám ve dne i v noci anděl, strážce náš. On řídí kroky naše, jako matka řídí kroky dítky svého, když počíná choditi.

Blaze člověku, kterýž vždy za andělem svým kráčí a nenastupuje cesty, na kteréž by anděl strážce kroky jeho řídití nemohl, nýbrž čekati musil, až by se zase k němu na cestu pravou navrátil.

Mladý Tobiáš měl se vydati z rozkazu otce svého na dalekou cestu do Rages, města Medského, aby přinesl dluh od Gabele a sice deset hřiven stříbra. I ohlížel se po průvodčím. I vyšel Tobiáš, našel mládence stkvoucího, an stojí opásaný

a jako hotov, jíti na cestu. A nevěda, že by anděl Boží byl, řekl jemu: Jsi-li povědom cesty, kteráž vede do krajiny Medské? Jemuž on odpověděl: Jsem a po všech těch cestách často jsem chodil, a býval jsem u Gabele — — I všed Tobíáš (do domu), pověděl všecko to otci svému. Čemužto podiviv se otec, prosil, aby (ten mládenec) všel k němu. I řekl jemu anděl: Jáť ve zdraví povedu syna tvého a ve zdraví ho tobě zase přivedu. A otec odpovědév řekl: „Jdětež šťastně, a Bůh budiž na cestě vaší.“ Tedy rozžehnal se Tobíáš s otcem svým a s matkou svou. A když s andělem odcházel, počala matka plakati. I řekl jí otec: „Neplačiž, věřímť zajisté, že anděl Boží dobrý provodí ho a dobře zpraví všecko, což se při něm děje, tak že s radostí navrátí se k nám.“ (Tob. 5.) A jak otec věřil a anděl byl slíbil, stalo se; anděl řídil kroky svěřence svého. Tento však nespouštěl se vůdce svého, v nebezpečenství se obracoval důvěrně k němu, pokorně poslouchal naučení, jež mu dával a poslušně konal, co mu poroučel. A proto když se navrátil Tobíáš k rodičům svým, „vypravoval všecka dobrodiní Boží, kteráž učinil s ním skrze člověka, kterýž ho vedl“. I vyznal otci a řekl: „Mne vedl i zase přivedl ve zdraví, peníze od Gabele on vzal, manželku mi obstaral a ďábelství od ní on zapudil, a radost rodičům jejím učinil, mne samého od pozření ryby vysvobodil, tobě také, abys viděl

světlo nebeské, učinil, a všemi dobrými věcmi skrze něho naplnění jsme. I co budeme moci jemu za to hodného dáti?“ (Tob. 12, 3.) Chtěli mu dáti polovici všech věcí: anděl však, jež posud za člověka měli, zjevil jim pravdu, a řekl: „Když jsi se modlíval s pláčem a pochovával mrtvé, a nechávals oběda svého, a mrtvé ukrýval jsi přes den v domě svém, a v noci pochovával je, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu. Já zajisté jsem Rafael anděl, jeden z sedmi, kteříž stojíme před Pánem.“ — A když to uslyšeli, zkomoutili se, a třesouce se, padli na tvář svou. I řekl jim anděl: „Pokoj vám, nebojte se. Nebo když jsem byl s vámi, skrze vůli Boží byl jsem: jemu dobrořečte a jemu zpívejte. Zdálo se, že jsem s vámi jedl a pil: ale já pokrmu neviditelného a nápoje, kterýž od lidí nemůž vidín býti, požívám. Jest čas, abych se vrátil k tomu, kterýž mne poslal: vy pak dobrořečte Bohu, a vypravujte všecky divné skutky jeho.“ A když to pověděl, zmizel před očima jejich, a více ho viděti nemohli.

Z příběhu tohoto, vyňatého z Písma sv., vysvítá, že anděl na nás čeká, až první krok do světa tohoto učiníme, že pak kroky naše řídí, nás provází, že když mu nebráníme, vede nás za ruku, že anděl prosby a žádosti naše Bohu přednáší, že se andělé z vůle Boží i v tvářnosti lidské zjevují, a s lidmi dobré vůle viditelně obcují.

A proto je malíři a sochaři vyobrazují v podobě lidské, a sice s křídly, aby naznačili, že jsou ochotní poslové Boží; představují je v podobě sličných mládencův a útlých dítek, aby takým způsobem jejich nevinnost a čistotu patrnou učinili. — A takový nebeský průvodčí stojí i u tebe, ve dne i v noci, na vodě i na suchu, ať již jdeš aneb se vezeš, doma i na ulici, na poli, v zahradě i lese, na samotě, ve škole i v chrámu Páně, a proto jej vždy a všude důvěrně a pokorně pros: „Mne vždycky řiď a napravuj.“

„Mne napravuj“, t. j. uvozuj mne na cestu pravou, když bloudím po cestách nepravých; „mne napravuj“, jako napravuje bedlivý zahradník útlý stromek, aby se k zemi neklonil, nýbrž korunou svou k oblakům se povznášel; „mne napravuj“, t. j. mysl mou od země k výsostem pozdvihuj. Nežádám si, aby ti Bůh těla viditelného propůjčil, ale raduji se z toho, že při mně od narození stojíš na stráži, že mne řídíš a napravuješ, ačkoliv tebe nevidím.

Anděl jest pouhý duch, a jako duch mluvívá k duchu tvému beze slov a bez znamení. Slovo jeho nepřichází do duše tvé uchem, ani skrze znamení jakás okem, ale v duši tvé vznikají myšlenky a předsevzetí, jimiž se jednání tvoje řídí. A původcem takovýchto dobrých vnuknutí jest anděl strážce, kterýž tu jako nástroj Ducha Svatého působí. Ovšem že „všeliké dání výborné

a každý dar dokonalý s hůry jest, sestupující od otce světla“; ovšem že pramen, zřídlo tohoto vnitřního působení v duši lidské jest Duch Svatý: avšak může-li Duch Svatý mluvit k tobě ústy kazatele, zpovědníka, učitele, rodičů: proč by nemohl užiti prostředníka čistějšího, nástroje vznešenějšího, proč by nemohl mluvit k tobě skrze anděla strážce? A to se stává druhdy, tak že toho snad ani nepozoruješ. Strážce tvůj tě napravuje, k dobrému povzbuzuje.

Někdy zableskne pojednou v duši tvé myšlenka, že se jí sám divíš, a uznáváš, že nepochází z tebe. Zarmoutil jsi otce, odmlouval's matce, a slyš! v duši tvé zaznívá hlas: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ — Promluvil jsi lež, studem se ti zarděla tvář, proto že v duši tvé někdo šepce: „Vaše řeč budiž: ano neb ne.“ — Povstala v tobě nečistá žádost, otrásl jsi se, a proč? Kdos, jehož nevidíš, opakuje ti známá Spasitelova slova: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou“, — bezděky obrátilo se oko tvé vzhůru, i přišlo ti na paměť, že oko Boží všudy a všecko vidí. — Vztahoval jsi ruku po cizím statku, ruka ti klesla; nebo se ti zdálo, že na oné věci psáno jest: *Nepokradeš!*

Z několika těchto příkladů poznáš, kterak máme příčinu, k strážci svému volati, a že, důvěrně-li prosíme, nadarmo nevoláme: „Mne vždycky

řid a napravuj!“ Kdybys byl vždycky důvěrně takto prosil, byl bys zajisté nejednou vyznal, jako prorok Zachariáš (1, 9.): „Řekl ke mně anděl, kterýž mluvil ve mně: Já ukáži tobě, co jsou tyto věci.“ Však co platno všecko varování, napomínání a domlouvání, jestliže svobodnou vůli máje, uposlechnouti nechceš dobré rady, nýbrž k zlému se nakloňuješ? A bohužel, stává se tak! Vzdor napomínání strážce svého přece hřešíš.

Anděl strážce mohl by k tobě zvolati slovy Spasitelovými: „Kolikrát chtěl jsem shromáždit (činy tvé), jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!“

5. Ke všemu dobrému mne vzbuzuj.

Anděl co dobrý duch nemůže nás nikdy ku zlému ponoukati, nýbrž vždy jen k dobrému vzbuzovati. Pakli jsme se zlého dopustili, nejednali jsme po radě anděla strážce, ani podle vůle Boží, nýbrž proti Bohu. Nejsvětější vůle jeho jest naším zákonem, a dobrovolné přestoupení tohoto zákona Božího nazýváme hříchem. Hřích jest nemocí duše a jako těžká nemoc usmrcuje tělo, rovněž tak i všeliký těžký hřích zbavuje duši života, totiž milosti Boží a uvodí ji na smrt. Viděl-li jsi již mrtvolu? Viděl-li pak jsi ji několik dní neb týdnů po skonání? — Zmodrala, zčernala, vydává smrdutý zápach; pohled na ni naplňuje nás ošklivostí, že pak člověku ani jídlo nechutnává. Pomysli si nyní, s jakým zalíbením asi pohlíží Bůh na duši, kteráž milosti jeho odumřela, a prodlívá v stínu smrti, a snad již dlouho prodlívá. Bůh duši tu stvořil k obrazu a podobenství svému. On jest nejsvětější, a proto hříchu nenávidí. A s jakým zalíbením může pohlížeti anděl strážce na duši, poskvrněnou mnohými a těžkými hříchy? — Nejinak leč s ošklivostí a s útrpností.

V tomto bídném, politování hodném stavu, když jsme byli zhřešili, a v hříších lkáme, jest nám jednoho zapotřebí, totiž: pravého pokání. Bůh zajisté jest Otec milosrdný; On nechce smrti

hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. A proto nás strážce náš nemůže vzbuzovati než k jedinému dobrému, a sice k tomu nejlepšímu, nejpotřebnějšímu a nejprospěšnějšímu, co učiniti můžeme, totiž ku pokání! — Bez pokání není smilování, není hříchův odpuštění. Ani anděl sám nemůže nám jinak pomoci; on může nás povzbuzovati ku pokání, může se za nás přimlouvati, nám domlouvati: ale odpuštění hříchů nám uděliti, toho mu není dáno; on musí kroky naše řídit k jednomu z těch, jimžto Pán říci ráčil: „Přijměte Ducha Svatého: kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim; a kterýmž (je) zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan 20, 22. 23.) A člověk, jemuž veliká tato moc dána jest — moc, jakéž ani andělé nemají, jest kněz, který, když uděluje svátost pokání, sedí na místě Božím.

Katechismus nás učí, že pravé pokání činiti — jest: obrátiti se zase k Bohu, od kterého jsme se byli hříchem odvrátili; hříchy své v ošklivosti míti, opravdu jich litovati, z nich se zpovídati a za ně dosti učiniti. Aneb jinými slovy: k svátosti pokání jest pěti částek třeba. Jsou pak: 1. zpytování svědomí, 2. žel a litost, 3. pravý úmysl neb pravá vůle, 4. zpověď, 5. dostiučinění. Aneb ještě kratčeji řečeno: pravé pokání záleží z poznání a vyznání hříchův. Neboť kdo poznal šerednost, hnusnost a hanebnost hříchu, kdo nahlíží černý nevděk svůj a zradnou zpouřu a trestu-

hodnou neposlušností svou; kdo uvažuje, ko ho hříchy svými urazil: zajisté s ošklivostí pohlíží na minulý život svůj a slavně slibuje, že započne život nový, a z minulého že napraví a vyrovná, co a pokud mu možno jest. — A kdo se z hříchů svých upřímně, skroušeně, zcela vyznal, zajisté milerád a hned učiní, co mu jako dostiučinění bylo uloženo; ano on i přidá některý dobrý skutek, aby sám sobě uložil trest, a předsevzetí své vštípil si hlouběji do paměti. Proto jsem řekl, že pokání spočívá na poznání a vyznání hříchů.

I já mám nyní hříchy své poznati, abych se z nich vyznati mohl. Ó milý Duše Svatý! jenž jsi v dařích bohatý, nemeškej k nám přijíti! Ó Bože, jenž všecko činíš nové, vylij na nás Ducha svého, a nově utvoření budeme, a obnova bude tvář země. Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože, a ducha přímého obnov ve vnitřnostech mých!

Hříchy své mám poznati v celé jejich nahotě a škaredosti. Při zpytování svědomí bude státi při mně strážce můj, ustavičný svědek života mého. On mne všady provázel a ví, co dobrého jsem učinil i co zlého. On viděl šat nevinnosti, který jsem obdržel na křtu svatém a — radoval se; on viděl první skvrny hříchu na šatě tom bělostkvoucím a rmoutil se; on za mne prosil prvního mého učitele náboženství, aby mne připustil k první svaté zpovědi, a klečel se mnou u zpovědní sto-

lice; a když mně kněz na místě a ve jmenu Božím rozhřešení dával: radoval se. On mne pak vzbuzoval ke všemu dobrému, miloval mne, jako i já jej, ale více než já; neb jsem opět do hříchů klesl a on mne neopustil, nýbrž vždy opět ku pokání vzbuzoval a ku knězi vedl. A když jsem k prvnímu sv. přijímání připuštěn byl, u stolu Páně klečel a nejsvětější Tělo Spasitele mého přijal: bylo mi tak volno, byl jsem tak blažený, jako snad andělé Boží v nebi, a radostí plakal jsem, proto že u mne plesal a radostí snad i slzel anděl strážce můj. Spolu jsme se pak modlili, spolu Boha velebili a oslavovali. — U poslední sv. zpovědi byl anděl tolikéž se mnou; on slyšel, co jsem sliboval, ale on též viděl, kdy a jak jsem se zpronevěřil předsevzetí svému.

Anděl můj ví a upamatuje mne, jak často jsem zhřešil myšlením, žádostmi, řečí neb skutkem. A proto anděle Boží, strážce můj, přispěj mi ku pomoci, abych hříchy své tak poznal, jak je ty z milosti Boží znáš; pomoz, abych jich tak nenáviděl, jak je ty v ošklivosti máš. Kdy a jak jsem jednal proti desateru přikázání Božích neb proti pěti přikázáním církevním? Jsem jedním, nebo více, svými neb i cizími hříchy vinen? Obmeškal-li jsem skutků milosrdných bližnímu prokazovati, neb jinak jsa povinen, dobře činiti? Plnil-li jsem povinnosti stavu svého? — Který hřích pokládám za největší? Kterého hříchu dopustil jsem

se nejčastěji? Jaká zlá náklonnost panuje ve mně? Potlačoval-li jsem ji, kterak a dlouho-li? Co jest příčinou, že jsem opět klesl?

I prohledám všecky záhyby svědomí svého, abych se ze všech hříchů svých upřímně vyznati mohl; vyznám se úplně a skroušeně, hříchu žádného nezamlčím, nemámť k tomu příčiny. Vždyť jsem se nestyděl hřešiti před Bohem, jenž všecko vidí, vím, že lépe jest hříchy své soukromě svěriti knězi, než v nich nepokojně žíti, nešťastně umříti a při posledním soudu před celým světem zahanbenu býti. Tolikéž není mne tajno, že jest si zpovědník vlastních křehkostí povědom a proto s kajcníkem útrpnost má a nad to že naprosto mlčeti musí.

Pramen všech mých hříchů jest žádost očí, žádost těla a pýcha života. Pýcha se Bohu protiví. „Pýcha jest počátkem všelikého zahynutí.“ (Tob. 4, 14.) I mnozí andělé milosti Boží pozbyli hříchem pýchy. Ty pyšné anděly, které ďábly jmenujeme, Bůh na věky zavrhl a do pekla odsoudil. Tam jest pláč a skřípění zubů; tam není žádný klid a řád, nýbrž ustavičná hrůza. „Tam Boha nemilují, toliko se před ním třesou.“ (Job. 2.) — I člověk Boha neposlechl, zhřešil. Avšak lidé nebyli na věky od Boha zavrženi, jako pyšní andělé. Bůh slíbil, že k vysvobození hříšných, zavržených lidí pošle Vykupitele. „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby

žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3, 16.)

Andělé milující Boha, milovali a milují tudíž i nás, protože Bůh tak miloval svět, že neušetřil Syna svého. A proto s radostí zvěštovali světu přípravy, vyplnění a dokonání vykoupení našeho, ano řekl bych, že na vykoupení pokolení lidského brali vřelého účastenství.

Anděl zvěštoval Zachariášovi, že se mu narodí syn, jenž bude předchůdcem Spasitele světa. — Anděl Páně přinesl Marii Panně poselství, že z Ducha Svatého počne a porodí Syna, jehož jméno bude Ježíš. — Anděl řekl pastýřům u Betléma: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán.“ — Andělé prozpěvovali nad Betlémem: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ — Anděl Páně ukázal se Josefovi ve snách, řka: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho, a utec do Egypta, a buď tam, dokavadž nepovím tobě; neboť Herodes bude hledati dítěte, aby je zahubil.“ — Andělé sprovázeli Ježíška na útěku do Egypta, a „když umřel Herodes, aj, anděl Páně ukázal se Josefovi ve snách v Egyptě, řka: Vstaň, a vezmi dítě i matku jeho, a jdi do země Israelské.“ — A když Pán Ježíš na poušti po třikráte pokoušen byl od ďábla i přemohl pokušení jeho: andělé přistoupili a sloužili jemu. — A v zahradě Getsemanské, když

Spasitel náš v smrtelné úzkosti prosil Otce nebeského, aby od něho vzal kalich utrpení, ukázal se mu anděl s nebe, posiluje ho.

Andělé byli zajisté i na Golgothě. Tam hleděli na zsinalou tvář Spasitelovu, chytali drahoucennou krev Jeho do nádob zlatých, ukazovali ji rozhněvanému Otci nebeskému, ukazovali Mu trnovou korunu, plášť šarlatový, hřeby, kopí, nápis a kříž; ale radovali se, když Ježíš, zvolav hlasem velikým: „Dokonáno jest!“ — naklonil hlavy, vypustil duši; neboť dokonáno bylo vykoupení člověčenstva. My však si máme přisvojiti spasení, jež nám Kristus Ježíš vydobyl umučením a přehořkou smrtí svou.

Ó můj Spasiteli! Tys mne tak miloval, že jsi z lásky ke mně za hříchy moje vycedil krev svou, a já jsem Tě hříchy svými poznovu rozhněval. Nejsem hoden slouti synem Tvým. Pyšné duchy jsi, ó Bože, na věky zavrhl a do pekla odsoudil, a za hříchy moje, za pýchu mou umřel jednorozený Syn Tvůj. Ó Bože, buď milostiv mně hříšnému! Opravduť míním se polepšiti a raději všecko, i smrt trpěti, nežli Tebe jediným hříchem uraziti. Však slabý jsem; dej mi milost svou, abych splnil, co jsem si umínil.

Andělu svému chci radost způsobiti; neboť čtu v Písmě svatém, že andělé se radují nad jedním hříšníkem pokání činícím více než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují

pokání (Luk. 15.); radují se, neb vidí, že nebyla nadarmo vylita předrahá krev Páně. A proto, milovaný strážce můj, přispěj mi pomocí svou, bych dokonalým pokáním zhojil rány duše své, jako anděl sstupoval do rybníka bravného v Jeruzalemě a hojil připuštěním Božím všelikých neduživých. (Jan 5.) — S Kristem chci hříchu umřítí, ale s ním pak i k novému životu povstati z hrobu hříchů svých. — Ochránce můj, pomoz mi, jako anděl při zmrtvýchvstání Páně přišed, odvalil kámen ode dveří hrobových. Pak rciž i o mně každému, kdož mne v hříších hledati bude: „Vstalť jest, není ho tuto,“ jakož byl řekl anděl nábožným ženám, když přišly, aby pomazaly Ježíše.

Obcování moje budiž v nebesích, tam budu pohlížeti, srdce obrácené máje vzhůru za Spasitelem, jenž nás předešel do nebe, odkud opět přijde, jakž andělé řekli učeníkům, při nanebevstoupení Páně za Ježíšem hledícím. Řekli totiž: „Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak opět přijde, jak jste jej viděli jdoucího do nebe.“ (Skut. ap. 1, 11.) Ano, opět přijde soudit živých i mrtvých; přijde opět k soudu s mocí velikou a velebností, a andělé Boží přijdou s ním, a tam na soudu Božím bude o mně vydávati svědectví i anděl strážce, vůdce, ochránce můj, jenž mne vždy jen k dobrému vzbuzoval.

6. Ctnostem svatým mne vyučuj.

Na temenu vysoké hory stojí anděl a pláče. Čím více pláče, tím blaženější jest, a Bůh se zalíbením naň pohlíží. Slunce vychází a zachází, den se střídá s nocí, a anděl onen slzí ve dne i v noci. U paty hory rozprostírá se země, planiny a kopce, vesnice a města, lesy a skály, řeky a moře. Pohled s hory dolů jest přerozkošný. Anděl vidí vše a spíše v světle, kteréž od země vzhůru vstupuje, než kteréž s hůry dolů se vylévá. Zdá se, jakoby země tisícerými hvězdami poseta byla, jakoby více hvězd měla, než obloha za nejjasnější noci, a milejší, příjemnější, jemnější jest světlo těchto hvězd na zemi. A takovou hvězdou jest každá schránka [Nejsv. Svátosti; onať v sobě uzavírá „světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět.“ A proč onen anděl pláče? Vždyť, jako anděl, jest duch blažený, a nešťastným býti nemůže. Neníť nešťastných mezi anděly. Cítí snad bolest, a bolest není žádné neštěstí. I Spasitel náš měl bolest, ale nešťastným nebyl; — i srdce Rodičky Boží proniknul meč bolesti, ale nešťastná přece nebyla. Kající hříšník má bolest, bolestně toho lituje, že zhřešil, ale nešťastným není, ano volno mu jest, blažený jest, rád, milerád slzí. Slza upřímného kajícího není hořká, nýbrž sladká.

Kdybys se onoho anděla zeptal, proč pláče? řekl by ti: „Bůh náš má něco, co jest mu velmi milé a drahé, a což svou ctí nazývá. Jeho ctí jest naše láska k němu. Že jej ctíme, dokazujem, když ho milujeme. Po celé vaší zemi jsou však lidé, kteří bez přestání zlehčují slávu jeho, urážejíce jej. Já pak, stoje na této výši celý rok a stalet, hledím na všecky dědiny a města, hledím do vnitř stavení a z dopuštění Božího i do srdce lidského, i vidím také, co si kdo myslí. Ku každému skutku, slovu a ku každé myšlénce připojuji lásku svou k Bohu. Slzím nad tím, co zlého jest; slzami svými hledím Pánu Bohu náhradu dáti za všecku čest, jižto mu lidé prokazovati mají, ale neprokazují. Proto pláče a ustavičně pláče, proto že bez přestání někde na zemi zlé se páše. A Bůh miluje pláč můj, a Maria, naše neposkvrněná královna, přináší mu týž a týž slze moje za oběť. A všichni nebešťané zří mne na tomto místě, milují mne upřímně a nazývají mne andělem ubohé země.“

Ó jak se asi rmoutí onen anděl, když vidí noční toulky, nemravné hry, krádeže, loupeže; a naopak: jak se as raduje, když vidí chrámy naplněné lidem, a osvětlené, když slyší nábožný zpěv; ku každé mši svaté, každému kázání, zaopatřování nemocného, ku každé skroušené zpovědi připojuje lásku svou k Bohu, každý dobrý skutek pokropuje slzou vděku, každý pak zlý čin

slzou útrpnosti. Když křiklavá nepravost do nebe o pomstu volá, otrásá se ona nebetyčná hora, a anděl na ní chvěje se. On viděl a vidí mnohou ctnost, mnohem více však bývá mu viděti nepravostí. A kdybys ho důvěrně prosil, řka: „Svlékl jsem v svátosti pokání starého člověka, i chci obléci nového, chci započítí nový život; ty „ctnostem svatým mne vyučuj“, poukázal by tě na chrám Páně, v němž právě kněz se stádcem svým před vystavenou velebnou Svátostí oltární klečí a volá: „Ježíši, zrcadlo života — smiluj se nad námi! Ježíši, příklade všech ctností — smiluj se nad námi!“

A jaké ctnosti můžeš si přát, kteréž bys na Ježíši nenalezal? — Pýcha tě nadýmá? Slyš volání: Ježíši nejpokornější — smiluj se nad námi! — Toužil jsi po cizím statku? Slyš prosbu: Ježíši nejchudší — smiluj se nad námi! — Hněv burácí v tobě? Slyš hlas: Ježíši nejtišší — smiluj se nad námi! Chceš se učití trpělivosti? — Na kříž pohlédni a rci: Ježíši nejtrpělivější, smiluj se nad námi! — Poslušnosti se ti nedostává? Ó rci a pros: Ježíši nejposlušnější, smiluj se nad námi! — Býváš pokoušen a k nečistotě lákán? Ó pak si jen povzdechni: Ježíši nejneposkvrněnější, milovníče čistoty, ženichu panen, smiluj se nad námi! — Zármutek tě svírá? Nevíš, že On jest potěšitel zarmoucených? Aneb, jak dí sv. Augustin: „Chceš kráčet? Já (Kristus) jsem cesta. Nechceš

zablouditi? Já jsem pravda. Umřítí se hrozíš? Já jsem život.“ —

Modlíme-li se tedy: „Ctnostem svatým mne vyučuj“ — anděl strážce náš ukazuje na Spasitele v Nejsv. Svátosti a šepce: „Ježíši, příklade všech ctností, smiluj se nad námi.“ Neboť nejsv. Svátost oltářní jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista v způsobách chleba a vína — totéž tělo, kteréž v jeslech leželo a na kříži pnělo, táž krev, kterou při bičování a ukřižování za nás vycedil. Nečtu sice v Písmech svatých, že andělé při poslední večeři za stolem seděli: vím však, že přítomni byli; neboť, kde byl Pán, tam zajisté byli i služebníci jeho. Ano, vidím je v duchu, jak se hluboce klaněli, když Ježíš vzal chléb a dobrořečil i lámal a dával učeníkům svým a řekl: „Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé.“ A když vzav kalich, díky činil a dal jim, řka: „Píte z toho všickni: neb to jest krev má nového Zákona, kteráž za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů;“ když dodal: „To činite na mou památku!“ andělé v pokoře velebili neskonalou lásku a dobrotivost Boží, ježto nám více dáti nemohla, aniž věděla, co by nám lepšího dáti měla. „Aj, chléb svatých nebešťanů stal se stravou pozemšťanů, synům v podíl pravý dán.“ Tehdy od lidí nevidění a neslyšení zapěli: Svatý, svatý, svatý! Svatý, vždycky svatý! Ježíš Kristus s výsosti v Nejsvětější Svátosti! — Tehdy jásali, že se vy-

plnila slova: „Já s vámi jsem po všecy dny až do skonání světa.“ A poněvadž Pán s námi, jsou s námi i služebníci jeho. Kdekoliv se Nejsvětější Svátost přechovává, tam jsou i andělé, aby se Pánu Bohu svému kořili, když z lidí nikdo nepřichází, aby se mu poklonil. Toť dvořanstvo a stráž krále nebeského, jenž jakož chudě žil, i nyní v chudobě mezi námi přebývá. Lampa, v níž má ustavičně světlo hořeti — věčné světlo zhasínává, ale světla z výsosti — andělé — osvěcují chrám. Vidí je mysl čistá, duše věřící, kteráž plápolá láskou k Bohu svému v Svátosti ukrytému; vidí je každý, kdož jest andělem v těle lidském.

Kdo však víry nemá, nepoznává ani těch andělů ze dřeva nebo kamene, jež v našich chrámech Páně na hlavních oltářích vidíváme. Bývají vyobrazení v podobě útlých dítek aneb nevinných paniců, aby se jejich nebeská čistota naznačila a nám na srozuměnou se dalo, že i my čistého srdce býti máme, když se k Nejsvětějšímu přibližujeme, když chceme nejsvětější Tělo přijmouti. Hříchu by se dopustil, kdo by se osmělil Nejsvětější Svátost položit na místo nečisté. A čeho se dopouští ten, kdo zamlčev hříchy při sv. zpovědi, nelituje jich, bez dobrého předsevzetí, že se polepší, lehkovážně přistupuje, a bez lásky a pravé víry drze žádá, aby kněz nejsv. Tělo položil na jazyk jeho, kterýž ani říci nechce: „Ježíši, smiluj se nade mnou?“ On nedbal na slova Páně:

„Zkusiž sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez!“ — on snad nerozsuzuje Těla Páně od pokrmu jiného; a proto přijímá nehodně, a kdo nehodně přijímá, odsouzení sobě přijímá. „Zlí a dobří k stolu chodí, nestejný však osud plodí života neb záhynu; dobrým k žití, zlým je k moru.“ Ach, že neobrátil zraků svých na oltář, snad by byl porozuměl pokynutí, jež nám dávají sochy čistých duchů nebeských, že totiž s čistým, pokáním očištěným srdcem přiklekati máme k stolu Páně. Ach, že neprosil svého strážce slovy: „Ctnostem svatým mne (nyní) vyučuj!“ On byl by mu ukázal na Svátost Nejsvětější, a byl by ho měl k tomu, aby zvolal: Ježíši nejčistotnější, smiluj se nad námi! byl by jej vedl dříve ještě jednou ku knězi do stolice zpovědní.

Andělé se vypodobňují kleče — aby se naznačila jejich pokora, a nám na srozuměnou dalo, že i my pokorného srdce býti máme, když Tělo Páně přijmouti hodláme. Chcemeť přijmouti Toho, jenž opustiv slávu nebeskou, pro nás se ponížil až k smrti, a to smrti kříže; chcemeť do srdce svého přijmouti Toho, jenž před svým umučením nohy myl učeníkům svým; Toho, pravím, jenž se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou. A tak i při sv. přijímání stává se jen pokorný účastným všech milostí, jež velebná Svátost v sobě chová; pýcha však přijímá a přece nepřijímá; neboť zavírá milosti Boží dvěře do srdce

lidského. Ku pokoře vede nás Církev sv., když velí, abychom kleče přijímali, a dříve s Kafarnaumským setníkem zvolali po třikráte: „Pane, nejsem hoden, abys všel pod střechu mou; toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má!“ —

Kdo jest pokorného srdce, nechová hněvu, zášti v sobě, rád odpouští, rád odprosí, jest smířlivý. Zavrhuje sice blud, nikoli však nezavrhuje pobloudilce. Trestaje, trestá v pokoře, tak totiž, aby trest nepodobal se mstivosti, kteráž ukrotiti se nedá, leč pohledem na rány a zsinalost. Vědom jsa sobě slabostí a poklesků svých neusiluje o to, aby na provinilci nahrazoval trestající spravedlnost Boží, nýbrž soud ponechává Pánu. — Ublížil-li komu, jde ho odprosit pamětliv slov Páně: „Přinášíš-li daru svého na oltář a rozpomeneš se tu, že má bratr tvůj něco proti tobě: ponech tu daru svého, smiř se dříve s bratrem svým, a pak přijď, obětuj dar svůj.“ A bylo-li ublíženo jemu, rád křivdu odpouští, pamětliv slov: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Kdo jest pokorného srdce, rád sdílí chléb svůj s lačným a šat svůj s nahým, jest dobročinný, aby tentýž Ježíš, až opět přijde soudit živých i mrtvých, řekl mu: „Co jste učinili jednemu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili. Lačněl jsem, a dali jste mi jísti; nah jsem byl, a přiodili jste mne.“ — Pokora prokazuje dobrodiní, protože při sv. přijímání Bůh dává jí

sám sebe. A na tohoto Dobrodince ukazuje anděl strážce při sv. přijímání a na naši prosbu „Ctnostem svatým mne vyučuj“ dí: „Ježíši, otče chudých, příklade všech ctností — smiluj se nad námi!“

Andělé se vypodobňují kleče — s rukama sepiatýma, nám k poučení a povzbuzení, abychom i my Bohu v Nejsv. Svátosti oltářní přítomnému vždy, zvláště ale před sv. přijímáním se kořili, víru, naději a lásku vzbuzovali a smrt Ježíše Krista vděčně si připomínali, na jejíž památku tato sv. Svátost ustanovena a jí požívati jest nařízeno.

Mohl bych se ještě odvolati na slovo anděla Rafaela: „já pokrmu neviditelného a nápoje, kterýž od lidí nemůž vidín býti, požívám;“ mohl bych připomenouti, že, abychom velebnou Svátost oltářní hodně přijali, nemáme, krom nebezpečné nemoci, od 12 hodin s půlnoci nic jísti ani píti, mohl bych o tomtéž andělu opakovati, že mladý Tobiáš vyšel „nalezl mládence stkvoucího“ a doložiti, že i my máme v poctivém oděvu a velmi uctivě k stolu Páně přistoupiti: však to vše vám, milí čtenáři, z katechismu známo jest a mimo to nás upomene na to a jiné anděl strážce, poprosíme-li ho, řkouce: „Ctnostem svatým mne vyučuj.“

7. Ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj.

Qanna jest název dobré modlitební knížky pro mládež. Jedna z modliteb po sv. přijímání zní takto: „Svatí andělé a vyvolení Boží, oslavujte Boha našeho, neboť na mně vykonal zázrak lásky své. Můj Ježíš v srdci mém! Jakou radostí asi nyní oplýváte, svatý anděle strážce, a svatý . . . , přímluvčí a jmenovče můj, klaníce se Bohu, kterýž právě zavítal v srdce mé. Vzdávejte za mne vroucích díků Spasiteli mému, neboť jej mnohem hodněji velebiti můžete, než já. Orodujte ale i za mne, abych jej nikdy více nižádným hříchem od sebe neodloučil.“

Člověk, jdoucí od stolu Páně, jest živá monstace; chová Tělo Páně v sobě a andělé jdou s ním, jelikož jsou služební duchové téhož Pána. Drahá jsou okamžení po sv. přijímání. — Jakých milostí můžeš si vyprositi u Spasitele svého, jenž v srdci tvém odpočívá! Anděl strážce tvůj v pokoře klaní se jemu; k němu tedy se připoj a děkuj upřímně slovy nehledanými Kristu Ježíši za tu neskončenou milost, kterouž ti prokázal tím, že ráčil k tobě přijíti. Když vešel Pán k Zacheovi, vrchnímu nad celnými, radostí opojen zvolal Zacheus: „Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudobným; a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvernásob.“ —

Dále se jemu obětuj s tělem i duší, všechno své myšlení a jednání jemu obětuj, i své rodiče, přátele i nepřátele; slib mu věrnost až do skonání, a byť i protivenství na tebe seslal, neboť chceš za ním přijíti do nebe. A „kdo za mnou přijíti chce — praví Spasitel — vezmi kříž svůj na se a následuj mne!“ On, Pán a mistr tvůj, trpěl pro tebe: a ty učeník jeho nechtěl bys ničeho trpěti?

Slovy nelíčenými pověz mu důvěrně všechny své potřeby duše i těla, rci nábožně: „V Tebe věřím — v Tebe doufám, Tebe nejvýš miluji, že jsem hřešil, oplakávám, a srdečně lituji.“ Lituješ-li opravdu, obnov dobré předsevzetí své. A co jsi sobě umínil? — Snad chceš býti nyní s Bohem, a ne proti Bohu? Snad zní vřelé přání tvé takto: „Ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj!“ A poněvadž uznáváš, že zřídlem tvých hříchů byla žádost těla, žádost očí a pýcha života: dodáváš k slibu svému: „tělo, svět, ďábla přemáhám“. Blaze ti, takto-li smýšlíš, pak se nelíšíš od smýšlení anděla a stejné smýšlení bude základem nového a upřímného přátelství; ono obnoví, utuží přátelství vaše, když neviditelnému společníku svému slíbíš: „na tvá vnuknutí pozor dám“ — více totiž než dříve, abych se od Boha neodloučil.

Ochránce tvůj bude bojovati s tebou proti pokušením těla, světa a ďábla; neboť věz, že an-

děle chránili nevinnost a čistotu sv. Anežky, Lucie, Cecilie, Angely, Františky, sv. Aloisia, Stanislava, Bernarda. A když s ochráncem svým bojovati budeš, budeš i vítěziti: a budeš-li vítěziti, anděl bude ti klásti růže na cestu, a věncem ozdobí hlavu tvou. Neboť má-li i pokažený člověk nevinnost v uctivosti: čím více si jí váží anděl, posel a sluha Boha nejsvětějšího. Dábel nemůže nám uškoditi, když se mu nedáme, a neosmělí se pokoušeti nás, když uzří, že před námi stojí věrný přítel, strážce náš, v pravici drže meč plamenný a v levici štít s nápisem: „Kdo jest jako Bůh?“

Tělo, svět, ďábla přemahám: — tak se modlívej — dle toho se i řiď a spravuj, abys v modlitbě lež nevyslovoval. Nebo kdybys „tělo přemahám“ říkal, ale těla svého nepřemahal, lež bys mluvil Bohu nejsvětějšímu, jenž všecko ví, vidí, a nám velí: „Modlete se v duchu a v pravdě.“ Zarmoutil bys anděla strážce, jenž lež nenávidí a v ošklivosti má.

„Na tvá vnuknutí pozor dám“ — toť předsevzetí mé, a slib můj! Zapomeň, milý ochránče můj, na všechny urážky: od této doby na tvá vnuknutí pozor dám. To mi poroučí Bůh sám, jak čtu v II. kn. Mojž. (23, 20—23.): „Toto praví Hospodin: Aj já pošlu anděla svého, kterýžby šel před tebou a ostříhal tě na cestě, a uvedl na místo, kteréž jsem připravil tobě. Še-

třiž ho, a poslouchej hlasu jeho, aniž se domnívej, žeby směl potupen býti; nebo neodpustí, když prohřešíš, a jest v něm jmeno mé. Pakli uposlechněš hlasu jeho, a učiníš všecko, což mluvím: nepřitelem budu nepřátel tvých, a sužovati budu sužující tebe. I půjde před tebou anděl můj.“

„Poslouchej hlasu jeho“ — volá Hospodin. Ano: učiním tak, neboť jsem slíbil tobě, strážce můj, že na tvá vnuknutí pozor dám, a sice nejen dnes, nejen tohoto roku, ale v přátelství s tebou chci zůstatí až do smrti; chci živ býti tak, jak chce Bůh můj, s tebou chci Boha našeho poslouchati a vedení tvému zcela se odevzdávaje volám:

A v tom svatém obcování a v obcování Svatých ať setrvám.

V starobylém chrámě sv. Václava ve Staré Boleslavi a sice v levé lodi nachází se nevelký oltář Všeck Svatých r. 1398 rytířem Alšem z Vrabí založený, kterýžto oltář svého zvláštního kněze (altaristu) míval. Oltářní obraz představuje strom vyrostlý na půdě České; neboť u něho sedí s korunou na hlavě a se lvem u nohou Čechie a v pozadí viděti jest královské Hradčany a část Prahy. U prostřed větví a listí (koruny) téhož stromu spatřuje se obraz Matky Boží Staroboleslavské a kolkolem jsou jako věnec menší obrázky našich sv. patronů. Stromem v ráji štípeným a na Golgothě drahou krví Krista Pána zalitým a obmy-

tým, zúrodněným a zušlechtěným, znázorňuje se obcování Svatých, Církev naše svatá. Strom na oltáři Všech Svatých v kollegiatním chrámu sv. Václava ve Staré Boleslavi ukazuje nám ovoce, které pod ochranou Matky Boží Boleslavské uzrálo na štípení Církvě Boží v Čechách. Kdekoli křesťanství zapustilo kořeny, tam vzkvetla i úcta Rodičky Boží, tam krev mučeníků zúrodnila půdu, tam strom Církvě sv. rostl a nesl ovoce, tam vyspěli za vedení andělů strážných Svatí a Světice Boží. Tak i tuto. Stromeček víry svaté přinešený sv. Cyrilem a Methodem ujal se a když půda zúrodněna byla smrtí sv. Ludmily a krví sv. Václava, vřelých těch ctitelů Rodičky Boží, počal bujně růsti a nesl ovoce, na něž my s podivením patříce, voláme: Všickni Svatí za nás proste, zahynouti nám nedejte, svatý Víte, svatý Norberte, svatý Sigmunde, svatý Prokope, svatý Vojtěše, svatý Jene Nepomucký, svatá Ludmilo, svatý Václave! Kriste eleison.

Jsa údem tohoto obcování Svatých, žádám si a prosím: A v tom svatém obcování ať setrvám až do skonání.

Skonání — slovo to naplňuje nás strachem o spasení naše. Neboť když svíce života lidského dohořívá, když duše obydlí své, tělo, opouští: tu ďábel obchází jako lev řvoucí hledaje, kohoby pohltit. Ale kdyby se i celé peklo spojilo, nepřemůže anděla strážce, jenž u schovance

svého stojí, povzbuzuje ho, by v Boha doufal a smrti se nelekal; smrtí že vcházíme jako branou do věčnosti. Aby pak svěřence svého k poslednímu boji připravil a na cestu do věčnosti posilnil: stará se anděl o to, by miláček jeho bez sv. svátostí nezemřel.

Sv. Raimund, od papeže Řehoře IX. pro veliké zásluhy o Církev Boží do sboru kardinálův povoláný, cestoval do Říma. Přišel do Kordovy těžce se roznemohl a snažně prosil, by svatými svátostmi zaopatřen byl. Když se smrt přibližovala a kněz dlouho nepřicházel: hle, tu andělé zastali místo kněze a přišedše v podobě kněží z jeho řádu podali mu Tělo Páně na cestu do věčnosti. Světec přijav děkoval Bohu a skonal v Pánu poslední neděli měsíce srpna l. P. 1240. *) Nedočítám se sice v jeho životě, žeby byl býval zvláštním ctitelem anděla strážce, snad by bylo zbytečno, u takového světce toho zvláště podotýkati; ale to tam jest zaznamenáno, že se významával vroucí uctivostí k Rodičce Boží, Marii Panně. Maria jest však Královna andělů. Nemusí-li ten, kdo Královnu andělův upřímně ctí a miluje, tudíž i andělů si vážiti a vřelou láskou milovati? Nemůže li očekávati, že milostivý Hospodin na přímlovu Královny andělův pošle anděly, aby duši jeho od těla oddělenou přijali a

*) Brev. Rom. 31. Aug.

vedli k branám nebeským? Sv. Raimundovi umřela matka dříve, než byl spatřil světla tohoto světa, a proto když povyrostl, vyvolil si Marii Pannu za matku svou, a pokud živ byl, nepojmenoval ji než milou matkou svou. Před milostným obrazem jejím kleče, odřekl se světa a vstoupil do řehole, k vykupování zajatých založené a postavené pod ochranu Rodičky Boží. Po celý život svůj zůstal věrným synem Marie Panny. A když umíral, ukázala se mu Ona býti matkou; andělé přistoupili a sloužili mu, by bez sv. svátostí nezemřel ctitel Královny andělův. — Na anděla strážce, na zaopatření a skonání si vzpomenu, kdykoli v litanii loretánské uslyším anebo sám se modliti budu slova: „Královno andělův — oroduj za nás!“ Ano, Královno andělův, přimlouvej se za mne, ať ve svatém obcování s Bohem, s Tebou a strážcem svým setrvám až do skonání. Anděl Páně přinesl Tobě poselství — anděl Páně provází mne na všech cestách mých. Tys řekla: „Staniž mi se podle slova tvého!“ — a já volám: Ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj, a v tom svatém obcování ať setrvám až do skonání. Tys, ó Panno, andělův všech paní, již se celé nebe klaní: a já se mám státi společníkem andělův, mám po vůli Boží po smrti v nebi věčně s anděly chváliti Boha ustavičně. Pod ochranu Tvou se utíkám, sv. Boží Rodičko, a důvěrně prosím, přimlouvej se u trůnu Syna svého, by se

na mně naplnilo, což psáno jest u sv. Lukáše takto: „Stalo pak se, že umřel žebrák (Lazar), a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova.“

Věrný sluha Marie Panny, sv. Dominik, vypustil duši, když bratří z jeho řehole u lůžka jeho klečíce, v modlitbách za umírajícího říkali slova: „Přispějte ku pomoci, svatí Boží, vyjděte vstříc andělé Páně! Přijměte duši jeho.“*)

Sv. Felix z Valois s Rodičkou Boží hodinky církevní zpěvmo se modlil, načež pak od anděla hodinku smrti své zvěděl. —

Upřímný ctitel Rodičky Boží, sv. jinoch Stanislav, v těžké nemoci své leže v domě jinovérce a nemoha se dovolati a doprositi sv. přijímání, Tělo Páně od andělů přijal, jakož i na své cestě do Říma chlebem andělským za přísluhy andělské opět nasycen jest byl. Na začátku měsíce srpna (l. P. 1568) řekl jednomu zbožnému knězi z Tovaryšstva Ježíšova, v němž, jak známo, Stanislav novicem byl, že bude, jak doufá, blížíci se slavnost Nanebevzetí bl. Rodičky Boží na onom světě slaviti. A na den sl. Nanebevzetí bl. Marie Panny skonal, zaopatřen sv. svátostmi, vyzýváje nejsv. jmena Ježíš a Maria, v ruce maje růženec a na prsou kříž, v 18. roce věku svého. Ó kýmž i já v takovémto svatém obcování setrvám až do skonání!

*) Brev. Rom. 4 Aug.

Na skonání a co po něm následuje, t. j. na poslední věci své zapomínává člověk, když se mu dobře vede a když se honí za bludičkami liché osvěty, tedy v blahobytu a domnělé vzdělanosti. Však „co platno člověku, kdyby celý svět získal i měl všelike umění!“ Blahobyť i vzdělanost panovaly v starořeckém městě Korintu u míře veliké. Ulice, domy, chrámy, sochy, oltáře stkvěly se zlatem, stříbrem, mědí, mramorem; za dob největšího blahobytu posluhovalo tam na jediné tvrzi tisíc otrokyň a co se vzdělanosti týče, kvetlo tam básnictví, filosofie a umění: stavitelství, řezbářství. Korintské nádoby považovány za nejpěknější v Řecku a ozdobné zřízení uvnitř paláců nazývalo se korintským. A přes všecku tuto zámožnost i vzdělanost napsal v listu svém k týmž Korintanům apoštol národů sv. Pavel: „Snažte se pak dojítí darů lepších!“ (I. Kor. 12, 31.) Nepostačí tedy pouhá zámožnost a vzdělanost.

Ovšem že nepostačí, neboť v Korintu vše to, co svědčilo o bývalé zámožnosti a vzdělanosti, během času ohněm, mečem, zemětřesením zmizelo s povrchu země, tak že zůstalo jen pouhé jméno, názvy na př. korintských sloupů, korintského kovu, jenž jest směsice zlata, stříbra a mědi.

A netoliko v Korintu, i jinde, i ve vlasti své nalozáme takové stíny bývalé slávy. Proto

týž apoštol Pavel píše Korintanům i nám dále: „Bych jazyky lidskými mluvil i andělskými, lásky pak kdybych neměl, byl bych jako měď zvučící, anebo zvonec znějící. A bychť měl proroctví a znal všecka tajemství i všeliké umění, — lásky pak kdybych neměl, nic nejsem. . . .“ Kořenem lásky a učitelkou lásky jest víra, kteráž k Bohu vede. Vzdělanost spojená s vírou, kteráž lásce učí, ta prospívá. A proto, příteli milý, ani v blahobytu nezapomínej na nesmrtelnou duši svou, nýbrž pečuj o to, abys dle slov modlitby církevní tak prošel statky časnými, abys neztratil věčných. Vzdělanost pak osvoj si takovou, kteráž by ti nebránila vždy a všude volati: Mé jsi potěšení, můj Ježíši, outočiště, jmění, Bůh nejvyšší. Nad Tebe jiného nic nežádám, že jsi můj Spasitel, to vyznávám. S Ježíšem umřítí sobě žádám, s Ježíšem živu být naději mám!

Ve Staré Boleslavi a sice blíže místa, kdež milý náš svatý Václav skonal smrtí mučnickou, čili blíže „mučnictví sv. Václava“ nalezá se ve dlažbě kostelní starý náhrobek, na němž latině napsáno: Qui vivus hoc fundavit sepulchrum, ut mortuus prope vivum sacrumque Divi Venceslai cruorem securus quisceret, t. j. „za živa tuto hrobku si zřídil, aby po smrti blíže živé a svaté krve blahosl. Václava v pokoji odpočíval.“ Kdo? Odpočívá tam od 9. ledna 1690 Rudolf Ignac Vrábský Tluxa, svobodný pán z Vrabí, J. Cís. Milosti

komoří. Měl-li blahobyť? Zajisté. Měl vzdělanost? Nepochybně. Ale při vší své zámožnosti, statečnosti, vzdělanosti a urozenosti nezapomínal na skonání. Po tvrzi, na níž seděním byl, není již téměř ani památky, ale památnou zůstane jeho víra, kteráž jej k tomu měla, aby po smrti na blízku živé a svaté krve našeho dědice Václava v pokoji odpočíval. Přál si zajisté, jako i ty, milý příteli: „A v tom svatém obcování ať setrvám až do skonání, ať setrvám i po skonání.“ Přejeme-li si toho opravdu všichni, jeden každý čtenář knížky této?

Přejeme zajisté. Za to prosil sám Kristus Pán, když po večeři poslední modlil se za své učeníky i za ty, kteříž budoucně v něho uvěří, řka: „Otče svatý, zachovej je, kteréž jsi mi dal, ve jmenu svém, aby byli jedno, jako i my, a žádný z nich nezahynul. Posvětiž jich v pravdě své. Otče, chci, aby kde jsem já, i oni, které jsi mi dal, se mnou byli, aby viděli slávu mou.“ (Jan 17.)

Z počtu apoštolů vypadl „syn zatracení“ Jidáš zrádce, jenž byl sice, ale nesetřval ve svatém obcování. A tak až podnes ne kdo započne, ale kdo setrvá v dobrém až do konce, ten spasen bude.

Za císaře Licinia a Agrikoly místodržitele stkvěle osvědčilo u Sebaste, města v Armenii, čtyřicet vojínů víru v Ježíše Krista a zmužilost

v mukách, jež pro víru snášeli. Nadarmo byli pro víru do hrozných žalářů uvrženi, okovy spoutáni i ústa jim kameny zhmožděna. Konečně veleno, aby za nejkrutější zimy do naha svlečení na zamrzlé tůni pod šírým nebem přenocovali, t. j. aby mrazem ztuhli, zmrzli. Byla pak všech jedna a tatáž modlitba: „Čtyřicet nás vstoupilo v závod, čtyřicet též dejž nám, ó Pane, korun, aby ani jediná v tomto počtu nescházela. Jestli ctihodný počet tento, jelikož jsi ho čtyřicetidenním postem svým posvětil a jím též božský zákon Tvůj na obor země vstoupil. Eliáš čtyřicetidenním postem Boha hledal a patření na Něj došel.“ — Ta zajisté byla jejich modlitba. Když ostatní strážcové spánku se oddali, jediný bděl u našich vojnů vrátný, který slyše jejich modlitbu a vida je světlem ozářené a vida též anděly s nebe sestupující jako vyslance královské, kteří třicet devět korun vojnům rozdávali, takto sám k sobě pravil: Čtyřicet jich jest a čtyřicátá koruna kde že jest? Když takto u sebe přemýšlel, jeden z onoho počtu, který zmužilosti k snášení mrazu pozbyl, do blízké teplé lázně vskočil, čímž oněm světcům prevelikou bolest způsobil. Ale Bůh nenechal proseb jejich nevyslyšených; nebo vrátný pln udivení nad tím, jak se vše událo, hned pak ostatní strážce ze sna zbudiv a šaty se sebe složiv, silným hlasem vyznal, že i on sám křesťanem jest, a k mučeníkům se připojil. Když

zřízenci místodržitelovi seznali, že též vrátný křesťanem se stal, palicemi všem kosti roztloukli. (Dle Brev. 10. března.)

Čtyřicet vojnů z legie blýskavé (Fulminatrix) vstoupilo v závod a ač jeden odpadlíkem se stal, čtyřiceti dosáhli přece palem a korun. Také já jsem z jistého počtu. Nevytrvám-li v dobrém, odpadnu-li k zlému, vezme korunu mou jiný. Já však žádám si a prosím:

V tomto svatém obcování ať setrvám až do skonání, po smrti pak v nebi věčně ať chválím Boha ustavičně.

8. Po smrti pak v nebi věčně, chválím Boha ustavičně.

Každodenně a při každé mši sv. vybízí nás Církev sv. slovy: „Sursum corda,“ abychom srdce vzhůru povznášeli k nebesům. Pomýšlení na nebe dodává vytrvalosti v boji, zmužilosti v utrpení, síly v pokušení. Když hrdý a ukrutný Antiochus, král Syrský, sedm bratří Makabejských pro zákon Hospodinův dal mučiti a již jen nejmladší zbýval, vybízela ho matka k následování bratří v utrpení a smrti slovy: Prosím tě, synu můj, pohledni vzhůru a pozoruj nebe. .

Povznesme se i my duchem k nebi. Jak milo bývá člověku, zdá-li se mu někdy ve snách a to bývá za let mladosti, že křídla má a z místa na místo se přenáší, z mrzuté ciziny do milé otčiny, anebo že se skřivánkem o závod unáší se výš a výše k vysokým horám i nad ně. Srdce se mu rozšiřuje, volně oddychuje: on oplývá blaživým pocitem.

Tak bývá i větroplavci, když se povznesou vzhůru do čistého vzduchu, odkudž dolů hledí na toto slzavé údolí. Vstoupí-li však ještě výše do vzduchu pro plíce člověčí příliš čistého, prsa se mu úží, dech se krátí, závrať ho pojímá, jest v nebezpečí, že spadne a pádem k úrazu anebo i o život přijde.

Jinak duše, kteráž dokonavši dílo své pozemské v milosti Boží rozloučila se s tělem a svátostmi Církve Boží očištěna a posvěcena v průvodu svého anděla strážce vystupuje výš a výše do nebe před soudnou stolicí Boží a do radosti věčné. Provedme ji v duchu. *) Unáší se nad hvězdy, jichž věda lidská napočítala již suminy ohromné, ale konečný součet všech posud nevyškoumala. Tyto hvězdy jsou takořka rajske zahrady plovoucí ve vzduchu na okrasu vchodu ku bráně nebeské, z nížto září podivuhodným světlem jméno Ježíš a nad níž trní v lesku nevidaném mohutný kříž.

„Alleluja! Otevřete se brány nebeské,“ volá průvodce vysvobozené duše, anděl strážce, „ať vejde dědička království Božího.“ „Kdo jest tato dědička“ odpovídají andělé vnitř. Anděl vysloví jméno věrné nevěsty Kristovy.

A hle, brána nebeská se otvírá za plesání sborů andělských: „Blahoslavení, kteříž umývají roucha svá v krvi Beránkově, aby vešli branami do města nebeského.“ (Zjev. 22, 14.) Sv. Jan praví „branami.“ Snad jsou brány tři ke cti nejsv. Trojice, jimiž duše vchází do nebe. Za každou branou zvyšuje se světlo, lesk a sláva, tak že duše tonouc v slasti týž a týž volá: Bohu díky, jsem v nebi, plesejte sbory andělské, alleluja!

*) Dle P. F. X. Weninger, S. J.: Ostern im Himmel.

Duše vidí před sebou nebeský Jerusalém, o němž miláček Páně sv. Jan v kap. 21. svého Zjevení píše: „Viděl jsem město svaté Jerusalém s nebe jako nevěstu okrášlenou muži svému a bylo stavení zdi jeho z kamene jaspisu: samo pak město bylo zlato čisté. Základové zdi městské bylo drahé kamení. Základ první jaspis, druhý safír, třetí chalcedon, čtvrtý smaragd, pátý sardonix, šestý sardius, sedmý chrysolit, osmý beryl, devátý topas, desátý chrysoprasus, jedenáctý hyacint, dvanáctý ametyst. Brány byly perly, a ulice města zlato čisté. A slyšel jsem hlas s trůnu, řkoucí: Aj stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi, a oni budou jeho lidem, a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem. A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti více nebude, ani kvílení, ani nářku, ani bolesti nebude více; nebo první věci pomínuly. I řekl ten, kterýž seděl na trůnu: Aj, všecko činím nové. — Kdo zvítězí, bude těmi věcmi vládnouti a buduť jemu Bohem a on mi bude synem.“

Alleluja, plesá duše, vejdu v radost Pána svého, v společenství Svatých. Již pak ji vítá devět kůrů duchů nebeských: andělé, archandělé, knížatstva, mocnosti, síly, panstva, trůny, Cherubim, Serafim a v jich čele: Michael, Gabriel, Rafael. Ona vidí prarodiče Adama a Evu, sbor patriarchů a proroků, Mojžíše, Davida, Jáchima, Annu, Alžbětu, Jana Křtitele a v obzvláštním

lesku panického ženicha královny nebeské, pěstouna krále slávy, sv. Josefa. Každý dobrý skutek, každá hodně přijatá svátost třpytí se jako dýmant na vyvolených Božích. Vysvobozená duše vidí sbor apoštolů, mučovníků, vyznavačů, vidí sv. neviňátka, řady bělostkvoucích panen, sv. vdov, vidí mezi miláčky Božími naše sv. patrony: Václava, Vojtěcha, Jana Nep., Ludmilu, Anežku. Vidí nebe a nebeštany a opakuje slova sv. Pavla (I. Kor. 2, 9.): „Čeho oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.“ Vidí zakladatele řádů s nepřehlednými řadami jejich duchovních synů a dcer, vidí sv. Benedikta, Františka Seraf., Dominika, Ignacia, vidí všech Svatých obcování. Ona vidí na zvláštním trůnu královnu nebeskou, Rodičku Boží, Marii Pannu a vidouc ji rozumí slovům, kteráž archanděl Gabriel promluvil k té lilii mezi trnami: „Zdráva buď milosti plná!“ rozumí slovům, která se modlívala: Zrcadlo spravedlnosti, Matko milosrdenství, oroduj za nás! A Matka milosrdenství představuje vysvobozenou duši Synu svému, Pánu našemu Ježíši Kristu, kterýž ji objímá řka: Pokoj s tebou! Věrná duše, vejdiž v radost Pána svého.

„Vejdiž v radost Pána svého.“ A na dlouho-li? Na vždycky. A to jest, co nebe nebem činí, že trvá vždycky, bez konce, věčně.

Kdyby ptáče vždy po tisíci letech se slunce

sletělo na tuto zemi a pokaždé jediný prášek z této země s sebou vzhůru vzalo, dlouho-li by trvalo, než by poslední prášek odneslo? A přece kdyby ptáče ono přilétajíc a odlétajíc zrnko po zrnku odnášelo, nadešel by jednou čas, kdežto by i poslední prášek této země zmizel, ale kdy by to bylo? A pak by věčnost ještě byla nedotknuta, neztenčena, nezkrácena. Nuže, po celou tu řadu tisíciletí plesají nebešťané v nové povždy radosti; neboť věčnost nemá konce.

A kdyby ono ptáče vždy za tisíc let odneslo kapku z vod mořských, dlouho-li by trvalo, až by všecka moře vypilo? Za deset tisíc let odneslo by jenom deset kapek. A přece kdyby ptáče vždy zase přicházejíc a odcházejíc po kapce ubíralo, udeřila by jednou hodina, kdežto by i poslední krůpěj vody na nejhlubším dně mořském zmizela: ale kdy by to bylo? A pak by věčnost přece ještě nebyla ani o krůpěj umenšena. A po celou tu řadu tisíciletí plesají nebešťané povždy v nové radosti; neboť věčnost, nebe nemá konce. A toto nebe je připraveno pro tebe, duše věrná! Bojuj a vytrvej, odměna kyne ti hojná, radost bez konce!

Co jest píd časů proti nekonečné věčnosti? Co jest bohatství této země naproti pokladům nebeským? Co jest česť a sláva pozemská, co radovánky vezdejší v poměru k blaženosti věčné? Co jest život náš na této zemi, porovnáme-li jej

s životem budoucím, nebynoucím, nesmrtelným? Tělo v hrobě bude potravou červů, tělo po vzkříšení z mrtvých bude oslavené. Čiňme se, abychom si nebe zasloužili!

Stůj co stůj vytrvejme, jsme-li na cestě pravé a obraťme, jsme-li na cestě nepravé: nebe stojí za to! Kdybych po celý život měl na sloupu státi jako Simon Stylites, postiti se jako sv. Pachomius, chud a opuštěn býti jako sv. František, pronásledován jako sv. Vojtěch, Václav a Jan Nepomucký, jen když tím nebe získám! A bych měl do smrti slepcem býti, jen když pak uzří oko mé slávu Boží! A bych měl do smrti hluchým býti, jen když pak uslyší ucho mé zpěv andělský. A bych měl do smrti němým býti, jen když pak rozváže se jazyk můj k velebení milosrdenství Božího! Byť mně bylo jako chromci bez pohnutí celý život ležeti, všeliké radosti na tomto světě se odříci a nad to ještě protivností trpěti pro spravedlnost, budiž, Pánu Bohu poručeno, jen když tím duši spasím a nebe získám. Nebo „co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale duše své zkázu utrpěl?“ Byť jinak nelzelo, i trýzeň mučedníků strpěl bych a muky zavrženců, jen abych se dostal k Tobě, Bože můj, Otče, jenž jsi mne stvořil pro sebe, Synu, jenž jsi mne vykoupil předrahou krví svou, Duše Svatý, jenž jsi mne posvěcoval pro nebe, jen když mi dáno bude po smrti pak v nebi věčně chválit Boha ustavičně

jen když mi dáno bude, abych s anděly a nebešťany v slávě věčné volati mohl: Zdrávas Královno, Matko milosrdenství!

Propuť, Pane, svého sluhu,
postav mne do Svatých kruhu,
ať, Ježíši, v rajske říši
v počtu jsem Tvých druhů.

Bych s andělskou horlivostí
před tváří Tvé velebnosti
„Alleluja, alleluja“
zpíval do věčnosti!

Již pak na rozloučenou táži se, které jest ovoce rozjímání našeho? Smířen jsa s Bohem a v stavu milosti, co jsi sobě umínil, milý čtenáři? Umínil jsem:

1. že každého dne při ranní modlitbě strážce svého pozdravím modlitbičkou: „Anděle Boží strážce můj“ a po celý den budu toho pamětliv, že mne provází anděl Páně, ať jsem kdekoliv. Musím tedy o nevinnost svou se starati, abych se podobal svému ochránci, jenž jest duch čistý. V pochybnosti budu prositi o jeho radu, v nebezpečenství za jeho ochranu. Při modlitbě večerní odpovím si každodenně na otázku, zdali jsem tělo, svět, ďábla přemahal, a na vnuknutí anděla strážce pozor dával? A na lůžko se ubíraje, vzpomenu si, že stojí u mne na stráží anděl Páně, strážce můj.

2. Jeden den v týdnu zasvětím poctou sv. anděla strážce. Na ten úmysl budu toho dne Pánu Bohu obětovati mši sv., každou modlitbu, almužnu i každý dobrý skutek, kterýž vykonám. A dnem tím budiž pondělí; úterý zasvětím poctou vyvoleného svého sv. patrona; středu věnuji sv. Janu Nepomuckému, sv. Václavu a všem sv. patronům Českým; čtvrtek ať náleží uctění Nejsvět. Svátosti; pátek rozjímání umučení Páně a dušem v očištcí; sobota jest den bl. Rodičky Boží, královny andělů, milé matky mé; neděle jest den nejsv. Trojice Boží.

3. O slavnosti sv. andělů strážců přistoupím každého roku po vykonané sv. zpovědi k stolu Páně, a po sv. přijímání obnovím přátelství s andělem svým, vzdám mu díky za službu a ochranu celého roku, slíbím mu na novo poslušnost a věrnost a poprosím o jeho záštitu a přispění, z toho srdce volaje:

Anděle Boží, strážce můj,
rač vždycky být ochránce můj!
Mne vždycky řiď a napravuj,
ke všemu dobrému mne vzbuzuj.
Ctnostem svatým mne vyučuj,
ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj,
tělo, svět, ďábla přemahám,
na tvá vnuknutí pozor dám.
A v tom svatém obcování
ať setrvám do skonání;
po smrti pak v nebi věčně,
chválím Boha ustavičně! Amen.

Pocta sv. andělů ze slov modliteb církevních.

Navštiv, Hospodine, příbytek tento a všeliké úklady nepřítelů od něho daleko zažeh: andělové svatí přebývejte v něm, aby nás ostříhali v pokoji, a požehnání Tvé budiž nad námi vždycky. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.

„Anděl postavil se před oltářem, maje kadidlnici zlatou v ruce své; i dání jsou mu zápalové mnozí, i vstoupil dým zápalů před Hospodina.“

Modleme se. Oběť chvály, ó Pane, Tobě přinášíme, pokorně prosíme, abys ji na přímluvu za nás orodujících andělů milostivě přijal a k našemu spasení ji obrátil. Skrze Pána našeho Ježíše Krista.

Andělé, archandělé, trůnové i panstva knížatstva i mocnosti, nebes síly, Cherubíni i Serafíni dobrořečte Hospodinu na věky.

Přijmi, ó Pane, oběti, které z úcty k andělům Tvým svatým přinášíme a popřej nám milostivě, abychom jejich ustavičnou ochranou od časných nebezpečností osvobozeni byli a života věčného dosáhli.

Ž. Před obličejem andělů žalmy zpívati budu Tobě, Bože můj!

Ř. Skláněti se budu k chrámu svatému Tvému a oslavovati jméno Tvé.

Modleme se: Bože, jenž z nevymluvné prozřetelnosti anděly své svaté, aby nás ostržíhali sesílali ráčíš, uděl nám, prosíme Tebe, abychom zde ochranou jejich vždy obhájeni byli a někdy ze společnosti jejich věčně se radovali.

Bože, jenž jsi mezi všemi anděly svatého Gabriela archanděla vyvoliti ráčil, aby blahoslavené Panně Marii důstojné poselství o vtělení jednorozeného Syna Tvého zvěstoval, račiž nás po čas života vezdejšího v ochraně andělské zachovati a v hodině smrti utěšeným poselstvím, že přijati jsme na milost, oblažiti.

Svatý Michaeli archanděle, stůj při nás v posledním boji, ať vezdejší běh dokonáme v pokoji.

Ó Bože, jenž všecko podivně řídíš, andělům i lidem služby jejich vykazuješ, propůjč milostivě, aby ti, jenž před Tebou v nebi vždy k službě ochotně stojí, zde na zemi život náš stále ochraňovali.

Dobrořečte Hospodinu všickni andělé jeho, mocní v síle, jenž činíte slovo jeho k slyšení hlasu řeči jeho.

Bože, jenž jsi sv. Rafaela archanděla služebníku svému Tobiášovi za průvodce na cestě přidružil, uděl nám milosti své, abychom andělskou stráží stále opatrování a ode všeho zlého ochráněni byli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista Syna

Tvého, jenž s Tebou i Duchem Svatým rovný Bůh živ jest a kraluje po věky věkův. Amen.

Račiž nás, ó svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože vyslyšeti a svatého anděia svého s nebe seslati, jenžby ostříhal, chránil, hájil, navštívil a opatroval všech v tomto příbytku obývajících. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Přijmiž, ó Pane, služebníka svého do říše své. Uvediž jej svatý archanděl Michael, kníže vojsk nebeských. Vyjděte vstříc svatí andělé Boží a uveďte jej do města nebeského Jerusaléma. Kůrové andělští přijmětež mne. abych s Lazarem druhdy chudobným požíval pokoje věčného. Amen.

Příslušné pobožnosti.

„Pane, nauč nás modliti se!“

Luk. 11, 1.

Pobožnost sv. růžence.

Růženec jest pobožnost od církve schválená, kteráž v tom záleží, že křesťan rozjímá patnáctero tajemství našeho vykoupení, a při rozjímání každého z těchto tajemství Matku Páně desetkrát pozdravuje pozdravením andělským.

Církev tento způsob pobožnosti již v dávných časech věřícím odporoučela a posud schvaluje, z kteréž příčiny zvláštní slavnost o neděli růžencové (první neděli v měsíci říjnu) koná.

Růženec se rozpadá na tři díly, kteréž slují: růženec radostný, bolestný a slavný.

Růženec radostný modlíme se od začátku adventu až do postního času, bolestný pak v svatopostním čase a slavný od veliké noci až do adventu.

Modlitbu růžencovou počínáme křížem svatým, pak říkáme: Věřím v Boha, Otče náš a třikrát Zdrávas Maria se zvláštními před každým tím růžencem vložkami po vyslovení jmena Ježíš. To jest jako úvod čili příprava, pak následuje patero tajemství, každé zvlášť oslavené a opakované desíti „Zdrávasy“ a konečně „Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu Svatému, jakož byla“ atd.

Každý tedy druh růžence má svůj úvod čili přípravu i svá tajemství a sice v tomto pořádku:

I. Růženec radostný.

Úvod. Věřím v Boha. Otče náš, třikrát Zdrávas s vložkami po jmenu Ježíš:

1. Jenž by v nás *víru* rozmnožiti ráčil.
2. Jenž by v nás *naději* posilniti ráčil.
3. Jenž by v nás *lásku* roznítiti ráčil.

I. Tajemství.

Kteréhož jsi, Panno, z Ducha Svatého počala.

Anděl Gabriel poslán byl do Nazaréta, městečka Galilejského, k panně chudé na statcích vezdejších ale velmi bohaté ctnostmi, jejíž jméno

bylo Maria. Byla zasnoubena muži svatému jménem Josefovi, jenž byl chudý tesař, ale pocházel, jako ona, z královského rodu Davidova. Anděl vešel k ní, ona právě ve světničce své na modlitbách trvala, i řekl: „Zdrávas Maria! Milosti plná, Pán s tebou, požehnaná jsi mezi ženami!“ Uslyševši to, ulekla se a přemýšlela, co by to pozdravení znamenalo. I řekl jí anděl: Neboj se, Maria; nebo jsi našla milost u Boha! Aj, budeš mít syna, a jeho máš nazvati Ježíš. Tenť bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude, a dá jemu Pán Bůh trůn Davida, otce jeho, a království jeho nebude konce.“ Řekla pak Maria k andělu: „Kterak se to stane, když jsem Bohu ustavičné panenství slíbila?“ Anděl odpověděl: „Duch Svatý sstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe: a protož i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží. A aj i Alžběta, příbuzná tvá, dostane v starosti své a sice již za tři měsíce, syna; neboť u Boha nic není nemožného.“ I řekla Maria: „Aj, já děvka Pnáě, staniž mi se podle slova tvého.“

Jaká to pokora! A Bůh shlédł na ponížení dívky své. Slovo tělem učiněno jest. Pokorná dívka stala se Matkou Boží. Pokorným dává Bůh milost svou. O pokoru prosme opakující první tajemství radostného růžence: Kterého jsi, Panno, z Ducha Svatého počala.

2. Tajemství.

S kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.

Po zvěstování andělském povstala Maria a chvátajíc odešla na hory k tetě své Alžbětě, aby jí radostné poselství zjevila. Přišedši k ní, pozdravila ji. A v touž dobu naplněna jest Alžběta Duchem Svatým, i zvolala hlasem velikým: „Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého! Odkudž mi ta veliká milost, že matka Pána mého přišla ke mně? Blahoslavená jsi, žes uvěřila; neboť vykonáno bude, co tobě od Pána

povědíno jest.“ Maria pak, plesajíc nad milostí, kteráž se jí od Pána stala, zapěla přerozkošný chvalozpěv: „Velebí duše má Hospodina, a duch můj plesá v Bohu, Spasiteli mém; že shlédl na ponížení děvky své. Aj, od této chvíle blahosla-venou mne nazývati budou všickni národové; nebo veliké věci učinil mi ten, jenž mocný a jehož jmeno svaté jest. On milosrdný jest od pokolení až do pokolení bojícím se jeho. Činí moc ramenem svým a rozptyluje pyšné v myslí srdce jejich. Mocné ssazuje s trůnu a povyšuje ponížených. Lačným dává statky a bohaté pouští prázdné. Ujímá se Israele služebníka svého, rozpomenuv se na milosrdenství své, jakož byl mluvil k otcům našim, k Abrahamovi a potomkům jeho na věky.“

Maria přijavši od Boha milost nad milost, chvátała k Alžbětě, aby s ní radost svou sdělila a jí k službám byla. Zůstalať u Alžběty po několik neděl. Tím dala nám Maria Panna naučení a příklad, že máme milovati Boha nade všecko a bližního svého jako sebe samých. Kdo praví, že miluje Boha, ale nemiluje, nenávidí bližního svého, lhář jest a pravdy v něm není.

O lásku k bližnímu prosme modlíce se v druhém desátku tajemství: S kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.

3. Tajemství.

Kteréhož jsi, Panno, v Betlémě porodila.

Od Alžběty vrátila se Maria Panna zase do Nazaréta, domova svého, k Josefovi, jemuž zasnoubena byla. Po nějakém čase vyšel rozkaz od římského císaře Augusta, aby všickni poddaní země židovské zapsáni byli. I šel tedy každý do osady, odkud předkové jeho pocházeli, aby se tam zapsati dal. Maria a Josef, jsouce z královského rodu Davidova, šli do Betléma, města Davidova. Pro množství cizích, kteří se tam byli sešli, nenalezli v městě samém žádného přístřeší, kde by mohli přenocovati. Šli tedy do jednoho

chléva za město. A tu přišel na svět Ježíš Kristus, Syn Boží. Maria, panenská matka, dítko obvinula plénkami, a položila ho v jesle. Nedaleko Betléma byli chudí pastýři na poli, ponocující u stád svých. A aj, anděl Páně ukázal se jim a jasnost nebeská obklíčila je. I báli se velmi. Anděl pak řekl jim: „Nebojte se, nebo aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu. Nebo narodil se vám dnes v městě Davidově Spasitel, jenž jest Kristus Pán. A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslech.“ A v touž dobu bylo s andělem množství duchů nebeských, chválících Boha a řkoucích: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Pastýři pospíšili pak do Betléma a našli v chlévě Marii a Josefa i nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslech. I patřili naň se svatou uctivostí a radovali se z něho srdečně. A poklonivše se jemu, navrátili se k stádům svým, velebíce a chválíce Boha ze všeho toho, což byli slyšeli a viděli.

Král slávy narodil se v chudobě, uvítán a pozdraven nejprv od chudých pastýřů. Narozením svým chudobu posvětil; přišel chudým zvěstovat evangelium. Zamilujme si chudobu a poctivost; nebo co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale duše své škodu trpěl?

Třetím desátkem prosme o lásku k chudobě a o trpělivost v chudobě.

4. Tajemství.

Ježíš, kteréhož jsi, Panno, v chrámě
obětovala.

Když bylo Ježíškovi čtyřicet dní, nesli jej Maria a Josef podle zákona do chrámu Jerusalemského, aby ho obětovali Pánu, i aby dali předepsanou oběť chudých, totiž dvě holoubátek.

Toho času žil v Jerusalemě spravedlivý a bohabojný muž, jmenem Simeon. Ten s toužebností očekával Spasitele; nebo Duch Svatý, který s ním byl, zjevil jemu, že neumře, dokud by neuzřel Pomazaného Páně. Puzen jsa od Ducha Svatého,

přišel téhož dne do chrámu. A když tam Maria a Josef přinesli dítě Ježíše, poznal v něm hned zaslíbeného Vykupitele i vzal božské dítě na lokty své, chválil Boha a řekl: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova Tvého v pokoji; nebo viděly oči mé spasení Tvé, kteréž jsi všem lidem připravil, jako světlo k osvětlení pohanů a k slávě lidu svého israelského.“ Pak říkal Marii a Josefovi svatá blahopřání, a obrátiv se k Marii, řekl ještě: „Ať položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a za znamení, jemuž bude odpíráno. A tvou vlastní duši pronikne meč.“

Učme se od Marie Panny poslušnosti. „Lepšíť jest poslušenství, nežli oběti; a uposlechnouti více, nežli bohatě obětovati.“ (I. Král. 15, 22). Z poslušnosti přináší oběť chudých, z poslušnosti obětuje milého syna svého, Beránka Božího, z poslušnosti obětuje i srdce své, jež dle proroctví Simeonova meč bolesti pronikne.

Bohu byla přelíbezná Tvá poslušnost, a v plnění vůle Jeho vždy ochotnost; proto jsi teď nad anděly povýšena, mocneou naší přímluvnicí učiněna.

Na ten úmysl, abychom si poslušnost vyprosili, modleme se čtvrtý desátek.

5. Tajemství.

**Ježíš, kteréhož jsi, Panno, v chrámě
nalezla.**

Po obětování Pána Ježíše v chrámě Jerusalemském a po návratu do Betléma přišli mudrové od východu, načež následoval útěk svaté rodiny do Egypta a odtud návrat do Nazaréta, kdež rostl Ježíš v tichosti a skrytosti.

Maria a Josef chodívali každého roku do Jerusaléma na slavnost velikonoční. Když byl Ježíš ve dvanácti letech, vzali ho s sebou S radostí vydal se na dalekou cestu. Ale větší byla

radost jeho, když uzřel svaté město před sebou a ponejprv vstoupil do krásného chrámu. Když se dokonala slavnost, vraceli se Maria a Josef domů. Mládeneček Ježíš zůstal však v Jerusalemě, aniž o tom rodiče jeho věděli. Domnívali se z počátku, že by byl v zástupě. I ušli den cesty a hledali ho večer mezi příbuznými a známými. Ale kterak se ulekli, nenalezše ho! V úzkosti své vrátili se do Jerusalema a hledali ho. Posléze, po třech dnech, našli ho v chrámě, an sedí mezi učiteli, poslouchaje a otazuje se jich i odpovídaje jim. Všichni, kdož jej slyšeli, divili se rozumnosti, kterouž na jevo dával v otázkách i v odpovědích svých. Když ho uzřeli rodičové jeho, velmi se zaradovali. Matka pak, pamětlivá jsouc veliké úzkosti, kterouž vytrpěla, řekla k němu: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.“ I odpověděl Ježíš mírně a vlídně: „Proč jste mne hledali? Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, co jest Otce mého, musím býti?“ Potom vrátil se s rodiči svými do Nazaréta. Byl jim poddán, a prospíval jakož věkem, tak i moudrostí a milostí u Boha a u lidí.

Hříchem ztrácíme milost Boží, ztrácíme Ježíše, ztraceného hledejme a nalezneme v chrámě. Ó bychom pokaždé zvolati mohli: S bolestí hledali jsme Tebe! Zajisté brzy bychom našli Jej svátostným rozhřešením a pak u stolu Páně.

Za tu milost, abychom bedliví byli v hledání Pána Ježíše, prosme, modlíce se pátý desátek, opakující totiž slova: Ježíš, kteréhož jsi, Panno, v chrámě našla.

Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu Sv., atd.

A duše všech věrných zemřelých skrze milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji a světlo věčné ať jim svítí. Amen.

Při soukromé pobožnosti přidává se ještě „desátek za duše v očistci,“ totiž 1 Otčenáš a desetkrát Zdravas s vložkou po jmenu Ježíš: Jenž by nad dušemi v očistci smilovati se ráčil.

Tím uvili jsme pět ušlechtilých růží, které Pán Ježíš vsaditi ráčil svým vtělením. Avšak aby nás vykoupil, štípil též patero krvavých růží svého utrpení.

II. Růženec bolestný či žalostný.

Úvod. Věřím v Boha, Otče náš, třikrát Zdrávas s vložkami po jmenu Ježíš:

1. Jenž by *rozum* náš osvítiti ráčil.
2. Jenž by *vůli* naši napraviti ráčil.
3. Jenž by *paměť* naši posilovati ráčil.

6. Tajemství.

Který se pro nás krví potiti ráčil.

Pán Ježíš, ustanoviv při poslední večeři Nejvyšší Svátost oltární, bral se s apoštoly svými přes potok Cedron na horu Olivetskou. I vešel s nimi do zahrady dvora Getsemany nazvaného. U vchodu řekl jim: „Posedtež tuto, a já

odejdu tamto a pomodlím se!“ Toliko Petra, Jakoba a Jana pojal Ježíš s sebou dále do zahrady. Tu počal se rmoutiti a teskliv býti, i řekl: „Smutnáť jest duše má až k smrti! Pozůstaňtež tuto a modlete se se mnou!“ A poodšed maličko, co by mohl kamenem dohoditi, padl na tvář svou a modlil se, řka: „Otče můj, jestli možné, odejmi kalich tento ode mne; však ne má, ale Tvá vůle staň se!“ Po té modlitbě vstal a šel k těm třem učeníkům; ale oni spali pro zármutek. I zbudil je a řekl Petrovi: „Šimone, spíš? Tak-liž jste nemohli jediné hodiny bdíti se mnou? Bdětež a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo jest mdlé.“ Pak odešel podruhé a modlil se: „Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle Tvá!“ A po chvíli navrátil se k učeníkům a našel je, ani opět spí. Nechav jich, zase odešel, a modlil se potřetí touž modlitbu. Nyní přišla naň úzkost smrtelná, i učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi. On pak modlil se déle a vroucněji. Ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.

Pán Ježíš jako červ v prachu se vinul a krví se potil. Hospodin vložil naň nepravosti naše. Potřín jest pro hříchy naše. Kdo dá slz očím mým, abych oplakával provinění svá? Že jsem hřešil, oplakávám a srdečně lituji.

O *žel a litost* nad hříchy svými prosme, opakujíce tajemství 6. desátku.

7. Tajemství.

Který pro nás bičován býti ráčil.

V zahradě Getsemanské byl Pán Ježíš políbením zrazen, jat, svázán a veden před Annáše a Kaifáše, kdež jej Petr zapřel. Pak veden před Piláta a Herodesa, kterýž jím pohrdl a k posměchu dal jej obléci v bílé, královské roucho a tak ho odeslal zase k Pilátovi.

Pilát nahlížel, že nejvyšší kněží a starší lidu toliko ze závisti vydali Ježíše k soudu. Byl pak obyčej, že vladař na den slavný velikonoční propouštěl lidu jednoho z vězňů, za kteréhožkoli pro-

sili. A měl tehdáž vězně znamenitého, buřiče a vražedníka, jmenem Barabáše. Toho tedy postavil podlé Ježíše a řekl ke shromážděnému lidu: „Kterého chcete, abych vám propustil? Barabáše-li, čili Ježíše?“ Domnívalť se, že za nevinného Ježíše prositi budou. Ale popouzen a štván byv knížaty kněžskými a staršími, vzkřikl spolu veškeren zástup: „Ne toho, ale Barabáše nám propustť!“ Pilát řekl jim, chtěje propustiti Ježíše: „Ale což učiním s králem židovským?“ I zvolali všickni: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát pak řekl jim: „I co zlého učinil? Já žádné viny smrti nenalezám na něm; protož dám ho potrestati a pak ho propustím.“ Rozkázal tedy, aby Ježíše uvedli do radního domu. Žoldnéři svolali hned celou rotu. I svlékli Ježíše, a obnaženého přivázali k sloupu, a řemeny i metlami mrskajíce bičovali Jej.

Ježíš, Syn Boha živého, milovník čistoty, radost andělů, čistota panen, byl svlečen, obnažen, k sloupu přivázán, bičován. Srdce čisté stvoř v nás, ó Pane, dej nám ducha pravé kajicnosti, abychom stydlivi jsouce neposkvrněným tělem Tobě sloužili. Nikdy ať nevázanost naše k sloupu Tě neváže, nikdy ať nepočestnost v myšlení, řeči a skutcích našich oudy Tvé nešlehá!

Kajicnost budiž ovocem modlitby sedmého tajemství.

8. Tajemství.

Který pro nás trním korunován býti
ráčil.

Ubičovaného Ježíše přioděli žoldnéři na posměch pláštěm šarlatovým a spletše korunu z trní, vtlačili ji na hlavu jeho. V pravou ruku jeho dali místo žezla třtinu. A klekajíce před ním, posmívali se jemu, řkouce: „Zdráv buď králi židovský!“ Jiní plivali na něho, dávali mu poličky, brali mu třtinu z ruky a bili jí o hlavu jeho, tím hlouběji zarážejíce trní do čela jeho. Když Ježíš tak hrozně ztrýzněn byl, domníval se Pilát, že

Židé, až ho uzří, k útrpnosti pohnuti budou. I rozkázal tedy, aby Ježíš opět vyveden byl. Tedy vyšel Ježíš, nesa trnovou korunu a plášť šarlatový. Pilát ukázal ho Židům, řka: „Ejhle člověk!“ Ale zástup zkríkl: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Spolu pak dotírali nejvyšší kněží a starší na Piláta, volající: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův; nebo každý, kdo se činí králem, protiví se císaři.“ I ulekl se Pilát. Vzav vodu, umyl ruce své před lidem, řka: „Nevinenť jsem já krví spravedlivého tohoto: vy vizte!“ Všecken pak lid zvolal: „Krev jeho na nás, i na naše děti!“ Tedy propustil jim Barabáše, ale Ježíše vydal jim, aby byl ukřižován.

Na Ježíši nebylo vzezření ani krásy, když zbičován, uplván, vyšel, nesa trnovou korunu a plášť šarlatový, v ruce pak třtinu. Pohlížeje v duchu na Ježíše trním korunovaného, činím opravdové předsevzetí, že nebudu hrdě nad jiné se vypínati a jim záviděti, marnosti v oděvu hověti, nýbrž že budu sobectví čili hříšnou lásku k sobě samému potlačovati, mrtviti.

Velebíce tu předrahou krev, kterouž jsi při korunování svém vycediti ráčil, prosíme, Králi náš! o tu milost, aby hříšné lásky k sobě samým v nás ubývalo a na ten úmysl obětujeme Tobě (osmý) tento desátek.

9. Tajemství.

Který pro nás těžký kříž nésti ráčil.

Když Pilát Židům Ježíše vydal, aby byl ukřižován, pojali žoldnéři Ježíše, svlékli s něho plášť a oblékli ho opět v roucho jeho, i vložili kříž na ramena jeho. Nesa sobě těžký kříž, kráčel Ježíš ulicemi Jerusalemskými k místu popravnému, na horu Kalvarii, čili Golgothu, t. j. na horu lebek. Vedeni pak byli s ním i dva lotři k ukřižování. Ježíš klesl několikráte pod těžkým břemenem kříže k zemi. Proto přinutili žoldnéři nějakého Šimona Cyrénského tudy jdoucího, aby nesl kříž

za ním. Za Ježíšem šel veliký zástup lidu. Byly tu též některé nábožné ženy, kteréžto plakaly a kvílily ho. Ježíš obrátil se k nim a řekl: „Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad svými dětmi! Nebo přijdou dnové, v nichžto říkati budou horám: Padněte na nás! a pahrbkům: Přikryjte nás! Nebo poněvadž na zeleném dřevě toto činí, což bude na suchém?“

Pán Ježíš nese kříž, který těžký jest přirozenou tíhou svou, těžší však tíhou hříchů našich. Tiše nesa přetěžký kříž svůj, obrací se k nám, řka: Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne — bez reptání. Pojďte ke mně všickni, jedenkaždý s křížem svým. Nauč nás, ó Pane, jako Šimona Cyrénského, kříž nésti, abychom však kříž k spasení svému nesli, nauč nás modliti se v křížích a protivenstvích. — Ježíše kříž nesoucího potkala Maria, matka jeho. Ó jak smutná, jak sklíčená, byla ona vyvolená matka Boha živého! Maria, plná bolestí! dej mi s Tebou kříž nésti. Kříž mi budiž pevný štít v pokušení, utrpení, při skonání!

O trpělivé snášení křížů a protivenství prosme, opakující desetkrát tajemství: Který pro nás těžký kříž nésti ráčil.

10. Tajemství.

Který pro nás ukřižován býti ráčil.

Když byli Ježíše dovedli na horu Kalvarii, podali mu žoldnéři vína smíšeného s myrrhou a se žlučí; ale Ježíš nechtěl pít. Potom svlékli roucha s těla jeho, a přibili jej na kříž. S ním ukřižovali i ty dva lotry, jednoho na pravici a druhého na levici. Tu pněl tedy Syn Boží na dřevě kříže mezi nebem a zemí, a krev jeho stékala na zem. Byl obnažen, i neměl ani, kamby sklonil hlavu své. Jediné, co měl, roucha jeho.

rozdělili sobě žoldnéři, o sukni pak jeho, poněvadž byla nesešíváná, nýbrž setkaná, metali losy.

Mnozí z těch, kteříž okolo kříže chodili, rouhali se Ježíšovi, a potřásajíce hlavami, úsměšně říkali: „Ha, ty, kterýž rušíš chrám Boží, a ve třech dnech jej zase vzděláváš, spomoz sobě samému! — Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže!“ Podobně posmívali se i nejvyšší kněží a zákonníci i starší, řkouce: „Jiným pomahal, sám sobě pomoci nemůže. Jestliže jest král Israelský, ať nyní sestoupí s kříže, a uvěříme jemu.“ Ale Ježíš modlil se, řka: „Otče, odpusť jim; neboť nevědí, co činí!“ — I jeden z těch, kteří s ním ukřižováni byli, rouhal se jemu, řka: „Jsi-li ty Kristus, pomози sobě i nám!“ Druhý pak domlouval tomuto, řka: „Ani ty se Boha nebojíš? My zajiště trpíme, co jsme zlými skutky svými zasloužili; ale tento nic zlého neučinil.“ A obrátiv se k Ježíšovi, prosil: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého.“ Ježíš odpověděl jemu: „Amen, pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ — Blízko kříže stála matka Ježíšova, jejíž srdce meč bolesti proniknul, a miláček jeho, učeník Jan. Uzřev je Ježíš, řekl k matce své: „Hle, syn tvůj!“ A k Janovi: „Hle, matka tvá!“ A od té hodiny přijal Jan matku Boží k sobě. — Když bylo poledne, stala se tma veliká po vší zemi a trvala tři hodiny. Ku konci zatmění přiblížila se poslední hodinka Ježíšova.

Trpěl nesmírné bolesti; aby pak kalich utrpení cele vyprázdnil, neposiloval ho již více ani Otec jeho nebeský vnitřní útěchou. V těchto mukách přebrozných zvolal Ježíš hlasem velikým: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ — Po chvíli řekl Ježíš: „Žízním!“ A hned vložil jeden voják houbu plnou octa na yzop a podal ji ústům jeho. Když přijal Ježíš ocet, řekl: „Dokonáno jest.“ Pak zvolal hlasem velikým: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!“ To pověděv, naklonil hlavy a skončil. V témž okamžiku roztrhla se opona chrámová na dvě půly, od vrchu až dolů, země se třásla a skály se pukaly. Hrobové se otvírali a mnohá těla svatých vstala a ukázala se v Jerusalémě. Setník a vojáci, kteříž ostříhali Ježíše, vidouce to, báli se velmi. „Zajisté“ — pravili — „člověk tento byl spravedlivý. Syn Boží byl on!“ I veškeren zástup těch, kteříž tu stáli, zhrozivše se, bili se v prsa a mlčky navracovali se do Jerusaléma.

Odstup to ode mne, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, který za nás přehořkou smrt podstoupil. A proto miluji Tě, ó Ježíši! Nad Tebe jiného nic nežádám, že jsi můj Spasitel to vyznávám. S Ježíšem umřít sobě žádám, Ježíši živu být naději mám, Ježíš věčně věkův jest mým Pánem, Ježíši buď chvála věčná. Amen.

Avšak podle kříže, plna žele, stála Matka

Spasitele, když Syn její na něm pněl. Duši její přebohou, skormoucenou pro strast mnohou, přeostrý meč otevřel. A proto: dokud žiji, dík Marii vzdej den každý, duše má; k její chvále neustále zpívej, duše zkroušená.

Láska k Ježíši a Marii budiž naším heslem; lásky této zachování a rozhojnění budiž ovocem modlitby 10. tajemství, ježto zní: Který pro nás ukřižován býti ráčil.

Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu Svatému, jakož byla atd.

A duše všech věrných zemřelých atd.

Libo-li, přidej „desátek za duše v očistci“ s povzdechem: Odpočiňte v pokoji po boji, věrné dušičky, království nebeského dědičky! atd.

III. Růženec slavný.

Úvod. Věřím v Boha, Otče náš, třikrát
Zdrávas s vložkami po jmenu Ježíš:

1. Jenž by *myšlení* naše pořádati ráčil.
2. Jenž by naše *slova* řídití ráčil.
3. Jenž by naše *skutky* spravovati ráčil.

II. Tajemství.

Který z mrtvých vstáti ráčil.

Aby na Kalvarii těla odpravených nezůstala
v sobotu slavnosti velikonoční na kříži, přišli
vojáci a zlámali hnáty obou lotrů. Když pak přišli

k Ježíšovi, uzřeli ho již mrtvého, i nezlámali ani jedné kosti jeho. Ale aby se o smrti jeho ujistili, otevřel jeden z vojáků bok jeho svým kopím a hned vyšla krev a voda. — Když byl večer, šel Josef z Arimathie, muž bohatý a znamenitý člen rady, který náležel k tajným učeuíkům Páně, směle k Pilátovi a prosil o tělo Ježíšovo. Pilát daroval mu tělo. On a Nikodém sňali tedy tělo s kříže a obvinuli je čistým plátnem s vonnými věcmi. Josef měl blízko místa, kdež byl Ježíš ukřižován, zahradu; v té byl hrob nový, v skále vytesaný. Tu položili Ježíše. Ke dveřím pak hrobovým přivalili veliký kámen.

Druhého dne sešli se nejvyšší kněží a fari-seové k Pilátovi a pravili: „Ten svůdce řekl, ještě živ jsa: Po třech dnech zase vstanu! Rozkaž tedy ostríhati hrobu až do třetího dne, aby snad učeníci jeho nepřišli, neukradli ho, a neřekli pak lidu: Vstalť jest z mrtvých!“ I dal jim Pilát stráž. Šli tedy a osadili hrob strážnými. Mimo to za-pečetili i kámen.

Nastalo ráno třetího dne. I stalo se náhle zemětřesení veliké. Touž dobou vyšel Ježíš živý a slavný z hrobu. A zároveň sestoupil anděl s nebe. I odvalil kámen a posadil se na něm. Tehdy zděsili se strážní a padli na zem jako mrtví. Jakž se byli opět zpamatovali, povstali a dali se na útěk do města. — K večeru před tím nakoupily některé nábožné ženy vonných věcí, aby

pomazaly Ježíše. Záhy ráno šly pak ke hrobu. Na cestě pravily vespolek, smutny jsouce: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?“ Ale přišedše ke hrobu, uzřely kámen odvalený. Vešly tedy do hrobu, však nenalezly tam těla Pána Ježíše. I zarmoutily se velmi. Najednou však uzřely dva anděly v rouše stkvoucím. I ulekly se. Ale anděl na pravici řekl jim: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného: Vstalť jest, není ho tuto. Jděte a povězte to učeníkům jeho, zvláště pak Petrovi!“ I šly rychle a s radostí velikou, aby to učeníkům zvěstovaly.

Kristus ukřižován, umřel a pohřben jest. Mne hříchové moji usmrtili. Kristus vstal z mrtvých vlastní mocí. Já vstal jsem z hrobu hříchů svých rozhřešením ve jmenu Páně, jenž apoštolům a jich nástupcům říci ráčil: Cokoliv rozvážete na zemi, rozvázáno bude i na nebi. Kristus jednou zemřev, již více neumírá. Tak i já milostí Boží povstav z hrobu hříchů svých, již se tam nevrátím, nýbrž choditi budu v novotě života, nový člověk, všecko nové máje, nové srdce, nové myšlenky, slova a skutky. Ó kéž nejsem z počtu těch, o nichž apoštol národů dí, že hříchy svými znovu křižují Syna Božího!

Pravé obrácení na mysli máje, budu se modliti 11. desátek.

12. Tajemství.

Který na nebe vstoupiti ráčil.

Z mrtvých vstalý Kristus Pán zajisté ukázal se Marii, matce své, jakož se zjevil Marii Magdaleně a Petrovi, i dvěma učeníkům do Emaus jdoucím. Dále se zjevil všechněm apoštolům a ustanovil svátost pokání, Petrovi pak odevzdal nejvyšší úřad pastýřský. Takovým způsobem zjevil se Pán Ježíš po svém umučení učeníkům svým ještě častěji a mluvíval s nimi o království Božím, to jest, pověděl jim všecko, čeho ke zřízení a spravování Církve jeho třeba bylo.

Čtyřicátého dne po svém z mrtvých vstání ukázal se Ježíš v Jerusalémě všem apoštolům naposledy. I přikázal jim, aby z Jerusalema neodcházeli, ale aby očekávali seslání Ducha Svatého. „Po málo dnech“ — pravil k nim — „sestoupí Duch Svatý na vás, a od něho přijmete moc, abyste mohli o mně svědectví vydávati v Jerusalémě, a ve všem Judsku i Samarsku až do posledních končin země.“ To povědév, vyvedl je na horu Olivetskou. Tu řekl jim: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi; protož jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jmenu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všecky dny, až do skonání světa. Kdo uvěří a bude pokřtěn, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen. Kdož uvěří, divy činiti budou. Ve jmenu mém budou zlé duchy vymštati, novými jazyky mluvití, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim. Na nemocné budou ruce vzkládati a tito uzdraveni budou.“

Pak pozdvihl rukou svých a dal jim požehnání. V tom když jim žehnal, pozdvižen jest vzhůru před očima jejich, a výš a výše nesl se od nich, i vstoupil do nebe a posadil se na pravici Boží. Učenící upřeným zrakem hleděli za Pánem, i když oblak jej byl vzal z očí jejich. A hle, ukázali se jim dva andělé v rouše bílém, kteřížto jim řekli: „Muži Galilejští, co tu stojíte, hledíce do nebe?

Tento Ježíš, kterýž nyní vzat jest z očí vašich do nebe, tak jednou opět přijde.“ To slyšíce apoštolové, padli a klaněli se Pánu Ježíši. Pak navrátili se do Jerusalema, chválíce a velebíce Boha.

Pán Ježíš vstoupil na nebesa, aby nám příbytky připravil. Žádám si již rozdělení býti a s Kristem žíti. Vzhůru tedy srdce mějme k Hospodinu! Těch věcí, které svrchu jsou, hledejme, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží; o věci, které svrchu jsou, pečujme, ne o ty, kteréž jsou na zemi. Ó Ježíši, jenž jsi říci ráčil: „A já, až povýšen budu, všecko potáhnu k sobě,“ račiž nás milostí svou táhnouti, abychom, kde Ty jsi, i my byli, v nebi!

Duše má touží po Tobě, — v ničem nelibuje sobě — krom Tebe, Lásko nejvyšší! — Smrt — bez Tebe živu býti, — chci s Tebou do nebe jíti, — pojmi mne, milý Ježíši!

Touha po nebi budiž cílem a údělem modlitby 12. tajemství a desátku.

13. Tajemství.

Který Ducha Svatého seslati ráčil.

Když se byli apoštolové navrátili s hory Olivetské do Jerusaléma, vstoupili do vrchní síně domu, kdež obyčejně přebývali. Tu pak trvali s Marií, matkou Ježíšovou, a s mnohými jinými ženami a učeníky po deset dní jednomyslně na modlitbě. Desátého dne po na nebe vstoupení Páně konali slavnost letnic. I byli všichni spolu ve večeřadle. Pojednou stal se zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, a naplnil všecken dům. Ohniví jazykové posadili se na hlavu jednoho

každého z nich. I naplnění jsou všickni Duchem Svatým, a počali mluvití rozličnými jazyky. Tehdáž byli v Jerusalemě Židé ze všelikých národů, přišedše na svátky. Když uslyšeli ten hřmot, přiběhli s mnohými obyvateli Jerusalemskými v udivení před dům apoštolů. S užasnutím slyšel jedenkaždý apoštoly mluvití svým mateřským jazykem i zvolali: „Zdaliž nejsou tito všickni, kteříž mluví, Galilejští? Kterak tedy slyšíme od nich jedenkaždý mateřský jazyk svůj? I co to má býti?“ Jiní pak, posmívajíce se, pravili: „Sladkého vína plni jsou tito!“ — Tu vyšel Petr s ostatními apoštoly z domu, pozdvihl hlasu svého, a pravil: „Tito nejsou zajisté opilí, jakož vy se domníváte; ale zde se naplnilo, což dávno předpovědíno jest skrze proroka Joela: Budeť v posledních dnech, praví Pán, vyleji Ducha svého na všeliké tělo. Muži Israelští, slyšte slova tato: Vy jste Ježíše Nazaretského, kteréhož Bůh mezi vámi oslavil mocnými skutky, zázraky a znameními, skrze ruce bezbožných na kříž přibili a usmrtili. Ale Bůh ho vzkřísil. Toho my všickni svědkové jsme. A on povýšen jsa na pravici Boží, vylil nyní Ducha Svatého na nás, jakož sami vidíte a slyšíte. Protož neomylně jisté jest, že Bůh učinil Ježíše Krista Spasitelem i Pánem všeho světa.“

Tato řeč dotkla se jako meč srdcí jejich. I tázali se mnozí Petra a ostatních apoštolů zkroušeně: „Bratří, což máme činiti?“ Petr odpověděl

jim: „Čiňte pokání, a pokřtíte se dej jedenkaždý ve jmenu Ježíše Krista na odpuštění hříchů; pak přijmete i vy Ducha Svatého.“ Na tato slova dalo se pokřtít v ten den okolo tří tisíc duší. Trvali pak v učení apoštolském, v společném slavení večere Páně a na modlitbách. Na každý den scházeli se jednomyslně v chrámě, chválíce Boha, a byli v lásce u všeho lidu. Pán pak rozmnožoval na každý den počet jejich.

Vylij na nás Ducha svého a nově utvoření budeme. Zvláště pak prosíme o dar svaté tichosti a čistoty mysli, věduce, že „blahoslavení jsou tiší: neb oni zemí vládnouti budou“ a „blahoslavení čistého srdce: neb oni Boha viděti budou.“

Přijď, ó Duše přesvatý! Rač nás v Tebe věřící, a Tě vroucně prosící, dary sedmi podělit. Uděl v ctnosti prospěchu, v smrti blahou útěchu, a dej v radost věčnou vjít!

Tichost a čistotu mysli abychom si vyprosili, modleme se nábožně 13. tajemství.

14. Tajemství.

Který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil.

„Na nebe vzata jest Maria, radují se andělé chválíce a vlebíce Hospodina,“ dí Církev svatá při oběti mše svaté o slavnosti Nanebevzetí Rodičky Boží.

Po seslání Ducha Svatého rozešli se apoštolové kázat evangelium všemu stvoření. Avšak puzeni Duchem Svatým sešli se jednoho dne u Matky Pána našeho, Marie Panny, aby s ní se rozloučili a tělo její do hrobu uložili. Anděl jí zvěstoval, kdy Pán přijde, aby ji k sobě vzal. Věděla tedy,

proč se apoštolové byli sešli. Libě se usmívajíc vítala každého z nich; vyptávala se, jak se jim v rozšiřování království Božího dařilo, dala všem své mateřské požehnání, Pán kynul, tvář její se zastkvěla a nebylo jí více. Apoštolové slzeli; ztratiliť milovanou matku. S pláčem nesli a uložili tělo její do hrobu, u něhož po tři dni se scházely, modlili se. V zármutku jejich byla jim útěchou ta víra, že s Marií Pannou po dokonánémездеjším putování opět se shledají. A naděje jejich nebyla marná.

Svaté tělo blahoslavené Panny nezůstalo v hrobě. Jak nám starodávné podání dále vypravuje, nebyl jeden z apoštolů při pohřbu Rodičky Boží přítomen, i hořel žádostí, ještě jednou pohleděti v svatou tvář Matky Boží. Vroucím prosbám jeho bylo konečně vyhověno, kámen jest odvalen, hrobka otevřena, ale nebylo tam těla, nýbrž toliko plátno, jímž tělo ovinuto bylo, a hrob zdobilo krásné kvítí, z něhož libá vůně vycházela. Maria Panna byla jest na nebe vzata. Nemohlť Pán dopustiti, aby v hrobě porušení vzalo tělo, z něhož sám tělo lidské na se vzíti ráčil, nýbrž vzal bez poskvrny počatou Marii Pannu, Matku svou, tam, kam sám byl vstoupil, na nebesa.

Pro nebe jsme také my stvořeni, pro nebe drahou krví Krista Pána vykoupeni, milostí Ducha Svatého posvěceni, do nebe vstoupiti brání však hřích bez pokání.

Blahoslavená Panno, matko milosti, nedej v hříších umřítí bez litosti, poslední ať jsou slova má: Ježíš, Josef, Maria! V těch slovech chci umřít a na věčnost odjít. Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. V boji stůj posledním při nás se Synem svým, ať šťastně skonáme, a se dočekáme v nebeské vlasti neskončených slastí.

Za milost šťastné smrti obětujme tento desátek sv. růžence, opakujíce tajemství 14.: „Který tě, Panno, na nebe vzítí ráčil.“

15. Tajemství.

Který tě, Panno, v nebi korunovati
ráčil.

Když matka Spasitele světa na nebe jsouc
vzata do království nebeského vstupovala, andělé
ji vítali, patriarchové a proroci chválu pěli, apo-
štolové ji pozdravovali, mučeníci a vyznavači ji
velebili, panny se kořily, všichni svatí a světice
Boží oslavovali svou královnu. Přicházelať dcera
Boha Otce, vstupovala matka Boha Syna, vzná-
šela se choť Ducha Svatého. „Zdrávas Maria!“
„Zdrávas královno!“ rozléhalo se do všech úhlů

říše nebeské, když dle slov miláčka Páně, sv. Jana (Zjev. 12, 1.) ukázala se na nebi „žena, oděna sluncem a měsíc pod nohama jejíma, na hlavě pak její koruna dvanácti hvězd.“ Za tolikere oběti, jež přinesla, za tolikere bolesti, jež trpěla, korunována jest korunou slávy nehynoucí. Maria původní svatost a spravedlnost zachovala, rekovnými ctnostmi se proslavila, nepočetných zásluh si vydobyla. Největšího podílu měla v Kristovu utrpení a našem vykoupení, proto s Kristem kraluje v nebi. — Jestliže král Šalomoun, jak nám vypravuje III. kniha Král., matku svou s jistou prosbou k němu přicházející oslovil řka: „Žádej, matko má, neboť není slušno, abych odvrátil tvář tvou,“ co činí král nebeský, když Maria Panna, matka jeho, k němu přistupuje, prosíc za nás, dítky své? Tím spíše volá on: Žádej, matko má, neboť není slušno, abych odvrátil tvář tvou. Nuže, a k této matce své, královně nebes, neměli bychom s důvěrou se utíkat?

Maria, Tys jediné útočiště naše, po Kristu nad Tebe nemáme. I protož orodovnice, ó královno, nás dítek svých milovnice, ó královno Maria! Obrat milosrdné oči, ó královno, a přispěj nám svou pomocí, ó královno Maria! Po vezdejším putování, ó královno, ať dojdeme smilování, ó královno Maria!

Důvěrnost k Marii Panně ve všelikých potřebách a důležitostech života vezdejšího slibu-

jíce a o rozmnožení této důvěry prosíce, modleme se poslední desátek.

Sláva Bohu Otci, i Synu i Duchu Svatému, jakož atd.

A duše všech věrných zemřelých skrze milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji a světlo věčné ať jim svítí. Amen.

Závěrečné modlitby při každém růženci.

Svatá Maria, přispěj nuzným, podporuj malomyslných, potěšuj lkajících, pros za lid, oroduj za duchovenstvo, přimlouvej se za nábožné pohlaví ženské, nechať všickni ochranu Tvou poznají, jenž o pomoc Tebe vzývají.

Ť. Dovol mi chváliti Tebe, Panno přesvatá.

Ř. Dejž mi síly proti nepřítelům Tvým.

Modleme se: Ó Bože, jehož jednorozený Syn životem, smrtí a z mrtvých vstáním svým nám odměnu života věčného vydobýti ráčil: propůjč milostivě, abychom, jenž jsme tajemství svatého růžence blahoslavené Marie Panny nábožně rozjímalí, též všecko, co obsahují, plnili, a čeho zaslibují, dosáhli. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Křížová cesta

Pána našeho Ježíše Krista.

Příprava.

Ve jmenu Otce i Syna i Ducha Svatého. Am.

Přijmiž, Pane Bože, tuto oběť poslušnosti mé, kterouž ku cti a chvále božské velebnosti Tvé a na památku vykoupení našeho, na dostiučinění za hříchy své, na vyprošení pokoje zemřelým, milosti živým, a odpuštění všechněm přináším ve spojení se zásluhami Pána našeho Ježíše Krista, blahoslavené Marie Panny a Všech Svatých. Tobě budiž čest, chvála a sláva, ó nejsvětější Trojice, po všecky věky věkův. Amen.

Píseň.

(Nápěv jako : „Již jsem dost pracoval.“)

Úvod.

Rozjímej, křesťane!
přesvaté tajemství
Kristovy oběti
pro naše blaženství;
pojď na horu,
kde pro tvoje viny
trpí a umírá
Syn Boží jediný.

I. Zastavení.

Ježíš nevinný nalezen,
pro naše hříchy odsouzen.

Píseň.

Kristus Pán modle se
zajat byl v zahradě,
k smrti byl odsouzen
u nejvyšší radě;
Pilát ortel
ztvrdil a prohlásil,
Pán se mu podvolil,
by lidstvo vše spasil.

Kristus k smrti odsouzen, aby od smrti věčné
vysvobodil tebe.

Antifona. Řekli bezbožní, neprávě u sebe
přemýšlejíce: Oklamejme spravedlivého, nebo pro-
tíví se skutkům našim; udává, že má známost
Boží a synem Božím se nazývá; vizmež tedy,
jsou-li řeči jeho pravé. Nebo jestliže jest pravý
Syn Boží, ať vysvobodí jej z rukou našich;
k smrti nejohavnější odsudme ho.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ť. Vlastního Syna svého Bůh neušetřil.

Ř. Ale za nás za všechny vydal ho.

Ť. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine,
na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus
neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže
podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jed-
notě Ducha Svatého, Bůh, po všechny věky věkův. Am.

II. Zastavení.

Ježíš od katanské sběře
tiše kříž na sebe bere.

Píseň.

Již utesán je kříž,
jejž slávy král chce nést,
by na něm zahladil
v své krvi hříchů trest:
již ukládá
Spasitel, Pán Ježíš,
na svoje rameno
tu hroznou dřeva tíž.

Kristus maje korunu trnovou, místo žezla
kříž na sebe bere. Hle král tvůj! Jdi za ním
v trpělivosti a kajicnosti.

Ant. Zdráv buď, králi náš: neb sám jsi se
slitoval nad bludy našimi; Otce poslušen veden
jsi byl k ukřižování, jako beránek tichý k za-
bití. Tobě budiž sláva, Hosanna! Tobě vítězosláva
i vítězství, Tobě nejvyšší chvály a cti koruna!

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Hospodin vložil na něj nepravosti všech nás.

Ř. Pro nešlechtnost lidu svého udeřil ho.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine,
na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš
Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky
kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kra-
luje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všechny
věky věkův. Amen.

III. Zastavení.

Ježíš přetěžký kříž nesa,
ponejprv na zemi klesá.

Píseň.

Utýrán, uplván,
bičíky umrskán,
velice potupen,
na horu kráčí Pán;
ach, nesmírně
svírá Ho kříže kmen,
a k zemi klesá Pán
váhou tou přemožen.

Kristus poprvé pod křížem klesá. Jaká to tíže hříchů našich, když pod ní klesl Pán, jenž všecko nese slovem moci své!

Ant. Ponížil sebe samého Pán náš Ježíš Kristus až k smrti, a to k smrti kříže. Protož i Bůh povýšil ho, a dal jemu jmeno, kteréž jest nad všeliké jmeno.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. V pravdě neduhy naše On nesl.

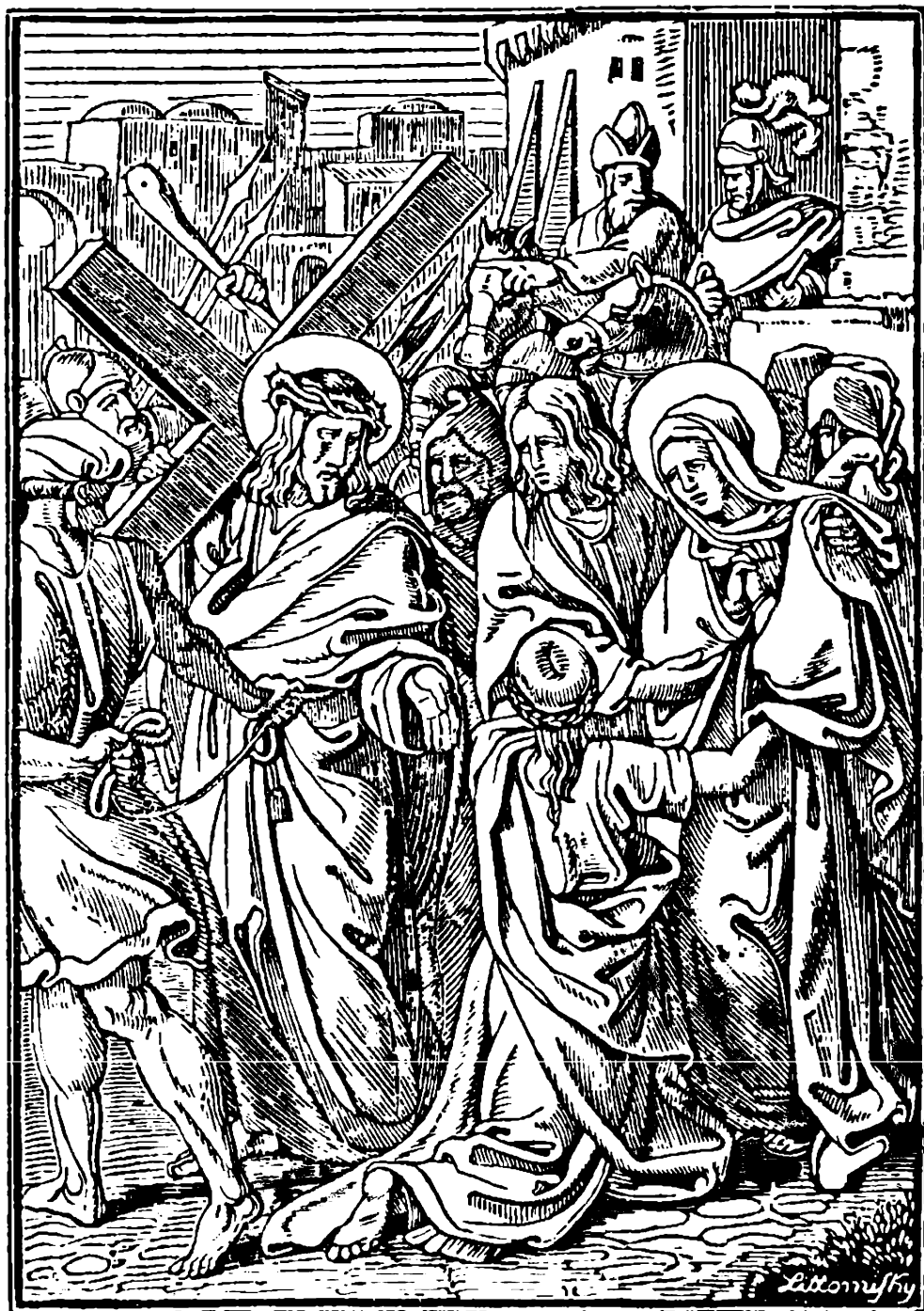
B. A bolesti naše On snášel.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

B. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a králuje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všechny věky věkův. Amen.

IV. Zastavení.

Ježíš na žalostné cestě
potkává svou matku ještě.

P í s e ň.

Pán, sebrav sílu svou,
vstal a dál odchází,
tu Jeho Matička
u spěchu přichází,
a Ježíše,
své dítě jediné,
vidí tu k bolestné
jít smrti hodině.

Kristus potkal se s nejblahoslavenější Pannou a miláčkem svým Janem. Meč hořké bolesti zranil srdce Matky a milého učeníka při tomto žalostném pohledu na Ježíše! Jakou ty cítíš bolest a soustrast v sobě?

Ant. Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má. Hynou od slz oči mé; zkormoutila se střeva má nad potřením Syna mého, jehož zmohl se nepřítel.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Tvou vlastní duši pronikl meč bolesti.

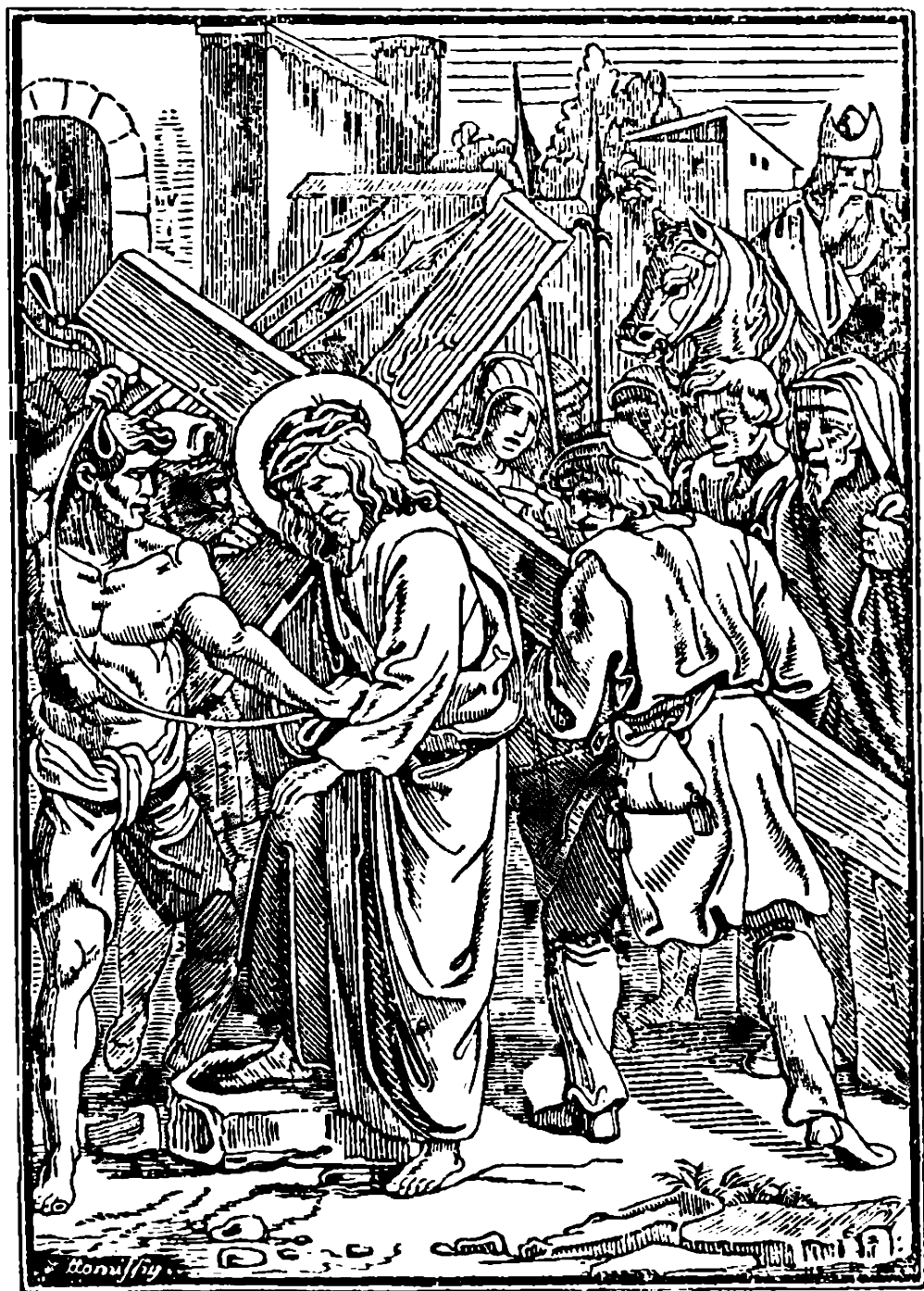
Ř. Aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všecky věky věkův. Am

V. Zastavení.

Šimona kříž nésti nutí:
bře jej s Krista s nechutí.

P í s e ň.

Vidouce katané,
že Kristus pod křížem
podléhá cesty té
velikým obtížem,
Šimonovi
dali na rameno
památne Kristovo
přetěžké břemeno.

Šimon z Cyrény nese kříž Páně — z přinucení: s jakou zásluhou byl by nesl z dobré vůle! Jaká jest tvá ochotnost k nešení kříže Kristova?

Ant. My však chlubiti se máme v kříži Pána našeho Ježíše Krista, v němž jest spasení, život i vzkříšení naše, skrze něhož spaseni a vysvobozeni jsme.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.

Ř. Skrze něhož mi ukřižován jest svět a já světu.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všecky věky věkův. Am.

VI. Zastavení.

Ježíš Veroniky rouchem
stírá krev smíšenou s potem.

Píseň.

Krev s potem smíšená
proudí se bohatě
po čele velebném
po tváři přesvaté.
Veronika
k Pánu se ubírá,
podává šat Jemu,
Pán líce utírá.

Veronika podává Pánu Ježíši roucho a přijímá od Něho překrásné zrcadlo. V něm ty často se zhlížej.

Ant. Aj, viděli jsme ho, nemá podoby ani krásy, pohrdaného a nejposlednějšího z mužů, muže bolestí a znajícího nemoc: a jako skrytý byl obličej jeho, pročez jsme ho sobě ani nevážili.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ť. Hospodine, Bože mocností, obrať nás.

Ř. A ukaž tvář svou, a spasení budeme.

Ť. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a králuje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všechny věky věkův. Amen.

VII. Zastavení.

Ježíš hořem, mdlobou stížen
padá po druhé pod křížem.

P í s e ň.

Ach, jak je předlouhá
bolestná tato pouť,
tělesné síly již
nemohou vystihnout;
aj, Pán znova
na tvrdou zem klesá,
nad pádem tím trnou
země i nebesa.

Pán Ježíš u brány (soudné) po druhé klesá.
Kterak ty na soudu posledním ostojíš?

Ant. Vydali mne v ruce bezbožných a mezi
nespravedlivé uvrhli mne, a neušetřili duše mé;
shromáždili se naproti mně silní a jako obrové
stáli proti mně, pohledem strašlivým pozorující
a ranou ukrutnou bijíce, posmívali se mi.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Všichni, vidouce mne, posmívali se mi.

Ř. Mluvili rty a hýbali hlavami svými.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine,
na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš
Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky
kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kra-
luje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všechny
věky věkův. Amen.

VIII. Zastavení.

Ježíš ode všech sužován,
Od dcer Sionských litován.

Píseň.

Ženy, jenž stály tu
na průvod hledíce,
plakaly, v srdci svém
pohnutý velice.

Pán k nim volá:
Nad boly nad mými
neplačtež; nad syny
zaplaťte nad svými.

Ženy Jerusalemské oplakávají Pána Ježíše. Kde jsou slze tvoje, jimiž bys oplakával hříchů svých?

Ant. Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plaťte a nad svými dětmi. Nebo aj přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné, kteréž nerodily, a prsy, kteréž nekojily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás; a pahrbkům: Přikrejte nás! Neb poněvadž na zeleném dřevě toto činí, na suchém což se stane?

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

✠. Duch úst našich Kristus Pán.

Ř. Jat jest v hříších našich.

✠. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všecky věky věkův. Am.

IX. Zastavení.

Ježíš umdlen broznou tíží,
po třetí pod křížem leží.

Píseň.

Pán hrozně utýrán
na horu dochází,
aby tam v největší
umíral nesnázi;
na té cestě
k přesvaté oběti
pod křížem přetěžkým
klesnul zas po třetí.

Kristus Pán u hory Kalvarie po třetí klesá.
Tolikrát klesá, protože my tak často do hříchů
opět klesáme.

Ant. Lide můj, co jsem ti učinil, aneb v čem
jsem tebe zarmoutil? Odpověz mi. Já jsem tě
vyvedl ze země Egyptské, a ty jsi mne vyvedl na
dřevo kříže. Já jsem tě krmil mannou na poušti
čtyřicet let, a ty jsi mne poličkoval a bičoval. Já
jsem tobě dal žezlo královské, a ty jsi dal na
hlavu moji trnovou korunu. Co jsem měl více
učiniti pro tebe a neučinil jsem?

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Jako ovce k zabití veden jest.

B. A jako beránek před tím, kterýž ho stříže,
neotevřel úst svých.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

B. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni atd.

X. Zastavení.

Ježíš svého roucha zbaven,
na odiv lidu vystaven.

Píseň.

Na hoře Golgotě
trhá Mu s těla šat
bez úcty, bez citu,
pohanský krutý kat.
Pán přesvatý
stojí tu obnažen,
valnému zástupu
na odiv postaven.

Kristus žlučí a octem napájen i obnažen.
Lituj hříchů pýchy, chlipnosti, nestřídmosti, nezachovávání postu.

Ant. Lide můj, co jsem ti učinil, aneb v čem jsem tebe zarmoutil? Štípil jsem tebe ve vinici mojí nejstklostnější, i učiněna jsi příliš hořkou. Já jsem tebe napájel vodou živou ze skály a ty jsi mne napájel žlučí a octem. Co jsem měl více činiti pro tebe a neučinil jsem?

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Dali mi za pokrm můj žluč.

Ř. A v žízni mé napájeli mne octem.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh, po všechny věky věkův. Am.

XI. Zastavení.

Ježíš, Beránek nevinný,
křižován pro naše viny.

Píseň.

Na dřevo na tvrdé
údy své ukládá,
k mučení své ruce,
své tělo podává;
kat hřeb žene
do rukou, do nohou,
a rány kladiva
strašně zní oblohou.

Krista Pána přibíjejí na kříž hrubými hřeby.
Hle, jak silné jsou svazky lásky, jimiž Ježíš
k tobě se připojil! Jakými ty na vzájem k Němu
se poutáš?

Ant. Lide můj, co jsem ti učinil? Já jsem
tebe povýšil mocí velikou, a ty jsi mne povýšil
na lůžko kříže. Já jsem tě vyvýšil nade všechny
národy a ty jsi mne nasýtil pohaněním a zloře-
čením. Já jsem před tebou otevřel moře rudé,
a ty jsi mne hřeby zranil a vylil krev mou. Co
jsem měl více činiti pro tebe a neučinil jsem?

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš Zdrávas.

Ž. Zbodli ruce mé i nohy mé.

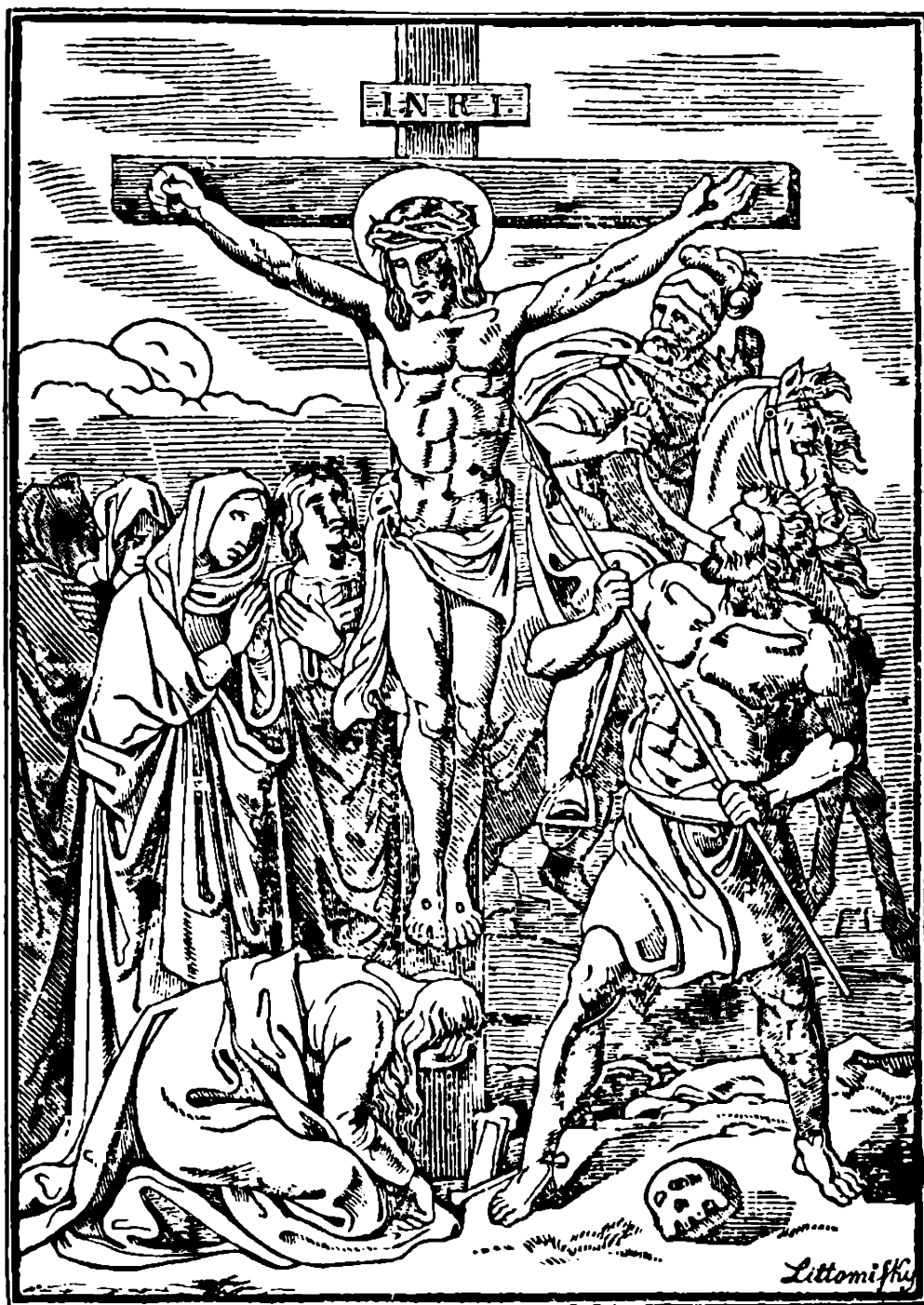
Ř. A sčetli všechny kosti mé.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se. Vzhlédni atd.

XII. Zastavení.

Ježíš na kříži umírá, i
slunce se tmí, zem otvírá.

P í s e ň.

Na kříži v bolech pni
dlouhé tři hodiny,
tam Jemu po boku
pnějí dva zlosyni.
Hlavu skloniv
Pán ducha poroučí
Otcí na nebesích,
duch s tělem se loučí.

Kristus Pán na kříži umírá. Uvažuj, co, umíraje, mluvil a činil Pán Ježíš. Ó bys i ty podobně umřel!

(Viz tajemství 10. sv. růžence na str. 247.)

Ant. Ejhle, jak umírá Spravedlivý, a nikdo nepováží to v srdci svém, muži spravedliví odňati jsou a nikdo toho nepozoruje; od tváři nepravosti vzat jest Spravedlivý, a bude v pokoji památka jeho.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Klaníme se Tobě, Kriste, a chvalořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svým svět jsi vykoupil.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se: Vzhlédni, atd.

XIII. Zastavení.

Ježíš mrtvý s kříže složen,
na klín své matky položen.

Píseň.

Tělo to, jehožto
smrtí vše zhojeno,
strápené Matičce
na klín je vloženo;
a ta rány
Synáčka sčítala,
slzou svou obmyla,
a vroucně líbala.

Tělo Kristovo s kříže snímají. Uvažuj divné události po smrti Páně: stala se tma, země se třásla, opona chrámová roztrhla se, setník a jiní vyznávali: „V pravdě Syn Boží byl tento.“ — Uvažuj zvláště hoře nejblahoslavenější Matky Marie, když mrtvé tělo nejmilejšího Syna na klín přijala a slzami smáčela. Měj útrpnost s Matkou za tebe trpící a oplakávej hříchů svých.

Ant. Zakalily se oči mé od pláče mého, nebo vzdálen jest ode mne, kdoby potěšil mne. Vizte všickni národové, jest-li bolest podobná, jako bolest má.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Tělo mé odpočine v naději.

Ř. A svatému svému nedáš uzříti porušení.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se: Vzhlédni, atd.

XIV. Zastavení.

Ježíše po dokonání
přežalostné pochování.

Píseň.

Pak tělo přátelé
se srdcem bolestným
v plátno zahalili,
způsobem počestným
v hrobě novém,
do skály tesaném,
složili, a hrob ten
zavřeli kamenem.

Tělo Kristovo kladou do hrobu. Rozjímej, s jakou nábožností a uctivostí Josef z Arimathie a Nikodém tělo Pána Ježíše plátnem ovinuli a nesli do hrobu nového, ve skále vytesaného. Pros Boha o srdce nové, v němž by, s vyloučením všech tvorů, sám Ježíš přebýval, již ne mrtev, nýbrž živ jsa a život tobě dávaje.

Ant. Kristus učiněn jest za nás poslušným až k smrti, a to k smrti kříže; protož i Bůh povýšil ho, a dal jemu jmeno, kteréž jest nad veliké jmeno.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi. Otče náš. Zdrávas.

Ž. Ó smrti, budu smrtí tvá.

Ř. Hryzení tvé budu, peklo.

Ž. Pane, vyslyš modlitbu mou.

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Modleme se: Vzhlédni, prosíme Hospodine, na tuto čeleď svou, za kterouž Pán náš Ježíš

Kristus neodporoval v ruce hříšníků se dáti a muky kříže podstoupiti. Jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Na cestě k Nejsvětější Svátosti.

Jak máme děkovat,
Pane náš předrahý,
za lásku nesmírnou,
za ten dar přeblahý,
že smrtí svou
nám jsi zas navrátil
život, ježž Adam byl
hříchem svým potratil.

Před Nejsvětější Svátostí.

Ježíši, v Svátosti
ctíme Tě povděčně,
u Tvého oltáře
slibujem srdečně,
že v pokání
Tobě jen budem žít;
račiž nás po smrti
do ráje k sobě vzít.

Ž. Chléb s nebe dal jsi nám, ó Pane:

B. Všelickou líbeznost v sobě mající.

Ó Bože, jenž jsi nám v přepodivné Svátosti památku umučení svého pozůstavil, popřej nám, prosíme, abychom svatá tajemství Těla Tvého a Krve Tvé tak velebili, bychom ovoce vykoupení

Tvého stále v sobě zakoušeli. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Ž. Pomoc Boží budiž vždycky s námi.

Ř. Amen.

Ž. A duše všech věrných zemřelých skrze milosrdenství Boží ať odpočívají v pokoji.

Ř. Amen.

Otče náš. Zdrávas Maria.

Hodinky o sv. Kříži

aneb

o umučení Pána našeho Ježíše Krista.

(Otče náš. Zdrávas Maria. Věřím v Boha.)

✠. Skrze znamení kříže od nepřátel našich,

Ř. Vysvobod' nás, Bože náš.

✠. Pane, rty mé otevři,

Ř. A ústa má zvěstovati budou chválu Tvou.

✠. Bože, ku pomoci mé vzezři,

Ř. Pane, k spomožení mému pospěš.

Sláva budiž Otci i Synu i Duchu Svatému,
jakož byla na počátku, nyní i vždycky až na věky
věkův. Amen.

Chvalozpěv. *)

Otce věčného Moudrost, — Pravda Boží vnitřní,
Kristus Ježíš zajat byl — při hodině jitřní;
od svých přátel opuštěn, — jedním z učeníků
zrazen byv a v ruce dán — mstivých zákoníků.

Antifona.

Ó ctihodný kříži, jenž jsi spasení přinesl nám
bídným, jakými chvalami Tebe vyvyšovati mám?
Tys nebeský život připravil nám.

*) „Patris Sapientia.“ (Nápěv viz v Kancionálu, díl I.,
č. 150., str. 108.)

Ž. Klaníme se Ti, Kriste a chvalořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svým svět jsi vykoupil.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, polož hořké umučení, kříž a smrt svou mezi hrozný soud svůj a duši mou nyní i v hodinu smrti mé: a rač dáti milost živým, zemřelým pak odpuštění a odpočinutí, Církvi své pokoj a svornost, a všem nám hříšným život i slávu věčnou. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého, Bůh po všecky věky věkův. Amen.

K hodině první.

Otče náš. — Zdrávas Maria. — Věřím v Boha.

Ž. Skrze znamení kříže atd.

Chvalozpěv.

V první hodinu byl Pán — veden k Pilátovi,
a tu mnozí žalují — naň křivými slovy;
ruce Jemu svázali, — a tepou Ho v šiji,
jak prorok předpověděl: — v tváři svatou plíj.

Antifona.

O vítězný kříži a předivné znamení, dejž,
abychom v nebeské říši vítězství dojíti mohli.

Ž. Vlastnímu Synu svému neodpustil Bůh,

Ř. Ale za nás za všecky vydal Ho.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, Kníže nade všecy krále země, jenž jsi ráčil pro nás v první hodinu hanebně jako lotr veden a před Pilátem postaven býti, a tam lživé žaloby slyšeti: ó tichý a pokorný Beránku Boží! dejž nám pro chválu jmena svého, bychom, když staneme před soudnou stolicí Tvou, nebyli k smrti věčné odsouzeni, ale mezi Tvé věrné v království nebeském připuštění. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého, Bůh po všecy věky věkův. Amen.

K hodině třetí.

✠. Skrze znamení kříže atd.

Chvalozpěv.

Při třetí: „Ukřižuj Ho“! — volají k Pilátu,
Pána v plášť oblécejí — na místě šarlatu,
na hlavu Mu korunu — z ostrých trnů tlačí,
kladou kříž na ramena — a Pán k hoře kráčí.

Antifona.

Trest věčné smrti odňat jest od nás, když Kristus na kříži zrušil vazby hříchů.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi v třetí hodinu k umučení svému, přeumdlen jsa, kříž těžký nésti

ráčil, pŏkorně Tebe prosíme, abys skrze moc svého svatého umučení všecky naše hříchys shladil a nás do nebeské slávy své milostivě uvedl. Jenž jsi živ a kraluješ. . . Amen.

K hodině šesté.

Ť. Skrze znamení kříže atd.

Chvalozpěv.

V šesté hodině na kříž — jest dán k hrozné trýzni,
a žlučí jest napájen — v své nesmírné žízni;
pní tam s lotry na kříži — jak jeden z zlosynů,
a odpouští lotrovi — kajícímu vinu.

Antifona.

Skrze dřevo druhdy otroky, skrze kříž svatý
svobodni učinění jsme: ovoce stromu nás svedlo,
ale Syn Boží vykoupil nás.

Ť. Zbodli ruce i nohy mé.

Ř. Sčetli všecky kosti mé.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž
jsi v šestou hodinu ruce své dal na kříži rozpiati,
a na svém svatém těle pět ran trpěti: dej nám
pro tyto svaté rány a nevinnou krev svou v milosti
prospívati, abychom s Tebou v nebi věčně
přebývali. Jenž jsi živ atd. Amen.

K hodině deváté.

Ž. Skrze znamení kříže atd.

Chvalozpěv.

O deváté hodině — Pán se s tělem loučí,
„Otče!“ volaje, duši — Bohu odporoučí;
tu v bok jeho zaráží — vojín ostří hrotu;
zem se chvěje a slunce — halí se v mrákotu.

Antifona.

O preveliký skutku dobrotivosti! tehdáž smrt
zničena byla, když život na dřevě kříže pněl.

Ž. Kristus učiněn jest pro nás poslušným
B. Až k smrti kříže.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, pro
své hořké a nevinné umučení, kteréž jsi na kříži
svatém trpěti ráčil, nejvíce v tu hodinu, když Tvá
svatá duše z Tvého svatého těla vycházela: pro-
síme Tebe, smiluj se nad námi v hodinu smrti
naší a rač nás s lotrem kajícím do ráje svého
nebeského uvést. Který žiješ a kraluješ s Bohem
Otcem atd. Amen.

K nešporám:

Ž. Skrze znamení sv. kříže atd.

Chvalozpěv.

S kříže tělo snato jest — u večerní chvíli;
s duší svatou zmizely — z těla všecky síly;
takovou smrt podstoupil — ten, Jenž život dává;
aj, zde leží zhaněna — všeho světa sláva.

Antifona.

O požehnaný kříži, jenž jsi sám hoden byl
nésti poklad světa, sladké dřevo, sladké hřeby,
sladké břemeno nesoucí, ty všecky cedrové stromy
převyšuješ, protože na tobě spasení světa pnělo,
na tobě Kristus zvítězil, na tobě smrt smrtí svou
přemohl na věky.

Ž. Toto znamení kříže bude na nebi,
Ř. Až Pán přijde soudit.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž
jsi sňat byl s kříže v hodinu nešporní: dej nám,
milosrdný Pane: bychom, složíce břemena hříchů
svých, vůní Tvé božské milosti byli pomazáni,
k Svatým Tvým přičtení a s nimi se radovali na
věky věkův. Amen.

Ku kompletě.

Ž. Skrze znamení sv. kříže atd.

Chvalozpěv.

A když noc se schýlila, — pohrobili v skále
vzácné tělo — naději — blaženosti stálé;
mastí drahou mazáno, — jak písmem určeno.
Budiž to umučení — vděčnou myslí ctěno.

Antifona.

Ó Spasiteli světa, spasiž nás, jenž jsi skrze
kříž a krev svou vykoupil nás, pomoz nám, Tebe
prosíme, Bože náš.

Ž. Tvůj svatý kříž ctíme, ó Pane.

Ř. Na Tvé slavné umučení pamatujeme.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž
jsi v hodinu kompletní do hrobu položen a od
matky své přebolestné, i od jiných nábožných
žen oplakán býti ráčil: dej nám, prosíme, bychom
Tvého umučení srdečně plačíce a je stále na my-
sli majíce, mohli ze siroby do vlasti, z boje k po-
koji, ze smrti k životu přijíti. Skrze Tebe, Pane
Ježíši Kriste, Spasiteli náš. Amen.

Závěrek.

Ctím, ó Kriste! povděčně — doby ty posvátné;
vážím s myslí kající — strasti tvé památné.
Jenž jsi za nás při smrti — trpěl takým trudem:
dej nám slávy korunu — až života zbudem. Amen.

Mše svatá

na den Bolestné Rodičky Boží.

Přístupné modlitby.

Ve jmenu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Kněz: Vejdu k oltáři Božímu.

Lid: K Bohu, jenž obveseluje mladost mou.

K. Sudť mne, Bože, a rezeznej při mou od národu nesvatého; od člověka nepravého a lstivého vytrhni mne.

L. Nebo Tys, Bože, síla má! Proč jsi mne zapudil a proč smuten chodím, když mne sužuje nepřítel?

K. Sešli mi světlo své a pravdu svou a ty nechať mne provodí na Tvou horu svatou a do Tvých stanů.

L. I vejdu k oltáři Božímu, k Bohu, jenž obveseluje mladost mou.

K. Oslavovati budu Tebe na harfě, Bože, Bože můj! Proč jsi smutná, duše má, i proč mne kormoutíš?

L. Doufej v Boha, nebo ještě vyznávati se mu budu: On jest spasení tváře mé a Bůh můj.

K. Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému.

L. Jakož byla na počátku, nyní i vždycky i na věky věkův.

K. Vejdu k oltáři Božímu.

L. K Bohu, jenž obveseluje mladost mou.

K. Pomoc naše ve jmenu Páně.

L. Který stvořil nebe i zemi.

K. Zpovídám se Bohu všemohoucímu, Marii

vezdy blahoslavené Panně, blahoslavenému Michaelu archandělu, blahoslavenému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petrovi a Pavlovi a všem Svatým, a vám bratří, že jsem zhřešil velice: myšlením, slovem i skutkem: má vina — má vins — má největší vina. Pročež prosím Marii vždy

blahoslavenou Pannu, blahoslaveného Michaela archanděla, blahoslaveného Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra i Pavla i všechny Svaté a vás bratří, prostě za mne u Hospodina Boha našeho.

L. Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpustiž tobě hříchy a přivediž tebe k životu věčnému.

K. Amen.

L. Zpovídám se Bohu všemohoucímu, Marii vezdy blahoslavené Panně, blahoslavenému Michaelu archandělu, blahoslavenému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petrovi i Pavlovi, všem Svatým i tobě, otče, že jsem zhřešil velice myšlením, slovem i skutkem: má vina — má vina — má největší vina! Pročež prosím Marii vezdy blahoslavenou Pannu, blahoslaveného Michaela archanděla, blahoslaveného Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla i všechny Svaté a tebe, otče, prostě za mne u Hospodina Boha našeho.

K. Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, odpusť vám hříchy vaše a přivediž vás k životu věčnému.

L. Amen.

K. Slitování, rozhřešení a odpuštění hříchův uděliž nám všemohoucí a milosrdný Hospodin.

L. Amen.

K. Obať se k nám, Bože a oživiž nás!

L. A lid Tvůj veseliti se bude v Tobě.

K. Ukaž nám, Hospodine, milosrdenství své.

L. A spasení své dej nám.

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

L. A volání mé k Tobě přijď!

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

(Když vystupuje kněz k oltáři.)

Modleme se:

Odejmi od nás, prosíme Hospodine! nepravosti naše, abychom do svatyně Svatých s čistým srdcem vejíti zasloužili. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

(Líbaje oltář modlí se kněz:)

Prosíme Tebe, Hospodine, pro zásluhy Tvých Svatých, jichž ostatkové tuto jsou, i všech Svatých, abys odpustiti ráčil všechny hříchy mé. Amen.]

Introit. (Jan 19.)

Stály pak blízko kříže Ježíšova matka jeho, a sestra matky jeho Maria Kleofášova, a Maria Magdalena.

Ž. Ženo, hle syn Tvůj, dí Ježíš: potom dí k učeníkovi: Hle matka tvá. Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému: jakož byla na počátku, nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.

(Uprostřed oltáře.)

K. Pane, smiluj se nad námi!

L. Pane, smiluj se nad námi!

K. Pane, smiluj se nad námi!

L. Kriste, smiluj se nad námi!

K. Kriste, smiluj se nad námi!

L. Kriste, smiluj se nad námi!

K. Pane, smiluj se nad námi!

L. Pane, smiluj se nad námi!

K. Pane, smiluj se nad námi!

Gloria.

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Chválíme Tebe, dobrořečíme Tobě, klaníme se Tobě, oslavujeme Tebe. Díky Tobě vzdáváme pro velikou slávu Tvou. Pane Bože, králi nebeský, Bože Otče všemohoucí, Pane Jesu Kriste, Synu jednorozený, Pane Bože! Beránku Boží, synu Otce, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi; jenž snímáš hříchy světa, přijmi modlitbu naši, jenž sedíš na pravici Otce, smiluj se nad námi! Nebo Ty jsi sám svatý, Ty sám jsi Hospodin, Ty sám jsi nejvyšší, Jesu Kriste, s Duchem Svatým v slávě Boha Otce. Amen.

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

Modleme se:

Ó Bože, při jehožto umučení, podle proroctví Simeonova, nejsladší duši slavné Panny a matky

Marie meč bolesti pronikl: uděl milostivě, abychom my, jenž sobě bolesti její s uctivostí připomínáme, pro slavné zásluhy a na přímluvu všech těch Svatých, jenž u kříže věrně vytrvali, blahého užitku Tvého utrpení dosáhli. Jenž živ jsi a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Epištola.

(Čtení z knihy Judith. 13, 22—25.)

Požehnal tebe Pán v moci své, nebo skrze tebe na nic přivedl nepřátely naše. Požehnána jsi ty, dcero, od Pána Boha nejvyššího, nade všecky ženy na zemi. Požehnaný Pán, kterýž stvořil nebe a zemi, kterýž tebe spravoval k ranám hlavy knížete nepřátel našich: nebo dnes jmeno tvé tak zvelebil, aby neodstoupila chvála tvá z úst lidí, kteřížbykoli se rozpomínali na moc Páně na věky, pro kteréžto jsi nešetřila života svého za příčinou ouzkosti a zármutku národu tvého, ale předešlas pád náš před obličejem Boha našeho.

L. Bohu díky.

Gradual.

Bolestná a žalostná jsi, Panno Maria, stojící pod křížem Pána Ježíše Syna svého a Vykupitele. Ź. Panenská Rodičko Boží, kterého celý svět obsáhnouti nemůže, Původce života, stav se člověkem, podstoupil smrt tohoto kříže.

Traktus.

Stála svatá Maria, královna nebes a paní světa, pod křížem Pána našeho Ježíše Krista bolestná. *Ž.* Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má.

Sekvence.

Podle kříže plná žele - stála Matka Spasitele - když Syn její na něm pněl.

Duši její přebohou - skormoucenou pro strast mnohou - přeostřý meč rozevřel.

Ó jak smutná, sužovaná - byla Matka požehnaná - v hoře toho úchvatě!

Ó, jak mdlela, jak se chvěla - a jak tlela, když ho zřela - trpět k světa výplatě.

Jest-li někdo v zemském dolu, - jenžby mohl prostý bolu - Matku zřítí ztrápenou?

Kdožby ronit pláč se styděl, - kdyby Matku Páně viděl - se svým Synem souženou?

Pro národa svého vinu, - viděla, jak svému Synu - tělo biči zedrali.

Zřela, jak Syn její lásky - úmornými spoután pásky - dokonává zsinalý.

Ach, ó Matko, lásky zdroji, - nechať žel mne s Tebou spojí - nech se s Tebou rozkvílím.

Ať mé nitro rozkochané - ke Kristovi láskou zplane, - ať se jemu zalíbím.

Svatá Matko, ony rány, - jimiž oudy Krista sklány, - hluboko mně v duši vtlač.

Ty bolesti, jež chtěl nésti, - podle zvěsti pro neřesti, - se mnou mile dělit rač.

Nechť bol dědím, slzy cedím, - s účastností na kříž hledím - pokud stává života.

Podle kříže s Tebou státi, - s Tebou spolu věrně lkáti, - vroucná jest má ochota.

Panno! Ty všech panen slávo, - buď mně srdce Tvoje právo; - dej ať s Tebou rozplývám.

V každé době, roveň Tobě - ať smrt Páně nosím v sobě, - a ran Jeho pomnívám.

Nechť rány jeho čiji, - ze kříže se podnapiji, - z lásky k Tvému Synovi.

Láskou touto když se znítím - nechať přimluvy Tvé cítím, - když Bůh soudy vypoví.

Uděl, ať mne kříž ohráží, - ať smrt Páně jest mi k stráži, - jeho milost v otavu.

A když tělo toto skoná, - dej, ať duše neúhonná, - přejde v rajskou oslavu! Amen.

(Uprostřed oltáře.)

Očisť srdce a rty mé, všemohoucí Bože, jenž jsi rty proroka Isaiáše žhavým očistil uhlem: tak i mne po milém slitování svém račiž očistiti, abych hodně zvěstovati mohl svaté evangelium Tvoje. Skrze Krista Pána našeho.

Pane, rač požehnati.

Hospodin budiž v srdci mém a na rtech

mých, abych hodně a náležitě zvěstoval evangelium jeho. Amen.

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

K. *Následuje evangelium podle sv. Jana.*

(19, 25—27.)

L. Sláva Tobě, ó Pane.

K. † Za onoho času: Stály blízko kříže Ježíšova matka jeho, a sestra matky jeho Maria Kleofášova, a Maria Magdalena. Tedy uzřev Ježíš matku, a učeníka tu stojícího, kteréhož miloval, dí matce své: Ženo, hle syn tvůj! Potom dí učeníkovi: Hle matka tvá! A od té hodiny přijal ji učeník k sobě.

L. Chvála Tobě, Kriste.

Kredo.

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, všech věcí viditelných i neviditelných. I v Pána Ježíše Krista, jednorozného Syna Božího a narozeného z Otce přede všemi věky, Boha z Boha, světlo z světla; Boha pravého z Boha pravého, zplozeného, neučiněného, též podstaty s Otcem, skrze něhož všechny věci učiněny jsou; jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe a vtělil se od Ducha Svatého z Marie Panny a člověkem učiněn jest.

Ukřižován také pro nás pod Pontským Pilátem, trpěl i pohřben jest, a třetího dne vstal z mrtvých podle písem, a vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce a opět přijde ve slávě soudit živých i mrtvých: jehožto království nebude konce. I v Ducha Svatého, Pána i obživovatele, kterýžto z Otce i ze Syna vychází, který s Otcem i Synem zároveň ctí a slaví se, jenž mluvil skrze proroky. A v jednu, svatou, obecnou i apoštolskou Církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchův a očekávám z mrtvých vstání a život budoucího věku. Amen.

K. Pán s Vámi.

L. I s duchem tvým.

K. Modleme se.

Obětování.

Rozpomeň se, Panno Matko Boží, až budeš státi před obličejem Páně, oroduj za nás, aby odvrátil hněv svůj od nás.

(Když kněz hostii obětuje.)

Přijmi, svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterouž já nehodný služebník tvůj obětuji Tobě Bohu svému živému a pravému za mé nesčíslné hříchy, urážky a nedbalosti, za všecky okolo stojící, a za všecky věrné křesťany, živé i zemřelé, aby mně i jim prospěla ku spasení a k životu věčnému. Amen.

(Když kněz víno a vodu do kalicha vlévá.)

Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivně stvořil a podivněji obnovil, dej, abychom skrze tajemství této vody a vína účastni stali se božství Toho, kterýž člověčenství našeho ráčil se učiniti účastníkem — Ježíš Kristus, Syn Tvůj, Pán náš, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po všecky věky věkův. Amen.

(Když kněz kalich obětuje.)

Obětuje Tobě, Hospodine, kalich spasení, dobrotu Tvoji vzývající, aby před obličej božské velebnosti Tvé za naše i celého světa spasení s líbeznou vůní vstoupil. Amen.

(Na to s nakloněnou hlavou nad oltářem modlí se kněz.)

V duchu poníženosti a se srdcem skroušeným nechať přijati jsme od Tebe, Hospodine, a oběť naše před obličejem Tvým nechať se koná tak, aby se líbila Tobě, Pane Bože!

Přijď, posvětiteli všemohoucí věčný Bože a požehnej tu oběť připravenou svatému jmenu Tvému.

(Postoupiv na levou stranu, myje si ruce a modlí se kněz.)

Umyji mezi nevinnými ruce své, a obejdu oltář Tvůj, Hospodine, abych slyšel hlas chvály a vypravoval podivné skutky Tvoje.

Hospodine, miluji okrasu domu Tvého, místo obývání slávy Tvé.

Nezahlazuj, Bože, s bezbožnými duše mé a s muži krví života mého, v jichžto rukou nepravosti jsou a pravice jich naplněna jest dary.

Já pak v nevinności své vešel jsem: vykoupíš mne a smiluj se nade mnou. Noha má stála v přímosti, ve shromážděních dobrořečiti budu Tobě, Hospodine.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému:

Jakož byla na počátku, i nyní i vždycky i na věky věkův Amen.

(Kněz u prostřed oltáře nakloněný se modlí.)

Přijmi, svatá Trojice, tu oběť, kterouž vzdáváme Tobě na památku umučení, z mrtvých vstání a na nebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, a ke cti blahoslavené a neposkvrněné Marie Panny, blahoslaveného Jana Křtitele, svatých apoštolů Petra i Pavla, a těchto i všech Svatých, aby jim sloužila ke cti, nám pak ku spasení, aby za nás orodovali v nebesích ráčili ti, kterýchž památku konáme na zemi. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

(Obrátiv se k lidu říká kněz.)

Modlete se, bratří, aby má i vaše oběť příjemnou stala se u Boha Otce všemohoucího.

(Lid odpovídaje prosí.)

Přijmiž Hospodin oběť z rukou tvých ke cti a chvále jména svého, ku prospěšenství našemu i celé své Církve svaté. Amen.

Tichá modlitba (Secreta).

Obětujeme Tobě modlitby a oběti, Pane Ježíši Kriste, a pokorně prosíme: abychom, jelikož probodnutí nejsladší duše blahoslavené Matky Tvé Marie modlitbami slavíme; její a těch Svatých, kteříž s ní pod křížem stáli, společnosti skrze nejdobrotivější přimluvu zásluh smrti Tvé oučastnými se stali, a odplatu Svatých měli. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh

K. Po všecky věkův.

L. Amen.

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

K. Srdce vzhůru.

L. Máme k Hospodinu.

K. Díky vzdávejme Hospodinu Bohu našemu:

L. Hodno i spravedlivo jest.

V pravdě hodno i spravedlivo jest, slušno a spasitelné, abychom vždycky a všude díky vzdávali Tobě, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože! Abychom i Tebe při probodnutí blahoslavené vždy Panny Marie spolu chválili, Tobě dobrořečili a Tebe hlásali. Neb ona Jednorozenného Tvého zastíněním Ducha Svatého počala, a podrževši slávu panenství, světlo věčné světu vydala, Ježíše Krista Pána našeho. Skrze něhož Tvou velebnost chválí andělé, klanějí se panstva,

třesou se mocností. Kterouž nebesa, i nebeské síly, i blahoslavení Serafové společným plesáním oslavují. S nimiž, aby též naše hlasy připustiti ráčil, prosíme s pokorným vyznáváním říkajíce:

Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupů. Plná jsou nebesa i země velebnosti Tvé. Hosana na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jmenu Páně. Hosana na výsostech.

Kanon.

Tebe tedy, nejlaskavější Otče, skrze Ježíše Krista, Syna Tvého Pána našeho, skroušeně žádáme a prosíme, abys milostivě přijal a požehnal ta dání, tyto dary, tyto svaté a neposkvrněné oběti, jež Tobě obětujeme přede vším za Tvou svatou katolickou Církev, kterouž upokojiti, hájiti, usjednotiti a řídití račiž po celém oboru zemském, zároveň se služebníkem Tvým papežem naším N., vrchním pastýřem naším N., císařem a králem naším N. a za všecky pravověrné a katolické i apoštolské víry ctitele.

Vzpomeň, Hospodine, na služebníky své . . . a na všecky okolostojící, jejichž víra i pobožnost známa jest Tobě, za které Tobě obětujeme, nebo kteří obětují Tobě tu oběť chvály za sebe i za všecky, za vykoupení duší svých, za dosažení spásy a zachování svého a vzdávají tužby své Tobě, Bohu věčnému, živému a pravému.

Obcování majíce a v poctivosti chovajíce památku obzvláště slavné, neposkvrněné Panny Marie, Rodičky Boha i Pána našeho Jesu Krista, ale též blahoslavených apoštolův i mučovníkův Tvých: Petra i Pavla, Ondřeje, Jakoba, Jana, Tomáše, Jakoba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona i Tadeáše, Lína, Kleta, Klementa, Xysta, Kornelia, Cypriana, Vavřince, Chrysogona, Jana i Pavla, Kosmy a Damiana i všech Svatých, pro jejichž zásluhy a přímluvy uděliti rač, abychom ve všech věcech pomocí ochrany Tvé byli utvrzeni. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Tuto oběť služebnosti naší a celé čeledi své, prosíme, Pane, rač milostivě přijmouti, dny naše v pokoji ustanoviti a od věčného zatracení rač nás vytrhnouti a ku stádcí vyvolených Tvých připočísti. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Prosíme, Bože, račiž tu oběť učiniti ve všem požehnanou, přijatou, platnou, rozumnou, příjemnou, aby stala se nám tělem i krví nejmilejšího Syna Tvého, Pána našeho Jesu Krista.

(Co následuje, říká toliko kněz.)

Jenž den před tím, než trpěl, vzal chléb ve svaté a velebné ruce své a pozdvih očí k nebesům, k Tobě Bohu, Otci svému všemohoucímu, Tobě díky čině dobrořečil, lámal i dával učeníkům svým a řekl: Vezměte a jezte z toho všickni:

Toto jest zajisté tělo mé.

Podobně po večeři vzal i tento převýborný kalich ve svaté a velebné ruce své, Tobě díky čině, dobrořečil a dal učeníkům svým řka:

Vezměte a píte z toho všickni. Tento jest zajisté kalich krve mé, nového a věčného zákona, tajemství víry, kteráž za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. Kolikráte to činiti budete, čiňte to na mou památku.

Pročež také, Hospodine, my služebníci Tvoji a lid Tvůj posvěcený, konajíce památku přesvatého umučení téhož Krista, Syna Tvého, Pána našeho, nýbrž i z mrtvých vstání a slavného na nebe vstoupení, obětujeme přejasné velebnosti Tvé z darův a dáni Tvých obět čistou, obět svatou, obět neposkvrněnou, chléb svatý života věčného, a kalich spasení ustavičného.

A na to račiž milostivým a jasným hleděti obličejem i oblíbíti je sobě, jakož jsi ráčil oblíbíti sobě dary spravedlivého sluhy svého Abela i obět praotce našeho Abrahama, i kterouž věnoval Tobě nejvyšší kněz Tvůj Melchisedech žertvu svatou, obět neposkvrněnou.

(Ukloniv se nad oltářem modlí se dále.)

Pokorně Tě prosíme, všemohoucí Bože, račiž obět tu dáti skrze ruce anděla svého donést na vznešený oltář svůj před obličej božské veleb-

nosti své, abychom kdožkoli z oltáře tohoto svato-svaté tělo Tvé a krev Syna Tvého účastně přijímati budeme, všelikým požehnáním a milostí naplnění byli. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

(Modlitba za zemřelé.)

Pomni také, Hospodine, na služebníky a služebnice Tvé . . . , kteří nás předešli se znamením víry a odpočívají ve snu pokoje.

Račiž, prosíme, Hospodine, jim i všem odpočívajícím v Kristu popřítí místa útěchy, světla i pokoje. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Nám pak hříšným služebníkům svým, důvěřujícím ve množství slitování Tvých, račiž podíl nějaký a společenství udělití se svými svatými apoštoly a mučeníky: s Janem, Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignaciem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem, Felicitou, Perpetuou, Agathou, Lucíí, Anežkou, Cecilií, Anastasií, a se všemi Svatými Tvými, v jejichž společnost, neceně zásluhy, ale podle slitování svého, račiž uvéstí nás. Skrze Krista Pána našeho.

Skrze něhož, Hospodine, všechno to dobré vždycky tvoříš, posvěcuješ, oživuješ, žehnáš a uděluješ nám. Skrze Něho a s Ním a v Ném budiž Tobě, Bohu Otci všemohoucímu, v jednotě Ducha Svatého, všeliká čest i sláva

K. Po všechny věky věkův.

L. Amen.

Spasitelnými rozkazy [napomenuti a božským naučením vycvičení smíme volati:

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jmeno Tvé, přijď království Tvé, buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi, chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.

K. A neuvoď nás v pokušení.

L. Ale zbav nás od zlého.

K. Amen.

Vysvoboď nás, prosíme, Hospodine, ode všeho zlého, minulého, přítomného i budoucího, a na přímluvu blahoslavené neposkvrněné Rodičky Boží Marie a Tvých blahoslavených apoštolův: Petra i Pavla i Ondřeje i všech Svatých, uděl milostivě pokoje za dnů našich, abychom pomocí milosrdenství Tvého od hříchu vezdy byli svobodni a ode všeho soužení ochráněni.

Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista Syna Tvého, který s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh

K. Po všecky věky věkův

L. Amen.

K. Pokoj Páně budiž vezdy s vámi,

L. I s duchem tvým.

(Spouštěje částčku sv. hostie do kalicha modlí se.)

Toto smíšení a posvěcení Těla i Krve Pána našeho Ježíše Krista staniž se nám přijímajícím k životu věčnému. Amen.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl nám pokoje.

Pane Jesu Kriste! jenž jsi pověděl apoštolům svým: pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám: nerač hleděti na hříchy mé, ale na víru Tvé Církve, a rač ji podle svaté vůle své zachovati v pokoji a jednotě, jenž jsi živ a kraluješ Bůh na věky věkův. Amen.

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otce přičiněním Ducha Svatého smrtí svou oživil svět, vysvobod mne skrze toto svato-svaté Tělo své a Krev svou ode všech nepravostí mých i ode všeho zlého a učiň, abych vždy oddán byl přikázáním Tvým a nedej mi nikdy odloučenu býti od Tebe, jenžto s tímž Bohem Otcem i Duchem Svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Požívání Těla Tvého, Pane Ježíši Kriste, ježto se já nehodný odvažuji přijmouti, nechať mi není k odsouzení a ztracení, ale po milosti Tvé budiž mi na obranu duše i těla i k dosažení spásy, jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Chléb nebeský přijmu a jmeno Hospodinovo vzývati budu.

Pane, nejsem hoden, abys všel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má. (Třikrát.)

Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

(Kněz přijímá Tělo a Krev Páně.)

Co dám Hospodinu za všechno, což udělil mi? Kalich spásení přijmu a jméno Páně vzývati budu. Chválu vzdávaje vzývati budu Hospodina i vysvobozen budu od nepřátel svých.

Krev Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

(Sám přijav podává kněz Tělo Páně lidu.)

Což přijali jsme ústy, čistou zadržme myslí a z daru časného prostředek staň se ku spásení věčnému.

Tělo Tvé, Hospodine, kteréž jsem přijal a Krev, kterouž jsem pil, zůstávejž u vnitřnostech mých a propůjč, aby ve mně nezůstalo poskvrny hříchu, jelikož mne čisté a svaté občerstvily svátosti. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Po přijímání.

Ó šťastní smyslové blahoslavené Panny Marie, která bez smrti zasloužila sobě palmu mučnickou pod křížem Páně.

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

Modleme se:

Oběti, které jsme přijali, Pane Ježíši Kriste, nechť nám, kteří probodnutí Matky Tvé a Panny vroucně slavíme, u Tvého smilování získají všeličného spasitelného dobra užitek. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otce v jednotě Ducha Svatého Bůh na věky věkův.

L. Amen.

K. Pán s Vámi.

L. I s duchem tvým.

K. Jděte, mše jest dokonána.

L. Bohu díky.

Nechť se Tobě, svatá Trojice, líbí nejponížejší služba má, i propůjč, aby ta oběť, kterouž já nehodný obětoval božské velebnosti Tvé, příjemná byla Tobě, a všem, za kteréž jsem ji obětoval, pro milosrdenství Tvé sloužila ku smíření skrze Krista Pána našeho. Amen.

(Žehnaje lid, říká kněz.)

Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch Svatý.

L. Amen.

Poslední Evangelium.

K. Pán s Vámi.

L. I s duchem tvým.

K. Začátek evangelium podle sv. Jana.

L. Sláva Tobě, Hospodine.

Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci skrze ně učiněny jsou, a bez Něho nic není učiněno, což učiněno jest. V Něm život byl a život byl světlo lidí, a světlo v temnostech svítí, a tmy ho neobsáhly. Byl člověk, poslaný od Boha, kterémuž jmeno bylo Jan. Ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o světle, aby všickni věřili skrze něho. Nebyl on světlo, ale aby svědectví vydal o světle. Bylo světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Na světě byl a svět skrze něho učiněn jest, a svět ho nepoznal. Do svého přišel a svoji ho nepřijali. Kdožkoli pak přijali ho, dal jim moc syny Božími býti, těm, kdož věří ve jmenu Jeho; kteřížto ne z krve ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha zrozeni jsou. A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi: a viděli jsme slávu Jeho — slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

L. Bohu díky.

Modlitby za dosažení odpustků.

Všemohoucí, věčný Bože, věřím, že sice dle milosrdenství Tvého skrze svátost pokání sprostěn jsem viny hříchu a věčného trestu, kterého jsem za něj zasloužil, ale uznávám též, že podroben jsem trestu časnému. Že pak nedostatečen jsem, abych tomu, jak jsem povinen, dosti učinil, utíkám se k nevystižitelnému pokladu zásluh jediného Syna Tvého, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista, nejsvětější Rodičky jeho a všech Svatých, aby, čeho má nedostatečnost dosíci nemůže, hojností jejich nahrazeno bylo. Hotov jsem, vykonati vše, co se za účelem tím ode mne žádá. Račiž to, Otče milostivý, laskavě přijmouti v jednotě umučení a smrti téhož Syna svého, a učiň mne, ač za nehodna se uznávám, milostí svou účastna těchto plnomocných odpustků.

(Otče náš. Zdrávas.)

Pomni, věčný Otče, na shromáždění svých věrných, kterému jsi vládl od počátku; vzhlédni na Církev svou, choti jednorozeného Syna svého, za kterouž nezpěchoval se přehořkou smrtí kříže podstoupiti a svou nejdražší krev vyliti. Tuto Církev svou račiž ušlechtilou svatostí, všelikou

milostí a hojnými dary nebeskými tak zvelebiti, aby se okázala hodnou takového chotě a takové předražené ceny, za kterouž vykoupěna jest. Pohlédni laskavě k synům též svaté máteře, a přidruž k jednotě její veškeré národy, ať všickni žijou věrou poznají, pevnou důvěrou vzývají, vroucí láskou milují Tebe, Boha Otce a jehož jsi poslal, Ježíše Krista spolu s Duchem Svatým na věky věkův. Amen.

Ť. Abys Církev svou svatou chrániti a zachovati ráčil!

Ř. Tě prosíme, uslyš nás!
(Otče náš. Zdrávas.)

Ó Ježíši, světlo pravé, kterýž osvěcuješ každého člověka přicházejícího na tento svět, pro nesmírnou moc umučení svého a smrti své rač dáti, aby po zapuzení temností, kacířství a bludů všelikých, všickni lidé světlo pravdy Tvé svaté poznali a v laskavé lůno Církve Tvé se utekli. Pastýři dobrý, jenž jsi duši svou dal za ovce své, chraň stádo svých věrných a všeho násilí a úskoků těch je ostříhej, kteří chodí v rouše beránčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví. Dejž, ať všickni jednoho pastýře uznají a jeden všech jest ovčinec. Pane, zůstaň s námi, neboť jsi řekl: „Hle, já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa.“ Okaž světu, že Církev Tvá vystavěna jest na skále a že brány pekelné neodolají proti ní.

Ť. Abys nepřátele Církve své svaté ponížiti a obrátiti ráčil.

Ř. Tě prosíme, uslyš nás!

(Otče náš. Zdrávas.)

Ó Duše Svatý, Duše lásky a pokoje, jenž jsi tolik rozličných národů v jednotě víry shromážditi ráčil, uděl knížatům křesťanským a jich radám hojné milosti své a vstip v srdce jich ono nové přikázání, které Ježíš Kristus, odcházeje z tohoto světa, učeníkům svým zůstavil, aby dle něho poznali všickni, že v počet synů Božích náležejí a jmena křesťanů zasluhují. Nedopouštěj, aby uchvácení jsouce jakoukoliv žádostí, usilovali o něco, co by Tvé božské cti a chvále a svornosti církevní se protivilo, ale nechat sjednocenými silami o to se přičiňují, aby lid sobě svěřený k spatření míru věčného v nebeském Jerusalemě vedli a řídili a spolu s ním šťastně se tam dostali.

Ť. Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a svornost dáti ráčil!

Ř. Tě prosíme, uslyš nás!

(Otče náš. Zdrávas.)

Bože, všech věrných pastýři a řiditeli, račiž milostivě vzhlédnouti na služebníka svého N., jež jsi pastýřem Církve své svaté ustanovil; dejž mu, prosíme, ať těm, kterýmž představen jest, slovem i skutkem prospívá a pak spolu s stádem sobě svěřeným života věčného dosáhne. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Ž. Abys apoštolského náměstka a všecken duchovní stav v svatém náboženství zachovati ráčil!

B. Tě prosíme, uslyš nás!

(Otče náš. Zdrávas. Věřím v Boha.)

Přijmiž nyní, ó Trojice nejsvětější, modlitby a skutky, které jsem na dosažení úplného odpuštění časných trestů, jimž jsem byl propadl, jakoliv vykonal, a dejž, aby všeliký při tom nedostatek nahražen byl zásluhami umučení a smrti Pána našeho Ježíše Krista a nejdražší krve jeho za nás hříšné tak bolestně vylité. Učiň mne (anebo duši N.) toho nesmírného dobrodiní účastna, začož Tobě nebesa i země čest a chválu i díků činění vzdávejtež, nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

Zprávy

o Dědictví Svato-Janském.

I.

Přehled údů v roce 1881.

Zakladatelů jest .	7
Spoluzakladatelů	56
Údů první třídy .	28
Údů druhé třídy	133
Údů třetí třídy	26295
Úhrnem . .	26519

Mezi těmi jest údů stálých a sice:

rodů	5517
škol, obcí, knihoven, bratrstev a spolků	1110
údů duchovního stavu	2801

 Údy stavu kněžského snažně žádáme, aby, jak veškeré údstvo očekává, mezi oktávem sv. Jana Nep. oběť mše svaté za živé i za mrtvé údy našeho Dědictví každoročně obětovali. Ostatní

údové nekneží s týmž nábožným úmyslem v na-
značeném čase přítomni buďtež mši svaté. U hrobu
sv. Jana Nep. v Praze koná též řiditel Svatojan-
ského Dědictví v den po slavnosti Svatojanské
v 8 hodin slavné zpívané rekviem za všechny
v Pánu zesnulé údy, kteroužto pobožnost založil
a nadal v Pánu odpočívající kanovník strážce
Václav Pešina rytíř z Čechorodu, druhdy redaktor
Dědictví Svatojanského.

II.

Poučení o přístupu nových údů a odbírání knih.

O vzniku Dědictví připomínáme novým údům
toto: Antonín Hanikýř, nar. v Praze d. 21. října
1753, býv. jesuita, pak zám. kaplan Čimerský ve
výslužbě, umínil sobě r. 1829 na památku první
stoleté památky vyhlášení za Svatého Jana Ne-
pomuckého založiti ústav, jímž by dobré, vzděla-
vatelné knihy v jazyku Českém, již vázané, v ceně
levné vydávány byly. O řízení závodu toho po-
žádal kníž. arcib. konsistoř v Praze. Položiv
jakožto základ 1000 zl. na stř., vyžádal sobě, aby
podnik nesl jméno: „Dědictví sv. Jana Nepomu-
ckého“ a veškeré obecenstvo aby k přistoupení
pozváno bylo. Dotčený zakladatel zemřel v Táboře
d. 15. března 1833 v 80. roce věku svého. Po
dosaženém potvrzení vstoupilo pak Dědictví roku

1835. v život. Ze stanov klademe sem následující poučení:

1. Kdo k Dědictví Svatojanskému v Praze přistoupiti hodlá, nechť poštou ve vyplaceném psaní (franko) aneb jinak příležitostně s nápisem: „Řiditelství Svatojanského Dědictví v Praze“ své jméno a příjmení, pak svou osadu farní a biskupství (diecési), ku kterémuž přináleží, udá, zároveň i peníze vloží. Vklad za úda třetí třídy obnáší jednou a na vždy 11 zlatých rak. měny; za rod, školu, obec, knihovnu platí se jednou na vždy 22 zl. *)

2. Každý nově přistoupivší úd ať si lístek na odbírání knih dobře uschová a následujícího roku, jakož i potom v budoucích letech po Velikonoci od svého veleb. pastýře duchovního si jej podepsati dá. Pak může na tento lístek, žije-li úd v Čechách, knihu v knihkupectví B. Stýbla v Praze na Sv.-Václavském náměstí (býv. koňském trhu) číslo 786—II. vyzdvihnouti, jen že musí připojiti 3 kr. r. č., kterýžto peníz přísluší knihkupci za

*) Jména nových údů, kteří k Dědictví Sv.-Janskému přistoupili a jiná téhož Dědictví týkající se návštěví ohlašujeme v časopisu „Blahověst“, jenž vychází (letos již 32. rok) třikrát za měsíc, totiž dne 5., 15. a 25. každého měsíce. Na „Blahověst“ předplácí se v knihkupectví B. Stýbla v Praze č. 786—II. a sice na celý rok s poštovní zásilkou pouze 3 zl. 50 kr. — V témž knihkupectví prodávají se úplné výtisky „Blahověsta“ z r. 1876, 1877, 1878 a 1879 v snížené ceně po 1 zl. 50 kr.

práci a obálku. Pro údy v Olomúckém arcibiskupství platí totéž, jen že knihy své vybírají v knihkupectví Eduarda Hölzla (Helcla) v Olomúci na horním náměstí v č. d. 285; údové pak z Brněnského biskupství nechť se o knihy své hlásí v knihkupectví Karla Vinikra v Brně v řemenářské ulici. Ostatním údům v jiných diecésích zasílají se knihy přímo z Prahy. Kdožby však žádal, aby mu knihkupec knihu poštou zaslal, připoj mimo ony 3 krejcary, knihkupci náležející, ještě 6 krejcarů na kolkovaný poštovský list průvodní.

3. Přestěhuje-li se některý úd z Čech na Moravu, aneb odeběře-li se z Brněnského biskupství do Olomúckého aneb naopak, ať to ve vyplaceném listu (franko) oznámí Ředitelství, kteréž mu nový lístek na odbírání knih pošle, aby mu pak v příslušném knihkupectví vydány byly.

4. Poněvadž odebírací či podělný lístek může v ztrátu přijíti neb i ukraden býti, každý si číslo jeho pro takový případ na jistém místě, ku příkladu v modlitební knížce zaznamenej; a pakli skutečně ztráta se udála, Ředitelství o nový lístek požádej s připojením 20 krejcarů, poplatku to za vydání listu nového, a 10 kr. na poštovní výlohy, tedy úhrnem 30 kr. Připomínáme však, že kdyby se nápotom pohřešovaný první lístek zase našel, tento již žádné platnosti nemá.

5. Když umřel úd, žádáme snažně pozůstalých přátel, aby, když si na jeho lístek knihu

posledního roku (třebas po smrti úda) vybrali, úmrtí toho úda na lístek ten poznamenali a do-tyčnému knihkupectví vydali, aneb poprosili svého pastýře duchovního, aby lístek ten nejdůstojnější arcib. konsistoři Pražské zaslal.

6. Rod se běře, pokud jméno se neztratí. Synů-li není, odebírají knihy dcery zakladatele rodu, dokud žijí; dítka pak jejich jině již jméno nesoucí nemají práva tohoto; rod vymřel.

7. Spojí-li se manžel s manželkou svou v jeden toliko vklad (11 zl.), vydávají se knihy jenom do úmrtí prvního z nich. Tolikéž, spojí-li se v jeden vklad bratr s bratrem neb sestra se sestrou, neb bratr se sestrou a podobně, vydávají se knihy jen do úmrtí toho, jenž první jest napsán na přijímací listině (diplomu).

Připomínáme, že správa Dědictví Svatojan-ského rozdělena jest nyní v ten způsob, že ředitel Dědictví přijímá vklady nových údů, žádosti o knihy, o duplikáty diplomu, jež podpisuje, atd.; redaktor pak Dědictví vede péči o vydání knih, pročez se redakci jen rukopisy podávají, vše ostatní budiž zasíláno: Ředitelství Dědictví Svatojanského v Praze.

III.

Seznam údů

Svatojanského Dědictví v Praze,

kteří během roku 1881 zemřeli, aneb již dříve zemřevše, ředitelství teprv letos oznámeni jsou byli.

I. V Čechách.

1. a) V Pražské arcidiecési.

Bártová Kateřina v Praze.

Förster Václav v Staré Boleslavi.

Vys. důst. p. Hlaváček Josef, inful. probošt kol. kapitoly v Staré Boleslavi.

Vys. důst. p. Hyna Karel, inful. děkan kol. kapitoly v Staré Boleslavi.

Křížová Kateřina v Staré Boleslavi.

Lorenz Josef v Plzni.

Důst. p. Mika Kajetán, farář v Skalici.

Novotná Marie v Staré Boleslavi.

Palice Václav v Bechlíaě.

Procházková Anna v Ledci.

Rudová Anna v Lochovicích.

Stochl Václav a manž. Anna v Chejnovicích z. r.

Veledůst. p. Schmid Mikuláš, kapit. kanovník starší
v Staré Boleslavi.

Veledůst. p. Štěpnička Ant., čestný kanovník Staro-
Boleslavský a farní administrátor na Skalce v Praze.

Šimoncová Magdalena v Březí.

Důst. p. Till Frant., farář v Prusinách.

Tolman Libor, býv. učitel v Nov. Strašecí.

Vel. p. Veit Frant., kněz na odpočinku v Praze.

b) V Kladsku.

Gritzner Václav v Jakubovicích.

Vitek Frant. v Nēm. Čermně.

Úhrnem 21.

2. V Budějovické diecési.

Bitter František v Uzeničkách z. r.

Blatský Jan v Klenči.

Cinádrová Alžběta v Kralovicích.

Dub Martin v Drachkově.

Ebenstreit Václav v Domažlicích.

Hasík Václav v Račicích.

Hucek Tomáš v Protivci.

Jirsa Matěj v Liběticích.

Karl Jiří v Sušici.

Kolář Vavřinec v Štipoklasech.

Kotnauerová Kateřina v Svědčicích,

Důst. p. Koupal Josef, farář v Selči.

Kovanda Jan v Pohořovicích.

Kovář Jan v Zelči.

Kropáčková Anna, provd. Homůlková v Rožmitále.

Kubeš Jan v Dunajovicích z. r.
Ledvina Tomáš v Kýčově.
Ledvinová Anna v Domažlicích.
Lukeš Josef v Petrovicích.
Matějíčková Teresie v Mojném.
Důst. p. Mýška Matěj, farář v Nov. Etinku.
Vel. p. Nemastil Arnošt, kaplan v Elhenicích.
Novotný Jan v Trníně.
Paidar Šimon v Klenči.
Pek Josef v Strakonicích.
Vel. p. Sedlák Jan, kněz S. J. v Bavorově.
Síla Šimon v Sousedovicích.
Stodská Josefa v Domažlicích.
Šindelář Jan v Brloze.
Šípková Kateřina v Sousedovicích.
Tichý Hynek v Kojčicích.
Trenkvič Frant., učitel v Mal. Zdíkově z. r.
Vavrušková Marie v Tumáčově.

Úhrnem 33.

3. V Královéhradecké diecési.

Blažková Barbora v Poličce.
Blažková M. Anna v Poličce.
Brádlová Marie v Pecce.
Důst. p. Brdíčko Josef, bisk. vikář a farář v Limberku.
Buřval Ignác a Teresie manž. v Sedlištích z. r.
Danielová Marie v Sázavě.
Dolana Josef v Tuklekách.
Doležalová Františka v Kostelci n. O.
Hlusičková Marie ve Velké Jiřici.
Horák Jan v Kamen. Sedlišti.
Janeček Tomáš v Chotěboři z. r.
Karníková Marie v Humpolci.
Kloučková Josefa v Lišnici.

Důst. p. Kopecký Vojtěch, jub. kněz, čest. děkan a farář v Chotěšicích.

Důst. p. Lukesle Josef, farář v Jabloném.

Mangoldová Anna v Jedlovém.

Mužíková Alžběta v Hněvčevsi.

Důst. p. Ninger Frant., cír. kněz v Chotěboři.

Nováková Rosalie v Benátkách n. J.

Pohlreich Jan v Žamberku z. r.

Puttmanová Kateřina v Josefově.

Rejnek Vojtěch v Dol. Dlužinách.

Šlejfiřová Emanuela v Kutné Hoře.

Šrůtková Vincencie v Král. Hradci.

Urbanová Rosalie v Bystrci.

Vltavský Vojtěch v Chotěboři.

Úhrnem 27.

4. V Litoměřické diecési.

Důst. p. Cebuský Filip, farář v Brodcích.

Čížek Jan v Radouni.

Dutá Kateřina v Hrdlořezích.

Gabrielová Anna ve Všejanech.

Pešková Alžběta v Stratově.

Slavíková Anna v Lenešicích.

Soukupová Marie v Brodcích.

Staglerová Anna v Lenešicích.

Úhrnem 8.

II. Na Moravě.

5. V Olomúcké arcidiecési.

Adamčík Jakub v Pačlovicích z. r.

Balcárková Alžběta v Teodorově.

Bártlová Marie v Přerově.
Bazalová Barbora v Starém Městě.
Beková Františka v Štěbořicích.
Bilíková M. Anna ve Vracově.
Brízlová Anna v Citově.
Brücknerová Anna v Jursově.
Bříšťala Josef v Starém Městě z. r.
Čížek Mikuláš v Lhotě.
Dočkal Baltazar v Císařově z. r.
Dočkalová Anna v Břestu.
Dosoudil Frant. v Grygově z. r.
Dosoudilová Marie v Holici z. r.
Doupal Jan v Čekyni.
Duchoňová Markéta provd. Trousilová v Hranicích.
Dupáková Marie v Hošticích.
Fučíková Marie v Čelčicích z. r.
Grossmanová Marie v Starém Městě z. r.
Hanáková Anna v Štěpánově.
Hanzlíková Anna v Dluhonicích z. r.
Hanzlíková Marie Anna v Dluhonicích.
Harna Ant. a Barb. manž. v Lýskách z. r.
Hauková Františka v Bartoňově.
Hladný Jan v Tučapech z. r.
Hlávka Josef v Dluhonicích.
Horák Josef v Dluhonicích.
Horáková Anna v Dluhonicích.
Horenský Josef v Pašovicích z. r.
Hošák Vincenc v Přerově.
Hrabálková Marie v Čelčicích.
Hrušková Pavlína v Neplachovicích z. r.
Hurníková Anna v Polance.
Charamza Jiří a Kateř. manž. v Lýskách z. r.
Chudoba Jan v Hrub. Slatinci.
Janíčková Teresie ve Velk. Polomě.
Janošík Baltazar v Sokolu z. r.

Janovská Barb. v Porubě.
Ježová Anna v Dluhonicích.
Kadlík Karel v Hošticích.
Klumparová Anežka v Hranicích.
Klvaňa Jan v Hranicích.
Kocián František v Předmostí.
Kolečár Jakub ve Vinarech.
Důst p. Kouřil Antonín, farář v Rychaltovicích.
Kozilková Kateřina v Ohrozně.
Kuncek Leopold v Klinkovicích z. r.
Kunčíková Johanna v Pohodlí.
Kundová M. Anna v Michnově z. r.
Loubal Kašpar a manž. Josefa v Bystrošicích z. r.
Majerová Petronila ve Velk. Týnci.
Mezuliánková Eleonora v Dubě z. r.
Mikulová Antonie v Klinkovicích.
Minářík Josef v Čekyni.
Mraček Jan v Nenákonicech z. r.
Nábělek Josef v Honěticích.
Neklová Magdalena v Sobáčově.
Nesvadba Blažej v Nolešovicích.
Neuwirthová Marie v Bernarticích.
Nováková Kateřina v Hrušce.
Oral Jan a manž. Rozina v Uhřicích z. r.
Pasmínková Josefa v Kojetíně.
Pavlíková Magdalena v Porubě.
Petrušková Monika ve Václavicích.
Pivná Vincencie v Kojetíně.
Plaširyba Josef v Huštěňovicích z. r.
Psotká František v Huštěňovicích z. r.
Reimershafrová Josefa v Přerově.
Řeha Ondřej v Sedlístích z. r.
Sedláček Ondřej v Čelčicích.
Skácelíková Františka v Hor. Moštěnici.
Slámová Františka v Určicích.

Snášel Jan v Budečku.

Spáčilová Anna v Přerově.

Strnadová Kateřina v Grygově z. r.

Svožil František v Loučanech.

Šálková Josefa v Citově.

Vel. p. Scholz Libor, církevní kněz na odpočinku
v Hranicích.

Šindler Josef v Hranicích.

Šulín Hubert v Přerově.

Tihlař Michal v Hošticích.

Tichý Josef v Bruchotině.

Ulman Isidor v Polance.

Valderová Petronila v Lagnově.

Vavrochová Matilda v Uhřicích.

Velecký Jan a Kateř. manž v Suchéloze z. r.

Vichert Ant. v Neplachovicích z. r.

Vítková Vincencie v Neplachovicích z. r.

Volná Marie v Újezdě.

Vyhlídal Martin v Dubanech.

Vykopalová Otilie v Holici.

Zapletal Ignác a Josefa manž. v Holici z. r.

Zlomková Teresie v Hustopeči.

Zmrzlíková Antonie v Přerově.

Zmrzlíková Františka v Předmostí.

Úhrnem 101.

6. V Brněnské diecési.

Andrla August v Rajhradcích.

Baier Ignác v Jezerách.

Kosík František v Otnici.

Král František v Boskovicích.

Malach František v Oujezdě.

Peška Jakub v Pršticích.

Preis Josef v Nové Říši.

Schwarzová Anna v Sačanech.

Spánková Anežka v Opatovicích.

Šilínk Michal v Hovoranech z. r.

Villantová Antonie v Dačicích.

Vystavil Antonín v Koběřicích.

Železný Vincenc v Šumicích.

Úhrnem 13.

7. V Uherských diecésích.

Harsani Marie roz. Zelenská z Gocnod z. r.

Operzdorfova Aloisie v Pišťanech.

Úhrnem 2.

Všech v Pánu zesnulých údův jest tedy úhrnem letos, pokud řiditelství oznámeni byli, **205**, kteřížto nábožným modlitbám živoucích poručeni buďtež!

Modleme se:

Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, dušem služebníkův a služebnic svých odpuštění všech hříchů rač dáti, aby prominutí, kteréhož vždycky žádali, pobožnými prosbami dojíti mohli. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí. Ať odpočívají v pokoji. Amen.

IV.

Milodary a odkazy v roce 1881.

1. Důst. p. Frant. Veit, arcib. notář a býv.
administrátor v Dobříši 20 zl.
2. Václav Hruša a manž. Anna v Rosicích
na Moravě 200 zl.
3. Marie Anna Kluczková ve Fryštáku v Šlezsku 60 zl.
4. Manželé Josef a Alžběta Lorenzovi v Plzni 100 zl.

Na přímluvu svatého Jana Nepomuckého račiž
odplatiti, ó Pane, všem (Dědictví tvému) dobře činí-
cím pro jmeno Tvé životem věčným. Amen.

V.

Knihy Svatojanského Dědictví.

Z knih Svatojanským Dědictvím vy-
daných jest posud na skladě:

Bible Česká čili Písmo svaté starého i nového
Zákona. Velký oktáv. Stran 1433, dříve za
2 zl., nyní toliko za 1 zl. 5 kr.

Postilla anebo výklady a rozjímání na evangelia
nedělní a sváteční od Dr. Innocencia Frencla.
Díl I. dříve za 1 zl. 84 kr., nyní za 60 kr.

Díl II. " " 2 " 44 " " " 1 zl.

Díl III. " " 1 " 50 " " " 1 zl.

Díl IV. obsahující výklady na epištoly celého
roku, dříve za 1 zl. 50 kr., nyní za 60 kr.

Kancionál. Díl I. a II. dříve za 4 zl. 40 kr., nyní
za 3 zl. 40 kr., nevázaný jen 3 zl.

Hlas varhan. Díl I. a II., obsahuje dokonalý průvod varhan ke všem písním v Kancionálu obsaženým, dříve za 18 zl., nyní za 10 zlatých.

 K žádosti důst. úřadů farních, řiditelů kůrů a členů Dědictví povolí Řiditelství při obou dílech „Kancionálu“ i u „Hlasu varhan“ ještě větší srazku, t. j. nižší cenu, jakož i při mnohých jiných knihách v tomto seznamu obsažených, zvláště když by se více výtisků odebralo. Tímto způsobem bylo by lze „Kancionál“ za nepatrnou cenu po osadách rozšířiti, tak že by se v každé domácnosti ke cti a chvále Boží zpívalo a společné služby Boží nábožným zpěvem veškeré osady se oslavily.

Život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Od far. Pant. Neumanna, 2 díly, dříve za 3 zl., nyní oba za 1 zl.

Duševní zábavy. Sbírka povídek, dříve za 1 zl., nyní za 50 kr.

Čermáková rodina, od kan. Josefa Ehrenbergra dříve za 1 zl., nyní za 80 kr.

Vůdce hříšníků Ludvíka Granadského. Od Jana N. Frant. Desoldy. Stran 733, dříve za 1 zl. 40 kr., nyní za 1 zl.

Příběhy Starého Zákona a jim připojené nábožné rozjímání pro lid křesťanský; s obrázky; dříve za 2 zl., nyní za 1 zl.

Příběhy Nového Zákona a jim připojené atd.; s obrázky; dříve za 2 zl., nyní za 1 zl.

Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách. Sepsal kan. Jos. Ehrenberger. Dříve za 1 zl., nyní za 60 kr.

Drahé kameny z koruny Svatováclavské čili životy Světců, Blahoslavených a domněním Svatých

národa Českoslovanského. Díl I., dříve za 1 zl. 40 kr., nyní za 1 zl.

Obrazy z dějepisu Církve Páně. Sepsal Tomáš Novák. Díl I., dříve za 1 zl. 36 kr., nyní za 1 zl.

Dějiny diecése Pražské. Národní dům Český v Římě. Sepsal a vzdělal Dr. Klement Borový; dříve za 1 zl. 45 kr., nyní za 1 zl.

Ctih. otce Leonarda Goffinea: Postilla. Přel. Jan N. Fr. Desolda. Díl I. obsahuje neděle a svátky Páně. Str. XVI. a 530. Cena 2 zl. 40 kr.

Ctih. otce Leonarda Goffinea: Postilla. Přel. Jan N. Fr. Desolda. Díl II. Obsahuje slavnosti a svátky Svatých. Cena 1 zl. 60 kr.

Obrazy z dějepisu Církve Páně. Sepsal + Tomáš Novák. Díl II. — O svatém biřmování. Cena obou spisů dříve 1 zl. 50 kr., nyní 1 zl.

Sv. Jan Nepomucký. S ocelorytinou. Sepsal Dr. Klement Borový. — **Základní pravidla katol. vychování.** Zčeštil Jan Nep. Fr. Desolda. Oba spisy dříve za 2 zl. 60 kr., nyní za 2 zl.

Památky Staroboleslavské čili: Prvotní vývoj a význam úcty Svatováclavské v Čechách. Sepsal Jan Kř. Votka. S obrázkem sv. Václava a 7 jinými dřevořezbami. Str. VIII., 415 a XVIII. Cena 2 zl. 60 kr.*)

Drahé kameny z koruny Svatováclavské, t. j. Životy Světců, Blahoslavenců a domněním Svatých národa Českoslovanského. Díl II. s obrázky.

*) Menší spis téhož obsahu jest „Stará Boleslav nejstarší poutní místo v Čechách.“ Vydal Frt. Srdínko, síd. kanovník kolleg. kapitoly v Št. Boleslavi. S ocelorytinou a 8 obrázky v textu, str. 120, 40 kr., v knihkupectví B. Stýbla v Praze.

— **Sv. Vojtěcha hrob a ostatky na hradě Pražském.** Na památku nalezení těchto ostatků dne 15. března 1880 sepsal Jan Kř. Votka. Oba spisy, str. 617, za 1 zl. 80 kr.

Trnová koruna. Historický obraz z třicetileté války. — **Pan Odolan Pětipeský.** Historická pověst z dob třicetileté války a vojen Tureckých. Od Václava Beneše Třebízského. Str. 487 s 2 obrázky. Cena 1 zl. 50 kr.

Též lze dostati následující vyňatky z **Velkého Kancionálu** vydané nákladem **K. Bellmanna**:

Nešpory čili večerní pobožnost církevní o nedělích a slavnostech Páně, též o svátcích Svatých a Světic Božích. — V malém formátě bez not za 25 kr.

Žalmové nešporní a antifony Marianské za 6 kr.
Školní kancionálek. Sestavil a vydal V. Bradáč.

V malém formátu, v tuhé vazbě za 20 kr.

Písně na oslavu sv. Jana Nepomuckého. Za 6 kr.

Mešní písně z Kancionálu (kromě prvních tří slavnostních). Dvoje vydání, jedno písmem latinským, druhé frakturou po 8 kr.

Církevní hodinky za mrtvé. Vydal Vincenc Bradáč. S povolením arcib. Ordinariátu. Za 10 kr.

Životy, utrpení a skutky Svatých a Světic Božích. Od Hug. Karlíka. I., II. a III. díl lze ještě dostati a sice každý díl po 70 kr.; avšak díl IV. a V. jest již úplně rozebrán.

Dáno dne 19. března 1882.

Karel Schwarz,

kanovník metrop. kapitoly u sv.
Víta na hradě Pražském,
řídítel
„Dědictví Sv.-Janského“.

František Srdínko,

řídící kanovník kolleg. kapitoly
ve Staré Boleslavi,
redaktor
„Dědictví Sv.-Janského“.

Nákladem knihkupectví **B. Stýbla v Praze**

vyšly následující

knihy modlitební:

Království Boží od J.

Němečka. Úplná modlitební kniha pro katolické křesťany obojího pohlaví. Obsahuje: Pobožnosti každodenní, pobožnosti v hlavních dobách církevního roku, pobožnosti na dny Marianské, jakož i na svátky Svátých a andělů strážných a rozličné jiné pobožnosti; písně: adventní, vánoční, postní, velikonoční, svato-dušní, Marianské atd.

Stran 480 v 12ce s 4 ocel. 60 kr.

Ježíš, potěšení jediné srdce mého povždy od J.

Rechziegla. Modlitební kniha pro ženské pohlaví. Obsahuje pobožnosti každodenní, modlitby k Božským osobám, pobožnosti církevního roku, nejblahoslavenější Panny Marie, modlitby v rozličných potřebách atd.

Stran 528 ve velké 32ce s 6 oceloryt. 1 zl.

Perla pravých křesťanů od Bern. Gallura. Modlitební kniha pro všechny stavy, potřeby a okolnosti katolických křesťanů. Přeložil a rozmnožil Fr. Křenek, kněz z řádu Maltéžského. Obsahuje všechny obvyklé pobožnosti, křížovou cestu s obrazy a 98 písní.

Stran 400 ve větší 32ce 40 kr.

Pravá oběť před Bohem od J. A. Dremla. Modlitby katolické k nábožnému užívání jak ráno tak i večer, jak při mši sv. tak i k sv. zpovědi a přijímání a v jiných případech života. Podle Berlínského vydání. Páté opravené vydání.

Stran 480 v 18ce s 90 ryt. 30 kr.

Modlitba dítěte, kterouž Otec nebeský vyslyší. Modlitební knížka pro mládež od věrného přítele této.

Stran 240 v 32ce s 4 oceloryt. a mnoha jinými obrázky 24 kr.

Vroucí vzdechy k Bohu.

Od *Josefa Berana.* Modlitební kniha pro vzdělaný mladý věk. Obsahuje: Modlitby a poučení na slavnosti celého roku, jakož i modlitby a rozjímání v rozličných potřebách a případech života, modlitby k službám Božím, písně atd. Druhé vydání.

Stran 384 v 32ce s 4 ocelor. 80 kr.

Apostolat modlitby spojený s úctou Božského Srdce Páně, čili čtení a rozjímání o apostolatu a o Srdci Páně od *J. Svobody.* Modlitby ranní, večerní, k zpovědi a k sv. přijímání, při odpoledních službách Božích a písně na všechny slavnosti roku atd. S povolením duchovní vrchnosti.

Stran 430 v 8ce s 2 ocelor. 70 kr.

Dr. J. M. Haubera modlitební kniha pro osobu ženskou. Starý překlad od *J. Hybla.* Pro páté vydání znova upravil *J. Herčík.*

Stran 568 v 8ce na pěkném papíře s 6 oceloryt. 1 zl. 20 kr.

Totéž vydání na obyčejném papíře s 2 oceloryt. 1 zl.

Dvou svatých sester Gertrudy a Mechtildy modlitby od *P. J. Pelikovského.* Rozkošné duchovní a velmi nábožné modlitby, v nichžto samé nebeské a Božské pobožnosti dvou svatých klášterních panen a vlastních sester, sv. Gertrudy a Mechtildy, dílem od Krista Pána, dílem od Matky Boží ústně zjevené, a dílem od Ducha sv. vnuknuté, obsaženy jsou; z jejich zjevení vyňaté, k potěšení a užívání všem pobožným dušám pohlaví ženského na novo vydané.

Stran 518 v 8ce s 5 oceloryt. na pěkném papíře 70 kr.

na obyčejném papíře 60 kr.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze. — Ceny knih nevázaných.

Veškeré knihy chová stále na skladě knihkupectví Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

Hvězda Betlemská čili: Duchovní cvičení v pravém životě křesťanském, podle rozvrhu starší modlitební knížky missionářské opravené a rozmnožené vydal V. Štulec, probošt starob. král kapitoly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě atd. Šesté vydání (latinkou druhé). — Kniha ta je od nejdůst. bisk. Ordinariatu Budějovického v kurrendě od 8. října 1857 č. 20 velmi schválena.

Stran 360 v 32ce s oceloryt. 24 kr.

Růže Sionská. Katolická modlitební kniha pro vzdělané paní a panny od K. E. Tupého (Boleslava Jablonského). Třetí vydání.

Stran 264 v 32ce (miniat. vydání) se 6 oceloryt. zl. 1.—

Tatáž kniha ve větším vydání s bar. okrajem. zl. 1.60 kr.

Anjel strážný, průvodčí po cestách života. Modlitby a naučení pro křesť. mládež. Vydal Dr. I. A. Frencl. Deváté, opravené vydání.

Stran 320 v 32ce se 4 oceloryt. a 80 písněmi. 32 kr.

Vavřínový věnec. Výklad litanie loretanské v pět a čtyřicet řečí od Josefa Němečka, děkana v Loukově. (Vydání druhé.) 80 kr.

Uctění velebné Svátosti oltářní. Rozjímání a modlitby k navštívení a přijímání velebné Svátosti. Dle sv. Alfonse Liguorského sepsal a obyčejnými modlitbami opatřil. J. N. F. Desolda.

Stran 352 v 24ce s 2 ocel. 40 kr.

Filumena, 'divotvůrkyně devatenáctého století, svatá Panna a Mučenice. Podle vlašského Dona Francesca di Lucia sepsal P. J. A. Dreml, kněz církevní, připojiv devítidenní pobožnost, modlitby ranní, večerní, ke mši sv., k zpovědi, k přijímání atd. Páté, opravené a rozmnožené vydání.

Stran 470 v 8ce s 2 oceloryt 1 zl

Lilie. Modlitební knížka a mešní zpěvník pro žáky na školách národních. Sepsal J. A. Šrůtek. S approbací nejdůst. bisk. Ordinariatu v Hradci Králové.

Stran 250 s 2 rytinami. 20 kr.

To samé vydání pro žákyně. 20 kr.

Manna. Modlitební kniha pro mládež. Dle J. Deharbea uspořádal a rozmnožil Jan Nep. Fr. Desolda, kněz řádu premonstrátského v Teplé a učitel na gymnasiu v Plzni. Třetí vydání.

Stran 250 v 32ce s 3 ocelorytinami. 22 kr.

První sv. přijímání a sv. biřmování. Poučení, příprava a modlitby o těchto svátostech, jakož i svátosti pokání, s připojenými modlitbami obecnými. Pro mládež i dospělé sepsal P. Jan Herčík.

Stran 336 v 32ce s 5 ocelor. 36 kr.

Seraf. Modlitební kniha pro křesťanskou mládež obojího pohlaví. Od P. J. Berana.

Stran 256 v 32ce s 4 ocelor. 24 kr.

Fabiola čili: **Církev v katakombách** od Jeho Eminence kardinála Wisemana. Obsahuje líčení křesť. starověkosti vůbec a posledního pronásledování křesťanů zvlášť. Znovu na česko přeložil Jan Nep. Fr. Desolda.

Stran 563 v 8ce. 1 zl.

Modlitby při službách Božích. Od V. Hanky. Vybrány ze spisů sv. Otců; obsahují modlitby jitřní, při mši svaté, zpovědní atd. Třetí vydání. (Pro ženské.)

Stran 162 v 32ce 28 kr.

Bůh můj a mé všecko. Od P. J. Pelikovského. Modlitební kniha pro katolické křesťanky. Obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, k sv. zpovědi a k sv. přijímání, sv. křížovou cestu, litanie a písně.

Stran 890 s 4 ocelorytinami 70 kr.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze. — Ceny knih nevázaných.

Veškeré knihy chová stále na skladě knihkupectví Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

Dr. J. M. Haubera modlitební kniha pro vzdělání katolických křesťanů. Dle čtrnáctého spisu Hauberových vydání volně zčeštil a nábožnými písněmi opatřil V. Frost. Osmé vydání.

Stran 287 v 32ce s ocelorytinou 24 kr.

Rozjímání pro panny, vzdělal Frant. Srdínko. S přídavkem nejpotřebnějších modliteb a písní. Druhé opravené a rozmnožené vydání. (Se schválením nejdůst. kníž. arc. konsistoře Pražské.)

Stran 326 v 32ce s ocelorytinou 30 kr.

Ohlasy posvátných dob od Frant. Vinkláře. Úplná poučná a modlitební kniha pro veškeré doby a svátky roku církevního. Dle Jana Jindř. van de Kampa.

Stran 704 s 6 ocelorytinami. 80 kr.

Útěcha nemocných a umírajících. Křest. domácí kniha, obsahující rozjímání, promluvy, a modlitby ku čtení a předčítání. Pro ošetřovatele i nemocné obojího pohlaví dle J. M. Fíkka vzdělal a rozmnožil P. Fr. B. Vinklář. (S povolením kníž. arcib. konsistoře pražské.)

Stran 348 v 8ce s oceloryt. 84 kr.

Zlatá knížka ctihodného otce Tomáše Kempenského o následování Krista. Znovu na český jazyk vyložil a modlitbami příhodnými opatřil prof. J. N. Fr. Desolda. Knižka o „Následování Krista“ jest nejkrásnější ze všech, které z rukou lidských vyšly, neboť svaté evangelium nepochází z rukou lidských. „Fontenelle“. Druhé opravené vydání.

Stran 480 v 32ce s 2 ocelorytinami 50 kr.

Pokoj v Bohu. Od Dr. Fr. X. Himmelsteina. Katolická modlitební kniha, s modlitbami k věčnému klanění se nejsv. svátosti oltářní atd. Sestavil P. P. J. Pelikovský. Druhé vydání.

Stran 512 s ocel. v 32ce. 50 kr.

Sbírka písní neb Kancionálek pro kostelní i domácí pobožnost ku prospěchu mládeže školní. Sebral Dr. I. A. Frenc. 17. vydání. 235 písní.

Stran 232, zavěšen v obálce. 16 kr.

Svatý Alois, vzor a ochránce křesťanské mládeže vůbec, studující pak zvláště. Modlitební kniha pro mládež katolickou. Sepsal Jan Nep. Fr. Desolda. (Se 4 ocelorytinami.)

Stran 370 v 16ce se 4 ocelor. 36 kr.

Andulka Rosova. Povídka pro mládež. Vypravuje dle slečny G. Kennedyovy Fr. Šebek, c. k. profesor na gymnasium v Písku. (S oceloryt.) —.24 kr

Amalie, aneb: Kdo pravdu hledá, také ji nalezá. Vypravuje volně dle německého od Alf. Ig. St. P. K. H. (S oceloryt.) —.30 kr.

Bůh neopouští. Povídka pro milou mládež vlasteneckou. Podle spisovatele „Jeskyně starého otce Blažeje“, volně přeložil J. V. Vlašák. (S oceloryt.) —.24 kr.

Báchorky pro dospělejší mládež. Sepsal Frant. Tesař. —.20 kr.

Bůh mstitel zlého. Povídka pro mládež od Fr. Hoffmanna. Přel. Jan Ev. z Dolů. (S ocel.) —.24 kr.

Cesta nepravosti. Povídka od Fr. Hoffmanna, přeložil A. J. P. —.24 kr.

Chudá rodina tyrolská. Povídka pro mládež. Zčeštil A. S. Vojtěchovský. (S oceloryt.) —.24 kr.

Dívčino srdce. Dárek naší milé mládeži. Z franštiny podává J. S. Kašpar. (S oceloryt.) —.24 kr.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze. — Ceny knih nevázaných.

Veškeré knihy chová stále na skladě knihkupectví Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

Darinko a Milko. Dvě povídky pro mládež a přátele její. Vydal A. Stojšič. Z horvátštiny přeložil Ant Mužík. (S obr.) —.24 kr.

Dětská zahrádka. Sbírkaher, písni, říkání a přání pro školy materské a nižší třídy obecn. škol. (S notami.) —.30 kr.

Dívka z českých hor. Dle Werferova podání vypravuje Josef Ant. Šrůtek. (Druhé vydání. S oceloryt.) —.40 kr.

Dvorec slatinský. Povídka pro mládež i dospělé od Herchenbacha, přeložil P. J. Šulc (s obr.) —.32 kr.

Ferdinand V. Dobrotivý, král Český. Nástin životopisný. K upomínce pro mládež i dospělé nakreslil P. Š. T—ý. (S obr.) —.32 kr.

Josefinka, aneb: Kdo se v Boha důvěruje, na skále staví blaho své. Od P. J. Černohouze. (S oceloryt.) —.24 kr.

Kamzikostřelci aneb: Císař Maxmilian na stráni Martinské. Pro dospělejší mládež zčeštil P. Fr. Jos. Dobicer. Třetí vydání. (S oceloryt.) —.28 kr.

Malý Gratulant pro českou mládež. Výběr přání dětských k novému roku, jmeninám a jiným příležitostem. Obsahující zároveň řeči školní, slova památná a nápisy náhrobní. Sestavil J. T. —.20 kr.

Myslivec aneb: Divná jsou řízení Páně. Povídka z podhoří Krkonošského. Sepsal A. J. Volný. (S obrázkem.) —.24 kr.

Nápravy na dobrou cestu. Příklady na odvrácení nepravých a škodlivých zvyků. Lidu a jeho mládeži ve vázané řeči vydal Fr. Doucha. Spolu zásoba deklamací pro mládež. —.80 kr.

Osiřelé dítky. Povídka pro mládež a přátele její, kterouž podle Amalie Schoppové přeložil J. V. Vlasák. K tisku upravil K. Bulíř. (S obrázkem.) —.28 kr.

Obležení Kolobřehu. Povídka pro mládež od F. Hoffmanna. Zčeštil E. Koliha. (S ocel.) —.30 kr.

Perla na jezeře Zemrudovém. Povídka od Viléma Herchenbacha. Přeložil V. Förster. (S ocelorytinou.) —.28 kr.

Podobizna otcova aneb: Děvče z Grenoblu. Povídka pro mládež a přátele její. Dle Julia Glaubrechta volně přeložil P. V. (S obrázkem.) —.28 kr.

Polepšený zločinec. Povídka pro odrostlejší mládež i dospělé. Dle Herchenbacha vzdělal F. V. (S barvotiskovým obrázkem.) —.32 kr.

Poslední vězenka v Daliborce. Povídka z dějin vlasteneckých od J. Blatenského a Osiřelá dívka. Povídka pro věk dospělejší. Z polského přeložil Fr. B. Žilovický. (S barvotiskovým obrázkem.) —.24 kr.

Poslední vůle aneb: Osudové nalezenec. Povídka pro mládež a přátele její od F. X. Hahna. Přeložil Fr. Vlasák. (S obrázkem.) —.24 kr.

Povídky pro mládež česko-slovanskou. Z polského přeložil F. B. Žilovický.

I. sv.: Neznámý dobrodinec. — Svatvečer nového roku. — Bitva u Torgavy. —.12 kr.

II. sv.: Tři Litvinky. — Dva bratři. —.20 kr.

III. sv.: Kněžna Lubomířská. — Děti Savojské. —.24 kr.

IV. sv.: Údolí Amonino. — Dvě pověsti. —.24 kr.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze. — Ceny knih nevázaných.

Veškeré knihy chová stále na skladě knihkupectví Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

Přátelství a pomsta. Povídka pro mládež a přátele její. Podle R. Barona přeložil Jos. V. Vlasák. K tisku upravil K. Bulíř, učitel. (S obrázkem.) —.24 kr.

Příhody Jaroslavovy. Povídka pro mládež a její přátele Dle Rich. Barona vzdělal Josef Věnc. Vlasák. K tisku upravil Karel A. Bulíř. (S ocelorytinou.) —.28 kr.

Robinson. Obraz ze života pro mládež i dospělé. Sepsal P. J. Šulc. 8 9 malov. obr. Druhé opravené vydání. zl. 1.—

Sláva a záhuba rodu Vršovcův. Historická povídka z dějin českých. Sepsal P. Jan Černohouz, kaplan v Liboci. (S ocelorytinou.) —.24 kr.

Sestry. Povídka pro mládež i dospěléjší. Sepsal J. Sokol. (S ocelorytinou.) —.24 kr.

Sbírka bajek, podoběnství, povídek, pověstí, obrázků děje- a životopisných listů, kterou jakožto učivo ku cvičením slohovým ve školách obecných upravil K. Bulíř. —.24 kr.

Stará kniha aneb: Marná jsou úsilí bezbožných. Povídka pro mladý i dospělý věk. Sepsal Josef Sokol. (S ocelorytinou.) —.50 kr.

Tři spolužáci. Obraz ze života pro mládež a přátele její. Dle F. X. Hahna přeložil Jos. Vlasák. (S obrázkem.) —.24 kr.

Vysloužilce aneb: Kam vede hra. Obraz ze života společenského. Pro mládež dospěléjší i odrostlé. Dle spisovatele „Jeskyně otce Blažeje“ vzdělal Jos. V. Vlasák. K vydání upravil K. Bulíř. (S obrázkem.) —.20 kr.

Nýricovy spisy.

Odporučené konferencí učitelstva pražského, zvolenou ku prozkoumání knih pro knihovny školní.

Seš. 1. Husité před městem Naumburkem. — 2. Příklad. — 3. Králova životní stráž. — 4. Sirotek. — 5. Láska bratrská. — 6. Kanárek. — 7. Záhuba města Pompeji. — 8. Nalezené dítě. — 9. Pachole s opičí. — Hrobař. — 10. Obležení města Vídně ot Turků roku 1683 — 11. Pasáček a jeho pes. — 12. Zanešené dítě. — 13. Neuvoď nás v pokušení. 14. Zbav nás zlého. — 15. Dřevěné hračky — 16. Začátek sedmileté války. — 17. Hrdosť a láska. — 18. Křesťanský prodáváč duší. — 19. Osudy listonošův. — Svěcení kostela. — 20. Kouzelná pišťalka. — Ztracené dítě — 21. Nebezpečnost bohatství. — 22. Podivín. — 23. Valentin Duval. — 24. Jan Gutenberg. — 25. Šlechetný učitel. — 26. Jan Štěpán otce hledá. — 27. Mateřská láska a bratrská věrnost — 28. Chudý básník. — 29. Rybářské děvče. — 30. Spokojenost nad bohatství. — 31. Pokuta za zradu. — 32. Malý Eskymák a jeho polnice. — 33. Pravda a lež. — 34. Malý havíř. — 35. Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. — 36. Tichý Jindřich. — 37. Belisar. — 38. Labutěnka. — 39. Slepý pacholíček — 40. Synové Edvarda IV., krále Anglického.

— U vydávání dalších sešitů se pokračuje. —

Knihkupectví B. Stýbla v Praze. — Ceny knih nevázaných.